قەڵای ئاژەڵان

نوسینی

جۆرج ئۆرویل

PDF4Kurd

وەرگێر

ئەحمەد دەشتی

چاپی یەکەم

ناوی کتێب

- قەلای ئاژەلان.
- نوسینی جۆرج ئۆرویل.
- وەرگێردراو لە فارسیەوە: ئەحمەد دەشتی.
- تایف هەلێر دەشتی.
- چاقی یەکەم

چەند پەیڤێک

قەلای ئاژەلان وەک چۆن کە من تێی گەیشتووم

داهێنانی ئەدەبی وەکو مۆرکێکی ڕەسەن هەمیشە دەست نیشانکەرەوەی بوونی ڕووداوێکی ڕاستەقینەیە لە کات و شوێنێکی تایبەتی ڕۆژگاران دا، ئەگەرچی هەموو ڕووداوێک لە هەر کۆمەڵگایەکی مرۆڤایەتی دا بێ،گەیوەندیەکی ڕاستەو خۆی بە ئاستی گێشکەوتنی ئەو سەرچاوە بە هێزەی سەرهەلدان و داهێنان کە بێ شەک کۆمەل خۆیەتی هەیە.

قەلای ئاژەلانیش نمونەی داهێنانێکی بە گێزە کە ڕاستەوخۆ ئەو تێکچڕژان و هەراو هۆریایانەی نێوان هەموو چینەکانی کۆمەل وەدەر دەخاتن و گەردە لە ڕووی ڕوداوێک دا هەل دەمالێ و ئاشکرای دەکاتن کەوا ئەوەش لەڕێی هەلبژاردنی چەند کەرەستەیەکی ئاساییەو،ئەوەش بۆئەوەیە کەوا ڕوون کردنەوەی مەبەستێکی ئاسایی بداتە دەستەوە،ئەو بڕستە بەر هەستە وەدەر بخاتن کە چەقی کێشەکانەو سەری دەزولکەکانی گەرمی ژیانی گێوە لکێندراوە،ئەوەی کە زۆر دیارەو ڕوونە ئەوەیە کە کەرەستەی وێژەیی نمونەی نیشان دانی بەشێکی گەورەی مەسەلەکەیە،چونکە هەر نوسینێکی ئەدەبی لە ڕووی دەست نیشان کردنی مەبەستەوەبێت دەبێت کە کەرەستەکانی نەخشەی تایبەتی خۆیان تیادا ببینن،هەر بۆیەشە کە نوسەری ئەم ڕۆمانە کەرەستەکانی خۆی لە چینە بوونەوەرێک دا هەل

دەبژێرێ کەبیگرەو بەری مەدە ئەو مەبەستە بداتـە دەسـتەوە و ژیـانی ژێـر دەسـەیـی و نـەهامـەتـی و چـەوسـاوەیـی و گیرمەوکێشەی چینایەتی و ئازوردەیـی و ڕەنـج و ئـازارەکـان و دووگات بوونەوەی بێ ماناو ڕێ ون کردن و ناڕێکی و نـەبـوونی یەکێتی و ڕێک نەکەوتن لە گەل یەکتر دەگرێتـەوە،ئـەوەش بـۆ زیندوو بوونەوەی ڕەگی ئاژەلیەتی لە دەروونی مرۆڤ دا.

ئاخۆ نوسەر ئەم جۆرە کەرەستەیـەی هـەر ئـاوا بـە ڕووتـی دەخاتە ناو بنەماکانی ئەوان و باسـی گرنـگ و گـڕ لـە ڕووداوی نامۆیی ومرۆڤایەتی وهەڕمێنی ئـەوگێرمـەو کێشـەیـەدەداتـن ؟ هەلبەتە نا،چونکە کۆڕی مرۆڤایەتی لە زۆر شـوێن و لـە گـەلـی ڕۆژگـاران دا ئـەو تـەگـەرەیـەی تیـادا دەئـاخنرێتن کـەوا خـەسـڵەتـەکـانی ناتـەواوی مرۆڤـی تیـادا سـەرجـەم کـۆ دەبێتەوە،بۆییکە نوسەریش دەچێتە سەر ئەو بۆشاییـیانەو جـێ خالیانەی کە چـەقـی بگـرەو بـەردەی ڕوو داوەکانـە،هـەمیشـە دەیەوێت لە ڕێی بەسەر هاتە دلتـەزینـەکانـەوە گـەش بینـی و بەرچاو ڕوونی بە مرۆڤەوە ببەخشێتن،نوسەری ئەم ڕومانەو ئەم کێشانە نەک هەر سەرکەوتووە لە چۆنیەتی پیادە کردن و بە کار هێنانی ئـەو کـەرەسـتانەوە،بـەلکـو زۆر چـاک توانیویـەتـی کـە گەورەترین گیانی تێک هەلچون و کێشمەکێشم لە کەرەسـتەی فرە ون بوو دابگیرسێنێ و ڕێگەی نوسینی پێ گەش بکاتـەوەو

ویستی مرۆڤیش بەوە تەیار بکات کە بڕستی ڕاپەڕینی تێدا بینێتە کایەوە.

دابەش کردنی دەورەکان بە چەشنێ ئەنجامیان گرتووە کە خوێنەر لە تەواوی کون و کەلەبەرەکان داسەری پڕ لە سوڕمانەوە دەبێتن و سەری نەوازش دا دەنەوێنێت و تامێکی زۆری لێ وەردەگرێت،کەواتە ڕۆمانی قەلای ئاژەلان نمونەی ئەدەبی دەربڕینی ناڕاستەو خۆی مەسەلەکانی مرۆڤایەتی و وەدەرخستنی چەوساندنەوەی مرۆڤ وسەرهەلدانی بیرو ڕای ڕزگاری و هەستی پێشکەوتنخوازیە،هەر لە سەرەتاوە کە مرۆ لە دەرگای ئەو ڕۆمانە دەداتن و ڕەنگە کەمێ دەست شل بکات لە هەلدانەوەی لاپەڕەکانی دوایی دا،بەلام کە تۆزێ هەلدەڕژێتە سەر ئەم کارەوە هەلبەتە گەلێک لە ڕووداو و خالە سەرنج ڕاکێشەرەکانی ئەم ڕۆمانە وای لێ دەکاتن کە حەز لە دوپات کردنەوەی بکاتن.

من بۆ خۆم کە دەستم بە خوێندنەوەی ئەم ڕۆمانە کرد تامێکی زۆر زۆرم لێ چێژا ، کە هەر ئەوەش بوو هانی دام کەوا وەری بگێڕمە سەر زمانە شیرینەکەی خۆم کە زمانی کوردیە،جگە لەوەش کە بینیم پێنج نوسەری فارس ئەم ڕۆمانەیان وەرگێڕاوەتە سەر زمانی فارسی و چاپیان کردووە کە ئەمەش زیاتر ناوەرۆک دەبەخشێە سەر ئەم ڕۆمانە مەزنەی جۆرج ئۆرویلەوە و زیاتر هاندەری من بوون بۆئەوەی کە ئەم

کـاره بـه جـێ بیـنم و هـیچ نـەبـێ خزمـەتێکـی بچکۆلانـه بـه کتێبخانـەی کـوردەواری بکـەم ئـەوەی کـه مـن بیـزانم ئـەم ڕۆمانـەی(قـەلای ئـاژەلان) بـه زۆربـەی زمانـەکـانی جیهـانی وەرگێڕدرایـەو مـن ئـەم ڕۆمانـەم بـه زمـانی ئـەلمـانیش خوێندۆتـەوەو لـه گـەل ئـەویـش دا بـەراوردم کردۆتـەوه بـۆم دەرکەوت که بەڕاستی ئەمیر شاهی وەرگێـڕی ڕۆمـانی قـەلای ئاژەلان بۆ سـەر زمـانی فارسـی کـارێکی زۆر جـوان و پـوختی ئـەنجـام داوەو پـڕ بـه پێسـتی خـۆی توانیویـەتـی لـەو کـاره گەورەیەدا که زانیاری وەرگێڕانه سەرکـەوتـوو بێتن،منـیش بـه هیوام که توانیبێتم خزمەتێکم گەیاندبێت به کتێبخانەی گـەلـی کورد و کارێکی وام کردبێ که به لانی کەمەوه جۆشـێک بخاتـه سەر کـۆڕی تاسـاوی گۆڕین،پێشـم وایـه ئـەوەی کـه دەسـت دەداته کارێکی وا هەلبـەتـه لـه سـەرەتـاوه خـۆی بـەرپرسـیار دەزانێت کەوا گیانی نوسینەکه بپارێزێت و لەهەمـان کـاتیش دا چۆنیەتی تێک هەلکێشانی زمانەکەی خۆی فەرامۆش نەکـات و هەروەک کەلەپوورێکی نەتەوایەتی خاوەن شتی تایبەتی خـۆی بپارێزێت.

ئەحمەد دەشتی
1982/9/15
شاری پیران _ئێران.

جۆرج ئۆرویل لە چەند دێرێک دا.

(جۆرج ئۆڕویل)ناوی بەڕاستی(ئیریک بلیر)ە ناوی ئەم ڕۆمانەش بە ئینگلیزیەکەی ە (جۆرج ئۆڕوێل)لە سالی 1903 دا لە هیندوستانەوە هاتۆتە جیهانەوە،بۆ ماوەیەکی کەم لە شاری(بۆرما)دا ژیاوە،نەزیکەی دوو سالانیش لە وەلاتی فەرەنسا دا ژیانی بردۆتە سەر،پاشان چوەتە ئینگلستانەوە لەوێ بوەتە ماموستا و لە قوتابخانەیەک دادەرسی گوتوو تەوە،کاری پەرتوک فرۆشیشی لە یەکێک لە پەڕتوکخانەکانی ئینگلستانەوە کردووە.

لە کاتی شەڕی دووەمی جیهانی دا لە ئینگلستان ژیاوە،لە یەکێک لە ئێزگەی ڕادیۆکانی ئەو سەردەمانە دا کاری کردووە،لە سالی 1943 دا لە گۆڤارێک بە ناوی (تریبۆن) کاری کردووە و لاپەڕەیەکی تایبەتی لەو گۆڤارە دا بۆ تەرخان کراوەو بە وتاری ئەدەبی و سیاسی ئەو لاپەڕەیکەی ڕازاندۆتەوە و بە ڕێوەی بردووە.

لە دوای ئەمە دا بۆ ماوەیەک لە وەلاتی فەرەنسا و ئەلمانیا دا بووە بە پەیام نێر.

لە سالی 1950 دا لە شاری لەندەن کۆچی دوایی دەکاتن و بۆ هەتا هەتایە چاوی تێک دەنێ و مال ئاوایی لە جیهان دا دەکات.

جۆرج ئۆرویل هەر چەندە کە تەمەنێکی زۆر کورتی بردۆتە سەر و تەنیا 48 سال ژیاوە بەلام توانیویەتی لەو ماوەیە کورتەی تەمەنی دائەم بەرهەمانەی خوارەوە لە دوای خۆی دا بە جێ بێلێت:

1-ئاس و پاس لە لەندەن و پاریس دا.

2-ڕۆژگارانی بۆڕما.

3-قەلای ئاژەلان.

4-خیابانێک بەرەو ئەسکەلەی ویگن.

5-سالی 1984 .

بە بڵاو بوونەوەی ڕۆمانی (قەڵای ئاژەڵان) ناو بانگێکی زۆری دەرکردووە کە ئەو ڕۆمانە مەزنە چەند ملیۆن کتێبی لێ فرۆشرا، بە زۆربەی زمانەکانی میللەتانی ئەم جیهانە وەرگێردراوەو بلاو بوەتەوە،بە نوسینی کتیبی 1984یش کە لە سالی 1948 دا چاپی کرد جۆرج ئۆرویل لە جیهان دا زیاتر ناو بانگی دەرکرد.

وەرگێڕ

بەشی یەکەم

خواجە جۆنزی خاوەنی کێلگەی(مانر) ئەوەندە سەرگەرم ومەست بوبوو ئێوارە کاتێ کە دەرگای کۆلیتی مریشکان و تەویلەکەی گالە دەدا ئەوەی لە یاد چۆوە کە کولانەکەی سەرەوەی هۆلەکەش دا بخاتن و بیبەستێت،بەلەنگەلەنگ لەگەل ڕۆناکی فانوسە بە پرتە پرتە کەیەوە سەرتاسەری حەوشەکەی گەڕاو هەمووی بە تەواوی پشکنی،ئەوساکەبە دڵنیاییەوە پێلاوەکەی خۆی لە پشتەوەی دەرگای مالەکەیەوە لە پێ کردەوەو دواگلازی لە قەڕابەی چێشتتخانەکەدا پڕ کرد و بە هێواشی و بە ئارامی بەرەو ژووری نوستنی خۆی کە خانم جۆنز لەوێندەرێ لە پرخ و هۆڕی خەوادابوو خزا.

هەر لە گەل کوژانەوەی چرای نوستنی ژوورەکەی جـۆنزدا جم و جۆل کەوتە ناو مەزراکـەوە،لـەو ڕۆژانـەش دا ئـەوە بـلاو ببوەوەو وا کەوتبووە سـە زارانـەوە کـە مێجـەڕی نێـرە بـەرازی سەرکەوتوو لە بردەنەوەی پاداشی پیشانگای ئاژەلان دا،دوێنـێ شەوێ خەونێکی پڕ لە سەیرو سەمەرەی بینیوەو دەیەوێـت کـە ئەو خەونەی لە هەلێک دا کەوا ترسی خواجـە جـۆنز لـە ئـارادا نەما،بۆ تەواوی ئاژەلانی تر بیگێڕێتەوە،ئەوەش وا بڕیار بوو کـە

لە عەمبارە گەورەکەدا ئاژەڵەکان کۆ ببنەوەو مێجەری پیرە بەراز لەوێندەری کۆ ببنەوەو ئەو خەونەیان بۆبگێڕێتەوە.

مێجەری پیرە بەرازیش کە هەمیشە بەو ناوەوە بانگ دەکرا،هەرچەندە کە ئەو بە ناوە خۆشەکەی(ویلینگدن) بەشداری لە پیشانگادا کردبوو بەلام هەر بە ناوی مێجەری پیرەوە ناو دەبردرا،مێجەرە پیرەش ئەوەندە ڕێزەی لە لایەن ئاژەلەکانەنەوە لێ دەندرا کەوا تەواوی ئاژەلانی ئەو مەزرایە ئامادەی ئەوەیان هەبوو کەوا سەعاتێکی تەواو لە کاتی خەوی خۆیان دا ببڕن و تەرخانی بکەن بۆ گوێ گرتن لە قسەکانی مێجەڕە پیرە بەراز.

لە لایەکی تەویلەبەر فرەکەوە،لە شوێنێکی وەکو سەکۆ لە ژێر ڕۆناکی ئەو فانۆسەی کە بە ساپیتەکەوە هەلواسرا بوو،مێجەڕە گیرە لە سەر گیشەیەکی گووشەوە وەرکەوتبوو،ئەو دوازدە سالی ڕەبەقیشی بە سەر تەمەنیادا تێپەڕ بوو بوو،مێجەڕ لەو دواییانەدا کەمێک توند و تۆلتر بووبوو،لە گەل ئەوەش دا هێشتان شەلفەکانی نەکەوتبوون و زۆر لە سەرخۆو بە سەرو گۆتەلاک وزیت بوو،ئیتر هەندەی پێ نەچوو کە وردەوردە ئاژەلانی تر هێواش هێواش دەهاتن و هەر یەکەش بە شێوەیەکی تایبەتی خۆیەوە لە شوێنێک دا جێگەی خۆی دەگرت،بۆ یەکەمجارهەرسێ کسۆکەکان کە ناویان (بلۆبل)و (جیسی)و(پێنچەر)بوون هاتن و جێگەی خۆیان گرت،لە

دوای ئەوانیشەوە بەرازەکانی تر هاتن و هەرلە نەزیک مێجەڕی پیرەوە جێگەی خۆیان لە پێشەوە کردەوە و دامەزران ، مامرەکانیش هاتن و لە سەر لێواری پەنجەرەکانەوە جێگەی خۆیان گرت و هەڵنیشتن،کۆترەکانیش بە باڵ کوتانەوە هاتنە ژوورەوەو لە سەر شەقرەو کاریتەکانی بن میچ دا هەڵنیشتن و بەتەواوی دامەزران،مەڕ و مانگاکانیش لە پشت سەری بەرازەکانەوە مۆل بوون و دەستیان کرد بە کاوێژ کردن،هەردو ئەسپەکەی کە ناویان (باکسەر)و(کلۆر)بوو بە یەکەوە زۆر بە ئارامی و بە لە سەر خۆییەوە هاتنە ژوورەوەو سمە گەورەو توکناویەکانیان بە ئارامی و زۆر بە هێواشی دادەنایە سەر زەوی نەوەکو خوانەخواستە ئاژەلێکی بچکۆلانە لە ژێر پایان دا بتلێتەوە،کلۆریش کە ماینێکی بە سالا چوو بوو لە گەل ئەوەش دا کە باری دیکانە و چوارەمین جوانە ماینی وەدونیا هێنا بوو،بەلام هێشتان هەر لە سەرخۆ و قیت و قۆز بوو،بە قەد و قەلافەتی بڵندیەوە دیار نەبوو کە ڕێک و پێکی جارانی خۆی لە دەست دابێت(باکسەر)یش کە ئەسپێکی بە قەلافەت وبە خۆوە بوو،بڵندایی هەژدە دەستی تەواو دەبوو،هێزو توانایەکی لە ڕادە بەدەری هەبوو،هێز و توانای بە قەد دوو ئەسپی ئاسایی دەبوو،ئەو هێلە سپیەی کە لە ژێر لمۆزیەوەبوو دیاردەیەکی گەلۆرانەی ئەوی نیشان دەدا،لە ڕاستیش دا (باکسەر)لە ڕێزی ئاژەلانی پلەی یەکەم دا نەبوو،بەلام بە هۆی خۆ ڕاگرتن و هێزو

توانای و کاریگەریەتی لە کار کردن دا جێگەی ڕێز گرتنی هەموو لایەکەوەبوو،تەواوی ئاژەلان (باکسەر) یان خۆش دەویست،هەر لە دوای گەیشتنی بالسەر و کلۆر ،(مۆریل)ی بزنە سپی و(بنیامین)ی کەرە دێزە بە یەکەوە هاتنە ژوورەوە (بنیامین)ی دێزە کەرێکی بە تەمە ن و بە سالا چوو بوو، خوو و ڕەوشتی ئەو کەرە دێزەیە لە تەواوی ئاژەلانی ئەو کێلگەیە خراپتر بوو،زۆر کەم دوو بوو،ئەگەر قسەیەکیشی بکردابایە ئەوا پڕ لە تەوس و پەلار بوو،بۆ وێنە دەیگوت:خوا کلکی بە من داوە کەوا مێشولەی پێ پاس بکەم،بەلام ئەگەر بە دەست من بوایە نە کلک و نە مێشیشم دروست دەکردن (بنیامین)تەنیا ئاژەلێک بوو کە لە نێوان هەموو ئاژەلانی تری کێلگە دا هەرگیز پێنەدەکەنی ، ئەگەر هۆی ئەوشیان لێ بپرسیبایە کەوا بۆچ قەت ناخەنی ؟ ئەوا ئەویش لە وەرام دا دەیگوت:هیچ شتێک وەدی ناکەم کەوا جێگەی خەندە بێتن(بنیامین)بەبێ ئەوەی کە دەری ببڕێتن دۆستێکی دلسۆزو ڕاستەقینەی (باکسەر) بوو (باکسەر)و (بنیامین) هەمیشە هەردوکیان بە یەکەوە لە هەموو ڕۆژانی یەکشەممەدا لە لەوەڕگاکەی پشتەوەی باخچەکەی کێلگەکەی قەلای ئاژەلانەوە دا بەبێ ئەوەی کە تەنیاتاکە قسەیەکیش بە یەکەوە بکەن و لە گەل یەکتری بدوێن ئەوا تا تێرو پڕ دەبوون دەلەوەڕان.

(باکسەر)و (کلۆر)تازە جێگـەی خۆیـان لـە تـەویلـەکـەدا گرتبوو کەوا کۆمەڵێک لە جوجەلە مراویەکانی بێ دایک و باو بە جووقە جووقەوە یەک لـە دوای یـەک دا هاتنـە ژوورەوە،ئـەملا ئەولا گەڕان تا شوێنێک بۆ خۆیـان بدۆزنـەوەو نـەکـەونـە ژێـر پێیانەوە(کلـۆر)بـە هـەردو سـمەپـان و پـۆڕەکـانی پێشـەوەی پەرژینێکی بۆ دروست کردن و جووجەلـە مراویـەکـانیش تێیـدا خەوتن ، لە دوا سات دا (مالی) ماینـە سـپیەکـەی ڕاکێشـەری گالیسکەکەی(جۆنز)ی خاوەن کێلگـەی (مـانر) لـە کاتێـک دا کەکلۆیەک شەکری بە زارەوە بوو و زۆر بە ئارامی خرمە خرمـی لەکلۆ شەکرەکە دەهێناو دەیکرۆشت ، زۆر بـە نـازو فیـزووەس و بەلـە خـۆڕازی بـوونێکی زۆرەوە هاتـە ژوورەوە ، لـە شـوێنێکی کەمێ لە پێشەوەدا لێی پال کەوت و ووردە ووردەش خـەریکـی مووی سپی گەردەنیەوە بوو،بەو نیازەوە کەوا سەرنجی ئەوانیتـر بۆ لای ئەو ڕێشمە سوورەی کەوا بە گەردەنیەوە هەلواسـرا بـوو ڕا بکێشێت.لە دوای هەموان پشیلەش بە میاوە میـاوەوە هاتـە ژوورەوەو هەروەک هەمیشە لە دوای شوێنێکی گەرم دا دەگەڕاو تا لە نێوان (کلۆر)و(باکسەر)دا جێگەی خۆی کردەوە و کەوتـە پرخ و هۆڕی خەوەوە و بە دلنیایی و ئاسـودەیـی لێـی خـەوت و تەنانەت گوێی لە قسەیەکی (مێجەر)ە پیرەش نەبوو،جگـە لـە (مـۆز)ی قـەلـە ڕەشـەی کـەوی کـەلـە سـەر درەختـەکـەی

حـــەوشـــەکـــەی کێلگـــەکـــەدا،لـــە پشـــت دەرگاکـــەوە لێـــی خەوتبوو،تەواوی ئاژەڵەکانی تر هەموویان هاتن و ئامادەبوون.

هەرکە (مێجەر)ی پیرە نێرەبەرازیـش زانـی کـەوا هـەمـوو ئاژەڵەکان جێگەی خۆیـان گرتـووە و ئامـادەن،ئـەویـش خـۆی ئامادە کرد و لە دوای ئەوەی کە قوڕگی خۆی خـاوێن کـردەوەو بە تەواوی ئامادەبوو دەستی کرد بە قسان و گوتی:

هاوڕێیان هەموو لایەکتان دەربارەی ئەو خەونـەی کـە مـن دوێنـێ شـەوێ دیومـە شـتێکتان بیسـتوە،مـن لـە بـارەی ئـەو خەونەوە پاشان قسەتان بۆ دەکەم،چونکە بە پێویسـتی دەزانـم کە هەندێ شتی گرنگ هەیە کە ئەوانیشتان بـۆ بـاس بکـەم و پێتان ڕا بگەیەنم،ئێوە دەزانن کە من تەمەنێکی دوورو درێژم لە هۆڵی بەرازان دا بردۆتە سەر،ماوەیەکی زۆرم بۆ بیـر کردنـەوەو زانین و زانیاری هەبووە،دەتوانم ئەوە بلێم کە من بە ئـەنـدازەی هەر ئاژەڵێکی زیندوو لە چۆنیەتی ژیانی ئێســتای ئـەم جیهانـە دەگەم و دەزانم ، بۆیەکـە دەمـەوێـت کـەوا دەربـارەی ئـەوەوە باستان بۆ بکەم و ئەوەی کە من دەیزانم هەتـا مـاوم پێتـان ڕا بگەیەنم و پێتان بلێم تا ئێوەش بیزانن و فێر بن.

هاوڕێیان دەمەوێ بلێم کە چۆنیەتی ژیان بە چ شێوەیەکەو چۆنە؟بۆ وەرامی ئەمەش دەبێت ئەوە بزانین کە ژیـانی ئێمـەی ئاژەڵان زۆر کورتە،لە گەل ئەوەش دا پـڕە لـە جـەفـاو ڕەنـج و ئازارو نەهامەتی و کوێرەوەری و ئازوردەییە،هەر لەو کاتەوە کـە

هەر ئاژهەلێ لە دایک دەبێ ئەوا جگە لە بژیوی نەمری و نەژی خۆی زیاتر هیچ شتێکی تری نیە و جگە لەوەش لە نێوان ئێمـە دا ئەوانەی کەوا هێزی کار کردنیان هـەیـە ئـەوا دەبێـت هـەتـا مردن و دوا هەناسەی ژیانیان کاریان پێ بسـپێردرێت و دەبـێ هەتا مردن هەر کاریش بکەن،لەو کاتەوەش کە پـەک کـەوتـە دەبن و ناتوانن کار بکەن،ئەوا دەبنە قوربانی وبـەدەسـتی زۆر و زۆرداری و ناڕەوایی و گەلێ بـێ بـە زەییانـەوە ڕەفتارمـان لـە گەل دا دەکەن،هـیچ ئـاژەلێـک لـە ئینگلسـتان دالـە تـەمـەنـی یەکسالی بـەولاوە تـامی خۆشـی و بـەختـەوەری ژیـانی خـۆی ناچێژێـت،هیچ ئـاژەلێـک لـەم ئینگلســـتانە دا ئـازادو ڕزگـارو سەربەسـت و ڕەهـا نیـە ، ژیـانی تـەواوی ئـاژەلان بریتیـە لـە هەژاری و چەوساوەیی و کۆیلەتی ئەمەش بۆ خۆی ڕاسـتیەکـە کەوا هەرگیز ناتواندرێت نکۆلی لێوە بکرێت،ئایـا ئـەم ژیانـەی ئێمەی ئاژەلان لە ڕاستی دا پێویستیەکی سروشتیە و دەبێ هەر ئاوا بێت؟ئایا ئەمە بەلگەی ئەوەیە کە ئەم سەر زەمینە ئەوەندە هەژارە کە ناتوانێت ژیانێکی خۆش و پڕ لە کامەرانی و شادی و بەختەوەری بۆ دانیشتوانی خۆی مسۆگەر بکـات؟ هاوڕێیـان،من دەلێم نەخێر سەد جـاران نـەخێر،ئـەمـە هـەرگیـز وانیـە،خـاکی ئینگلستان هەتا بلێـی خـاکێکی بـە پیـت و فـەڕە،ئـاوو هـەوای ئەوەندە خۆش و لەباری هەیە کە توانای ئەوەی هەیە خۆراک و ئالیکێکی یەکجار زۆر بێنێتە بەرهەم،کەوا ئەم بەرهەمە گەلێـک

زیاترە لە بەشی تێرو تەسەلی تەواوی ئەو ئاژەلانەی کـە تیـادا دەژین، هەر ئەم کێلگەیەی کە ئێمەی لە سـەرا دەژین،توانـای گەلـێ لـــەوە زیـاترە کـە دوازدە ئـەســـپ و بیست مانگا و سەدەهاسەر مەڕ بەڕێوە بەرێت و ژیانیـان مسـۆگەر بکـاتن بـە شێوەیـەک کـە هـەموویـان تیـادا بـەختـەوەرو شـاد و خـۆش گوزەران بن،ئەو شادی و خۆشیەی کە هـەتـا ئێسـتاکە ئێمـەی ئاژەلان نەمان دیوە و گەلێک لێیەوەوە دوورین کە بیریشـی لـێ بکەینەوە و هەرگیز بە چاوی خۆمان نەمان دیوە ، بـەلام دەبـێ ئەوە بزانین کە هۆی چیە و بۆچ و لە بەرچی ئاوا لێێی دوورین و ئێمەی ئاژەلان لـەو خـۆش بـەختیـەدا بـێ بـەشـین ، وەرامـی ئەوەش ڕوون و ئاشکرایەو دەبێ هەمـوو بیـزانین کـە هـەمـوو ڕەنج و ئازارو کوێرەوەریەکانی ئێمەی ئاژەلان و هەموو دزیـن و خواردنی بەرهەمی ڕەنج و ئازارەکانمان،تەنیاو تەنیا لـە لایـەن مرۆڤەوەیـە کـەوا هـەمـووی بـە تـالان دەبردرێـت و زەوتیـان کردووە ، بەلێ هاوڕێیـان وەرامـی هـەمـوو ئـەو گیـرو گرفـت و مەسەلانەی ژیانی چەوساوەیی ئێمەی ئاژەلان لە یەک خال دا کۆ دەبێتەوە ئەویش وشەی (مرۆڤ)ە تەنیا و تەنیـا (مـرۆڤ)ە دوژمنی سەرەکی و ڕاستەقینەی ئێمەمرۆڤە، مرۆڤ دەبێ لە نـاو بڕوات و دوور بخرێنەوە ، ئەوساکە ڕیشەی برسیەتی و بێکاری و سوخرەو زۆرداری بۆ هەمیشە لە ناو دەچێت و نامینێـت،مرۆڤ بۆ خۆی تاکە بوونـەوەرێکـە کـەوا مـەسـرەف دەکـاتن وبـەبـێ

بەرهەمە،مرۆڤ نـەشـیر دەداتـن و نـەهێلکـە دەکـاتن ، گـەلـێ لەوەش بێ هێز ترە کە بتوانێت گاسنێک بۆ کێڵان ڕا بکێشـێت و خێراییشی هـەرگیـز ناگـــاتە ئـەو ئـەنـدازەوە کـە بتوانێـت کەروێشکێکیش بە ڕاکردن بگرێتن ، لە گـەل ئـەوەشـدا ئاغـاو چەوسێنەرەوەی ئاژەلانەو هەر مرۆڤیشـە کـەوا ئـاژەلان وەکـار دەخات و لە تەواوی ڕەنج و بەر و بوومەکانیان تەنیا ئەوەندەیان پێ دەدەن کە نەمرن و پێ بژین و بتـوانن کاریـان بـۆ بکـەن و دەست بە سەر هەموو ئەوانیتر دا دەگرن،هەر ئێمـەی ئـاژەلـین کەوا زەوی دەکێلین و هەر بەپەینی ئێمـەیـە کـەدەبێتـە زبـری کیمیایی و بەرو بوومەکانی پـێ زیـاد دەبێت،ئێمـەی ئـاژەلـیش جگە لە پێستی خۆمـان خـاوەنـی هـیچ شـتێکی تـر نـین و بـێ بەشین لە هەموو شتێک.ئێوە ئەی ئـەو مانگایانـەی کـەوان لـە پێشـــەوەی مـن دان دیـارن لـە سـالی ڕابـوردوو دا چـەنـد هەزاربۆشکە شیرتان لێ دۆشراوە،ئەو شیرەی کـە دەبوایـە بـۆ بەهێز کردنی گۆلکەکانتان سودی لێ وەرگیرابایە،کـوانی و چـی بە سەر هـات؟ هـەر دلـۆپێکی لـە گـەرووی دوژمنـانی ئێمـەی ئاژەلانەوە چووەتە خوارەوەو بووەتـە بژیـوی ئـەوان،ئێـوە ئـەی مامرەکان،لە سالّی ڕابوردوو دا چەند هێلکـەتـان کردوە؟،تـەنیـا چەند دانەیەکیش لەو هێلکانـەتـان نـەدراوەتـێ و نـەبوونـەتـە جووجەلەی خۆتان،تەواوی هێلکەکانتان هەمووی لە بازرگانی بۆ سوودی جۆنز و کەسانی تر بووەتە پارەو پۆلی ژیانی ئـەوان،تـۆ

ئەی (کلۆر)تا ئێستا چەند جوانیت وەدونیا هێناوە،لە جیاتی ئەوەی کە ئێستاکە دەست بە گۆپاڵی پیریتەوە بان،ئەی کوانێ و چیان وەسەرهات و ئیستاکە لە کوێن؟خۆ هەر هەمویان لە تەمەنی یەکساڵی دا فرۆشراون و تۆش هەرگیز نایان بینیتەوە، لە تای چوار جوانە ماین و ئەو هەموو ڕەنج و ئازارانەو کوێرەوەریانەی هەمیشەیت لە ناو مەزراو لە ژێر گالیسکەدا جگە لە بژیوی ڕۆژانەت و گۆشەیەکی تەویلە بەو لاوە ، ئاخر چیترت هەیەو خاوەنی چی؟

هاوڕێیان ئەوە زۆر باش بزانن کە تازە بە هیچ شێوەیەک لێ ناگەڕێن کەوا ئەم ژیانە بگاتە ئاستی سروشتی خۆیەوە،من دەربارەی ژیانی خۆم هیچ گلەیی و شکایەتێکم نیە،چونکە من زۆر کامەران و خۆش بەخت بوویمە لە ماوەی ژیانم دا باش ژیاوم،من کە دوازدە ساڵی ڕەبەق ژیانم بردۆتە سەر و زیاتر لە چوارسەد توولە بەرازم وەدونیا هێناوە،خۆ ژیانی سروشتی هەر بەرازێکیش هەر ئاوایە،بەلام هیچ ئاژەلێک نیە کە لە بەر دەمی چەقۆ دا ڕزگاری ببێتن،ئێوە ئەی ئەو بەرازانەی کەوان لە پێشەوەی من دا وەرکەوتوون،لە ماوەی ساڵێک دا لە سەر کۆلکەی کوشتارگادا هەراو هۆریاتان لە تاو مەرگتان دەچێتە عەرشەوە.ئەم بەلایە وەسەر هەموو لایەکی ئێمەی بەرازەکان دێتن،تۆ ئەی(باکسەر)ئەو ڕۆژەی کەوا لە هێز دەکەویت و توانات نامینێت بۆ کار کردن ، ئەوا هەر(جۆنز)ە بە

کوشـتارگات دەفرۆشـێت و ئـەوسا سـەرت لـە تـەنـت جیـا دەکەنەوەو دەبی بە خۆراکی سەگەکان،کاتێ کە سەگـەکـانیش لە هێز دەکەون و پیر دەبن ئـەوا هـەر(جـۆنز)ە کـە بـەردێکـی سەنگیانن لە مل دەکات و دەیان خنکێنێ،جا ئەی هاوڕێیان ئایا هەریەک لە ئێوە وەک ڕۆژی ڕوون لێتان دیارنیە کە تەواوی ئەم هەمـوو چـەوسـاندنەوەو دەردو جـەفـاو ئـازارو شـکەنجـــانەو نەهامەتیانەی ئێمە هەمووی سـەرچـاوەکـانی تـەنیـا و تـەنیـا مرۆڤە؟جا کەواتە مرۆڤ لە ناو بەرن وخۆتان خاوەنی بەرهەمـی ئەو هەمووکارە پڕ لە کوێرەوەریەی خۆتان بن،تەنیا بـە لـە نـاو بردنی مۆرۆڤەوە و لەو ڕێگەوە دەتوانن کەوا ئازاد و بەختـەوەر و دەولەمەند ببن،جا بۆ ئەو مەبەستەش دەبێ چی بکـەیـن کـە وا باشە ؟ ئەوەش زۆر سادەیە کـە دەبێـت شـەو و ڕۆژ لـە هـەول وتێکۆشان دابن و بۆ نەهێشتنی مرۆڤ هەرگیز نەسـرەون و زۆر چالاکانە لەم ڕێگەوە لە بزاف و خەبات و هـەول و تێکۆشـان دا بن،هاوڕێیان ئەو پایەو پەیامەو ئەو شـتەی کـە مـن بـۆ ئێـوەم هێناوەو باسـی لێـوە دەکـەم و پێتـانی ڕادەگـەیـەنـم کـە ئـەوە (شۆڕشە،شۆڕش)جا من نازانم کەی ئەم شۆڕشـەبـە کـردەوە دێتە کایەوە،لەوانەیەکە لە ماوەی هەفتەیـەک دا یـان لـە دوای سالێکی تر ئـەم شۆڕشـە بـەرپـا بێـت و ڕوو بدات،بـەڵام مـن هەروەک چۆن ئەم گیایەم وا لـە ژێـرەوەیـەو دەیبینـم ئـاواش

باوەڕم وایەو دەزانم کە زوو یان درەنگ دادپەروەری ڕاستی و ڕزگار بوون لەو هەموو میحنەتانە دا نەزیکە و وەدی دێت.

هاوڕێیان لە هەموو کاتێک دا با ئەوەتان لە یاد بێت و لە بیری نەکەن کە لەوەش گرنگتر ئەوەیە کە دەبێت ئەمەی کە من دەیلێم و باسی لێوە دەکەم بڵاوی بکەنەوەو بەهەموو ئەو کەسانە بلێن کەوا لە دوای ئێوەوە پێ دەخەنە جیهانەوەو،بۆ ئەوەی نەوەکانی ئایەندەمان هەتا ڕۆژی پیرۆزی و سەرکەوتن لە هەول و خەبات بۆ ئەو مەبەستە لە تێکۆشان دا بن.

هاوڕێیان:ئەوەشتان لە یاد نەچێت کە هەرگیز نابێت لە ناو دلتان دا دوو دڵی و گومان هەبێت و هیچ بەلگەیەکیش نابێت کەڕێگە لەوهەنگاوەو ئەو ڕێبازەوە بگرێت و لەو ڕێگەیەوە لاتان بداتن،لە هیچ کات و شوێنێک دا نابێ کە باوەڕ بە مرۆڤ بکەن و ئەو قسە بێ کەلک و پووچەلانە و درۆیانەی کە دەلێن ئێمەی ئاژەلەکان لە سود و قازانج دا هاوبەشین و یاخود پێشکەوتن وسەرکەوتنی یەکێ بە سەرکەوتن و پێشکەوتنی ئەویتر بەستراوەتەوە وانیەو ئەمانە هەمووی قسەی پڕو پوچ و بێ سودن و هەمووی درۆ دەلەسەیە قەت نابێ کە باوەڕی پێ بکرێت و هیچ بنچینەیەک و ڕاستیەک بۆ ئەو پەیڤانە نیە،مرۆڤ هەرگیز بیر لە بەرژەوەندی و قازانجی هیچ بوونەوەرێکی تر ناکاتەوە. بۆیەکە کە لە خەبات و تێکۆشان دا پێویستە کە ئێمەی ئاژەلان هەموو لە هەموو دۆستی یەکتری

بین و یەک بگرین و ناکۆکی و دووبەرەکیّ لە ناومان دا نەبێت و تەواوی ئاژەلان یەکگرتوو بن و هاوکارو دۆستی یەکتربن، هـیچ مرۆڤێک نیە کـە دوژمنـی ڕاسـتەقینـەمـان نـەبێت،لـەو کاتـەدا کە(مێجەر)ەپیرە نێرە بەراز لەم قسانە دابوو ، بوو بە غلبە غلب و هەراو هۆریا ، چونکە لەو کاتەدا چواردانە مشکی بیابانی لە ناو کونـەکـانی خۆیانــەوە هاتبوونـە دەرەوەو بـە سـەر سـوڕمانەوە سەرگەرمی گویّ ڕاگرتن لە قسەکانی (مێجەر)بوون ولە ناکـاو سەگـەکـان چاویـان بـە جورجـەکـان دەکـەوێـت و یـەکسـەر پەلاماریان دەدەن و جورجەکانیش ڕا دەکەن و بە سـەلامـەتـی بۆی دەردەچن و خۆیان دەکوتنەوە ناو کونـەکانیانیـەوە ئـەگینـا ڕزگاریان نەدەبوو،(مێجەر)ە پیـرەش بـە نیشـانەی وس بـوون وبیّ دەنگی دەستەکانی بەرز کردەوە و گـوتی:هاوڕێیـان دەبـیّ لێرە دا ئەوە بلێم و بۆتانی ڕوون بکەمەوە،ئایا کـە ئـاژەلـەکـانی کێویش وەکو مشک و جورج و کەروێشک لـە ڕێـزی دۆسـتانن یان دوژمنان؟بۆ ئەم مەبەسـتەش دەبێـت و پێویسـتە کـە ڕای گشتی وەریگیرێت(مێجەر)گوتی:من پێشنیار دەکەم کـە ئـەوە بخرێتە دەنگ دانەوە،ئایا مشکان لە ڕێزی دۆستانن؟ڕاستەو خۆ خرایــە دەنــگ دانــەوەو ، ڕای گشــتی وەرگیــرا بــە زۆربــەی دەنگەکان بڕیار لە سەر ئەوەدرا کە ئەوانیش لە ڕێزی دۆستانن ، تەنیا چوار دەنگی دژ هەبوو کە ئەویش بریتی بوون لە دەنگـی سیّ سەگ و پشیلەیەک،پاشان ئەوەش ڕوون بـۆوە کـە پشـیلە

ڕای بـۆ هـەردو لا داوە (مێجـەر)لـەسـەر باسـەکـانی ڕۆیـی و گوتی:ئیتر من قسەی زیاترم لا نەماوە،تەنیا ئـەوەتـان بـۆ دوو بارە دەکەمەوە و پێتانی ڕا دەگەیەنمەوە کە دەبێت هەرگیز ئەوە لە بیر نەکەن و باشی بزانن و هەمیشە لە نـاو یـادو هـەسـتتان بێت کەوا دوژمنی سەرەکی و ڕاستەقینەتان (مرۆڤە)و ئـەوەش هەردەم بە پێویستی سـەر شـانتانی بـزانن کـەهـەمیشـە دژی هەموو ڕەفتارو هاکارو کـردەوەکـانی مـرۆڤ بـن و هـەتـا هـەن دوژمنایەتی مرۆڤ بکەن.

ئەمەش دروشمی ئمەیە کە هەرکەسێک لە سـەر دوو پێیـان دا بڕواتن و بالی نەبێتن ئەوا دوژمنەو هـەرکـێش کـە لـە سـەر چـوار پایـان بـڕاوت و یـان بـالی هـەبێـت ئـەوە دۆســـــتی ئاژەلانە،دەبێت ئەوەش بزانن کەهەرگیز نابێت لاسـایی مـرۆڤ بکرێتەوە و وەک ئەوان بکەین، تەنانەت لە کاتی سەرکەوتنیش دا دەبێت لە کـەم و کوڕیـەکـانی مـرۆڤ خۆتـان بپـارێزن،هیچ ئاژەلێک بۆی نیە کە لـە نـاو خـانوو دا بژیـت و یـا نیشـتە جـێ بێت،نابێت هیچ ئاژەلێک بە هیچ شێوەیەک لە سـەر تـەخـت دا بخەوێت،هیچ ئاژەلێک بۆی نیە کەوا جل و بەرگ لە بەر بکات و ئارەق بخواتەوەو جگەرە بکێشێت،مافی هیچ ئاژەلێـک نیـە کـە مامەلە بە پـــــارەو پـوول بکـات و یـا بچێتـە نـاو کـارو بـاری بازرگانیەوە، هـەرچـی خـوو و ڕەوشـتێکی پـڕو پـووچ هـەیـە پێویستە کە ئاژەلان لێی بە دوور بن و نەزیکی نەکـەونـەوە،لـە

هەموو ئەوانە گرنگتر ئەوەیە کە نابێت هەرگیز دژی هاوڕەگەزی خۆت زۆردارانە ڕەفتار بکەیت،بێ هێز یان بەهێز،زیرەک یان تەمەل،هەموو لە هەموو یەکسانن و لە گەل یەکتری دا بران،هیچ ئاژەڵێک مافی ئەوەی نیە کە ئاژەڵێکی تر بکوژێت،جیاوازی لە نێوان ئاژەلان دا بە هیچ شێوەیەک نابێت هەبێت،هاوڕێیان: جا ئێستاکە دێمە سەر باسی چیرۆکی ئەو خەونەی کەوا دوێنێ شەوێ دیومە،هەرچەندە ناتوانم بە تەواوی ئەو خەونەتان بۆ ڕاڤە بکەم و بە تەواوی وەک خۆی کە دیومە بۆتانی بگێڕمەوەبەلام ئەوەی کە لە یادمە بۆتان دەگێڕمەوە،لەو خەوەم دا ڕۆژگارانێک بوو کە مرۆڤ لەم جیهانەدابە تەواوی لە ناو چوو بوون ئەو خەونەشم ئەوبیرەوەریانەشی هێنایەوە یادم کە لە مێژ ساڵ بوو لە یادم چووبۆوە،ئەویش ئەوە بووچەند ساڵێک لە مەو بەرکە زیاتر لە کودەلە بەرازێک نەبووم،دایکم لە گەل دێلە بەرازەکان دا سرودێکی زۆر کۆنیان دەچڕی کە جگە لە ئاواز و سێ وشەی یەکەمی ئەو سروده هیچی تریانم لە یادا نەمابوو،من هەر لە منداليوە ئەو ئاوازەم دەزانی و فێری بوو بووم،بەلام لە بیرم چووبۆوە،کەچی دوێنێ شەوێ ئاوازی ئەو سرووودەم لە جیهانی خەون و خەیالەوە هاتەوە یاد و لەوەش سەیر تر ئەوەیە کە تەواوی وشەکانی سرووودەکەم بە تەواوی هاتەوە بیر،بەلێ ئەو وشانەی کە باوەڕم وایە لە ڕۆژگارانێکی زۆر زوو

دا لە لایەن ئاژەڵەکانەوە خوێندراوەتەوەوسروودی شانازی بووە،کە سەردەمێکی زۆرە ئەم سرودە فەرامۆش کراوەو لە یاد چووەتەوە.

هاورێیان من هەر ئێستاکە ئەو سرودەتان بۆ دەڵێمەوەو بۆتان دەچڕمەوە،هەرچەندە کەمن پیر بوویمەو دەنگیشم بە تەواوی نوساوە بەڵام دەیلێمەوە تا ئێوە فێری ئاوازەکە ببن و ئەوسا دەتوانن چاکترو باشتری بلێنەوەو ئەو سرودە بچڕنەوە، ناوی ئەم سرودەش(سروودی ئاژەلانی ئینگستان)ە.

لە دوای ئەوەی کە (مێجەر)ی پیری نیرە بەراز سنگی خۆی پاک کردەوە،ئەوسا دەستی کرد بە خوێندنەوەی سرودەکە،هەرچەندە گوتبووی کە دەنگم نوساوە بەڵام لە گەڵ ئەوەش دا سەرکەوتوانە سرودەکەی چڕاند کە پڕ بوو لە هەلچون و جۆش و خرۆشەوە،ئاوازەکەشی لە نێوان (کلمانتین) و (لاکۆکاراچا) بوو،ئەمەش دەقی سرودەکەیە:

سرودی ئاژەلانی ئینگلستان

ئاژەلانی ئینگلستان
ئاژەلانی گشت جیهان
گوێم لێ گرن بە دل وگیان
بلێم موژدەی شادی ژیان
وای بۆ ڕۆژی کەوازۆرچاک
نابود ببێ مرۆ لەخاک

دەرو هامـــۆن بـــن پاک
هی خۆمان بێ زەوی نمناک
نیـــــر لە ملان بکرێتەوە
ئەلقەو بزموک ببـــڕێتەوە
وەسەر شانی ئێمەی ئاژەل
زەختەو لغاو بســــڕێتەوە
وێنجەوگیاو پـاوان و جـۆ
چــــەوەنـدەری بەتـام و بۆ
هەرچی لەخاک سەردەرێنێ
بۆ بژیومان هەمووی بـۆ خۆ
دەشت وچیا سەوزڕەنگین
کانی وڕوبار پاک شــــیرین
شروەیکێوان هەر فێنک بێ
هەرسەوزبێ خاکی زەمین
کەر و بەرزەو خڕ ئاژەلان
زۆر نەماوە شادی ژیان
وەدەرکەوێت لەناو جیهان
ڕزگار بـن گشت ئاژەلان
هۆ ئاژەلانی ئینگلســــــتان
ئەی ئاژەلانی گشــت جیهان
گوێ ڕاگرن بـەدڵ وبە گیان

مـوژدەی بەرزە شادی ژیـان

*

تەواوی ئاژەلەکان بە خوێندنەوەی ئەم سرووودەی ئاژەلان زۆر دلشادو پڕ لە جۆش و خرۆش بووبوون کە هێشتان پیرە (مێجەڕ)سرووودەکەی بە تەواوی نەچڕی بوو کە زۆربەی ئاژەلەکان ئەم سرووودەیان یاد گرت و تەنانەت تەمەل ترینشیان چەند وشەیەکی ئەو سرودەو ئاوازەکەی فێربووبوون،بەرازەکان وسەگەکان و ئاژەلە زیرەکەکان لە ماوەیەکی زۆر کەم دا هەموویان لە بەر کرد ، دوای پراوەکردنی چەند جارێکیش بە تێکڕایی ئاژەلان تەواوی سرودەکە فێر بوون و لە بەریان کرد،گایەکان بە بۆڕە بۆڕ و سەگەکان بە لوورە لوورو مەڕەکان بە باعەباع و ئەسگپەکان بە حیلەحیل و مراویەکان بە جوقەجووقەوە سـرودیان دەخوێندەوە،ئاژەلەکان بە جۆرێک کەوتبوونە هەلچونەوە کە هەموویان بەیەکەوە پێنج جاران ئەم سرودەیان دەچڕیەوە،خۆ ئەگەر هیچ شتێک ڕووی نەدابایە ئەوا هەتا بەیانی هەر سرودیان دەچڕی،بە هۆی سەرو سەدایەکی زۆری ئاژەلان لە سرود خوێندنەوە،(جۆنز)ی خاوەن کێلگەکەیان واگا هێناو لە خەویان ڕاپەڕاندو لە سەر تەختەکەی هاتە خوارەوە وای زانیی کە ڕێوی هاتۆتە ناو کێلگەکەیەوە،پەلاماری تفەنگەکەی خۆی دا کە هەمیشە لە ژوورەکەی خوی دا هەڵی دەواسی،فیشەکێکی هاویشتە بەرێ و

لەچەخماخەی تفەنگکەی داو لە تاریکی ئەو شەوەدا گوللەیەکی تەقاند و ساچمەکانی گوللەکە بەر دیواری ئەو خانووە کەوت کەوا ئاژەلەکان تیادا کۆببونەوە،لەو کاتەدا هەموو ئاژەلەکان لە بەر تەقەی تفەنگەکەی جۆنز هەلاتن و هەر یەکە چۆوە جێگەی نوستنی خۆی و باڵندەکانیش لە سەر لقی درەختەکان هەلنیشتنەوە و ئەوانی تریش جێگەی خۆیان کردەوەو ئیتر ئارامی و بێ دەنگی بە تەواوی مەزراکەی (مانر)ی داگرتەوەو ئەو ناوە کش و مات و بێ ئارام بۆوە.

*

بەشی دووەم

لە دوای ئەم روداوە گرنگە سێ شەوی تەواو بە سەرچوون ، واتە لە سەرەتای مانگی ڕێبەندانی ئەو ساڵەدا (مێجەر)ە پیرەی نێرە بەراز بە ئارامیەوە سەری نایەوە و چاوەکانی خۆی تێک ناو بۆ هەمیشەماڵئاوایی کرد و جیهانی بەجێ هێشت ، تەرمەکەشیان هەر لە خوارووی باغەکەی مێوەجاتی قەڵای ئاژەڵان دا بە خاک سپارد.

دوای ئەوەی کە سێ مانگ بە سەر نەمانی (مێجەڕ)ە پیرەدا بە سەر چوو،جم و جۆل و کارو بارێکی زۆر لە ئارا دابوو ، تەواوی گۆتنەکانی پیرە (مێجەر) هییواو ئاواتێکی زۆری خسبووە ناو دل و دەروونی ئاژەلەکانەوە،ئەوانیش نەیان دەزانی کە کەنگی و لە چ کاتێک دا ئەو شۆڕشەی کە (مێجەر) پێش بینی لێوەکردبوو پێ دەگاتن و دێتە کایەوە ، هیچ دیاردەیەکیشیان لێوە دیار نەبوو کە بزانن و دلنیا بن لەوەی کە بەرهەمی ئەو شۆڕشەدەبینن یاخێر ، بەڵام بە تەواوی ئەوەیان دەزانی کە دەبێت ئەوان خۆیان بۆ ئامادە بکەن و بۆ وەدی هێنانی ئەو شۆڕشە مەزنەیان لە خەبات و تێکۆشان دا بن و

نەوەستن ، بۆ ئەو مەبەستەش تەواوی کارو بارەکان و بەڕێوە بردن و سەرکردایەتی کردنی ئەو شۆڕشە کەوتە ئەستۆی بەرازەکانەوە ، ئەمەش بە هۆی ئەوەوە بوو کە بەرازەکان لە تەوای ئاژەلەکانی تر زیرەکتر و لێ هاتوو تر و بە توانا تربوون. ئەو دوو نێرە بەرازەش کە ناویان (سنەوبال)و(ناپلیۆن)بوو لە لایەن جۆنزەوە بۆ فرۆشتن دابەسترابوون(ناپلیۆن)یەکانەییەکی تا بلێی زەبەللاح و بە سەرو پۆتەلاک و قەڵەو و تێک چەقی و بوو، تا ڕادەیەکیش دڕ وهارو دڕندە بوو ،لە قسەکردن دا زۆر ڕەوان بوو ، بۆخۆی لە (بیرکشایەر)ە وە وەدونیا هاتبوو ، بەرازێکی تابلێی کەللەشەق و زۆر توندو تۆل بوو ، بەوە ناسرابوو کە تەواوی قسەکانی لە جێگەی خۆیەوە دەکات و سوریشە لە سەر ئەوەی کە دەیلێتن.(سنەوبال)یش یەکانەیەکی پڕ لە هەڵچوون و داهێنەر بوو،ئەویش زۆر توندو تۆل وزیت بوو ، بەلام وەک (ناپلیۆن)بە شان و باهوو نەبوو،تەواوی بەرازەکانی مەزرا بە تێکڕایی دابەستە بوون، لە ناو ئەو بەرازەنە یەکێکی تریان هە بوو کە بە ناو بانگ بوو و لە پەیڤ گوتن دا ئەو ناوی(سکۆئیلەر)بوو کە بەرازێکی تێک چەقی و خرپن و زۆر قەلەو بوو،تەبەشێکی پڕو چاوێکی زیتی ترۆسکەداری هەبوو، ئەویش تابلێی چاپووک و توند و تۆل بوو ، زۆر ڕەوان و قسەزان بوو و لە کات قسە کردن و ڕۆیستن دا ورشەی کلکی دەهات و زۆر زۆر لە خۆ ڕازی

بوو،کاتێ دەربارەی مەسەلەیەکی ئالۆزەوە قسەی دەکرد بەملاو ئەولادا هەڵ دەبەزیەوە وکلکی خۆی بە توندی با دەداو ڕای دەوەشاندو سەرنجی تەواوی دەورو بەری بۆ لای خۆی ڕا دەکێشا،ئەوسا دەربارەی باسەکە دەدوا، دەیانگوت: کە(سکۆئیلەر)توانای ئەوەی هەیە کە بە ماست بلێت ڕەش و بە ڕەشیش بلێ سپی،ئەو هەرسێ بەرازە واتە(ناپلیۆن)و (سنەوبال)و (سکۆئیلەر) پەیامەکەی (مێجەر)ە پیرەیان وەکو دەزگایەکی بیری ئاژەلی ئامادە کردبوو ، هەموو هەفتەی جارێک لە دوای خەوتنی جۆنز لە عەمبارەکە کۆ دەبوونەوەو چۆنیەتی بیری ئاژەلیەتیان لە سەر ڕۆشنایەتی ئەو پەیامەوە بۆ ئاژەلانی تریش شێ دەکردەوە ،لە سەرەتای ئەو کارەوە،بە گەمژەلیەتی وگرنگی و نادانی ئاژەلان ڕوو بەڕوو بوونەوە،گەلێ جاران ئاژەلەکان باسی وەفاداری و دلسۆزیان بۆ (جۆنز) دەکردو بە گەورەی خۆیانیان دادەناو داواکاریەکانیان کە لەلایەن (جۆنز)ەوە جێ بەجێ کراوە باسیان لێوەدەکردو دەیانگوت: جۆنز ئالیک بە ئێمە دەدات و بە خێومان دەکات،خۆ ئەگەر(جۆنز)نەبێت ئەوائێمە لە برسان دەمرین،هەندێ لە ئاژەلەکان رسیاری ئەوەیان دەکردو دەیانگوت:بە ئێمە چی کە لە دوای مەرگمان چی ڕوو دەدات ، وەیان دەیان گوت:ئەگەر شۆڕشیش ببێت هەول و تێکۆشانی ئێمە چ کار تێکردنێکی بە سەر ئەو شۆڕشەوە دەبێت ؟ بەرازە ڕابەرەکانیش کە دەیان

ویست ئاژەلەكان تێ بگەیێنن و ئەوەیان پێ بلێن كەوا ئەم جۆرە قسانە هەمووی بە پێچەوانەی یاسای ئاژەلیەتیە توشیان بە گەلێ گیرو گرفت دەبوو ، گەوجانەترین پرسیار لە لایەن(مالی)ماینە سپیەكەی ڕاكێشەری گالیسكەی (جۆنز)ەوە دەكرا ، یەكەمین پرسیاری(مالی)لە (سنەوبال)ەوە ئەوەبوو كە دەیگوت: ئایا لە دوای شۆڕشیش شەكری قەند هەردەمینێ؟ (سنەوبال)یش لە وەرام دانەوەی ئەو پرسیارە زۆر بە توندی دەیگوت:نەخێر چونكە لەم مەزرایە كەل و پەلی شەكری قەند دروست كردمان نیە ، بەلاّم جۆ و وێنجە و ئالیكی تر هەرچەندی بتانەوێ هەیە(مالی) پرسیاری دەكردەوە و دەیگوت: ئایا من لە ڕێشمە بەستن بە گەردەنمەوە ئەو ساكەش ئازادم؟ لە وەرام دا (سنەوبال)دەیگوت:هاوڕێ ئەو ڕێشمەیەی كەوا تۆ ئەوەندە پێت جوانەو پەیوەندیت وا لە گەل دا هەیە ئەوە نیشانەی كۆیلەتیە،باوەڕت نایەت كە نرخی ئازادی گەلێ لەوە زیاتر و باشترەلەم ڕێشمەیەی كە تۆ ئەوەندە شاییت پێیە؟ دیاربوو كە(مالی)باوەڕی كردبوو بەلاّم بە تەواوی لەو قسانە ڕازی نەبوو.

بەرازەكان كارێكی سەخت تریان لە پێشەوە بوو كە ئەویش بە درۆ خستنەوەی(مۆز)ی قەلە ڕەشەی سیخوڕی جۆنز بوو ، كەوا درۆی زلزلی دەكردن و پڕو پاگەندەیەكی زۆری بلاّو دەكردەوە(مۆز)ی قەلە ڕەشە لە لایەن (جۆنز)ەوە

پەروەردە کرا بوو و جگە لە سیخوڕی کردن دا بۆ جۆنز کـارێکی تری نەدەکرد ،ئەو قەلە ڕەسەیە هەمیشە دەنگ و باسەکانی کۆ دەکردنەوەو بۆ (جۆنز)ی دەبرد ، ئەو قەلە ڕەشەیە هـەتـا بلێـی زیرەک و چاپــووک و وریـا چوســت و چـالاک بـوو ، هـەمیشـە دەیگوت :لەم گەردوونەدا شوێنێک هەیە بـە نـاوی(سـەرزەوی شیرو هەنگوین)کە تا بلێی شوێنێکی خۆش و پڕ لە سـەفایـە ، لە ئەنجامی دوایی دا هەموو ئاژەلێک لە دوای مردنیەوە دەچێتـە وێندەرێ ، ئەو دەیگوت :ئەو شوێنە لە ئاسمانەوەیە و کـەمێـک لە هەوران بەرز ترە،لە سەر خاکی شیرو هـەنگـوین دا تـەواوی ڕۆژەکانی هەفتە یەکشەمووە،لە سەر ئەو خاکە دا چـەوەنـدەر و جـوو و گیـاو وێنجـەو چـرو هـەمـووی لـە مشـــەیـە و زۆرە، درەختەکانی سەر ئەو خاکە هەمووی بەری نوقل و نەباتە.

زۆربەی ئاژەلانی مەزرا نەفرەتیان لـە (مـۆز)ی قـەلـە ڕەشـە دەکرد چونکە ئەو سیخوڕی دەکرد و خۆی لە قسەی ئەم و ئەو ڕا دەگرت و دووزمانی دەکردن، هەندێک لە ئاژەلەکان ئەوەیـان باوەڕ کردبوو کەوا سەر زمینێک هەیە بە ناوی سەرزەوی شـیرو هەنگوین،جا بۆ ئەوەی بەرازەکان کارێکی وا بکەن کەوا بتـوانن کار لە تەواوی ئاژەلان بکەن کە قسەی(مۆز)ی قـەلـە ڕەشـە درۆیەو بە هیچ شێوەیەک شوێنێکی ئاوا نیـە کـە نـاوی خـاکی شیرو هەنگوین بێت ، بۆ ئەو مەبەستەش بـەراز و ئـاژەلـەکـان وایان بە باش دەزانی کە بکەونە باس و لێکۆلینەوە لەو بارەوەو

کە بتوانن وا لە هەموو ئاژەلەکان بگەیێنن و باوەڕیان پێ بێنین کە بە هیچ شێوەیەک باوەڕ بە (مۆز)ی قەلە ڕەشەی جاسوسی جۆنز نەکەن ، چونکە قەلە ڕەشە و ئاژەلێکی درۆزن و سیخوڕە خیانەتکارە.

چاکترین دوستی بەرازەکان(باکسەر)و (کلۆر)بوون بە لای ئەو دوو ئەسپەوە چارە سەر کردنی ئەم گیرو گرفتە گەلێک ئالۆزو پلۆزی تێدایە ، بەلام هەردوکیان هەر لەو کاتەوە کەوا بەرازەکانیان بەدەوڕاستی خۆیان دەزانی و ئەوانیان بە ڕابەر و مامۆستای خۆیان قەبوول کردبوو ، بۆیەکە هەرچیەکی کە ئەوان بیان گوتبایە ئەوا بە تەواوی گوێ ڕایەڵی و پیرەویان لێوە دەکردن ، وە بە شێوەیەکی زۆر سادەوە بە ئاژەلەکانی تریشیان ڕا دەگەیاند و لە هیچ کاتێک دا کەم تەرخەمیان لە ئامادەبوونی کۆبوونەوە نهێنیەکانیان نەدەکرد،ئەوان سەرپەرشتی (سرودی ئاژەلانی ئینگلستانیان) دەکرد و بە ڕێوەیان دەبرد لە هەموو کۆبوونەوەکانیش دا بە سروودی ئاژەلانی ئینگلستان کۆتاییان دەهینا.

بە پێی ڕووداو ، شۆڕش و ڕاپەڕین زۆر زووتر لەوەی کەوا چاوەڕوانی لێوە دەکرا هاتە کایەوە ، ئەوە ڕاست بوو کەوا(جۆنز)ی خاوەن کێلگە زۆر بێ ویژدان بوو ، بەلام لە چەند ساڵی ڕابوردوو دا جوتیارێکی کارامەو پڕ لە کردەوە بوو ،

لەو دواییانەش دا توشی بە گەلێ گیرو گرفت و ڕۆژانی نالەبار و بەدبەختی هاتبوو.

له دوای ئەوەی کە کە توشی گرفتاری دادگایی کردنێک هاتبوو ، زەرەرو زیانێکی زۆری لێ کەوتبوو ، کەوا لە داخ ئەم زەرەرو زیانەی دارایی کە لێی کەوتبوو ببوە ئەلکولیەکی بێتام و گەلێ جاران لە بەیانی هەتا ئێوارە لە کونجێکی چێشتخانەکەدا له سەر کورسیەکی دار دا ڕۆژنامەی دەخوێندەوەو بیرەی پێ دا دەکرد و یەک بە خۆشی لێی ڕا دەکشاو جارو بارەش تیکەیەکی نانی لە بیرەکەی هەل دەهێناو دەرخواردی (مۆز)ە سیخورەکەی خۆی دەدا،لەو کاتانەدابوو کەوا(جۆنز)بۆ خۆی زۆر دلساردو بێ هیوا بووبوو ، تەواوی کریکارەکانیشی لە کارکردن دا تەمەل و تەوەزەل بووبوون ، مەزراکە وای لێ هاتبوو کە پڕ بووبوو لە بژارو گیاو گۆلی بێ کەلک و زیان بەخش ، خانوەکانی مەزراکە پێویستیان بە نوێ کردنەوە و چاک کردنەوە هەبوو جاک نە دەکرانەوە ،تەواوی ئاژەلەکان برسی بوون و تێر ئالیک نەدەکران و خواردنیان کەم ببۆوە.

مانگی جۆزەردانی ئەو ساڵە بوو کە گەرمەی وەدەست هێنانی بەرو بوومی مەزرا بوو ، هەڕەتی دروێنەی وێنجەبوو ، شەوێک لە ڕۆژی شەمموو دا (جۆنز) چوو بۆ مەزرای (ویلینکدن)و لەوێ لە مەیخانەی(شێری سوور)دا ئەوەندەی خواردبۆوەو کە وا خۆی زۆر زۆر مەست کرد بوو ، بەتەوای

گێژو وڕ بووبوو ، بۆیەکە هەتا ئێوارەی ڕۆژی یەکشەممە نەگەڕایەوە مەزراکەی خۆی ، کرێکارەکانی(جۆنز)یش سەر لە بەیانی زوو لە دوای دۆشینی ئاژەلە شیردەرەکان ، بەبێ ئەوەی کە بە یادی ئالیک دانی ولساتەکان بن ، هەستان بۆ ڕاوە کەروێشک چوون(جۆنز)یش لە دوای گەڕانەوەی بۆ مەزراکەی بەبێ چەند و چوون چوولە سەر تەختەکەی ژووری مێوانخانەکەی دا ڕۆژنامەیەکی لە ڕۆژنامەکانی هەوالەکانی جیهان بە سەر چاوان داداو لێی خەوت و کەوتە پرخ و هۆڕی خەوەڕوە.

ئاژەلەکانیش ئەو ڕۆژە هەتا ئێوارە بەبێ ئالیک و خۆراک مانەوە ، برسیەتی تەواوی شەنگ و تاقەتی لە ئاژەلەکان بڕیبوو ، یەکێک لە مانگاکان لە تاو برسیەتی دا خۆی بۆ ڕانەگیراو ڕاستەو خۆی چوو بۆ لای عەمباری ئازۆقەکەو بە شاخە زلەکانیەوە دەرگای عەمبارەکەی لە ڕیسمە برد و ئەوسا تەواوی ئاژەلەکان بە یەکەوە هێرشیان کردە ناو عەمبارەکەو ملیان لە بەر خواردنی ئازۆقەی دا کراو ناو لرفیان دەکرد ، لەو دەمەدا کە ئاژلەکان خەریکی تەواو کردنی ئازۆقەکان بوون و دەیانخوارد (جۆنز) واگا هات و هەندەشی پێ نەچوو،بە خۆی و چوار کارگەری خوترمە بە دەستەوە ، چوونە ناو عەمبارەکەوەو پەلاماری ئاژەلەکانیان داو خوترمەکانیان بە کار هێناو ئەمەش لە سەرووی تواناو خۆ ڕاگرتنی ئاژەلەبرسیەکان بوو ، بۆیەکە

خۆیان پێ ڕا نەگیرا ، هەرچەندە کە هیچ نەخشەیەکی ئامادە کراو دیاری نەکرابوو ، بەلام کاسە کە پڕ بوو لێی دەڕژێتن ، بۆیەکە ئاژەلەکانیش پشتیان بە یەکەوە بەستەوە و هەمویان بە یەکەوە دەستیان کردەوە و کەوتنە سەر و گێلاکی دوژمنە زۆر دارەکانیان ، هەر لە ناکاودا(جۆنز)و کارگەرە خوترمە بە دەستەکان لە بەر دەرگای عەمبارەکە دا کەوتنە بەر پەلامارو هێرشی شاخ و لەققەو جووتەی بە هێزی ئاژەلەکانەوە ، ئیتر ئەوانیش هیچ چارەیەکیان نەما کەوا بۆ یەکەمجاریش بوو ئەو جۆرە ڕەفتارانەیان لەو ئاژەلانەوەدەدی،ئەو ئاژەلانەی کە (جۆنز)و کارگەرەکانیان هەرچیان ویسبایە لە گەلیان دا دەکردن و ئێستاش وا دژیان ڕاپەڕیون و پەلاماریان دەدەنەوە ، ئەم کارە ترسێکی زۆری خستە ناو دلی(جۆنز)و کارگەرەکانەوە کە وزەی بیر کردنەوەیان لە بەر بڕا بوو ، لە دوای ماوەیەکی کەم وازیان لە بەرگری هێناو(جۆنز)و کارگەرەکان هەلاتنیان لە مانەوە بە باشتر زانی ، لە دوای چەند دەقیقەیەک دا هەر پێنج نەفەرەکە لە ڕێگە سەرەکیەکەی گالیسکە ڕۆکە دا کە بە شەقامی سەرەکی دوایی دەهات زۆر بە پەلە و زەندەق چووانە قوچاندیان و تێیان تەقاند ، ئاژەلەکانیش سەرکەوتوانە وەدوایان کەوتن و ڕاویان نان و لە مەزراکە دەریان پەڕاندن.

ژنەکەی (جۆنز) لە پەنجەرەی مالەکەیەوە ئەم ڕووداوەی چاو لێ بوو ، ئەویش زۆر بە پەلەپەلەوە هەندێ کەل و پەلی

خۆی لە دەرگاکەوە فـڕێ دا دەرەوەو بـە دزی لـە ڕێگـەیـەکـی ترەوە بۆی دەرچوو(مۆز)ی قەلـەڕەشـەش لـە سـەر لقـی ئـەو درەختەی کە شوێن لانەی بوو فڕی و بە دوای خـانمی(جـۆنز) کەوت و ئەویش بە بال کوتانەوە ئەوێندەرێی بـە جـێ هێشـت ئاژەلەکان کە(جۆنز)و کارگەرەکانیان هەتا شەقامی سـەرەکـی ڕاو ناو وەدوایان کەوتن،پاشان سەرکەوتوانە گەڕانەوەو دەرگای قەمتەرەکەی پێنج شومشێریشیان بە هـەراو هۆریـاوە لـە سـەر داخستن و توندیان بەست و گالەیان دا.

ئا یەم شێوەیە بەبێ ئەوەی کەوا ئاژەلەکان هەستی پـێ بکەن شۆڕشیان بەر پا بوو و سەرکەوتوانە وەدیان هینا(جـۆنز) لە کێلگاکە دوور خرایەوەو هەموو مەزراکە بۆ ئاژەلەکان مایەوەو بوونە خاوەن مەزرا.

ئاژەلەکان لـە سـەرەتـاوە ئـەو خۆشـی وکامـەرانیـەی کـە وەدەستیان هێنابوو باوەڕیان پێ نەدەکرد،یەکەمین هـەنگاویـان ئەوە بوو کەوا بە تێکڕایی تەواوی ئاژەلەکان،بۆ دلنیا بوونیان لـە وەی کە هیچ مرۆڤێک لە مـەزرادا نـەمـاوەو لـە هـیچ شـوێنێک خۆیان نەشاردۆتەوە چوار جاران دەورو بەری کێلگەکە گەڕان و زۆر بـە باشـی هـەمـوو کـون وقوژبنـەکانیـان بـە تـەواوی پشکنی،پاشان بە تەواوی خانوەکانی مەزرا داهاتن و هـەرچـی شوێنەواری (جۆنز)و مرف بوو هەمویان پاکسازی کرد و ئەوسا دەرگای خانوەکەی پشتی تەویلەکەشیان شـکاند و لـێ چوونـە

ژوورەوەو هەرچی تیا دابوو لەزەختەو قامچی و هەوسارو قەڕاسەو نیرو بەرمل و کۆپان و تەنگەو خوترمەوکورتان و ڕێشمەولغاو وکێردو سیکاردەت یژەکانی بێ بەزەیی و کۆلکی قەسابی و هەرچی کەل و پەلی لەو بارەوە بوو هەموویان کۆ کردەوەو لەناو ئەو ئاگرەی کەوا لە ناوەندی حەوشەکەدا بۆ مەبەستی سوتاندنی ئەو ئامرازانە کرابۆوە، هەمویان تیا خست و سوتاندیان،کاتێ کە ئاژەلەکان چاویان بە سوتانی زەختەو قامچی و تەواوی ئەو کەل و پەلانە دەکەوت لە شادی و خۆشیان دادەکەوتنە بەزم و سەیرانەوە(سنەوبال)لە کاتێک دا کەڕێشمەو گولینگ و کورتان و بەرمل و کۆپەرەکانی ئەسپەکانی دەخستە ناو ئاگرەکەوە دەیگوت:ئەم کەل و پەلانە هەمووی وەکو جل و بەرگ وایە و نیشانەی مرۆڤە،تەواوی ئاژەلان دەبێت دوور بن لە هەموو نیشانەکانی مرۆڤ(باکسەر)بە بیستنی ئەو قسانە هەستا کلاوەحەسیرەکەی کەوا لە هاویناندا بۆ پاراستنی خۆی لە مێش و مەگەس و گەرما بە کاری دەهێناو هاویشتیە ناو ئاگرەکەوە و سوتاندی.

لە ماوەیەکی زۆر کەم دا ئاژەلەکان هەر شتێکی کە بۆنی (جۆنز)ی لێوە دەهات هەموویان سوتاند و لە ناویان بردن،پاشان کە تەواو بوون(ناپلیۆن)تەواوی ئاژەلەکانی گێڕایەوە تەویلەو بە هەریەکێک لەو ئاژەلانە دوو بەرابەر خۆراکی پێ دان،بۆ هەرسەگێک دوو پسکویتی تری

دانا،ئاژەڵەکان دەستیان کرد بە چڕینی(سرودی ئاژەڵانی ئینگلستان)حەوت جاران لە سەر ڕا تادوایی سرودەکەیان خوێندەوەو ئەوسا چوون بۆ حەسانەوە و پشوودان و خەوتن،خەوێکی کە هەرگیزاو هەرگیز لە خەونیش دا ئاوایان نەدی بوو،لە ناکاودا ڕووی داوە پڕ لە شکۆیەکەی شەوی پێشویان هاتەوە یاد ، بە یەکەوە ڕایان کردو چوون بۆ لەوەڕگاکەوە ، لە خوارەوەی ئەو لەوەڕگایە دا بەرزاییەکی کەمێ بلند هەبوو،کەوا بە سەر تەواوی مەزراکەی دەڕوانی،هەموویان بە پەلە چوونە سەر ئەوبەرزایەوە ، بەو بەرە بەیانە زووە کە لەدەورو بەری ئەو کێڵگەیەیان دەڕوانی بە جاری دلخۆش و پڕ لە شادی و دڵ نیایی دەبوون ، کە بیریان دەکردەوە ئەو هەموو مەزرایە هی خۆیانەو خۆیان تاکە خاوەنی ئەم کێڵگە مەزنەن و دلیان پڕ لە شادی وخۆشحالی دەبوو ، ئەوسا کەوتنە جم و جۆل ، لە هەوای ئازادو پاکی ژیانی ڕزگاریان دا تێر و پڕ هەناسەی ئازادی و بەختەوەریان هەل دەمشت ، لەناو مێرگ وقەرسیل و پاوان و باخچەکان و زەنوێرەکان دا دەگەوزین و گیاو گۆلیان پێکۆل دەکرد و ڕمبازیان لەوناوەدا دەکرد، خۆیان بە کەیفی خۆیان تێرو تەسەل دەبوون و سەبە خۆ بوون ، ئەوسا بە مەبەستی پشکنینی دەورو بەری مەزراوە زۆر بە باشی گەڕان و هەمویان پشکنیەوە ، زۆر بە ئارامی وبێ دەنگی و لە سەرخۆییەوە دەست بە کار کردن بوون ، تەواوی پەرژینەکان و

باغی مێوەجات و وێنجەوحەوزی ئاوو جەنگەڵە بچکۆڵەکەو هەموو شوێنە خرابووەکانیان بە هەرەوەز چاک و پاک دەکردەوە و هەر وەکو ئەم شتانەیان لەمەوبەر بە خۆوە نەدیبوو باوەڕیان بە خۆیانەوە نەدەکرد کەوا ئەم هەمووشت وشوێن و جێگایانە هی خۆیانەو خۆیان خاوەنی ئەو مەزرایەن.

جا نۆرەی خانوەکانی (جۆنز)هات، هەموو ئاژەلاکان بە تێکڕایی بەرەو خانوەکانی (جۆنز)چوون، لەبەر دەرگاکەوە کەمێ ڕاوەستان و کە سەیریان دەکرد ئەمەش هەر هی خۆیانەو دلیان دەگەشایەوەو شادتر دەبوون،زۆر بە هێمنی وئارامی و ترسەوە دەچوونە پێشەوە(سنەوبال)و(ناپلیۆن) دەرگای مالەکەی(جۆنزیان)بە هێزی شانیان کردەوە و ئەوسا ئاژەلەکان یەک لە دوای یەک بە ورەیەکی زۆر بەرزو پڕ لە وریاییەوە چوونەژوورەوە ، زۆر بە ئاگاداری و بە هێواشی و لە سەر پەنجەو نوکی سمەکانیانەوە لە ژوورەوە دەڕۆیشتن نەوەک شتێک لە ژێر پێیانیانەوە خراپ ببێتن و تێک بچێتن،لەو ژوور بۆ ئەو ژوور دەگەڕان و دەیان پشکنی و بە لە سەر خۆییەوە قسەیان دەکردو دەنگیان بەرز نەدەکردەوە،سەیری تەواوی کەل و پەلەجوانەکانی ژوورەکانیان دەکردلە تەختەکانی خەوو دۆشەکە نەرمەکانی تووکی قوو و ئاوێنەو کورسی و قالیچە ڕەنگینەکانی دەستکردی(بڕۆکسل) و وێنە جوانەکانی چینراوی شاژنی(ڤیکتۆریا) کەلەسەرەوەی

سۆباکەی ژووری پێشوازی دا هەلواسرابوون ،گەلێک بەسەر سورمان و واقی ورمانەوە لێیان موور دەبوونەوە و سەیریان دەکردن،تازە لە پێپلیکانەکانی خوارەوە دەچوونە ژوورەکەی نوستنی خانمی (جۆنز)کە سەیریان کرد وا (مالی)لە گەلیان دا نیە ، کە چوونە ژوورەوە دیتیان وا (مالی)لە ژووری نوستنی خانمی (جۆنز)ەو ڕێشمەیەکی شین وڕەنگینی لە سەر مێزە تایبەتیەکەی خانمی(جۆنز)هەلگرتووەو بە شێوەیەکی زۆر گەمژەلانە لە سەر شانی خۆیا دایناوە و لەبەرامبەر ئاوێنەکە ڕاوەستاوەو سەیری خۆی دەکاتن و بە خۆی دا هەل دەلێت ، ئاژەلەکانی تریش کە چاویان بەوە کەوت زۆر بە توندی لۆمەی (مالی)و سەرزەنشیان کرد،پاشان هاتنە دەرەوە،لە دوای ئەوەی کە پارچە گۆشتێکی خوێ کراویان کە لە سەر مێزەکەی چێشتخانەکەدا ئاوێزان کرابوو و هێنایانە دەرەوە،ئەو گۆشتەیان لە ژێر گل ناو شاردیانەوە،هەروەها ئەو بۆشکە بیرەیەی کە لە چێشتخانەکەدا بوو ئەویش(باکسەر) بە لەققە تێکی شکاندی و فڕێ درایە دەرەوە،لەوە زیاتر دەستیان لە شتێکی تر نەدا،هەموویان ڕایان وابوو کە تەواوی خانوەکان هەروەکو مۆزەی بیرەوەری بپارێزرین و دەستیان لێ نەدرێت،بە تێکڕایی دەنگ بڕیاریان لە سەر ئەوەدا کە نابێت هیچ ئاژەلێک سوود لەو خانوەدا وەربگرێت و تیادا نیشتەجێ ببێت.

ئــەو ڕۆژە کــە لــە خــواردنی چێشــتخانە بوونــەوە (سنەوبال)و(ناپلیۆن)تـەواوی ئـاژەڵـەکانیـــــان کـۆ کـردەوە (سنەوبال)گوتی:هاوڕێیان ئیستاکێ کات ژمێر شەش و نیـوی سەر لە بەیانە ڕۆژێکی دوور و درێژمان لە پێش دایە،با ئیمڕۆکە بە دروێنەی وێنجە خۆمان سەرگەرم بکەین و دەست بـە کـارو بار بین،بەلام شتێک هەیە کەپێویستە ئەو شتە لە پێشان ڕێـک بخەین و ئەوسا بـە تـەواوی دەسـت بـە کـار بین،لـەو کاتـەدا بەرازەکان ئەوەیان ئاشکرا کرد و گوتیان لە ماوەی ئـەم سـێ مانگــەی ڕابــوردوو دا ســودیان لــەو کتابانــەی کــە هــی منالـەکـانی(جـۆنز) بـووە و لـە سـەر گوفـەکـەکـانی مـەزرادا دۆزراونــەتــەوە خۆیــان پــێ فێــری خوێنــدەواری و نوســین کردووە(ناپلیۆن)فەرمـانی دا کـە دوو قـووتی بۆیـاغی سـپی و ڕەش بێـنن و هـەموویـان بچـن بـۆ لای دەروازەی سـەرەکـی قەمتەرە پێنج شومشیرەکەوە کەلە سەر شەقـامی سـەرەکییـەو دەچێتە دەرەوە،ئاژەلەکان بەرەو قەمتەرەکە چوون(سنەوبال)بـە هۆی ئەوەوە کە لە هەموان باشترو چاک تری دەینوسی و خەت خۆشتر بوو،پێنوسێکی ڕیشەیی لە نێوان سمی دەستی دا گـرت وئەو نوسینەی کە لـە مـەو پـێش نوسـرابوو بـە نـاوی(قـەلای مانر)ڕەشی کردەوە و لە جێگەی ئەو نوسـینەدا نوسـی(قـەلای ئـاژەلان)و لـەو ڕۆژەوە نـاوی ئـەو مـەزرایـە بـوو بـە(قـەلای ئاژەلان)ئەوسـا بـە تێکڕایـی هـەموویـان گـەڕانـەوە کێلگـەوە

و(سنەوبال)و(ناپلیۆن)ناردیان کەئەو پەیژەیەی کەبە دیـواری تەویلەکـەوە هـەلواسـرابوو هێنایـان و ئامـادەیـان کرد،ئـەوسـا بەرازەکان ئەوەیان بۆ ئاژەلەکـان ڕوون کـردەوە کـە لـەو سـێ مانگەی ڕا بوردوو دا لە دوای لێکۆلینەوە و توێژینەوەیـەکـی زۆر توانیویانە کەپڕۆگرامێک بۆ بنچینیەتی ئـاژەلیـەتـی لـە حـەوت فەرمان دا کورت بکەنەوە و دایبڕێژن،ئەو حەفت فەرمانەش بۆ ئاگاداری و زانینی تـەواوی ئـــاژەلان لـە ســـەر دیـوار هـەل دەواسـرێت و ئـەمـەش دەبێتـە یاسـای چـەسـپاوی(قـەلای ئاژەلان) و دەبێت هەموو ئاژەلێک پەیڕەوی ئەم یاسایە بکـاتن و نابێت هیچ ئاژەلێک بە هیچ شێوەیەک لێی لا بدات.

هەرچەندە کە زۆریش زەحمەتـە بـەراز لـە سـەر پـەیـژەوە ڕاوەستێت بەلاّم(سنەوبـال)بـە هـەزار نـاری عـەلـی بـە سـەر پەیژەکەوە کەوت ، خۆی بە تەواوی گرت و ڕاوەستا ،لە کاتێـک دا کە (سکۆئیلر) قوتیە بۆیاغەکەی لە چەند پلەیـەکـی خـوارتر بۆ(سنەوبـال)ڕاگرتبـوو ئـەویـش لـەسـەر ئـەو دیـوارە ڕەشـە دوکەلاویەوەدا بە خەتێکی خۆش و گەورە کە لـە مـاوەی سـێ مەتر دەخویندرایەوە ئـەم حـەوت فـەرمانـەی خـوارەوەی بـەم شێوەیەی نوسیەوە:

1- ئەوەی کە لە سەر دوو پێیان بڕواتن ئەوە دوژمنە.

2- ئەوەی چوار پێ یەو یا باڵندەیە ئەوە دۆستە.

3- هیچ ئاژەلێک بۆی نیە کە جل و بەرگ لە بەر بکات.

4- هیچ ئاژەڵێک نابێت لە سەر تەخت بخەوێت.

5- هیچ ئاژەڵێک بۆی نیە کە ئارەق بخواتەوە.

6- هیچ ئاژەڵێک مافی ئەوەی نیە کە ئاژەڵێک بکوژێت.

7- تەواوی ئاژەلان دۆستی یەکترین و جیاوازی لە نێوانیان دانیە.

ئەو حەوت فەرمانەی سەرەوە زۆر بە ڕێک و ێکی و لە بار نوسرایەوە جگە لە هەلەیک کە ئەویش وشەی دۆست بوو کە بە (دویت) نوسرابۆوە لەم هەلەیە زیاتر هیچ هەلەیەکی تری تیادا نەبوو(سنەوبال)بۆ زیاتر سود لێ وەرگرتنی ئاژەلان هەر ئەو حەوت فەرمانەی بە دەنگێکی بەرز خوێندەوە،تەواوی ئاژلەکان بە سەرلەقاندنیانەوە ڕەزامەندی خۆیان دەربڕی،ئاژەلە زیرەکەکانیش ڕاستەو خۆ خەریکی لە بەر کردنی بڕیارەکان بوون(سنەوبال)قەلەمە خوشنوسەکەی فڕێ داو بە هاوارەوە گوتی:هاوڕێیان جا بۆ پێشەوە بەرەو کارو وێنجەزارا،وەرن با هەمو پێکەوە خۆ ئامادە بکەین و تەواوی بەرو بوومەکانی مەزراکەمان زۆر بە گورج و گۆلی و زووتر لە زەمانی جۆنزەوە بەرهەمەکانمان وەدەست بێنین و داهاتەکان کۆ بکەینەوە.لەو کاتەدا سێ هەرچوار چێرەکە کە ماوەیەک بوو نەدۆشرا بوون و زۆریان ئازار هەبوو بە هۆی نەدۆشینیانەوە دەستیان کرد بە بۆڕە بۆڕ،ئاخر بیست و چوار سعات بوو کە شیر لە گوانەکانیان مابۆوە بۆیەکە ئازاریان هەبوو و گوانەکانیان

ئاوسا بووبەرازەکان لە دوای کەمێ بیر کردنەوە چەند مەنجەلی شیر دۆشینیان هێناو سەرکەوتوانە مانگاکانیان دۆشی،دەستە بچکۆلەکانی بەرازەکان بە تەواوی بۆ ئەو کارە دەلوا،زۆری پێ نەچوو کە پێنج دانە مەنجەلی کۆچەری گەورەیان پڕ لە شیر کرد،تەواوی ئاژەلەکان بە دلخۆشیەوە لەو کارە موور ببوونەوەو سەیریان دەکرد،یەکێ لە ئاژەلەکان گوتی : چی لەو شیرە دەکەن؟مامرێک گوتی (جۆنز) لە کاتی خۆی دا بەو شیرە پرپۆرەی بۆ دروست دەکرد و بە ئێمەی دەداو دەمان خوارد،لەوکاتەدا ناپلیۆن ، هاتە پێشەوەو گوتی : هاورێیان لە شیر گەرێن،پاشان قسەی لە سەر دەکەین و چارە سەری دەکەین،ئەوەی کە ئیمرۆ گرینگە کۆ کردنەوەی بەرهەمەکانە،با هاورێ (سنەوبال) بە پێش بکەوێت و منیش لە دوای چەند دەقیقەیکی تر دێم ، هاورێیان بۆ پێشەوە،وا مەزرای وێنجە چاوەروانمانە،ئاژەلەکان یەکسەر بە یەکەوە رویان کردە وێنجەزارەکەوە لەوێ دەست بە کار کردن بوون،دروێنەی وێنجەیان دەست پێ کرد ئەو رۆژە هەتا شەو داهات زۆریان کار کرد و زەحمەتیان زۆر کێشاو پاشان گەرانەوە،ئاژەلەکان کە سەیریان کرد و بینیان کەوا هیچ مەنجەلە شیر لەو ناوە دا نەماوە و لە ئارا دانیە.

*

تا ئێرە

بەشی سێیەم

زۆریان ڕەنج و ئازارو کوێرەوەری کێشاو گەلێکیان ئارەق ڕشت تا توانیان بەرو بومی مەزراو وێنجەزاران بدوورنەوە لە عەمبارەکان دایان بگرن و ئازۆقەی بژیوی خۆیان دابین بکەن و هەتا توانیان کاریان کردو ئازۆقەیان داگرت،ئەو هەموو زەحمەت و ماندوو بوونەیان ئەوەی دەهێنا چونکە ئاکامی کارەکانیان سەرکەوتوتر بوو لەوەی کە چاوەڕوانی لێ دەکرا،لە گەل ئەوەش دا کە کارکردن بۆ ئەوان گەلێک دژوار بوو،لەبەر ئەوەی کە هەموو ئەو ئامرازانەی کە لە بەر دەستیان بوو بۆ مرۆڤ دروست کرابوو نەوەک بۆ ئاژەلان،هیچ ولساتێک نەی دەتوانی کە کار بەو کەرستانە بکاتن کە گێوییستی بە لە سەر دوو گێ ڕاوەستانەوە هەیە ئەمەش بۆ ئەوان گیرو گرفتێکی مەزن بوو،زۆریان بیر لێ دەکردەوە،هەولی چارەسەرکردنیان دەدا،ئەسگەکان کەوا لە کارو باری کێلگە دا ئاشنایی و شارەزایی گتریان هەبوو و لە جۆنزو کارگەرەاکانی چاکتریان لێ دەزانی و لە کاری چەمەن بڕی و شەغرەو گێرەو شەنەباکردن و خەرمان هەلگرتن و تەواوی کارەکانی

وەبەرهەم هێنان لێزان تر بوون و خۆیان زۆر ماندو دەکرد،بەرازەکان بە خۆیان کاریان نەدەکرد تەنیا سەرگەرشتی و ڕابەرایەتی کارەکانیان دەکرد،ئەمەش شتێکی ئاسایی بوو لەبەر ئەوەی کە زیرەکی و لێ هاتووی و بیر کردنەوەو زانیاری بەرازەکان شایەنی ئەوەیان هەبوو کەوا سەرکردایەتی و چاوەدێری کردنی کارو بارەکانیان بکەن،(باکسەر)و(کلۆر)یش خۆیان بە ئامێرەکانی دروێنەو جەنجەڕو زیخ کێشانەوە باش خەریک کردبوو،ئەلبەتەلەو ڕۆژانەش دا لغاو و ڕێشمەو نەقیزە لەئارادا نەمابوو،لە کاتێک دا بەرازێکیشیان بە دواوە بوو،جارو بارەش هاواری دەکرد و دەیگوت(هۆهۆ)یان(هرهڕ)یان لێ دەکردن،تەواوی ئاژەلەکان تەنانەت بێ هێزەکانیشیان بۆ بەرهەم هێنانی وێنجەو دروێنەو تەواوی کارو بارەکان کەمتەرخەمیان نەدەکرد و لە هەموو لایەکی کێلگەکەوە هەنگاوی باش باشیان دەهاویشت و تەوای کارەکانیان هەموو لە هەموو زۆر بە چاکی ئەنجام دەدا،مراویەکان و مامرەکان لە شوو کردنی وێنجەو دانەویلەدا لە ژێر گەرمای ڕۆژدا گەلێکیان خۆ ماندو دەکرد و هەرچی کەوا بلاو دەبۆوە ئەوا بە دنوکەکانیان دانە بەدانە کۆیان دەکردەوەو زۆریان ڕەنج دەکێشاو خۆیان ماندوو دەکرد.

کارو بارەکانی هەلگرتنی خەرمان دوو ڕۆژ زووتر لە ڕۆژگارانی (جۆنز) و هاوڕێکانی تەواو بوو،لە گەل ئەوەش دا کە

دەستکەوتی بەرو بوومەکان گەلێ زیاترو بە بەرەکەت تر بوو،تا ئەو کاتە ئەو مەزرایە ئەو هەموو بەر و بوومە زۆرەی بە خۆیەوە نەدیبوو چونکە تەنیا دەنکێکیشی بە خەسار نەدەچوو، مامرەکان و مراویەکان بە چاوە تیژەکانیانەوە هەموو دنک و چلەبچکۆلەکانیشیان کۆ دەکردەوە و وشویان دەکردن،هیچ ئاژەلێک نەبوو کەوا بە ئەندازەی سەری دەرزیەکیش خیانەت بکاتن.سەرتاسەری ئەو هاوینە کارو بارەکانی کێلگەکە هەروەک کاتژمێر بەرێوە دەچوو و تا بلێی رێک و گێک و لە بار بوو،هەموو ئاژەلەکان شادو دلخۆش و کامەران بوون،هەرگیز لە ماوەی ژیانیان دا ئاوایان بە خۆیەوە نەدی بووو هەرگیز بە خەیالیشیان دانە هاتبوو،لە هەر لوقمەیەکی خۆراکیان تام و بۆیەکی خۆشتریان دەکردو هەموو بژیو و ئازۆقەی مەزراکەیان هی خۆیان بوو،هەموویان دوورە ژێر دەستی و چەوساوەیی بوون و ئازاد و سەربەخۆو دلشاد بوون،خۆیان خاوەن و خودانی هەموو شتێکی خۆیان بوون و دوور بوون لە چەوساندنەوەی ئاغا قرچۆکەکانیان کەوا خۆراکیان بۆ دابەش بکەن و بیان چەوسێننەوە.

لە گەل نەمانی مرۆڤە چاو چنۆک و مشەخۆرەکان،خواردن و ئالیکێکی زۆریان هەبوو،لە گەل ئەوەش دا کە ئاژەلەکان شارەزایی و گسگۆریان لە تەواوی کارو بارەکان دا نەبوو و گیرو گرفتێکی زۆریان دەهاتە گێش،بۆ وێنە گاش کۆ کردنەوەی

کشــت و کــاڵ و دانــانی خــەرمــان بــە شــێوەیــەکــی زۆر کــۆن جۆخینیان دەهاڕی و شەنەبایان دەکرد،چونکە لە ناو کێڵگەکـەدا ئامێری خەرمان کوتان دەست نەدەکەوت و نـەیـان بوو،بـەلام تـەواوی ئـەو کـارو بارانـەیـان بـە هـۆی زیـرەکـی و وریـایی بەرازەکانەوە و هێز و توانای لە ڕادەبەدەری (باکسەر)لـە ئـیش و کارەکان دا هەمیشە بەرەو گێشـەوە دەچـوو و تـەواوی گیـرو گرفتـــەکانیـــان دابـــین دەکرد،خـــۆ توانـــای لـــە ڕادە بـەدەری (باکسـەر)جێگـەی شـانازی و ڕەزامـەنـدی هـەمـوان بوو،کـــەوا ئێســـتاش بـــە ئـــەنـــدازەی ســـێ ئـــەســـگی تەواو(باکسەر)کـاری دەکـرد و ڕۆژ لـە دوای ڕۆژیـش دا کـارو بارەکانی مەزرا زیاتر دەکەوتە ئەستۆی (باکسـەر)ەوە ئـەویـش هەمیشە بەبێ وچان ملی دەدایێ و هـیچ کـەم تـەرخـەمیـەکـی نەدەکرد و گەلێک سەرکەوتوانەتەوای کارو بارەکانی ئـەنجـام دەداو نەدەسرەوت(باکسەر)لە گەل جووجە کـەلـەشـێردا وای بڕیار دابوو کە لە هەموو بەیانیـک دا نیوسـعات گـێش تـەواوی ئاژەلەکان لە خەویا هەلیسێنێتن،هەرکارێکی کەوا زۆر سـەخـت وسەنگین بوو ئەوا(باکسەر) زۆر دلسۆزانە ڕای دەگەڕاندو بەبێ دوا کەوتن ئەنجامی دەدا،لە هەموو کاتێک دا کە باسێک دەهاتە گۆڕەوە ئەوە (باکسەر)بوو دەیگوت:مـن هـەمیشـە زیـاتر کـار دەکەم،ئەمەش دروشمی هەمیشەیی ئەو بوو،هەر ئـاژەڵێـک بـە گێـــی توانـــای خـــۆی کـــاری دەکـــرد و هیچیـــان درێغیـــان

نەدەکرد،مریشک و مراویەکان دانەوێلە گەرت وبلاو بووەکانیان دانەدانە کۆ دەکردەوە،هیچ ئاژەلێک دزی نـەدەکـردو لـە ئالیـک وبژیوی ڕۆژانەیان ناڕازی نەبوون،ئەو کارانەی کە لە ڕابوردو لـە لای ئاژەلانەوە وەک شتێکی ئاسایی لـێ هـاتبوو وەکـو لـەققـە وەشان و گازگرتن و جووتە هاویشـتن باویـان نـەمـا بـوو،هیچ یەکێک لە ئاژەلان خۆی لە کارو بارەکان نەدەشاردەوە و کـەم تەرخەمیان نەدەکرد،تەنیا (مالی)بوو کە بەیانیـان بـۆ لـە خـەو هەلسان و چوونە سەر کار تەمەل بوو و هەروەها هـەمیشـە نیـو سەعات زووتر لە تەواوی ئاژەلانی تر بە بیـانووی ئـەوەی کـە زیخ و وردە بەردو دڕووی چووەتـە نـاو کـەلێنـی سـمەکانیـەوە کارەکەی بە حـێ دەهێشـت،کردەوەی گشـیلەش تـا ڕادەیـەک سەیر بوو،ئاژەلەکان هەسـتیان بـەوە کردبـوو کـەوا گشـیلە لـە کاروبارەکان دا خۆی دەدزێتەوەو تەنیـا لـە دوای کـارو خـواردن سەرو کەللەی گەیدا دەبێ و خۆی نیشان دەداتن،هـەمیشـە بـە گرخەگرخی تایبەتی خۆیەوە وای نیشان دەدا کـە هـیچ شـتێک ڕووی نەداوە،زۆر بە دلۆڤانی و خۆشەویستیەوە بۆ ئـەوەی کـەوا کەسێک لێی دوو دل نەبێتن و نیازی ناگاکی خـۆی بـە تـەواوی بشارێتەوە هیچ خۆی شلویٚ ناکرد و کە هەروەک بلێی نەبایـەو نەبارانە(بنیامین)ی دێزەش لـە دوای شـۆڕش و ڕاگـەڕیـن دا هـیچ گۆڕانکاریـەکـی بـە سـەر نـەهـات و هـەروەک خـۆی لـە ڕۆژگارانی(جۆنز)دا چۆن بوو هەرئاوا ماوەتەوەو کارو بارەکـانی

زۆر بە سستی و هێواشی ئەنجام دەدا،بەلام هەرگیز خۆی لە کارەکان نەدەشاردەوە و هەمیشە قەت کاری زیادیشی نەدەکرد،بە هیچ شێوەیەک لە بارەی شۆڕش و ئەنجامەکانی ڕای خۆی دەرنەدەبڕی و باسی ناکرد،ئەگەرلەو بارەوە گرسیاریشیان لێ کردبایە و بیان گۆتبایە ئایا ئێستا لە زەمانی(جۆنز)خۆشترنیە؟ئەویش واتە کەرە دێزە لە وەرام دا دەیگوت(کەر تەمەنێکی درێژی هەیە هیچ یەکێک لە ئێوە تا ئێستا کە کەری مردوتان نەدیوە) ئاژەلەکانیش بە ناچاری خۆیان بەم وەرامە گڕ لەتەوسە ڕازی دەکرد.

لە ڕۆژانی یەکشەممە دا کار نەدەکراو ڕۆژی گشودان بوو،لەو ڕۆژانەدا ئالیکی بەیانیان سەعاتێک درانگتر دەخورا،و لە دوای ژەمی بەیانیان کوبوونەوەی هەفتانە دەستی گێ دەکرد،یەکەمجار ئالای قەلای ئاژەلانیان بەرز دەکردەوە،ئالاکەش لەو چەرچەفەی کە (سنەوبال)لە تفاقخانەکە دۆزی بوویەوە و هی خانمی(جۆنز)بوو کە ڕەنگێکی سەوزی هەبوو،وێنەی سمێک و شاخێکیشیان بە ڕەنگی سگی لە سەر کێشابوو،کردبوویانە ئالای قەلای ئاژەلان و لە ڕۆژانی گشودان دا ئەو ئالایەیان بەرز دەکردەوەو لە ناو مەزراکەیان دا دەشەکایەوە(سنەوبال)دەیگوت:ڕەنگی سەوزی ئالامان نیشانەی سەوزایی و ژیانی مەزراکانی ئینگلستانە،وێنەی سم و

شاخیش نیشانەی کۆماری ئاژەلانە،کە ئەوەش لە دوای نەمانی مرۆڤ دێتە کایەوە.

لە دوای بەرز کردنەوەی ئالا تەواوی ئاژەلەکان بەشداری کۆبوونەوە گشتیەکانیان دەکرد کە لە تەویلەکە دا ئەنجام دەدرا،بەو کۆبونەوەیان دەگوت(میتینگ)کە لەو خڕ بوونەوەیەدا تەواوی کارو بارەکانی هەفتەی ئایەندە لە دوای گفت و گۆ لە سەر شێوە و ئەنجامدانی کارەکان ڕێک دەخراو نەخشەی بۆ دەکێشراوبڕیاری لە سەر دەدرا و ئیشەکان دیاری دەکران،هەمیشە بەرازەکان بگێشنیارەکانیان وەردەگرت و بڕیاریان لە سەر دەدا،چونکە ئاژەلەکانی تر نەیان دەتوانی کە بڕیار بدەن،بەلام ئەوە فێر بووبوون کەوا ڕای خۆیان لە سەر بدەن(سنەوبال)و(ناگلیۆن)لە گفت و گۆکان دا لە هەموو ئاژەلەکانی تر زیرەکتر بوون،هەست بەوەش دەکرا کە ئەم دوو بەرازە لە هیچ کاتێک دا لە ڕاو بۆ چوونەکانیان دا وەکو یەک نین و لە بیرو بۆچونەکانیان لە گەل یەکتر جیان،هەمیشە یەکێک لەو دوو بەرازە کە گێشنیارێکی بکردبایە ئەوا ئەویتریان دژی بوو،تەنانەت لەو گێشنیارانەش کەوا لە جێگەی خۆی بوو و گێویستی بە گفت و گۆ نەدەکرد،بۆ وێنە لە بارەی زەویەکەی کە بۆ ئاژەلە گیرەکان گێشنیار کرابوو لە نێوان ئەو دوو بەرازەدا مشت و مڕێکی زۆر کراو زۆریان لە سەر باس کرد،هەمیشە کۆیوونەوەی(میتینگ)بە سرودی ئاژەلانی ئینگلستان دوای گێ

دەهێندرا،هەموو دوا نیوەڕۆیانی ڕۆژی یەکشەموو تـەرخـان کـرا بوو بۆ کاتی شادی گرتن و حەسانەوە.

بەرازەکان تفاقخانەیان کردبووە جێگەی فـەرمانـدەیـی و هەر لەوێش شەوانە موتـالای ئـەو کتێبانـەیـان دەکـرد کـە لـە مالەکەی (جـۆنز)یـان هێنـابوو و تیـادا فێـری ئاسـەنگـەری و دارتاشــی و هـەنـدێ گیشـه سـازی تـر دەبـوون(سـنەوبـال) سەرگەرمی گێکهێنـانی کۆمیتـەیـەک بـوو بـە نـاوی(کۆمیتـەی ئاژەل)کە بۆ ئەو مەبەستەش هەرگیز درێغـی نـەدەکـردوزۆری خۆماندو دەکرد،بۆ مـامرەکـان(کۆمیتـەی هێلکـە وەبـەر هێنـان)و(کۆمیتـەی تـازە کردنـەوەی ڕا بـۆ ڕام کردنـی ئـاژەلانـی کێـوی)وەک کـەروێشـک و مشـک و جـورج و ئـەوانـی ترءبـۆ مەڕەکانیش(کۆمیتەی خوری و شیر)یان گێک هێنا بوو ،لەگـەل ئەوانەش دا چونیەتی فیـر بـوونی خوێنـدەواری گشـتی دیـاری کرابوو،بەلام ئەم کاروبارو بیرکردنەوانە بە تەواوی سەرکەوتـوو نەبوون،بۆ وێنە(کۆمیتەی ڕام کردنی ئاژەلە کیویـەکـان) حـەل کـرا بـە هـۆی ئـەوەی کـەوا ئـاژەلـەکێویـەکـان ئـەوڕەفتـار و ڕەوشتانەی کە فێری بوو بوون لە یادیان نەدەکرد و کاتێک کـە لە گەل ئاژەلەکانی تر ڕەفتاریان دەکـرد بـە هـەلیـان دەزانـی و کاری خراگیان ئەنجام دەداو خوو و ڕەوشـتی جارانیـان لـە یـاد نەدەچۆوەو کاری ڕەفتـاری سروشـتی خۆیـان کـەمتـر لـە یـاد دەچۆوە،گشیلە کە بۆ خۆی ئـەنـدامێک بـوو لـەو لێژنـەیـەدا لـە

کاتێک دا کە زۆر چالاکانە کاری دەکرد هاوڕێکانی دیتیان ئەوا خەریکە لە گەل چۆلەکە قسان دەکاتن و دەلێت ئێستاکە هەموو ئاژەلەکان دۆستی یەکترین و ئێوەش دەتوانن بێنە سەر گەنجەکانی من هەل نیشن و بفڕنەوە!بەلام چۆلەکەکان باوەڕیان نەدەکرد،هەروەک کەمێ لە گشیلەکە دووربوون ئاواش زیاتر دوور دەکەوتنەوە.

گۆلی خوێندەواری زۆر باش بە ڕێوە دەچوو و زۆر سەرکەوتوو بوو بۆ نەهێشتنی نەخوێندەواری،لەوەرزی گاییز ئەو ساله دا تا ڕادەیەک هەموو ئاژەلەکان فێری خوێندەواری بوون،سەگەکانیش هەموو شتێکیان دەزانی بخوێننەوە،ئەوان جگە لە حەوت فەرمانەکە بەولاوە حەزیان لە خوێندنەوەی شتی تر نەدەکرد(مۆریل)ی بزنە سگی چاکتر لە سەگەکان سەری لە خوێندەواری دەردەچوو،جارو بارەش ئەو گارچە ڕۆژنامەیەی کە لە سەر گوفەکەکانوە وەچنگی دەکەوت ئەوا دەیخوێندەوە(بنیامین)ی کەرە دێزەش هەروەک بەرازەکان بوو لە خوێندەواری دا بەلام سودی لێ وەرنەدەگرت و دەیگوت(تا ئەوەندەی کە ئاگادارم ئەوە دەزانم خوێندنەوە شتێکی ئاوا نیە کە جێگەی سودو قازانجی هەبێتن).(کلۆر)یش هەموو گیتەکانی لە بەر دەکرد،بەلام لە توانای دا نەبوو کە تەنانەت وشەیەکیش گێکەوە بنێت(باکسەر)یش لە فێر بوونی گیتی دال دابەولاوە هیچی تری لێ بە تەواوی لێ فێر

نەبوو،هەرچەندە کە گیتی (ئا،بێ،سێ،دێ)ی بە سمە زلەکانیەوە لە سەر خۆڵ دا دەکێشاوەو گوێچکەکانی شۆڕ دەکردەوەو لێیان مووڕ دەبۆوە و سەری بۆ تەکان دەداو بە هەموو توانایەکیەوە هەولی ئەوەی دەدا کە گیتەکەی دوایی بێنێتەوە یاد بەلام بێ سود بوو،چەند جار ئەو گیتانەی دەور دەکردەوە و گیتەکانی (ئا،بێ،سێ،دێ)ی لە یاد دەچۆوە،ئیتر وای لێ هاتبوو کە بەتەواوی واز لە گیتەکانی تر بهێنێ و بەو چوار گیتانەی کە لە هەوەل جار فێری بووە ڕازی بێتن،هەمو ڕۆژێ جارێکیش ئەو گیتانەی دەور دەکردەوە بۆ ئەوەی کە بە تەواوی زاری لە گۆتنی ئەو چوار گیتەوە ڕا بێت.(مالی)یش جگە لە چوار گیتی ناوی خۆی زیاتر فێر نەبوو،ئەو گیتانەشی بە چیکەلە دارێکەوە دەنوسی و بە چەند گولێکیشی دەڕازاندنەوەو بە بەبەهبەە گوتن لە دەورەیا دەخولایەوە،ئاژەلەکانی تریش جگە لە گیتی(ئەلف)تەنیا گیتێکی تریان بڕ نەکردو فێری نەبوون.

لەدوای تاقی کردنەوەش ئەوە دەرکەوت کەوا ئاژەلە تەنبەلەکان وەک مریشک و مراوی و مەڕەکان توانای لەبەر کردنی هەر حەوت فەرمانەکەیان نیە،گاشان(سنەوبال)لە دوای ماوەیەک بیرکردنەوەو گوتی:دەتوانن ئەو حەوت فەرمانە لەم ڕستە کورتەدا کورت بکەنەوەو ئاوا فێری ببن و لە بەری بکەن،ئەوەش بەم شێوەیەیە کە(چوار گا باشەو دوگا خراگە)و ئەم ڕستەیە تەواوی خللەکانی بنچینەتی ئاژەلایەتی

دەگرێتەوەو دروشمی ئاژەلانە،هەر ئاژەلێک کە ئەم ڕستەیەی لە بەر بێتن ئەوا لە هەلس و کەوت وڕەفتارەکانی مرۆڤ دەگارێزرێتن،لێرەدا بالندەکان ڕەخنەیان لەم ڕستەیەگرت، چونکە ئەوان بە ڕوالەت لە سەر دوو گا دەڕۆن(سنەوبال)گوتی هاوڕێیان بالەکانی بالندەکان ئەندامێکی کاریگەری جولانەوەو فڕینی بالندەیە و وەک دوو گای تر وایەو بۆ ژیان بە سودە،دەست کە نیشانەی مرۆڤەو هەر بە هۆی دەستیشەوەیە کە مرۆڤ تووشی بە تەواوی کردەوە ناشرینەکان و نالەبارەکان دەبێتن،هەرچەندە بالندەکان شتێکیان لە گۆتنی (سنەوبال)وەگیر نەکەوت بەلام ڕازی بوون،تەواوی ئاژەلەکان بۆ لە بەر کردنی ئەو دروشمە کورتەو بنچینەیی ئاژەلیەتی کە(چوار گا باشەو دوو گا خراگە)ئامادە بوون،لە دواییش دا ئەو دروشمە کورت کراوەیان لە سەرووی حەوت فەرمانەکە بە خەتێکی درشت و جوانتر نوسیەوە،کاتێ کە ئاژەلەکان فێری ئەو دروشمە کورت کراوەیە بوون و چڕینیان زۆر بەلایانەو خۆش بوو بە تایبەتی مەڕەکان لە کاتی گشودانیش دا چەد جارێک بە باعە باعەوە ئەو دروشمە کورت کراوەیەان دووبارە دەکردەوە.

(ناگلیۆن)بە هیچ شێوەیەک گوێی بەو کۆمیتانە نەدەدا کەوا(سنەوبال)دروستی کردبوون،ئەو دەیگوت:گێگەیاندنی ئاژەلانی هەراش و لاوەکانی تازە گێ گەیشتو بۆ گەورەکان لە

هەموشتێک گرنگترو گێویست ترە.بە ڕێکەوت ماوەیەکی کەم لە دوای تەواو بوونی دروێنەدا هەردو دێڵە سەگەکان (جسی)و(بلوبل)نۆ دانە تولە سەگی ژیکەلەیان وەدونیا هێنا،هەر ئەو کاتە کە تولە سەگەکان لە شیری دایکیان کرانەوەئەوا(ناگلیۆن)ڕاستەو خۆ گوتی ئەو تولە سەگانە من بە خێوو گەروەردەیان دەکەم،هەر نۆ تولە سەگەکانیان لە دایکیان جیا کردەوە(ناگلیۆن) یەکسەر بردنیە ئەو ژوورەی کە تەنیا دەرگەیەکی هەبوو ئەویش دەبوایە بە گەیژەوە لە تفاقخانەکەوە ڕا بۆی بچیە ژوورەکەوە،لەوێ لە گۆشەیەکی چۆل و هۆلی دانان ودووری خستنەوە، ئاژەلەکان زۆر بە زوویی تولە سەگەکانیان لە یاد چۆوە.

شیری مانگاکانیش زۆر بە زوویی جێ بەجێ کراو هەموو ڕۆژێک لە گەل خۆراکی بەرازەکان تێکەلاو دەکراو بەرازەکان لرفیان دەکرد،دارە سێوەکانیش بەریان داو گێ گەیشتن،بەرو بوومێکی یەکجار زۆریان دابوو،باغەکە گڕ بوو بوو لە سێوی هەلوەرا ودا،ئاژەلەکان کە سێوە هەلوەریوەکانیان کۆدەکردەوە وایان دەزانی کە بە شێوەیەکی یەکسان لە نێوانیان دا دابەش دەکرێتن،بەلام لە ناکاوا فەرمان دەرچوو کە دەبێت تەواوی سێوەکان کۆ بکرێنەوە و بۆ بەرازەکان لە ژووری ئازۆقەکەدا دابندرێتن،لە دوای دەرچوونی ئەو فەرمانە،هەندێ لە ئاژەلەکان ڕازی نەبوون و قمۆقمۆیان دەکرد،بەلام هیچ سودێکی

نەبوو،چونکە(سنەوبال)و(ناگلیۆن)لەو بڕیارە دا گێکەوە بوون و ناکۆکیان نەبوو،(سکۆئیلەر)یان تەرخـان کردبـوو کـە بـۆ شـیَ کردنەوە و لێـدوان لـە سـەر ئـەو باسـە بـدوێتن و بـۆ تـەواوی ئاژەلەکان ئەم فـەرمانـە ڕوون بکاتـەوە(سـکۆئیلەر)دوای کـۆ کردنەوەی ئاژەلەکان بە دەنگێکـی بـەرزەوەبـەوانـی گـوت:بـە هیوام کە هیچ ئاژەلێک وا بیر نەکاتەوە کە ئەم فەرمانەمـان بـۆ کۆ کردنەوەی سێوەکان لە ڕووی خۆ گەسندیەوە و یان خـۆ بـە باشتر زانین ئـەنجامـان داوە،زۆر لـە ئێمـە بـە هـیچ کلۆجێـک مەیلی شیر و سێوخواردنمان هەر نیـە!مـن بـۆ خـۆم یـەکـێکم لەوانەی کە حەز لە شیر و سێو ناکەم،تەنیا ئامـانج لـەو کـارەدا ئەوەیە کە خواردنی شـیر و سـێو سـەلامـەتـی و تـەندروسـتی تیایە،ئەمەش لە ڕێگەی زانسـتیەوە زانـدراوە کـە شـیر و سـێو هـــەنـــدی ڤیتـــامینی تیایـــە کـــە بـــۆ بـــەرازەکـــان زۆر گێویستە،هاوڕێیان،ئێمەی بەرازەکان ئیش و کـارێکی زۆرمـان لـە ئـەسـتۆ دایـە،کـە هـەمـوو ئـەو کارانـە گێویسـتی بـە بیـر کردنــەوەیــەکــی زۆر هــەیــە،تــەواوی کــارو بــاری قــەلای ئاژەلان،گەیوەندی بە ئێمەوە هەیە،دەبێتن کە شەو و ڕۆژ بۆ لـە ناو بردن و نـەهێشـتنی گیـرو گرفتـەکـان و نالـەباریـەکـان،بیر بکەینەوە،جا ئەوە باش بزانن کەوا خواردنی شیر و سێو لە بـەر خاتری ئێوەیە کە ئێمە وا دەیخۆین،ئادەزانـن ئـەگـەر ئێمـە بـە کارو بارەکانی خۆمانەوە خەریک نـەبـین و گیـیَ هـەلنـەسـتین،

ئـــــەوســـــا چـــــی ڕوو دەداتن؟بـــــەلـــــێ ئـــــەو کاتە(جۆنز)دەگەڕێتەوە(سـکۆئیلەر) لـە کاتێـک دا کـە کلکـی ورشەی دەهاتێ و بـای دەدا و بـەولا و ئـەمـلای دا دەڕوانـی و هەل دەبەزیەوەو خنکە خنکی بوو ودەیگوت:ئـەمـەش شـتێکی دیارە کە هیچ یەکێک لە ئێوە ناتانەوێت کەوا(جۆنز)بگەڕێتـەوە مەزراکەمان،ئەم قسانەی (سکۆئیلەر)کـاری لـە بـەرازەکـان دا دەکرد،خۆ هیچ یەکێک لە ئاژەلەکان حەزیان لە گەڕانەوەی دام و دەزگای (جۆنز) نەبوو لە کاتێک دا(سکۆئیلەر)ئـەو قسـانەی بۆ کردن ئیتر هەموو قسەو قسەلۆکی ئاژەلەکانی بڕی و تەواوی ولساتەکان،تەندروستی و سەلامەتی بەرازەکانیان بەلاوە گرنگ بوو،هەر بۆیەش بوو کە بەو بڕیاردانەی کەوا شیرو سێوە سـاغ و وەریوەکان بۆ بەرازەکان بێتن ڕازی بـوون و ورتـەیـان لێـوە نەدە هات و بێ دەنگ دەبوون .

*

بەشی چوارەم

*

لـە كۆتـایی هـاوینی ئـەو سـاڵەدا دەنـگ و باسـی ڕوو داوەكانی قەڵای ئاژەڵان دەنگی دایەوەو لە تەواوی ئـەو نـاوەدا بڵاو بوەوە(سنەوبال)و(ناگلیۆن)هەموو ڕۆژێک كۆترەكانیـان ڕا دەسگارد و دەیان ناردنە مەزراكانی تر هەتـا لـەو مـەزرایانـەی هاوسێكانیان دا دەنگ وباس و ڕووداوەكانی قەڵای ئـاژەڵان بـۆ ئەوانی تر بڵاو بكـەنـەوەو داسـتانی شـۆڕش بـۆ ئـاژەڵـەكـانی دەرەوەی قەڵای ئاژەڵان شیَ بكەنـەوەو گێیـان ڕایگـەیـەنـن و سرودی ئاژەڵانی ئینگلستانیان بۆ بخوێننەوەو فێریان بكەن.لەو ڕۆژلنـەش دا(جـۆنز)لـە میخانـەی(شـێری سـووور)دا سـەرو كەللەی گەیدا ببوو،بۆ هەموو ئەوانەی كـە حـەوسـەلـەی گـویَ ڕاگرتنیان لە(جۆنز)بوایە،ئەوا باسی ئەوەی بۆ دەگێڕانەوە كـەوا چۆن،كۆمەلیَ لە ئاژەڵان زۆر بیَ بایەخانە ئەویان لە مەزراكـەی كە مەزرای(مانر)ە دەرگەڕاندووەو چۆن زولمیان لـیَ كـردووەو گەلێک بە نـاڕازی بوونـەوە باسـی شۆڕشـی قـەڵای ئـاژەڵانـی

دەکرد،تەواوی جوتیارەکانی تر هاوڕازی و گێ ناخۆش بوونی خۆیان بۆ(جۆنز)دەردەبڕی و خۆیان زۆر هەل دەکێشا،بەلام لە هەوەل جارەوە هیچ یارمەتیەکی(جۆنز)یان نەدا کەوا شایەنی باس کردن بێتن،هەموویان بیریان لەوەش دەکردەوە کەوا بە چ شێوەیەک بتوانی لەم کلۆلە(جۆنز)ەوە ڕزگاریان ببێ و بتوانن سودێک لەم بەسەر هاتەوە وەربگرن و قازانجێک بکەن،لە ناو خاوەن مەزراکانی ئەوناوەیەدا خۆشبەختانە هەمیشە ناکۆکی و ناڕێکیەکی زۆر هەبوو،مەزرا فراوانەکەی (فاکس وود)کە هاوسێی مەزراکەی(مانر)بوو خاوەنەکەشی ناوی(گیلکینگتن)بووکابرایەکی زۆر تەوەزەل و تەمەل بوو،زۆر بە کەمی کاری دەکردن،کێلگەکەی هەروەک بلێی لە بیر کرابوو،تەواوی گەرژین و سابات و ڕێگەو بانەکانی تێک چووبوو،خانوەکانی ببون بە کەلاوە،هەموو زەوی و زارەکانی گرِ لە گیای بژارو دڕک و داری بێ سود بووبوون(گیلکینگتن)ی خاوەنی ئەو مەزرایە،زۆربەی زۆری کاتەکانی خۆی بە ڕاوە ماسی دەبردە سەرو زۆری گوێ بە کارو بارەکانی مەزراکەی نەدەدا،کێلگەیەکی تریش لەو ناوە هەبوو کە ناوی کێلگەی(گێنجفیلد) و خاوەنەکەشی ناوی(فریدریک)بوو،ئەو مەزرایە بچکۆلە تر بوو باشتر خزمەتی دەکراو(فریدیریک)ی خاوەنی ئەو کێلگەیە کابرایەکی زۆر تورەو تۆسن بوو،لە گەل ئەوەش دا زۆر هوشیارو زیرەکیش بوو،ئەو کابرایە هەمیشە

خەریکی مەحکەمەو مەحکەمەکاری بوو بە هۆی مامەلەی خراگ و کارە نابەجێکانی لە گەل ئەم و ئەو دا،ئەم دوو خاوەن کێلگەیە واتە(گیلکینگتن)و(فریدریک) هەمیشە دژی یەک بوون و بەربەرەکانی یەکتریان زۆر دەکرد،لەگەل ئەوەش کە لە بەرگری کردنی ئاژەلانی مەزرای (مانر)دا زۆر هەراسان و توورە بووبوون،هەمیشە وریای ئەوەبوون کە ئەو شۆڕشەی قەلای ئاژەلان بلاو نەبێتەوەو دژی هەموو گرو گاگەندەو دەرچوونی ناوی ئەو شۆرشەی ئاژەلان بوون و ڕێگەیان لە بلاو بوونەوەی ئەو دەنگ و باسانە دەگرت کە لە ناو ئاژەلانی تر بلاو نەبێتەوە،لەو بارەوە هەمیشە بە قاقای گێکەنین و مەسخەرە بازیەوە دەیانگوت :بەڕاستی جێگەی سەرسوڕمان و سەیرە کەوا کێلگەی(مانر)ئاژەلان بە ڕێوەی ببەن،دەیانگوت :ئەم کارە لە هەفتەیەک زیاتر سەر ناگرێتن،ئەم شۆڕشە لە ناو دەچێتن،ئەوان ئەوەیان لە ڕوو نەدەهات کەوا کێلگەی (مانر) بە قەلای ئاژەلان ناو ببەن و هەمیشە بە ناوە کۆنەکەی مەزرای (مانر)ەوە ناویان دەبرد و دەیانگوت: هاکا بینیتان کە تەواوی ئاژلەکانی مەزرای(مانر)دەکەونە گیانی یەکتری و هەمووشیان لە برسان دەمرن،بەلام کە ماوەیەکی بە سەر چوو،بیریان لەوە کردەوە کە ئەوەی دەیانگوت وانیە،ئەوان واتە(فریدریک)و(گیلکینگتن)شێوەی قسەو ڕەفتارەکانیان

گۆڕی و گڕو گاگەندەیەکی تریان دژی قەلای ئاژەلان بلاو دەکردەوە و دەیانگوت:خراگە وفەساد و کوشتن وبڕینی خۆ بەخۆیی لە ناو قەلای ئاژەلان دا بلاو بووەتەوەو زۆری گەرەسەندووە و وا خەریکن یەکتری دەخۆن و کەس دۆستی کەس نیە و یەکتر ئازاردان و شکەنجەیان لە ناو دا یەکجار زۆر بووە،تەواوی ئاژەلەمێیەکان لە ناو نیرەکان دا هاوبەشن ودەیانگوت:کە تەواوی ئەو ڕوو داوانە سەرەنجامی سەرگێچی کردنە لە یاسایە سروشتیەکان.

ئەم داستانەی قەلای ئاژەلان زۆر بە تەواوی جێگەی بڕواکردن نەبوو،کەوا بەو شێوەیە ئاژەلان بکارن کەوامرۆڤ لە کێلگەی(مانر)دا ڕاو بنێن و دەریان گەرێنن،ئەو داستانەی قەلای ئاژەلان بە زۆر شێوەی جۆراو جۆرباسی لێوە دەکرا.هەر لەو سالانە دابوو کە هەلگەرانەوەو یاخی بوونێکی زۆر دەورو بەری قەلای ئاژەلانی گرتەوە،ئەو گایانەی کە هەمیشە ڕام بوون ئەوا کێویانە ڕەفتاریان دەکرد،مەڕەکان گەرزینەکانیان دەشێلاو تێکیان دەدا،بە گاوان و قەرسیلەکان وەردەبوون وتخوب و سنورەکانیان دەبەزاند و لێی دەردەچوون،چێلەکان و گامێشەکانیش بە لەققە دیزە شیرەکانیان وەردەگێڕا،ئەسگەکان لە کاتی ڕاو کردن دا ساتمەیان دەکرد و بە سەر کۆسگ و تەگەرەکان ملیان نەدەناو دەغەزرین وسوارەکانیان دەگلاند،لە هەموو ئەوانە گرنگتر ئەوەبوو کەوا سرودی(ئاژەلانی

ئینگلستان)بە شێوەیەکی سەرسوڕهێنەرەوە لە تەواوی ئەو دەورو بەرەی قەلای ئاژەلان دابلاو ببوەوە،هەمویان وشەکانی سرودی(ئاژەلانی ئینگلستان)یان دەزانی هەرچەندە کە مرۆڤەکان وایان نیشان دەدا کە ئەمە شتێکی مەسخەرەو گالتە گێکراوەو زۆر بێ نرخە،بەلام مرۆڤەکان ئەوەیان نەدەتوانی کەوا لەڕاست ئەوەدا بێ دەنگ بن و گوێی گێ نەدەن و دەیانگوت:کە چۆن دەبێتن چوا گایەکان ئامادە بن و بە ئاوازەوە ئەم سرودە بێ نرخە بچڕن،هەر ئاژەلێک لە کاتی خوێندنەوەی ئەم سرودە بگیرێتن ئەوا تێرو گرٍ بە خوترمەو مەترەق دەیان کوتن،لە گەل ئەوەش دا سرودی (ئاژەلانی ئینگلستان)نەدەبڕایەوەو بێ دەنگ نەدەکرایەوەو هەر بلاو دەبوەوە،بالندەکان لە سەر دارو لێواری گەرژینەکان بە جریوە جریو و جوکە جوکەوە سرودیان دەچڕی،کۆترەکان بە گمە گمیانەوە سرودیان دەچری،ئاوازی سردی (ئاژەلانی ئینگلستان)لە دەنگی زەنگی کلیسەکان ولە گەل چەکوچی ئاسنگرەکان و دەنگ وڕەنگی دەدایەوەو بە تاخی ئاسمانەوە دەچوو،بیشتنی ئەو ئاوازەو هەوالەکانی قەلای ئاژەلان ترسێکی زۆری خستبووە ناو دلی خەلکەوە،مرۆڤەکان ئایەندەیەکی زۆر خراگ و شومیان تیادا وەدی دەکرد.

لە سەرەتای مانگی ئۆکتۆبەری ئەو سالە دا،کە داناش و دانەوێلە دروێنە کرابوو و گەلێک لە خەرمانەکانیش

گێـرەو کـوترا بـوون،دەسـتەیـەک لـە کـۆترەکـان لـە حـەواوە چەرخێکیان لێ داو زۆر بە گەلە و گەشۆکاویەوە لـە حـەوشـەی قەلای ئاژەلان نیشتنەوەو هەوالیان بە ئاژەلان دا کەوا دوژمنـان هێرشیان هێناوە.

(جۆنز)لـە گـەل شـەش کـەسـی تـر کـە سـەر بـە مـەزرای(فـاکس وود)و (گێنجفیلـد)بـوون لـە دەروازەی قەمتەرەکە دا هاتوونەتە ژوورەوە وا بـەرەو گێشـەوە دێن،جگـە لە(جۆنز)کە تفەنگدارەو وەگێشیش کەوتووەو ئـەوانـی تـریش هەموویان خوترمەو گۆگال بە دەستەوەن و نیازیـان خراگـەو وا هێرش بۆ قـەلای ئـاژەلانـەوە دێـنن و دەیانـەوێ کـە قـەلای ئاژەلان داگیر بکەنەوە،ئەوەش وەنەبێـت کـە چاوەڕوانـی لێـوە نەکرابێتن،ئاژەلەکان هەموویان وشیارو ئامادەی بەرگری کـردن لـە دەسـتکەوتـەکانیـان دژ بـە هـەمـوو هێرشـێکی مرۆڤـەوە بوون(سنەوبـال) کـە دەربـارەی جـەنگـەکـانی(ژۆلـزار)ی لـە گەرتوکە کۆنەکانەوە خوێندبۆوەو لەوە فێری بەرگری کـردن لـە کاتی هێرشەکانی دوژمنان بووبوو،یەکسەر کە هەوالـی هێرشـی مرۆڤـەکـانی بیسـت،فەرمـانی گێویسـتی دەرکرد،لـە مـاوەی دەقیەقـەیـەک دا تـەواوی ئـاژەلان ئامـادەی بـەرگـری کـردن بوون(سنەوبال)یەکەم هێرشی دەست گێ کرد،کۆترەکـان کـە ژمارەیان سی و گێنج کۆتر دەبوو لە حەواوە جقنە بارانی مرۆڤـە نەیارەکانیان دەست گێ کرد،تا مرۆڤـەکـان خـەریکـی لـە نـاو

بردنی ئەو گرفتاریە بوون،مراویەکان لە ناو گەرژینەکانەوە لێیان ڕاگەڕین وگەلاماری جومگـەوگـای مرۆڤـەکانیـان دەداو زۆر بـە توڕەیی و قینەوە بە گەزەو قەمگار دایان دەگرتن،ئەم بەرگریـە تەنیا تـاقی کردنـەوەیـەک بـوو بـۆ سـەر لـێ شـێواندن،مرۆڤە نەیارەکانتوانیان کە بە ئاسـانی بـە خوترمـەو گۆگالـەکانیانـەوە مراویەکان ڕاو بنێن،ئەمجارە(سنەوبـال)دووەم هێرشـی دەسـت گـێ کـردەوە(مۆریـل)ی بزنـە سـگی قـۆچ دارو (بنیـامین)ی کەرەدێزە بە هەمـوو هێـزو توانایانـەوە لـە هـەمـوو لایـەکـەوە مرۆڤەکانیان دایە بەرهێرش و گەلەماردانەوە،بـە قـۆچ و لـەقـە وەشاندنیانەوە هەرچی هێزوتاقەتیکی کە هەیان بوو بە کاریـان هێنان،بەلام خوترمەو گێلاوە بزمار دارەکانی مرقـەکـان لـە خـۆ ڕاگرتنـی ئـاژەلـەکـان بـەدەربوو،بـەو نـەعـرەتـەی کـە (سنەوبـال)دای بـە نیشـانەی کشـانەوە بـەرەو دواوە،تـەواوی ئاژەلەکان لە ڕێڕەوەکە بەرەو دواوە کشانەوە،مرۆیەکان هاواری سـەرکـەوتنیـان کرد،کـە دوژمنـەکانیـان بـەو شـێوەیـە وا هـەلاتنـەوە،زۆر بـە نـاڕێکی و کـەمتـەرخـەمـی کـەوتنـە دوای ئاژەلەکان،ئەمەش تەکتیکی (سنەوبـال)بـوو کـە دەیـەویسـت دوژمنەکانیان واتە مرۆڤەکان زیاتر بچنە ناو قولاییـەوە،ئـەوسـا ئاژەلەکان دەسـتی تـەواوی خۆیـان بـوەشـێنن،لەو کاتـەدا کـە مرۆڤـەکـان بـە کۆلانـە تـەنگـەبـەرەکـە بـەرەو تـەویلـەوە دەڕۆیشتن،ئەوسێ چێرو بەرازانەی کە لەوێ سەنگـەریـان لـێ

گریبوون و لە کـەمـین دا بوون،لـە ناکـاو لێیـان هاتنـە دەسـت وگـــەلامـــاری مرۆڤـــەکانیـــان داو ڕێگـــەیـــان لـــێ گرتن،ئەوجا(سنەوبال)بە نیشانەوە فەرمـانی هێرشـی تـەواوی ئاژەلانی داو بۆ خۆشی ڕاستەوخۆ هێرشی کردە سـەر(جـۆنز)و گـــەلامـــاری دا(جـــۆنزیش)یـــەکســـەر ڕووی لە(سنەوبال)کردوفیشەکێکی لێ خالی کردو ساچمەیەکـی ئـەو گوللەیەگشتی(سنەوبال)ی کەمێک زامـدار کـردو مـەڕێکیشـی کوشت،ئەوسا (سنەوبال)یش بە بێ چەند و چوون،بەو جەستە زلەی خۆیەوەخۆی هاویشتە سـەر(جـۆنز)ەوەو بـە زەویـا داداو تفەنگەکەی لە دەستەوە گـەڕانـدە ئـەولاوە،لـەوەش سـاماناکتر ئەوەبوو کە(باکسەر)هەستابۆوە سەر گاشییان وبە هەموو هێـزو توانای سمە گەورەناڵدارەکـانی خۆیـەوە ڕادەوەشـاند و سـەرو گێلاکی مرۆڤەکانی دەکوتاو یـەکـەم چـەگـۆکی بـە هێـزی بـە کەللەسەری یەکێک لە کرێکارەکانی(فاکس وود)ی دادا و جـێ بەجێ لەوێی خستیەسەر زەویەوەو کارگەرەکـە وەک مردویـەک یەک بە زەوی ڕاکشا،ئەم دیمەنە بۆ تەواوی مرۆیەکانی تـر زۆر ترسناک بوو،،یەکسەر هەندێکیان خوترمەکانیان فڕێ داو بـۆی دەرچوون،لەو کاتەش دا کە هەندێکیان هەلاتن،ئەوانی تـریش ترسێکی زۆر دای گرتن،ئاژەلەکانیش بە تـەواوی لێیـان هاتنـە دەستەوەو لەدەورو بەری حەوشەکەوە گەلاماریان دان،بـە قـۆچ و لەقەقە و گەزەو جووتەوە کونەمشکیان لە مرۆڤەکانەوە کرد بـە

قەیسەری و شەگرزەیان کردن،گشیلەش لە ناکاوەوە لـە سـەر یەکێ لە خانوەکانەوە خۆی فڕێ دایـە سـەر شـانی یـەکـی لـە گاوانەکان و چڕنوکی تیژی خۆی بە توندی لە گەردەنی گـاوان دا گرت و گاوان یەک بە خۆی هاواری لێ هەستاو ڕای کرد،هەر لە گەل ئەوەی کە هێرشکەرە مرۆڤەکان،هەلیان بـۆ ڕەخسـا بـە گـرە گـرەوە ڕایـان کردلـە شـەقامـەکـەی سـەرەکـی قـەلای ئاژەلانەوە تێیان تەقاندو هەلاتن،تەنانەت گێـنج دەقیقـەش لـە دوای هێرشەکەوە خۆیان گێ ڕا نەگیراو تێک شـکان،لە کـاتێ کە مرۆیەکان هـەل دەهاتن،ئـاژەلـەکـان وەدوایـان کـەوتـن و مراویەکـان بـە جووقـە جـوق و قیـژە قیـژەوە جومگـەو قـاچی مرۆڤەکانیـان گـاز دەگـرتن و تـا لـە قـەلای ئـاژەلان دەریـان گەڕاندن و ڕاویان نان،مرۆیەکان هەموویان قوتار بوون جگە لـە یەکێکیان کە کە بە لەققەی(باکسەر) کەوتبـووە سـەر زەوی و لە سەر زگ لێی کەوتبوو (باکسەر) دەیەویست کـە بـە سـمە گـەورەکـانی وەری بگێڕێتـە سـەر گشـت و بزانـێ مـاوە یـان مردووە،بەلام کابرا نققەی لێ بڕا بوو(باکسەر)یـش کـەئـاوای دیت مردووە،گوتی:من نەم دەویست ئەم کارە بکەم،ئەوەم لـە یاد چوو بوو کەوا نـالی سـمەکـەم ئاسـنە،هـیچ مـەبـەسـتێکی کوشتنی ئەم کابرایەم نەبوو ،بەلام کێ باوەڕ دەکاتن کەوا مـن مەبەستی کوشتنم نەبووە؟(سنەوبال)یش کە هێشتان خوێن لە برینـەکـانی دا بازڕقـەی دەکـردو نـەڕانـدی و گـوتی:هـاوڕێ

(باکسەر)سۆز و دلسۆزی گێویست ناکات،شەڕ هەر شەڕە،تەنیا مرۆڤێکی مردوو مرۆیەکی باشە(باکسەر)یش لە کاتێک دائەسرین لە چاوەکانی زەنگول دەهاتە خوارەوە،دووبارەی دەکردەوەو دەیوت:من نەم دەویست ئەم کارە بکەم و دەست بخەمە گیانی هیچ بوونەوەرێکەوە،تەنیاگیانی مرۆڤیش. لەو کاتەدا یەکێک لە ئاژەلەکان گوتی:ئەی هاوڕێیان کوانی(مالی)خۆ ئەو دیار نیە؟دەبێ چی وەسەر هاتبێتن؟ماوەیەک ترسێکی زۆریان لێ نیشت،لەوە دەترسان کە دوژمنەکان زیانێکیان بە (مالی)گەیاندبێتن،لە دوای گەڕان و سوڕان دەرکەوت کە(مالی)لە لای ئاخوڕەکەی خۆیەوە دۆزرایەوە کەوا سەری بردۆتە ژێر وێنجەوەو لەوێ خۆی شاردۆتەوە،هێندەی گێ نەچوو کە کابرای بێ گیان و کەوتوو وەسەر زەوی دا کەوا بێ هۆش بووبوو و نەمردبووو هاتەوە هۆش خۆی و ڕای دەکرد،ئەو دیمەنە سەرکەوتووە،تەواوی ئاژەلەکانی شاد و دلخۆش دەکردو ئەوەندەکامەران و خۆشحال بوون کەوا یەک بە دەنگی خۆیانەوە هاواریان دەکردو داستانی گڕ لە سەرکەوتن و سەربەرزی خۆیان لەو جەنگە دا دەگێڕایەوەو بۆ یەکتریان ڕاڤە دەکرد،بەبێ هیچ خۆ ئامادە کردنێک جەژنی سەرکەوتنیان ساز کرد و ئاهەنگی سەرکەوتنیان بەرگاکرد،ئالا بەرز کرایەوە،سرودی (قەلای ئاژەلانی ئینگلستان)یان چەند

جارێک لە دوای یەک خوێندەوە و چڕاندیان،ئەوسا زۆر بە ڕێکی و سەربەرزیەوە تەرمی مەڕەکەیان ناشت و چەگکە گولیان لە سەر گۆڕی مەڕەکە داناو ئەوسا(سنەوبال) لە سەر مەزاری مەڕە کوژراوەکە دا وتارێکی خوێندەوەو گوتی:دەبێتن تەواوی ئاژەلان خۆیان لە گێناوی فەلائاژەلان دا بەخت بکەن و ژیانی خۆیان بکەنە قوربانی و ئامادەبن تا دوا هەناسەی ژیانیان بەرگری لە قەلای ئاژەلان بکەن (سنەوبال)ئەم قسانەی دوبارەی دەکرنەوە،ئەوسا ئاژەلەکان بە تێکڕایی بڕیاریان دا کە میدالییای ئازایەتی و گیان بەخت کردن دیاری بکرێتن بۆ تەواوی ئاژەلانی نەترس و ئازاو لە خۆ بوردو کە لە ئاوا ڕۆژانێک دا ئازایەتی دەنوێنن،ئەمەش گەسەند کراو میدالیای گلەی یەکەم درا بە(سنەوبال)و(باکسەر)ئەو میدالیایەش ئەوە کە لە ژووری ئەسگەکان،لە زین و کورتانەکان دۆزرا بۆوەکەوا ڕەنگێکی زەردو نایابی هەبوو،واش بڕیاردرا کە ڕۆژانی یەکشەموان لە کاتی حەسانەوەدا میدالیاکە بەسنگیانەوە هەلواسن،میدالیای گلەی دووەمیش دیاری کرا و درایە مەڕەکوژراوەکە،گاش ئەم بڕیارە درێژەیان بە کۆبوونەوەکەداو لەو کۆبوونەوەیەدا باسی تەواوی شەڕەکە و سەرکەوتنیان بە سەر هیرشی مرۆڤەکان داکرد،بیریان لەوە کردەوە کەوا ناوێک بۆ ئەو شەڕە دیاری بکرێتن ،بە تێکڕیی بڕیاریان دا کە ناوی ئەو شەڕە ببێ بەجەنگی (مۆلگا)چونکە

لــــەوێـــوە واتـــە لـــە مۆلگـــاوە هێـــرش دەســـتی گـــێ کرابوو،تفەنگەکەی(جۆنزی)یش کە لەسەرزەوی دا کەوتبوولـە گەل تەواوی فیشـەکـەکـان هـەلگیرایـەوەو بڕیـاردرا کـە وەک شتێکی گرنگ بگارێزرێتن و لە خوارووی ئالای قەلای ئـاژەلان دا هەلبواسرێتن و لە سالێکیش دا دووجاران لـە ڕۆژی دوازدەی ئوکتۆبەرەوە و لە ناوەڕاستی وەرزی هاوین دا بە یادو بیـرەوەری سەرکەوتن لە جەنگـی(مۆلگـا) و سـەرکـەوتنـی ئـاژەلان لـەو شەڕەدا وەسەر مرۆڤان و سەربەرزی قـەلای ئـاژەلان و بـەرگـا بوونی شۆڕشی قەلای ئاژەلان بتەقێندرێتن.

*

بەشی پینجەم

ساردو سڕی زستان و بەفرو بووران تا دەهات نەزیکتر دەبۆوە(مالی)ی ماینە سپیش ڕۆژ بەڕۆژ گیرو گرفتەکانی زۆرتر دەبوون ، هەموو ڕۆژێک (مالی) بە بەهانەی زۆرەوە درەنگترلە هەموو ئاژەلانی تر لە خەو هەل دەستاو درەنگ دەهاتە سەرکارکردن، هەرچەندە کە (مالی) لە خواردن دا هیچ بەلایەکی لێ نەبوو و زۆربەباشی خواردنی دەخوارد،بەلام هەمیشە خۆی وا نیشان دەدا کە ئەو نەخۆشیەکی نادیاری هەیەو گەلێ ڕەنجی پێوە دەکێشێت،زۆری بڕوبیانووی بۆ خۆی دەدۆزیەۆە و،بە بچوکترین بە هانە کاری بەجێ دەهێشت و دەچۆوە سەر گۆماوەکەو لەوێ زۆر بە گەوجانە دەیڕوانیە وێنەی خۆی کە لە ناو ئاوەکەڕەنگی دەدایەوە،گەلێ پڕو پاگەندەو قسەوقسەلۆکیش بە ڕاست و درۆ لە دواوەی (مالی) دەکرا،ڕۆژێکیان(مالی) لە حەوشەکەی قەلای ئاژەلان پیاسەی

دەکرد و هێواش هێواش کلکە شۆڕەکەی خۆی ڕادەوەشاند و وێنجەی دەخوارد ، لەوکاتەدا(کلۆر) بانگی کردە ئەولاوە و بە(مالی) گوت:شتێکی گرنگ هەیە کە دەمەوێ پێت ڕا بگەیێنم و باست بۆ بکەم،ئەویش ئەوەیە کەئیمڕۆکەبەیانی من تۆم لە لای پەرژینەکەوە دیوەو سەیری ئەودیوی پەرژینت دەکردو لە مەزرای(فاکس وود)دا مۆڕ بووبیەوە،یەکێک لە مرۆکانی ئەو مەزرایەش لەودیوەوە وەستابوو،هەرچەندە من دوور بووم لێتان،بەڵام تۆ ڕوخسەتت بەو کابرایە مرۆڤە دابوو کە دەست بە سەرو لموزی تۆیا دابێنێت و قسانت لە گەل دا بکات،ئەمە یانی چی؟تۆ چ وەرامێکت بۆ ئەو پرسیارە هەیە؟(مالی)یش دوای ئەوەی کە ئەولا ئەولای ڕوانی و ئەوسا بە جووتە هاویشتن و لەققە کوتانەوە هاواری کرد وگوتی وا نیەو دەستی بەسەر لموزی من دانەهێناوە و هەرگیز من ئەم کارەم نەکردووەو ئەمە درۆیە(کلۆر) ڕووی کردە (مالی)و گوتی سەیری چاوی من بکە و سوێند بخۆ بلێ کە تۆ ئەم کارەت نەکردووە و ئەو کابرایە دەستی بە سەر لمۆزی تۆوە نەهێناوە(مالی)هەرچەندی دەکرد نەیدەتوانی کە تەماشای(کلۆر)بکاتن و سوێند بخواتن،بەلام دیسان هەر حاشای لێ دەکردو دەیگوت ئەمە درۆیە،ئیتر لەو ڕۆژەوە(مالی) ڕۆیشت و قەلای ئاژەلانی بەجێ هێشت و لەوێ نەماو بۆی دەرچوو.

(کلۆر) بەبێ ئەوەی کە هیچ شتێ بە کەس بلێت چووە لای ئاخوڕەکەی (مالی) لەوێ بە سمە گەورەکانی هەموو کاو وێنجەکەی ناو ئەو ئاخوڕەی سەرو بن کردو بە وردی دەگەڕا تا چەند کلۆ شەکرو ڕێشمەیەکی ڕەنگاو ڕەنگی لە ژێر وێنەو گیای ناو ئاخوڕەکەی(مالی)دا کە شاردرابۆوە دۆزیەوە،لە دوای هەفتەیەک لە ون بوونی(مالی)دا کۆترە هەوال دەرەکان هەوالیان هێنا کەوا(مالی)یان لەوبەری مەزرای(ویلنگدن)ەوە لە پێش دەرگای مەیخانەکەوە کە گالیسکەیەکی سورو سپی بە دواوە بوو و مرۆڤێکی سورەی خرپن و گوپن کە لە کرێکارەکان دەچوو دەستی بە سەر لمۆزی(مالی)یەوە دا دەهێناو وردە وردە کلۆ شەکری دەدایە (مالی)ئەویش دەیکرۆشت و دەیخوارد،کۆترەکان دەیانگوت وا دەردەکەوت کە (مالی) لە مێژ نەبوو قەشە کرابوو،ڕێشمەیەکی بنەوشیان بە سەر و کەللەیەوە هەلواسی بوو،کۆترەکان دەیانگوت(مالی)وا دیاربوو کە زۆر لە وەزعی خۆیەوە ڕازی بوو،ئیتر لەو کاتەوەئاژەلان باسی (مالیان) نەدەکرد و لە بیرەخۆیان بردەوە.

مانگی ڕێبەندان هات و سەرماو سۆلێکی زۆری ئەو زستانە بە تەواوی هێرش هێناو شەختەو سەهۆل بەندانێکی تا بلێی سەخت و ساردو سڕ بوو، تەواوی کارو بارەکانی قەلای ئاژەلان پەکی کەوتبوو و هەمووی ڕاوەستا بوو،ئاژەلەکان زوو زوو کۆبونەوە وسمینارەکانیان

ئەنجام دەدا،بەرازەکان سەرگەرمی نەخشەکێشان و کارو بارەکانی داهاتوو بوون،تەواوی ئاژەلەکان دانیان بەوە دانا بوو کەوا بەرازەکان زیرەک و ریاترن وهەر ئەوانیشن کە دەتوانن نەخشەو پیلانەکان و کارو بارەکانی قەلای ئاژەلان دابرێژن و دیاری بکەن ،ئەو کاروبارانە هەر بەبەرازەکان دەکرێت،بەلام دەبێت هەموو نەخشەو پیلانێکیش ڕای هەموانی لە سەر بێت،ئەگەر (ناپلیۆن)و (سنەوبال)یەکگرتوبانئەوا تەواوی کارو بارەکان لە جێگەی خۆیاندا بەڕێوە دەچوون بەلام ئەو دوو نێرە بەرازە لە تەواوی کارو بارەکان دا هەمیشە دژ بە یەکتر بوون، بۆ وێنە ئەگەر یەکێ بیگوتبایەکەوا باشترە ئیمسال جۆی ڕەش بچیندرێت ئەویتر قیت دەبۆوەو دەیگوت نەخێر وا باشترە کە ئیمسال جۆی سپی بچیندرێت،یان یەکێکیان ئەگەر بیگوتبایە فلانە زەوی بۆ چاندنی کەلەم باشە،ئەویتر دژایەتی دەکرد و دەیگوت نەخێر ئەو زەویە بۆ چاندنی چەوەندەر گەلێ باشترەو لە بارترە،ئا بەو شێوەیە ئەو هەردو بەرازە ڕابەرانی قەڵای ئاژەڵان دژ بە یەکتر بوون و هەمیشە مشت و مڕیان بوو لە گەل یەکتری،هەر یەکێکیش لەو بەرازانە لایەنگری خۆیان

هەبوو،بە بە هۆی ڕەوانی و قسەی پوخت و ڕوختی(سنەوبال)هەمیشە لە تەواوی مەسەلەکان دا دەنگی زیاتری لە(ناپلیۆن)دەهێناو لایەنگری پتری هەبوون،لەدەرەوەی کۆبوونەوەکانیش دا هەردەم (سنەوبال)سەرکەوتووتر بوو،بە تایبەتی لە ناو مەڕەکان دا لایەنگری زیاتری هەبوو،لەو دواییە دا مەڕەکان فێر بووبون،کە بە باعە باعەوە بڕگەکەی بڕیاری(چوارپێ باشەو دوو پێ خراپە)یان لە جێ و بێ جێ دا بە باعەباعەوە دەگۆتەوە و بە سرود دەیان چڕاندو زۆر جاران بەو باعە باعەیان کوۆبوونەوەکان‌یان لێک دەدا بە تایبەتی لەو کاتەدا کە (سنەوبال)قسەی کردبایە (سنەوبال)چەند پەڕتوکێکی لە بارەی جوتیاری و مەڕداری و مالات بە خێو کردن خوێندبۆوە کە لە ڕووی ئەو کتێبانەدا گەلێک نەخشەی کارو بارەکانی جوتێری و مەزراداری فێر بوو بوو،لە بارەی جوتیارو پەینی کیمیایی و ڕێخستن دا زۆر لێزانانە دەپەیڤی و گەلێک نەخشەی گرنگ و پوختی بۆ کارو باەکان کێشا بوو کە بە پێی نەخشەکانی(سنەوبال) ئاژەلەکان هەموو پەینەکانیان لە شوێنێکی دیارکراودا کۆ دەکردەوە (ناپلیۆن)هیچ

نەخشەیەکی نەبوو،تەنیا زۆر بە لە سەر خۆییەوە دەیگوت نەخشەکانی(سنەوبال) بە هیچ ئەنجامێک ناگات، وا دەر دەکەوت کە(ناپلیۆن) بە تەمای هەلێکی لەباربوو، کە گورزی خۆی دژی (سنەوبال) بوەشێنێت،دەربارەی ئاشی با دروست کردن مشت و مڕێکی زۆر کرا،کە بۆ هیچ کارو بارێکی تر ئا بەو شێوەیە مڕە مڕ نەکرابوو(سنەوبال)لە دوای شیَ کردنەوەیەکی زۆر پوخت و لە بارگوتی: پێویستە کە (ئاشی با) لەو شوێنە بەرزەی مەزرای ئاژەلان دا دروست بکرێت کە کەمیَ لە خانوەکان دوورەو گردێکی لە بارو جێگەیەکی زۆر باشە بۆ ئەو مەبەستەو لەوی هەمیشە با هەیە،لەویَ دەتواندرێت بە(ئاشی با) کارەبای تەواوی قەلای ئاژەلان دابین بکرێت،ئەوساکە هەموو ئاخوڕەکانو ڕێگەو بانەکانی قەلای ئاژەڵان بەو کارەبایە ڕوناک دەبێتەوەو تەواوی ئامرازە پێویستەکانی میکانیکی و دەزگاکانی مەزرا وەک مشاری کارەبایی و ماشێنی خەرمان کوتان و وێنجە ورد کردنی کارەبایی و ماشێنی شیر دۆشین و تەواوی ئامرازە پێویستەکانی تر بە هۆی کارەبای ئاشی باییَ دابین دەکرێت،ئاژەلەکانیش کە تا ئێستا ئەم کەل و

پەلانەیان نەدیبوو و تەنانەت ناویشیانیشیان نەبیستبوو،چونکە تەواوی کەل و پەلاکانی قەلای ئاژەلان سەرەتایی و کۆن بوون ، هەر بۆیەش بوو کە زۆر بە سەرسوڕمانەوەگوێیان بۆ (سنەوبال)شل دەکردو کە باسی ئەو کەل و پەلانەی بۆ دەکردن گوێی خۆیان قولاغ دەکرد(سنەوبال)شێوەی کارکردن و سود وەرگرتن لەو ئامێرە جۆراو جۆرانەی بۆ ئاژەلەکان ڕون دەکردەوەو باسی بۆ دەکردن،دەیگوت کە ئەو ئامێرە عەنتیکانە خوێندن و لەوەڕگای ئاژەلان و بیرکردنەوەیان زیاتر بەرەو پێشەوە دەبات و تەواوی ئاژەلان لەم کێلگەیە لە هەموو ڕویەکەوە دلنیاتر دەبنەوە(سنەوبال)هەموو کارو بارەکانی ئاشی بایێی بە تەواوی نەخشەکێشا بوو، بۆهەموو کارێک بە شێوەیەکی لە بارەوە تەواوی کارەکانی ڕێکخستبوو کەوا چی بکەن باشە،سنەوبال ئەو هەموو نەخشەو شارەزایی و زانینانەی لە پەڕتوکەکانی کتێبخانەی مالی جۆنزەوە سودی لێ وەرگرتبوو،هەموو ئەو زانیاریانەی کە وەری گرتبوو لەم سێ کتێبانە فێر بووبوو:

1-هەزار کاری بە سـود بۆمال.

2-هەموو دەتوانن ببن بە ئەندازیار.

3-فێربوونی کارەبا بۆ تازە کاران.

ئەو ڕۆژەی کە (سنەوبال)کارو بارەکانی نەخشـەکێشـانی تیـادا ئەنجـام دەدا ئـەو ڕۆژە بـوو کـەلـە پێشـو ژووری سـەربرینـی جوجەکان بوو،ئـەو شـوێنە جێگـەیـەکـی لـە بـار بـوو بـۆ ئـەو مەبەستە،بۆیەکە(سنەوبال) ڕۆژێ چەند جارێک دەچـووە ئـەو ژوورەو خەریکی دانانی نەخشەکێشان و ئەنجام دانـی تـەواوی کارو بارەکـانی قـەڵای ئـاژەڵان دەبوو،هـەمـوو ڕۆژێـک چـەنـد جارێک دەچووە ئەو ژوورەو دەرگای لـە سـەر خۆیـا گاڵـە دەداو لەوێ خەریکی دروست کردنـی نـەخشـەکـانی کـارو بـارەکـان دەبوو،کتێبەکانی دەکردەوەو ئەو شوێنەی مەبەسـتی بایـە ئـەوا پەلە بەردێکی لە سەر دادەناو موتالای دەکردن،پارچە گەچێکـی باریکی لە نێوان هەردو سمەکانی دەگرت و زۆر بـە پـەلـە پـەل بەملاو ئەولا دەهات و دەچوو و هێلی بـە سـەر ئـەو شـوێنانە دا دەهێنا کە مەبەستی بوایـە،لـە خۆشـیانیش هـەر ویـزە ویـزی بوو،نەخشەکەی ئاشی ئیدەبـایێ وەک خـەتـی خـوارو خـێچ و لاترِقــەوچ و ددانــەداری وەک هینـدلی ئوتوموبێـل لێـک گیـر کردبوون و ئاوا دەهاتە بەر چاوان،ئەم نەخشەیەی بۆ ئاژەلەکان ڕوون نەبوو کەوا چیە؟ئاژەلەکان هەرکات کە دەچوونە سەر ئەو نەخشەیە وشت دەبوونەوەو بە وریاییەوە لە خەتخـەتۆکـەکـان مۆڕ دەبوونەوەو گوێیـان قـوت دەکـردەوە،کـە هـەمـوو ڕۆژێـک جارێـک دەهاتنـە شـوێنەکـەی (سـنەوبـال)تـەماشـای ئـەو

نەخشەیان دەکرد،مامرەکان و مراویەکان کـە دەهاتنـە ژوورەوە زۆر بە وریایی ورد دەبوونەوەو هەنگاویـان دەهاویشـت لـەبـەر ئەوەی کە نەبادا پێ لە هێڵـەکـانی نـەخشـەکـان بنـێن و ڕەش ببێتـەوە،تـەنیـا ئـەو ئـاژەلانـەی کـە خـۆی دەخسـتە پـەنـاوە ئەوە(ناپلیۆنی)ی نێرە بەراز بوو کە هەمیشـە خـۆی لاتـەریـک دەگرت و لەم کارە نارِەزایی خۆی دەردەبڕی،هەتا ڕۆژێکیان لە ناکـاو خـۆی کـرد بـە ژووراو زۆر بـە قـولی لـە نـەخشـەکـەی (سنەوبال)ورد بۆوەو بۆ زیاتر تۆژینەوە لەو نەخشەیـەدا بـەولاو ئەملای نەخشـەکـەدا دەسـوڕایەوەو زۆر بـە سـەر سـوڕمانەوە تەماشای ئەو نەخشانەی دەکرد و بیـری لـێ دەکـردەوەو هـەر لـەو کاتـەدا کـەمـێ لـە سـەلایـەکـی نـەخشـەکـە ڕاوەسـتاو بەلاچاوێکەوە خێسەی لێ دەکرد و زۆر بە مۆڕیەوەتێی دەڕوانـی و ورتەیەکیشی لێوە نەدەهات و تا لە پڕ پای خۆی بلند کرد و لە نەخشەکەی میست و ئەوسا چووە دڕەرەوە.

تەواوی خەلکی قەلای ئـاژەلان دەربـارەی دروسـت کردنـی (ئاشی ئیدەبایێ) ببون بـە دوو بـەشـەوە،(سـنەوبـال)نکـۆلی لەوەوە نەدەکـرد کـەوا دروسـت کردنـی (ئاشـی بـایێ)دژوارو سەختەو کاری زۆری دەوێت،چونکە نەخشەکە بە خۆی داینابوو دەیزانی کە دروست کردنـی دیـواری ئـەو ئاشـە پێویسـتی بـە بـەردو چـەگـل و زیخێکـی زۆر هـەیـە،دوای ئـەوەش دەبێتکـە گەروانـەیـەکـی زەبـەلاحـی بـۆ دروسـت بکرێـت بـۆ سـوڕانی

بەرداشەکەجگە لەوانەش پێویستی بە دینام و تەلی ئەستور ئەستور هەیەکە (سنەوبال)بۆ پەیدا کردنی ئەو کەل و پەلانە هەمیشە بێ دەنگی لێوە دەکرد و باسی نەدەکرد،لە گەل ئەوەش دا باوەڕی وابوو کە بۆ ماوەی سالێکیش تەواوی کارو بارەکانی (ئاشی بایێ) تەواو دەبێت و لە دوای تەواو بوونی ئەوکارە،ئیتر دەکەونە خۆشیەوەو کارەکانیان ئەوەندە کەم دەبێتەوە کە وای لێ دێت لە هەفتەیەک دا تەنیا سێ ڕۆژان کار دەکەن.

لە لایەکی ترەوە (ناپلیۆن)دەیگوت :کە گەورەتربن،پێویستی بە زێدە کردنی بەرو بوومی خۆراکی ڕۆژانەیە،بۆ ئەوەش دەبێت خەباتقکی زۆر بکرێت و هەول بدرێت،خۆ ئەگەر ئاژەلان تەواوی کاتی خۆیان بۆ دروست کردنی (ئاشی بایێ) بە فیرۆ بدەن ئەوا هەموو لەبرسان دەمرن و گرانیەکی تەواو دادێت.جا بۆ ئەو مەبەستەش ئاژەلان ببون بە دوو بەشەوە،بەهۆی ڕای جیای (سنەوبال)و (ناپلیۆن)لەیەکتر،بۆ ئەو مەبەستەش تەواوی ئاژەلەکان ببون بە دوو بەشەوە،کاتێ کە ئەمە خرایە دەنگ دانەوە،هەندێک دەنگیان دایە(سنەوبال)و بۆ سێ ڕۆژ کارکردن هەندێکیشیان دەنگیان دایە(ناپلیۆن) بۆ خۆراکی زیاتر،تەنیا ئەوەی کە دەنگی بە هیچ لایەکەوە نەدا ئەوە(بنیامین)ی کەرە دێزە بوو کە بۆ بەرژەوندی هیچ لایان دەنگی نەدا،چونکە باوەڕی وابوو کە نە

خۆراک زیاد دەبێ و نە (ئاشی بایێ)ش دەبێتە هۆی کەم کردنەوەی کار (بیامین) دەیگوت: (ئاشی بایێ)هەبێ و نەبێ ژیانی ئاژەلان هەر وەک خۆیەتی و هیچ گۆڕانێک وەدی نایەت و ئەوەی هەیە هەروا بە پڕو پوچی دەمێنتەوە.

جگە لە دروست کردنی (ئاشی بایێ) شتێکی گرنگتر هەبوو کەوا باسی لێوە بکرێت ئەویش بەر گری کردن لە قەلای ئاژەلان بوو،هەرچەند مرۆڤەکان لە هێرشێکیان کە کردبویانە سەر قەلای ئاژەلان تێک شکێندرابوون بەلام شتێکی ڕوون و دیار بوو کە مرۆڤەکان واز ناهێنن و ئەمجارەش بە شێوەیەکی باشتر و ئامادەبوونێکی چاکتر دیسان پەلاماری قەلای ئاژەلان دەدەنەوە و بە هیوای تێک شکاندن و داگیرکردنەوەی قەلای ئاژەلان هێرشێکی بەهێز تر بۆ گەڕانەوی (جۆنز) دەکەنەوە،بە تایبەتی لەوکاتەدا کە سەرکەوتنی قەلای ئاژەلان و ڕاپەڕاندنی (جۆنز)لەم کێلگەیەو دەنگ و باسەکانی سەر کەوتنی شۆڕش لەم مەزرایەدا دەنگی دابۆوەو مقۆ مقۆ کەوتبوە ناو مەزراکانی تری دەورو بەری قەلای ئاژەلان و باس لەو شۆڕشە بە زۆری دەکرا زۆربەی ولساتەکانی مەزراکانی تر لەو ناوە بەرپێچیان لە جێ بەجێ کردنی کارو بارەکان و فەرمانەکانی مرۆڤ دەکرد،ئەم هەلس و کەوتەی ئاژەلان لە تەواوی مەزراکان دا ڕۆژ لە دوای ڕۆژ زیاتر پەرەی دەسەند،هەر بۆیەش بوو کە مرۆڤەکان زیاتر بیریان لە هێرشێکی زووتر بۆ

سەر قەلای ئاژەلان دەکردەوەو خۆیان بۆ ئەو مەبەستە ئامادە دەکرد.

(سنەوبال)و (ناپلیۆن)لەو بارەشەوە هەر دژی یەکتر بوون،ڕای (ناپلیۆن)وابوو کە دەبێت چەکی ئاگردار بۆ بەرگری لە خۆ کردن پەیدا بکرێت و گرنگی بە چۆنیەتی بە کار هێنان هەولێکی باشی بۆ بدرێت،بەلام(سنەوبال)پێی وابوو کە دەبێت بۆ بێ هێز کردنی مرۆڤەکان زیاتر هەول بدرێت کەوا شۆڕش بۆ دەرەوەی قەلای ئاژەلان بنێردرێت و کارێکی زۆریش بکرێت تا ئەو شۆڕشە لە دەرەوەی قەلای ئاژەلان وەدی بێت و سەر بگرێت،ئەوەش بە هۆی پڕوپاگەندەی زۆر و ناردنی کۆترەکان بۆ مەزراکانی تر،تەواوی ئاژەلان ئاگادر بکرێن و فێر بکرین کە دژی ئاغاکانیان ڕاگەڕن و شۆڕش بکەن،ئەگەر بێت و لەم کارە سەرکەوتوو بن ئەوا مرۆڤەکان لە پەل و پۆ دەکەون و زیاتر بێ هێز دەبن و بیری هێرش و پەلاماریان بۆ قەلای ئاژەلان نامینێت و لە تاقەت و هێز دەکەون،بەلام ناپلیۆن پێی وابوو ئەگەر بێت و ئاژەلانی مەزراکەیان،هێزی بەرگریان نەبێت ئەوا مرۆڤەکان لە هێرش کردن بۆ سەر قەلای ئاژەلان سەردەکەون ،بەلام (سنەوبال) پێی وا بوو کە ئەگەر شۆڕش ڕوو بدات لە مەزراکانی تر ئەوا پێویستی بە بەرگری نیە چونکە مرۆڤەکان توانای هێرش کردن لە دەست دەدەن.

ئاژەلەکان گوێیان لە (ناپلیون)و(سنەوبال) ڕادەگرت،بەلام نەیان دەتوانی کەوا دەست نیشانی ئەوە بکەن کامیان بۆ چونەکەی ڕاست ترە،لە ڕاستی داکامە لەم دوانەکە قسەیان کردبایە ئەوا ئاژەلان لەو ساتی قسە کردن دا بەویان باوەڕ دەکرد،نەخشەکانی (سنەوبال)تەواو و ئامادە بووبو بڕیار وابو کە لە کۆبونەوەی دوایی دا کە لە ڕۆژی شەموو ئەنجام درا بوو مەسەلەی دروست کردنی(ئاشی بایێ)بۆ وەرگرتنی هەموو بیر و ڕاکان بخرێتە ڕووی باس و لێکۆلینەوە.

کاتێ کە تەواوی ئاژەلان لە تەویلە کۆبوونەوە(سنەوبال)هەستاوە سەر پێ و زۆر بە لەسەرخۆییەوە ڕووی لە ئاژەلەکان کرد و دەیەویست کە زۆر بە چاکی ئەو مەسەلە گرنگە ڕوون بکاتەوەو بە تەواوی شێی بکاتەوە،بەلام باعەباعی مەڕەکان دەبووە هۆی گێرە شوێنی ،بەلام(سنەوبال)قسەکانی خۆی نەدەبڕی وهەر پەرەی بە وتەکانی خۆی دەداو هەر شتێکی کە لەو بارەوە دەیزانی و بە خەیالی دادەهات باسی بۆ دەکردن، پاشان (ناپلیۆن)هەستایەوەو زۆر بە ئارامیەوە گوتی:هاوڕێیان(ئاشی بایێ) شتێکی پڕو پوچە،ئەوەی ڕا گەیاند کە هیچ کەسێ بۆ دروست کردنی ئەو ئاشە دەنگ نەدات و دوای ئەم قسانەی کە سێ سانیەی زیاتر نەخایاند (ناپلیۆن) ڕاستەو خۆ ڕوونیشتەوە،وا دیار بوو کە هیچ گرنگیەکی نەدەدایە

کارتێکردنی قسەکانی(سنەوبال)دیسان هەستایەوە ئـەمجـارە بە تورەیی چاوی لە مەڕەکان سور کردەوە،چونکە دیسان ئەوان بە باعە باعەوە دەستیان کرد بە گێرە شـوێنی و دەیـان ویسـت وتەکانی (سنەوبال)ببڕن،ئەمجارە زۆر بە گـەرمـی و ڕەوانـی و پوخت و ڕوختـی،دەربـارەی وەدی هـاتنی (ئاشـیبایێ) دەدوا و باسـی دەکر،قسـەکـانی ئـەوەنـدە پوخـت و ڕەوان بـوو کـە پارسەنگی ڕای ئاژەلەکانی تێک وەرشێلا،چونکە بە شێوەیەکـی پڕ لە تام و بۆوە و لە بارەوە سیمای ئەو ڕۆژانـەی بـەختـەوەری وێنە دەکێشاو باسـی لێـوە دەکـردن کـە لـەو ڕۆژە دا بـە هـیچ شێوەیەک خراپـەکـاری و نـاڕەوایـی کـردن و زۆلـم و زۆرداری نامینێت،هەموو ئیش و کارێ لە ئامێری خەرمان کوتان و شـێلم ورد کردن،تەواوی دەزگا میکانیکیـەکـانی تـری جـوتێران دێتـە کایەوەو زۆر باشتر بە ڕێوە دەچێت،ئەو دیگوت:کە هێزو توانای کارەبا دەتوانێت هەموو پێویستیەکـی چـارەسـەربکات،ماشـێنی جۆخین پاک کردنەوە و کوزر کوتـان وەکـار بخـات و تـەواوی ئامێرەکانی زەوی کێلان و ڕاست کردنی شۆو و وەردو و هەمـوو زەوی و زارەکان ئەنجام بدات،ئاخوڕ و تـەویلـەکـان هـەمـووی ڕونـاک بکاتـەوە،ئـاوی سـاردو سـازگار زۆر دەبێـت تـەواوی پێویستیەکانی ژیانی ڕۆژاگارانمان چارەسەر دەکات و لە کارەبـا بۆ ژیان باشتر نیە،ئیتر لە دوای وتەکانی (سنەوبال)گومان لەوە دا نەما کە تای کام لا بەلای ئـەویتـر لار بـووەتـەوە،لـەو کاتـە

دا(ناپلیۆن)هەستایەوەو بە تیلە چاوێکێکی سەیرێکی (سنەوبالی)کردو بە دەنگێکی زۆر سەیرەوە لێی مڕاند کە تا ئەو کاتە ئەو جۆرە دەنگەیان لە (ناپلیۆنە)وە نە بیستبوو،ڕاستەو خۆ لە دوای ئەو دەنگەی (ناپلیۆن)حەپەحەپێکی زۆر و ترسناک لە دەرەوە بەرەو شوێنی کۆبونەوەکە دەهات،لە ناکاو نۆ دانە سەگی زەبلالاح کە هەموویان زەنجیریان بە گەردەنەوەبوو لە عەمارەکەوە خۆیان کرد بە ژووراو یەکسەر پەلاماری (سنەوبالیان)دا،خۆ ئەگەر سنەوبال چوست و چالاک نەبوایە ئەوا هەر لەوێندەرێ پارچە پارچەیان دەکرد،ئیتر(سنەوبال)بەرەو دەرەو ڕای کرد سەگەکانیش وەدوای کەوتن و ئاژەلەکانی تریش زۆر بە سەرسامی و ترسەوە کە هەموویان زمانیان گیرا بوو و بە تەواوی حەپەسا بوون و لە پێش دەرگاکەوە سەیری سەگەکان و (سنەوبال)یان دەکرد(سنەوبال) بە ناو مێرگەکانەوە تا هێزی لە بەر بوو زۆر بە توندی بەرەو ئەو شەقامە سەرەکیەی کە بە دەرەوەی مەزراکەوە دوایی دەهات ڕای دەکرد(سنەوبال) بە شێوەیەک هەلدەهات کە تەنیا بەرازێک دەتوانێت ئەوهالە ڕا بکات،سەگەکانیش ڕاستەو خۆ لە دوای پاشقولی (سنەوبال)ەوە بوون وشالاویان بۆدەبرد،لە ناکاو سنەوبال خلیسکێکی برد و کەوت،تەواوی ئاژەلان وایان زانی کە سەگەکان دەیگرن و پارچە پارچەی دەکەن،بەلام

(سنەوبال)زوو هەستایەوەو زۆر بە توندتر ڕای کردەوە،دیسان سەگەکان بە دوایەوە بوون و زۆری لێ نەزیک ببوونەوە و یەکێک لە سەگەکان پەلاماری کلکی(سنەوبال)ی داو گرتی،بەلام (سنەوبال) تەکانی دایە خۆی و زۆر بە هێزەوە کلکی لە دەمی سەگەکەوە ڕزگار کردەوە،لەو کاتەدا کە زۆری نەمابوو سەگەکان بگەن بە(سنەوبال) بەڵام ئەو تەکانێکی تری بەهێزی دایەوە خۆی و لەناو کونێکەوە کە لە ژێر پەرژینەکەوەبوو بۆی دەرچوو و نەگیراو ئیتر نەدیترایەوە،تەواوی ئاژەلەکانیش کە ئەو دیمەنە ترسناکەیان بە چاوی خۆیانەوە دیت ئیترزۆر بێ دەنگ بوون و هەمویان بەرەو تەویلەکە خزان،هەندەی پێ نەچوو کە سەگەکان بە مرەمڕ و ڕەپەڕەپەوە پەیدا بوونەوە،پاش ماوەیەک بۆ ئاژەلەکان ڕوون بۆوە کە ئەو سەگانە هەمان تولە سەگەکانن کە کاتی خۆی(ناپلیۆن)لە دێلە سەگەکانی دایکیانیان جیا کردەوە و بۆ خۆی ئاوای گەروەردە کردن،لە گەل ئەوەش کە هێشتان بە تەمەنی ئاسایی خۆیان نەگەیشتبوون بەلام هەر نۆ دانە تولە سەگەکان وا ڕسکا بوون کە هەر لە گورگ دەچوون،هەموو سەگەکان لە دەورو بەری (ناپلیۆن) دا وەستا بوون و کلکە لەقێیان بۆ (ناپلیۆن)دەکر،ئاژەلەکان زۆر بە وردی لە سەگەکان مۆڕ ببونەوەو سەیریان دەکرن کەوا سەگەکانی خواجە(جۆنز)ی خاوەن کێلگەی پێشو چۆن بەرامبەر بە (جۆنز)ڕەفتاریان دەکرد

دەیـان بینـی کـە ئـەو سـەگانـەش هـەر ئـاوا ڕەفتـار دەکـەن بەرامبەر(ناپلیۆن)و بە هـەمـان شـێوە نوسـکە نوسـک و کلکـە لەقێنەیان دەکرد.

(ناپلیۆن)لـە کاتێـک دا کـە تـەواوی سـەگـەکـان دەورا دەوریان ئابلۆقە دابوو،ئەویش لە سەر هەمـان سـەکۆکـەی کـە مێجەری گیری نێرە بەراز خەونەکەی بۆ لەوێ گێڕایەوە وەسـتا بوو(ناپلیـــۆن) بـە ئـاژەلانـی ڕاگـەیانـد وگـوتی: لـەم ڕۆ ڕا کۆبوونەوەکانی ڕۆژانی یەکشەموو نابەسترێت و پێویست ناکات کە کاتی خۆمان بە فیڕۆ بدەین،لـە مـەو دوا هـەمـوو ئـەو کـارو بارانەی کە پەیوەندی بە قەلای ئـاژەلانـەوە هـەبێـت ئـەوا لـە کۆبوونـەوەکـانی تایبـەتـی دا ئـەنجـامی دەدەیـن و لێیـان دەکۆلینەوە،هەموو کۆبوونەوەکانمان لە مەو دوا تایبەتی دەبـن و تەوای بڕیارەکان لەو کۆبوونـەوە تایبـەتیانـە بڕیـاری لـە سـەر دەدرێت و پاشانیش ئەو بڕیارانەی کە پێویسـت بـوو ئاگـاداری هەموتان دەکرێتەوە،لە تەواوی ڕۆژەکانی یەکشەموو دا سەر لـە بەیانی زوو کۆ دەبینەوە بۆ ڕێز گرتن لە ئالای قەلای ئـاژەلان و چڕاندنی سـرودی(ئـاژەلانـی ئینگلسـتان)ئـەم سـرودەش بـە تێکڕای دەگوترێت و پاشانیش تەواوی بڕیارەکانی هەفتەیـی ڕا دەگەیەندرێت ولە دوای گفت و گۆ لە سەر کردن و موناقەشـە کردنیان ئەنجام دەدرێت.

ئەو ترس و لەرزەی کە ئاژەلەکان بە هۆی ڕاپەڕانـدن و ڕاو نانی (سنەوبال)ەوە کەوتبوە سەریانەوە هێشـتان هـەر مـابوو و ورەیان گەلێک نزم بووبوو،زۆریان لە ئاژەلەکان ئەگەر توانایـان هەبووایە و ڕێگەیەکی بەرهەلستیان بوایە ئـەوا دەنگـی خۆیـان دژی ئــەو کــردەوە نالــەبــارە و ترســناکەی کــە بــەرامبــەر (سنەوبال)ئەنجام درا بە ئاشکرا دەریان دەبڕی(باکسەر)یـش لەو کردەوەیە بە شێوەیەکی کەوا بە سەر خۆیا نەدەهێنـا زۆر نـا ئارام بووبوو، هەمیشە گوێچکـەکـانی خـۆی مـوت دەکـردەوەو سەری خۆی تەکان دەداو بیری دەکـردەوە و زۆری لـە خۆیـەوە دەکرد کەوا هەرچی لە دلی دایە کۆی بکاتەوەو شتێکی لە بـارو بــاش بلێــت و دەری ببڕێت،بــەلام بــەبــێ ســود بــوو بــۆی نەدەکرا(باکسەر)پێوەیەوە دیار بوو کەوا ناڕازیە دلـی شـکاوە و بەلایەوە ناخۆش بوو کە دژی(سنەوبال)ئەم کارە ئەنجام درایە بەلام ترسی نەبوونی بەتـەوای دەربڕینـی ڕێگـەی دژایـەتـی کردنی لێ بڕیبوو.

لە ناکاو چوار دانە بەرازی دابەستە لە ناو بەرازەکان کە لـە پێشەوە دا هـەلتوتکـا بـوون وێکـڕان ڕەخنـەیـان لـەو کـارەی (ناپلیۆن)گرت و هەستانەوە سەرپـێ و باسـیان کرد،بـەلام لـە ناکاو سەگەکانی کە دەورو بەری (ناپلیۆن)یـان ئابلۆقـە دابـوو لەو بەرازانەیان مڕاند وبە هـڕەشـەو گـوڕەشـەوە بـێ دەنگیـان کردن و لە جێگەی خۆیـان دایـان نیشـاندنەوە،لـەو کاتـەش دا

مەڕەکان هەستانەوەودەستیان کردە باعە باع و بە گوتنی فەرمانی (چوار پا باشەو دووپا خراپە)کە نەزیکەی چارەگە سعاتێکی خایان کۆتاییان بە هەموو باس و خواسێکی چاوەڕوان کراو لەو بارەوە هێنا،پاشانیش(سکۆئیلر) ڕاسپێردرا کە ڕێکخستنی تازە بە ئاژەلان ڕا بگەیێنی و بۆیان باس بکات،ئەو وای ڕاگەیاند و گوتی:هاوڕێیان من باوەڕم وایە کە تەواوی ئاژەلان خۆشەویستی و ڕێزیان هەیە بۆ هاوڕێ(ناپلیۆن) کە ئەو ئێستاکە لێپرسراوەتی زیاتری بە ئەستۆی خۆیەوە گرتووە و هەیەتی،درێژەی بە قسەکانی خۆی داو گوتی:هاوڕێیان،وابیر مەکەنەوە کە ڕابەرایەتی و لێپرسراوەتی هۆی کامەرانی و شادمانی و دلخۆشیە،بە پێچەوانەوە ئەم کارە پڕیەتی لە سەر ئێشی و وردەکاری لێپرسینەوە،کەسێک نیە کە بە ئەندازەی هاوڕێ (ناپلیۆن)باوەڕی بە یەکسانی ئاژەلان هەبێت، ئەو کەسەیە کە زۆر خۆشحال دەبوو کە چارەنوسی خۆتان بداتەو دەست خۆتانەوە،بەلام خوا نەخواستە ئێوە توشی هەلە کردن ببن و لە ڕێبازدا لا بدەن و بڕیاری هەلە بدەن،ئەگەر ئێوە لە بارەی بۆچوونەکانی(سنەوبال)ئەو (سنەوبال)ەی کە تا ئێستا ئێمە دەزانین لە ڕیزی تاوانباران دایە و بڕیارێکی ناڕاست خراپ بە رامبەر(ئاشی بایێ)بدەن چی ڕوو دەدات؟ لەو کاتەدا یەکێک هەستاوە گوتی(سنەوبال)لە شەڕی (مۆلگا) دا زۆر

ئازایانە جەنگاو بەرگریەکی زۆری کرد وکارێکی بە دوژمنان کرد نەبێتەوە(سکۆئیلر) لە وەرام دا گوتی: تەنیا ئازایەتی و نەترسان بەس نیە،کارزانی و لێ هاتوویی گوێ ڕایەلی کردن لە هەموو شتێک گرنگترە،من باوەڕم وایە کە ڕۆژێک دێت دەربارەی جەنگی (مۆلگا) گەلێک شتتان بۆ ڕوون دەبێتەوە کەوا دەربارەی (سنەوبال) و نەخشەکانی لەو شەڕە دا پڕ گۆییەکی زۆر کراوە،هاوڕێیان(دیسیپلین،دیسیپلین)ی ئاسنین دروشمی ئیمڕۆی ئێمەیە،یەک هەنگاو هاویشتنی هەڵەو و کەم تەرخەمی کردن دەبێتە هۆی هاتنەوەی دوژمنانمان و سەرکەوتنیان بە سەرمان دا،شتێکی ڕوون و دیارە کە هیچ یەکێک لە ئێوە داخوازی گەڕانەوەی (جۆنز) نین،ئەم باسەی گەڕانەوەی (جۆنز)ئاژەڵەکانی بێ دەنگ کرد چونکە هیچ ئاژەلێ نەبوو کە حەز بە گەڕانەوەی (جۆنز) بکات وحەز لە چەهرەی ئەو بکات(سکۆئیلر) تا ڕادەیەک توانی کە کاریان تێ بکات خۆ ئەنجام نەدانی کۆبوونەوەوکانی یەکشەموو زۆر چاکتر بوو لە گەڕانەوەی (جۆنز)

(باکسەر)ماوەیەک بوو زۆری بیر دەکردەوەو زۆریشی لە خۆی دەکرد تاوەکوبتوانێ ڕای خۆی کۆبکاتەوەو شتێک دەرببڕێ،هەستاوەو گوتی:ئەگەر ئەو قسانەی کە تۆی واتە(سکۆئیلر)کردت هاوڕێ(ناپلیۆن)وای گوتبێ ئەوا شتێکی ڕوونە کە ڕاستەو ئاوایە،ئیتر لەو ڕۆژە دا دروشمی (باکسەر)

هەر ئەوە بـوو کـە هـەق بـە (نـاپلیۆن)ەو هـەمیشـە دروشـمە تایبەتیەکەی خۆی کە (من زیـاتر کـار دەکـەم) دەیگوتـەوە و دوپاتی دەکردەوە.
سـەرمـاو سـۆلی زسـتانی ئـەو سـاڵە وردە وردە نـەمـاو دەشکا،هیواش هێواش بەهاری ڕەنگین و جوان بە هەموو ناز و عیشوەیەکەوە دەهات و هەوای پڕ لە شادی و خۆشـی نـەزیـک بـووەوە،چانـدن و تـۆ کردنـی وەرزی بـەهـار دەسـتی پـێ کرد،دەرگای ئەو ژوورەی کە نـەخشـی (ئاشـی بـایێ)ی تیـادا کێشرا بـوو گالـە درا بـــوو، وا گریمـان کرابـوو کـە تـەواوی نـەخشـەکـانی(سـنەوبـال) بـە تـەواوی لـە سـەر زەوی پـاک بووەتەوە،هەموو ڕۆژانی یەکشەموو ئـاژەڵـەکـان لـە کـاتژمێری 10دەی ســــەرلە بەیـانی بـۆوەرگرتنی فـەرمانـەکـان کـۆ دەبونەوە.کەللە سەری (مێجەر)ی پیـرە نیـرەبـەراز کـە تـەنیـا هێسکەانی مابۆوە لە دیوارەکەی باغ دەرهێنرا بوو،لە لای ئـالای قەلای ئاژەلانەوە لە تەک تفەنگەکە هەلواسرا بوو،وا بڕیـار درا یوو کە لە دوای بەرز کردنەوەی ئالاکەیـان پـێش ئـەوەی کـە بچنە ناو عەنبارەکەوە بۆ ڕێز زگرتن لەمێجەر و بیرەوەری ئەولە پێش ئەو کەللـە سـەرەدا بـە ڕێـزەوە بـڕۆن.ئـاژەلـەکـان لـەو سەردەم و ڕۆژگارانەدا ڕەفتارو ڕەوشتیان گۆڕا بـوو وەک جـاران نــەمــابوون (نــاپلیۆن) و (ســکۆئیلر) و بــە رازێکــی ترکــە ناوی(مینیماس)بوو کە ئەو بەرازە لـە ئاهـەنگسـازی و شـیعر

هۆنینەوە دەستێکی بالای هەبوو، تا بلێی زیرەک و ڕەوان بوو،ئەوان هەر سێکیان بە یەکەوە لە سەر سەکۆیەکەوە ڕوو دەنیشت،هەر نۆ دانە سەگە زەبەللاحەکانیش ئابلۆقەی ئەوانیان دەداو پاسیان دەکرد، تەواوی بەرازەکانی تریش لە پشت ئەوانەوە جێگەی خۆیان دەگرت،ئاژەلەکانی تریش لە ناوەندی عەنبارەکەوە لە بەر دەمی بەرازەکان مۆل دەبوون،و جێگەی خۆیانیان دەگرت(ناپلیۆن) بە دەنگێکی زۆر ناخۆش و تیژەوە، دەستورەکانی هەفتەیی بۆ ئاژەلەکان دەخوێندەوە و پاشانیش سرودی(قەلای ئاژەلان)بە تێکڕایی دەخوێندرایەوەو ئەوسا بلاوەیان لێ دەکرد.

لە سێیەم ڕۆژی یەکشەموو دا دوای ئەوەی کە(سنەوبال)ڕاونرائاژەلەکان زۆر بە سەر سوڕمان و سەیرەوەلە(ناپلیۆن)یان بیست کەوا ئاشی بایێ دروست دەکرێت،هیچ بەلگەیەکیشی بۆ گۆڕینی بیرو ڕای خۆی نیشان نەدا،بە هیچ شێوەیەک باسی لێوە نەکرد،هەرچەندە کە لە مەو پێش گوتبووی بۆ دروست کردنی(ئاشی بایێ)کارێکی زۆر پڕو پوچەو دەبێتە هۆی کەم بوونەوەی خۆراک و ئازۆقەی ئاژەلان(ناپلیۆن)بە ئاژەلانی ڕاگەیاند کە لە ماوەی سێ هەفتەی ڕابووردوو دا تەواوی کارو بارەکان لە لایەن کۆمیتەی تایبەتی بەرازەکانەوە ڕێکخراوە،بە هیواین کە لە ماوەی دووسالان دا خانووی (ئاشیبایێ) و ئەوانی تر تەواو بێت و

ئامـادە بكرێـت. پـاش نیـوەڕۆی ئـەورۆژەش(سـكۆئیلر)بـە شێوەیەكی تایبەتی بە ئاژەلانی ڕا گەیاند كەوا(ناپلیۆن)هەرگیز دژی دروست كردنی(ئاشی بـایێ)نـەبـووەبـەلكـو لـە هـەوەل ڕۆژەوە لایەنی دروست كردنی ئەو ئاشە بووە،ئەو نەخشـەیـەی كە(سنەوبـال) لـە ژوورەكـە داكێشـا بـوووە، ئـەوە نـەخشـەی (ناپلیۆن)بوو لە ناو كەل و گەلەكانەوە دزرا بووگـوتی:داهێـنانی (ئاشی بایێ)هی خودی داپلیۆن بوو،ئەوسا لـە(سـكۆئیلر)ئـەم پرسیارە كرا و گوتیان ئەی بـۆچی(نـاپلیۆن)وا سـەرسـەختانـە دژایەتی (ئاشی)بایێی دەكرد؟لەو كاتەدا(سكۆئیلر)چاوێكی لـە زیرەكی ئەو ئاژەلە كرد كە ئـەو پرسـیارەی كـرد و ئـەوسـا لـە وەرام دا گـوتی:ئـەمـەش هـەر لـە بلیمـەتـی و زیـرەكایـەتـی (ناپلیۆن) بوو، تەنیا مەبەستی هاوڕێ(ناپلیۆن)لەوەدا بوو كە وا نیشان بدات دژ بەو كارەیە تـاوەكـو لـە شـــــــەڕو گێچـەلـی (سنەوبال)كـە زۆر خـەتـەر نـاك و بـێ كـەلـك بـوو ڕزگـاری ببێ،بەلام ئێستاكە كە خۆ تێ هەلقوتانی ئەو خەتـەرناكـەو بـێ كەلكە لە نێوان دا نەماوە دەتوانـدرێت (ئاشـی بـایێ) ببـێ بـە كردەوە(سكۆئیلر)لە سەر ئەو قسانە ڕۆیـی و گـوتی:ئـەمـەش ئەو شتەیە كەوا پێی دەلێن تاكتیك، لە كاتێك دا كلكی تـەكـان دەداو ورشەی دەهات و بەملا و ئەولا دادەهات و دەچوودووپاتی دەكردەوە و دەیگـوت:بـەلـێ(تاكتیـك) هاوڕێیـان (تاكتیـك) ئـــاژەلـــەكـــانیش بـــە تـــەواوی لـــە مانـــای ئـــەو قســـەیـــە

واتە(تاکتیک)نەدەگەیشت و نەیان دەزانی مانای چیە، لە کاتێک دا کە(سکۆئیلر)زۆر بە توندو تیژی دەئاخافت و سەگەکانیش لە گەل ئەو توندو تیژیەی ئەو دەستیان دەکردە مڕە مڕ و هەڕەشە کردن ئیتر ئاژەلەکانیش بە ناچاری و بەبێ چەند و چوون گوتن ڕازی بوون و ڕەخنەی تریان نەگرت.

بەشی شەشەم

لـە سـەرەتـای ئـەو سـاڵەدا ئـاژەلان هـەروەک کۆیلەیەک کاریان دەکرد و،لە گەل ئەوەش دا کە ڕازی بـوون و دلنیاش بوون لە کارو بارەکانی خۆیانەوە،لە هەول و تێکۆشانیان دا بە هیچ شـێوەیـەک خۆیـان لـە کـار کـردن نـەدەشـاردەوەو کەمتەرخەمیان نەدەکرد،چونکە ئەوەیان زۆر بـە باشـی دەزانـی کەوا کار کردن و هەول دانیان تەنیا بۆ خۆیـان و نـەوەکـانی دوا ڕۆژیانەو نەک بۆ بۆ دەستەیەک مرۆڤی بە تەماع ودزو تەمەل.

لە سەرتاسەری وەرزی بە هارو هاوین دا لە هەر هەفتەیەک 60 سعات کاریان دەکرد و زۆریان ئـارەق دەڕشـت،لە مـانگی خەرمانانی ئەوساله دا(ناپلیۆن)بە ئاژەلانی ڕاگەیاند کەلە کـاتی

پاشـــنیوەڕۆیـــانی ڕۆژانـــی یـــەکشـــەمـــووش دا دەبـــێ کـــار بکرێت،ئەلبەتە ئەم کارەش بە تۆبزی نیەو بـە حـەز لـێ بوونـە ئەوەی کـە بیـەوێ کـار بکـات و ئـەوەی نـەشـیەوێ کـەیفـی خۆیەتی،بەلام لە کاتی دیار نەبوونی ئاژەلێک لە سەر کاردا ئەوا ئـالیکی ئـەو ئـاژەلـە نیـوەی لـێ کـەم دەکرێتـەوە،ئـەم شـێوە دەربڕینـەش بـوو بـە هـۆی پشـت گـوێ خسـتنی کـارو بـاری مەزراوە،بۆ وێنە خەرمان کوتان و هەلگرت وەکو سالی پێشو بـە ڕێوە نەدەچوو،ئەو دوو پارچە زەویەی کە لەمـەو پـێش دەکـران شکارتەو دەچێندران بە بەلگـەی شـۆوو وەرد نـەکردنیـان لـەو سـاله دا لـە کـاتی خـۆی دا ئامـادەی چانـدن و تـۆ کردنیـان نەکرابوو،واش پێشبینی دەکرا کەوا زستانی داهـاتوو زسـتانێکی یـەکجـار سـەخـت و سـارد و سـڕی و پـڕ لـە بـەفـرو بـوران بێت،(ئاشی بایێ)توشی بە گەلێ گیرو گرفتی چاوەڕوان نەکراو هاتبوو،لـە نـاو کێلگـەی قـەلای ئـاژەلان دا گـەچ گـەیـدا دەبوو،هـەنـدێ زیـخ و چـەمـەنتـۆی کـۆنیش لـە یـەکـێ لـە حەوشەکانی تـەویلـەکـەدا لـە بـەردەسـتان بوو،بـەلام بـەردی پێویست دەبوایەلەت کربـاو بشـکێندرابایە،کـە ئـەمـەش کارەێکی سەخت بوو بۆ ئاژەلەکانو بۆتەواوی ئاژەلان کارێکی وا ئاسان نەبوو،بۆ ئەم کارەش پێویستیەکی زۆر بە باریەو کوتکی ئاسنی سەنگین و هەندێ کەل و گەلی تر هـەبوو،تـەواوی ئـەو کەل و گەلانەش بۆ بەرد شکاندن پێویستی بە وەستان لە سەر

دووپێیانــەوە بوو،کــە ئــەمــەش لــە توانــای هــیچ ئــاژەڵێکــەوە نەبوو،بەلام لە دوای چەند هەفتەیەک دا یەکێ لـە ئـاژەلـەکـان بیری لەوە کردەوە کە سود لە هێزی ڕاکێشانی گاسـن وەرگـرن کەوا گوریس و کندڕ و کەژی لە دەورەی بەردەکان وەرپێچن و بە هێزی تەواوی ئاژەلان ڕایبکێشن و لـە کـاتی پێویسـتیش دا خودی بەرازەکانیش هاوکاری لەڕاکێشـانی بـەردە زلـەکـان دا بکەن و بەرەو هەورازیان ببەن و ئەوسا لەو بـەرزاییـەوە گاشـە بەردە گەورەکان بەرەو خوار غلۆر بکەنەوە تـاوەکـو وردو خـاش ببێت و گیرو گرفتی بەردە شکاوەکان کە ئەوسـا پارچـە پارچـە دەبێـت و کێشـانەوەیـان بـۆ شـوێنی (ئاشـی بـایێ)ئاسـان دەبێت،ئەو کـارەیـان زۆر سـەرکـەوتوانـە ئـەنجـام دا،ئـەوسـا ئەسپەکان بـە داشـقەکانیانـەو ملیـان لـە بـەردە کـەرت کـەت بووەکـان دەنـاو بـۆ دەیـان کێشـانەوە بۆشـوێنەکـەی (ئاشـی بـایێ)،تــەنانــەت (بنیــامین)و (مۆریــل)ی بزنــە سـپیش عارەبانەیان لە خۆ دەبەستاو بەشدار بوونێکی کاریگـەرانـەیـان لەو کارەدا دەکرد،لە ئاخرو ئۆخری ئەوساله دا هـەنـدێ بـەردی پێویست کۆ کرایەوەو لە ژێـر چـاوەدێـری بـەرازەکـان دەسـت کرایە دروست کردنی دیواری(ئاشی بایێ)بەلام کارو بارەکـان بە هێواشی بە ڕێوە دەچوون،زۆربەی کاتەکانیان بـەوە دەڕۆیـی کە دەیان ویست بەردێک بۆ سەرەوە ڕابکێشن وتـا بـۆ شـکان لەوسەرەوە غلۆری بکەنەوە،گـەلـێ جـارانیش کـە بـەردێکیـان

دەبردە سەرەوەو تلیان دەکردەوە لە دوای ئـەو هـەمـوو مانـدوو بوونە یان بەردەکە نەدەشکاو ڕەنج بـە خـەسـار دەبـوون،،هیچ کارو بارێک بەبێ (باکسەر)نەدەکراو بەڕێوزە نـەدەچوو،چونکـە هێزو تواناى لـە ڕادەبـەدەرى(باکسـەر)بـەرابـەر هێـزو توانـاى تەواوى ئـاژەڵـەکانـەوە بوو،لـە کاتێـک دا کـە دا کـە بـەردێـک کندرەکانى لێ دادەکەلاو بەرەو خزین دەڕۆیى ئەوا ئـاژەڵـەکـان قیـــژەیـــان لـــێ لـــێ هـــەل دەســـتاو هاواریـــان دەچـــووە ئاســـمانەوە،ئـــەوســـاکە هـــەر (باکســـەر)بـــوو کـــە خـــۆى دەکردەپارسەنـگ و بـەردەکـەى ڕا دەگـرت و لـە جێـى خـۆى دەچەقى ولێ نەدەگەڕا کە بە هیچ کلۆجێـک بـەردەکـە بخزێـت بەرەو خوار،قوربانى دان و گیانى هەست کردن بە لێپرسینەوەى ئەو هەموو هەول و ڕەنج و ماندووبوونەى(باکسەر)لە بڕینى ئەو هەورازە سەختە ببوە جێگـەى سـەرسـوڕمانەوەو هـۆى زیـاتر خۆشەویستى و باس کردن و پیا هـەڵگـوتنى ئـەو لـە نـاو دڵـى ئاژەلانەوە،(کلۆر)هەمیشە بە باکسەرى دەگوت:ئەوەندە خـۆت ماندوو مەکەوخۆت ئەوندە ئەزیەت مەدە چەنکـە دوایـى تـوش دەبى و ئـازارت زۆر دەبێ،بـەلام(باکسـەر)گـوێى بـەو قسـانە نەدەداو هەمیشە دەیگوت:مـن زیـاتر کـار دەکـەم و هـەقـیش هردەم بە(ناپلیۆن)ە،ئەم دوو دروشمەى کە لە مێژ بـوو هـەلـى گرتبـوون و هـەمیشـە دووبـارەى دەکـردەوەو واى دەزانـى کـە دەربڕینى ئەو دوو دروشمە وەرامى هەموو گیرو گرفتێکە.

(باکسەر)لە گەل (جووجە کەلەشێر)یش دا وا پێک هاتبوون کە بڕیاروابوو لە هەموو بەیانان دا لە جیاتی نیو سەعات سێ چارەگە سعات وا بکات کە زووتر لە خەو هەلبستێ تاوەک و (باکسەر) زووتر لە هەموان بچێتە سەر کار کردنەوە(باکسەر)لە گەل ئەوەش دا کە هەلێکی بۆ هەلکەوتبایە بە تەنیایی دەچووە لای تەپۆلکەکەوە و بەردە کەرت کەرت بووەکانی کۆ دەکردەوەو بە داشقەکەوە دەیکێشایەوە شوێنی کار کردنەوە،بە هەناسە سواریەوەو سمە پان و گەورەکانی لە زەوی گیر دەکرد وبە هەموو هێزو توانایەکی خۆی بە کار دەهێنا،کە لە ئارەقە ڕەش و شین هەل دەگەڕاو خۆی زۆر ماندو دەکرد تاوەکو بەردەکانی بە داشقەکەوە سەردەخست،(باکسەر) بەوپەڕی دلسۆزیەوە کاری دەکرد،هەرکێ کە (باکسەر)ی بەو شێوەیە دەدیت سەری سوڕ لە هێزو توانای ئەودا دەماو زۆریان پێ هەل دەگووت و ستایشیان دەکرد.

بە درێژایی هاوینی ئەوسالە لە گەل ئەوەش دا کەوا کار کردنی ئاژەلەکان زۆر سەخت و تا بلێی ناخۆش بوو و بە باشی بەڕێوە دەچوو،ئەگەر چی لە زەمانی (جۆنز)دا ئالیکیان پتر نەبوو بەلام کەمتریشیان بەش نەبوو،تەواوی ئاژەلەکان بە شتێکی باشیان دەزانی کەوا ئەوان ناچار نین کە بۆ چەند مرۆڤێکی دەست بلاوو مشەخۆر کار ناکەن و ڕەنجی شانی

خۆیان بەوان نادەن،کە ئەمە شتێکی زۆر گرنگ بوو،کە زۆربـەی کەم و کوڕی و نالەباریەکانی ئاژەلانی دا دەپۆشـی،لە زۆر کـارو بارەکان دا چاکتر لە مرۆڤەکان کـارەکانیـان بـە ڕێـوە دەچـوو و ئێشیشیان کەمتر دەبۆوە،بۆ نمونە هەلکەندنی گیاو گۆل ئەوەندە بە باشی بەڕێوە دەچوو کە هەرگیز مرۆ وایان بۆ نەدەکـراو ئـاوا فیری نەبووبوون،هیچ ئـاژەلێـک دزی نـەدەکرد،پێویسـتیان بـە دانـــانی تخـــوب و دیوارکێشـــان و جیاکردنـــەوەی گـــاوان و لەوەڕگاکان و زەوی زارەوە نەبوو،هـەربۆیـەش بـوو پاراسـتن و وریا بوون لە هەندێ شت دا هیچ پێویستیەکی نەبوو.

لە گەل بە سەر چوننی وەرزی هاوینی ئەو سـالە دا هـەنـدێ کەم و کوڕی چاوەڕوان نەکراو دەرکەوت،کە بـۆ ئـاژەلان چـارە سەر کردنی ئەو گیرو گرفتانە سەخت بوو،نەیان دەزانی کـە بـە چ شێوەیە چارەی بۆ بدۆزنـەوە،ڕۆژێ لـە ڕۆژانـی یـەکشـەمـوو دا(ناپلیۆن)ئاگاداری کردن کە بیـر و بۆچـوون و سیاسـەتێکـی تـازە و نـوێ لـە ئـارا دایـەو ڕەچـاو کـراوەو بڕیـاری لـە سـەر دراوە،ئـەویـش ئـەوەیـە کـە لـە مـەو دوائێمـە واتـە(قـەلای ئـاژەلان)لـە گـەل دراوسـێکانمان دا پـەیـوەنـدی دەبـەسـتین ئەمەش بۆ ئال و گۆڕی کارو بارو پێویستیەکانمانە،ئەمەش نەک لـە پێنـاوی بازرگـانی کـردن دا بـەلکـو بـۆ وەدەسـت هێنـانی ئامێرەکانی پێویستی قـەلای ئـاژەلان(نـاپلیۆن)گـوتی (ئاشـی بایێ)پێویستە و دەبێت لە پێش هەموو شتێکەوەبێت و کاری بۆ

بکرێت،ئێستا کە هەندێ گەنم و جۆ و وێنجە لە بەردەستانە ئەوانە دەفرۆشین،ئەگەر پێویستی ترمان بە پارەو پولی زیاتر هەبێت ئەوا بە هێلکە فرشت تەواوی دەکەین کە هێلکە هەمیشە ڕەواجی هەیە، دەبێت بۆ ئەو مەبەستە تەواوی(مامرەکان) زیاتر خۆیان ماندوو بکەن و تێ بکۆشن بۆ تەواو کردنی(ئاشی بایێ)و بە هیچ شێوەیەک کەم تەرخەمی نەکەن،ئاژەلەکان لە دوای قسەکانی(ناپلیۆن)بە شێوەیەکی نهێنی ناڕەزایی خۆیان لەو بارەوە دەر بڕی و بیریان لەوە دەکردەوە و دەیانگوت مەگەر پەیوەندی کردن لە گەل مرۆڤ و مامەلەی پارەو ئال و ویری کردن لە گەل مرۆڤ و بازرگانی کردن و پارە بە کار هێنان لە یەکەم کۆبوونەوەی سەرکەوت قەدەغە نەکرابوو؟تەواوی ئاژەلان ئەو بڕیارانەیان لە یاد مابوو و بیریان لێ دەکردەوە کە شتێکیان لەو بڕیارەوە دێتەوە یاد،پاشان هەرچوار بەرازەکەی کە لە نەکردنی کۆبوونەوەی ڕاوێژکارییەکەی شەموان ڕەخنەیان لە(ناپلیۆن) گرتبوو، ئەمجارەش بە هاویشتنی ئەو هەنگاوانە ڕەخنەیان گرتەوەو ناڕەزایی خۆیان دەربڕی،بەلام ئیسان بە هەڕەشەو گوڕەشەی سەگەکان و مڕەمڕیان و چاو لێ سورکردنەویان لە وان قڕو قەپیان پێ دەکردن و زەندەقیان دەبردن و دەمکوتیان دەکرنەوە ،دیسان هەروەک ئاسایی خۆیان بە باعەباعەوە دەستیان کرد بە خویندنەوەی دروشمی (چوارپاباشە و

دووپاخراپە) کە کەمی نائارامی ئاژەلەکانیان لەو کاتەدا کـەمتـر دەکردەوە،پاشان (باپلیۆن) بۆ نیشانەی بێدەنگی و کپ کردنـی ئاژەلەکـان قـاچی پیشـەۆەی خـۆی بـەرز کـردەوەو پاشـانیش گوتی:هەموو شتێک ڕوو بـەڕا کرایـەو جـێ بـەجـێ بـووە ئیتـر پێویست بەوە ناکات کـە ئـاژەلـەکـان لـە گـەل مرۆڤـەکـان دا پەیوەندی ببەست،کە ئەمەش بە شێوەیەکی ڕاست و دروسـت ویست و داخوازی هیچ یەکێک نیە،هەر بۆیەشە کە تەواوی ئەو کارو بارانە هەمووی دەخاتە ئەستۆی خۆی(ویمپەر)ناوێـک کـە ڕاوێژکاری ماف پەروەریەو لە دانیشتوانی مەزرای(ویلنگـدن)ە بۆ پەیوەندی نێوان (قەلای ئاژەلان)و دەرەوە قەبوول کراوەکـە لە ڕۆژانی یەکشـەموان دا سەر لە بەیانی بۆ وەرگرتنـی بڕیـارە پێویستەکان بۆ(قەلای ئاژەلان)دێت ،ئیتر(نـاپلیۆن)هـەروەک هەمیشە بە هاواری بژی(قەلای ئاژەلانـی ئینگلسـتان)کۆتـایی بـەو کۆبوونـەوەیـە هێنـاو ئـاژەلـەکـانیش لـە دوای چڕانـدنی سرودەکە ئیتر بلاوەیان لێ کرد.

پاش ئەوەی کە (سکۆئیلر)گەشـتێکی لـە دەورەی(قـەلای ئاژەلان)کردو ئاژەلانی دلنیا کردەوە لەوەی کە تـا ئێسـتا هـیچ بڕیارێک دەربارەی مامەلە کردن و ئالوگۆڕی و پارە بە کار هێنان نەدراوەو تەنانەت باسیشی لێوە نەکراوە،ئەمە تەنیا خەیالێکـە و فڕی بـە سـەر ڕاسـتیەوە نیـە،ئـەوەش یـەکێکـە لـە درۆکـانی (سنەوبال)بەلام ئاژەلەکان ئەمەیـان بـاوەڕ نـەکـردو هێشـتان

گومانیان لەوەدا ما بوو کە لەوبارەوە شتێک لە ئارا داهەیە،بەلام(سکۆئیلر)زۆر زیرەکانە لەوانی دەپرسی و دیگوت:هاوڕێیان ئایا لەوە دلنیان کە کە ئێوە خەونتان نەدیوە؟ جا لەبەر ئەوەی کە هیچ بەلگەو مەدرەکێک بە دەستەوە نەبوو بۆیەکە ئاژەلەکان کەمێ باوەڕیان بە قسەی (سکۆئیلر) هات کەوا بە هەلە داچووینە.

هەموو ڕۆژانی دووشەموان(ویمپەر)ی ناو براو بە پێی بڕیاری پیشـــــوو دەهاتە ناو (قەلای ئاژەلان)ەوە،ناوبراو کابرایەکی خریلەو کەمێ بە خـــــۆوە بوو بوو،ڕاوێژکەرو مافپەروەرێکی زیرەوک زۆر وریا بووڵە پێشەوەی هەموو کەسێکەوە بیری لەوەکردبۆوە کە (قەلای ئاژەلان)پێویسی بە پەیوەندی کردن هەیەو ئەو کارەش سودێکی سەرنج ڕاکێشەری دەبێت،ئاژەلەکان لەوە زۆر نگەران بوو بوون کە(ویمپەر)هات و چۆی(قەلای ئاژەلان دەکات)تا ئەوەندەی کە توانایان هەبوو خۆیان لەوە دوور دەکردەوە و خێسەیان لەو دەکرد،بەلام ئاژەلەکان کە ئەوەیان دەدیت(ناپلیۆن)ی چوارپا فەرمان بە(ویمپەر)ی دوو پا دەدات،ئەم کارە بەو شێوەیە غرووری ئاژەلەکانی دەجولاندەوە،تا ڕادەیەک نگەرانیەکانیان کەمتر دەبۆوە،پەیوەندی ئاژەلان و مرۆڤ وەک جاران نەبوو،بەلام نەفرەت و قینی مرۆڤ بەرامبەر قەلای ئاژەلان هەروەک جاران بوو،مرۆڤ باوەڕی بەوە هەبوو کە زوو یادرەنگ

(قـەلای ئـاژەلان) بـە شـكەسـت و لـە نـاوچوون ڕوو بـەڕوو دەبێتەوە، دەریارەی(ئاشی بایێ)دەیان گوت كە بەهیچ ناگـات و ئاژەلان لەوە سەركەوتوو نابن،مرۆڤەكان كە لە مەیخانەوە كۆ دەبوونەوە باس و خواسی(ئاشی بایێ)یان دەكـرد و بـاوەڕیـان وابووكە ئەم كارە بـە هـیچ شـێوەیـەک سـەر ناگرێـت و تێـک دەچیت،وە ئەگەر تێكیش نەچێت ناتوانن وەک پێویست سودی لێ وەربگرن،مرۆڤەكان هەرچەندە بە پێچەوانەی مەیلی خۆیـان باوەڕیان بەوە هێنا بوو كە ئاژەلەكـان توانایـان هـەیـە كـە كـار بكەن و كاروباری خۆیان بە ڕێوە بەرن،یەكێک لە دیـاردەكـانی ئەو بۆ چونەیان ئـەوە بـوو كـە نـاوی كێلگـەی(مـانر)یـان بـە (قـەلای ئـاژەلان)نـاو دەبـردو (جـونز)ی خـاوەن كێلگـەی (مانر)هـیچ بـاوەڕێكـی بـە گـەڕانـەوەی كێلگـەكـەی خۆیـەوە نـەمـابوو(جـۆنز)بیـری لـە بـەشـێكی تـر و شـتێكی تـر دەكردەوە،بـەلام هـیچ كـەسـێک پشـتوانی و لایـەنگـری لێـوە نەدەكرد.

جگە لە(ویمپەر)لە نێوان قەلای ئاژەلان و دەرەوە دا هـیچ كەسێكی تـر پـەیـوەنـدی لـە گـەل(قـــــەلای ئـاژەلان)ەوە نەدەكرد،بەلام ئەو پڕو پاگەندەیە زۆرباو بوو كە گوایە(ناپلیۆن) بڕیـاری ئـەوەی داوە كـە لـە گـەل (گیلكنـــگتن)ی خـاوەنـی كێلگەی(فاكسۆد)و خاوەنی كێلگەی (پێنجفێلد)پەیمانی مامەلە كردن ببـەسـتێت،ئەم مامـەلـە كردنـەش لـە هـیچ كـاتێـک دا

بەیەکەوە لە گەل خاوەنی ئەو کێلگا بە یەکەوە نەدەکرا،هەرسێ لا پێکەوە یەکتریان نەدەدی و ئاگایـان لـە یـەکتـر نـەبـوو لـەو بارەوە.

لەو سەردەم و کاتانەش دابوو کەلە ناکاو دا بەرازەکان جێگـەی خۆیان گواستەوە ناو خانوویێکی مەزراکەوە و ئەوێندەرێیان کرد بەبنکەی خۆیان و لەوێ وە نیشتەجێ بوون،دیسان داوەرەکـان ئەوەیان وەبیر هاتەوە کە لە هەوەل جـار بڕیارێـک لـەو بـارەوە درابــوو کــە ڕونیشــت و ژیــان لــە نــاو خــانوودا بــۆ ئــاژەلان قەدەغەیە،بەلام دیسان(سکۆئیلر) باوەڕی بە ئاژەلەکانەوە هێنا کە بەڕاستی بەو شێوەیە نەبووە کە ئەوان واتە ئاژەلەکان بیـری لێ دەکەنەوە(سکۆئیلر)گوتی:بەرازەکان مێشکی بیرکردنەوەی (قــەلای ئــاژەلان)ن بــۆ ئــەوەش پێویســتیان بــە شــوێن و جێگەیەکی ئارام و چۆل هەیە کە ئەوان واتە بەرازەکان بتـوانن بە تەواوی بە شێوەیەکی باش و لە بار بیـر بکـەنـەوەو بڕیـاری سەرکەوتوانە بدەن،لە گەل ئەوەش دا خۆ سـەرکـردەو پێشـەوا ئەو مافەی هەیە کەوا شوێنێکی باشی هەبێت،لەو دوا دواییانـە دا(سکۆئیلر)ناوی(ناپلیۆن)ی هـەر بـە پێشـەوا نـاو دەبرد،ئـەو گوتی:خۆ نابێت کە پێشەوا لە شوێنی بەرازان نیشتەجـێ بێـت و دەبیت کە شوێنێکی تایبەتی هـەبێت،لـە گـەل تـەواو بـوونی قسەکانی (سکۆئیلر)هەندێ لـە ئـاژەلـەکـان بـە بیسـتنی ئـەو هەوالانەی کەوا بەرازەکان نە تەنها چێشتخانەکـەیـان کردۆتـە

شوێنی خواردن و هەلس و کەوتی خۆیان و لـەویَ خـواردن بـۆ خۆیان ئامادە دەکەن بەلکو ئێستا لە سەر تەختیش دەخـەون و ئەمانە هەمووی ببوە هۆی ناڕازی بوون و دلتەنگـی و نگـەرانـی ئاژەلان(باکسەر)هـەمیشـەو وەک جـاران بـە گـوتنی دروشـی هـەمیشـە هـەق بـە(نـاپلیۆن)ە ئـەو بـاس و خواسـانەی دەبڕیەوە،بەلام(کلۆر)بیری لەوە دەکردەوە کە ئایـا ئـەو بڕیـارە هـەیـە کـەوا نابێـت ئـاژەلان لـە سـەر تـەخـت بخـەون یاخێر؟بۆیەکەلەویَ هەستاو چوو بۆ لای هەفت فەرمانەکەی کـە هـەلواسـرا بـوون و دوای هـەول دانێکـی زۆر نـەیتـوانی کـە فەرمانەکان بخوێنێتەوە ئـەو پرسـیاەی خـۆی وەرام بداتـەوەو حەلی بکات،چونکە (کلۆر)تەنیا هەندیَ پیتی جیا جیای کـەمـیَ لە یـەک دەکـردەوە و سـەری بـە تـەواوی لـە خوێندنـەوە دەر نەدەچوو،تا بە(مۆریل)ی بزنە سپی گوت:وەرە بەنـدەکـانم بـە تەواوی بۆ بخوێنەوەو بزانـە بـەنـدی چـوارەم لـەو فـەرمانانـەو بڕیارانـەدا چـی ئێـژیَ؟(مۆریـل)یـش بـەنـدی چـوارەمـی بـۆ خوێندەوەکە ئەوهالە نوسرابوو(نابێت ئاژەلان بە چەرچـەف لـە سـەر تـەختـی خـەودا بخـەون)سـەیـر ئـەوە بـوو کە(کلۆر)نەدەهاتەوە یادی و باوەڕیشی نەدەکرد کە ئەو بەنـدە ئاوا نوسرابووبێت و وشەی چەرچەفی تیـا نوسـرابێت،بەلام لـە بەر ئەوەی کە ئـەم وشـەیـەی تیـادا بـوو لـە سـەر دیـوارەکـە هەلواسرا بوو دەبێت ئەوە وا بوو بێت و دیارە کە ئەمە ڕاستە.

لەو کاتەدا (سکۆئیلر)بە خۆی و هەر سێ سەگەگەروە پەروهێدەکراو لەلایەن (ناپلیۆنە)وە بەوێ دا تێ دەپەڕین و (سکۆئیلر) لەو کاتەدا گوتی: هاوڕێیان،زانیوتانە کە ئێمەی بەرازەکان لە سەر تەخت دا دەخەوین؟ ئەی بۆ لە سەر تەخت نەخەوین؟ ئەوەشتان بە خەیال دانێت کە هیچ یاسایێک هەبێت بڕیاری لە سەر تەخت نەخەوتنی تیادا بێت و حەڕامی کردبێت،خەوت لە سەر تەخت بە شێوەیەکی سادە شوێنێکە کە لەسەری دەخەون،خۆ کای تەویلەش هەر جۆرێکە لە تەخت و ئاژەلانیش لە سەری دەخەون،یاسا تەنیا خەوتنی لەسەر تەخت بە چەرچەفی تەنک قەدەغە کردووە،ئێمە تەواوی چەرچەفە تەنکەکانمان فڕێ داوەو وەلامان ناوە و بە گەتوو لە سەر تەختەکان دەڕازین،تەخت بە تەواوی ئارامەو بۆ نوستن باشە بەلام نەک بەو ئەندازەوە کە ئێمە ئەوەندە بیری لێ بکەینەوە،چونکە بەڕاستی ئێمە پێویستیمان بە شوێنی لە بار ترو ئارامتریش هەیە،هاوڕێیان: شتێکی ڕوون و ئاشکرایە کە ئێوە لەو پایەنین کەبتانەوێ ڕێگەی ئاسایش و ئارامی و حەسانەوەمان لێ بگرن و پێتان خۆش بێت کە ئێمە نا ئارام بین،چونکەهیچ کەسێک لە ناو ئێوە دا نیە کە بیەوێت ئێمە هەمیشە ماندوو بین و نەتوانین کە کارو بارەکان بە ڕێوە ببەین،خۆ ئەمەش شتێکی ڕوون و دیارە کە هیچ یەکێک لە ئێوە داخوازی گەڕانەوەی(جونز)ی بۆ(قەلای ئاژەلان)ەوە

هەبێت،لە دوای قسەکانی (سکۆئیلر) ئاژەڵەکان بەرازەکانیان دلنیا کردەوە کە لە مەو دوا لەو بارەوە واتە باس و خواس لە سەر تەخت نوستن نەکەن،لە دوای ئەوەش ڕا گەیەندرا کە بەرازەکان لە مەو دوا سەعاتێک درانگتر لە ئاژەڵەکان لە خەو هەل دەستن و کەسێکیش ڕەخنەی لەوە نەگرت و هەموویان بێ دەنگ بوون .

لە وەرزی پایزی ئەو ساڵە دا تەواوی ئاژەڵەکان زۆر ماندوو بووبوون،لەگەل ئەوش دا تا بلێی دلخۆش و شادان بوون،ساڵێکی سەخت و پڕ لە ناخۆشی و ماندوو بونێکی زۆریان بردە سەرلە دوای فرۆشتنی وێنجە و دانەوێلەو بەروبوومی تریان،ئالێک و ئازۆقەی ئەو ساڵەشیان چەندان زۆر نەبوو،بەلام لەو باوەڕە بوون کە (ئاشی بایێ) هەموو کەم و کوڕیەکان پڕ دەکاتەوەو هەموو تەنگ و چەلەمەیەک لە ناو دەبات،لە دوای هەلگرتنی خەرمانان و کۆ کردنەوەی کشت و کاریان، هەوا وشک و برینگ و ئاسمان ڕوون بووبوو،ئاژەڵەکان بیریان لەوە دەکردەوە کە دەرهێنانی بناغەی ئاشی بایێ و بلند کردنی تەنانەت یەک ڕێز دیواری ئەو ئاشە نرخی تەواوی ڕەنج و ئازارو کوێرەوەریەکانی ئەوانیانی هەیە، ئەوەندە دەهێنێ کە بە هەموو هێزو توانایانەوە هەولی تەواو کردنی بدەن، هەر بۆیەش بوو کە بۆ ئەو مەبەستە زۆریان ڕەنج و زەحمەت دەکێشاو خۆیان پڕ ماندوو دەکرد،(باکسەر)شەوانەش دەچووە سەرکارو

لـە ژێـر ڕۆنـاکی مانگـەشـەوان دا یـەک دوو سـەعـات کـاری دەکرد،تەواوی دەوارەکانی تریش لە کاتی بەتالیان دا لـە دەورو بەری ئاشی بایێ دەسوڕانەوەو کون و کەلەبەری دیوارەکـەیـان پڕ دەکردەوەو ڕێکیان دەخست،ئەوان کـە لـەو کـارە گرنگـەی خۆیان دەڕوانی ئیتر سەریان لەو کارانەیان سـوڕ دەمـاو دلیـان زۆر پێ شاد دەبوو،تەنیـا(بنیـامین)ی کـەرە دێـزە لـە دروسـت کردنـی ئاشـی بـایێ هـیچ دلخۆشـیەکـی نیشـان نـەدەدا بـە شێوەیەکی پڕ لە سەیرو سەمەرەوە دەیگوت:کەران تەمەنێکـی درێژیان هەیە.

مانگی سـەرماوەز هـات و بـاوو بـووران و زریـانێکی زۆر توندوتیژ و زستانێکی زۆر سەختـی لـە گـەل خـۆی دا هێنـا،بوو بەتەڕو توشیەکی یەکجار سـەخـت و ناخۆش،ئـەوەش بـوو بـە هۆی کار وەستان چونکە نە دەتواندرا کە چەمەنتۆ بە کـار بێـنن تا دیوارەکان پێ تەواو بکەن،شەوێـک لـە ناکـاو زریـانێکی زۆر توند و بەهێز هات کە زۆربەی خانوەکانی (قـەلای ئـاژەلانـی) هەلتەکاند و تەواوی جەمەلۆن و سەربانـەکـانی ئـەو خانوانـەی تێـک شـکاندو فڕێـی دایـە خـوارەوە،مریشـکەکـان زۆر بــە پەشۆکاوی و بە قیڕە قیڕەوە لە خەودا ڕاپـەڕیـن و وایـان زانـی کەوا ئەو دەنگەی کە گوێیان لێ بووە ئەوە دەنگی تفەنگـەو لـە دەرەوە ڕا هاویشترایە،بەیانی کە ئاژەلەکان لە خەو هـەسـتان و لە شوێنی خۆیـان وەدەر کـەوتن،چـــاویان بـەوە کـەوت کـە

ئالاکەیان کەوتووەو درەختێکی زۆر گەورەی دار بەڕوو لە بن و بۆتکەوە دەرهاتووەوکە چاویشیان بە ئاشی بایێ کەوت زۆر بە نا ئومێدی لە ناخی دەروونیانەوە هاواریان کرد ئەها ئاشی باییش وێران بووە و بە سەر یەکادا تەپیوە،هەموویان بە تێکڕایی بەرەو شوێنی ئاشەکە ڕایان کرد و چوونە شوێنی ڕووداوەکە،(ناپلیۆن)کە هەمیشە زۆر بە لەسەرخۆییەوە دەڕۆیشت،بەلام ئەمجارە لە پێش تەواوی ئاژەڵەکان بەڕا کردن بەرەو شوێنی (ئاشی بایێ) بۆی دەرچوو،کە چاویان بە(ئاشی بایێ)کەوت دییان کە ئەو هەموو زەحمەت و ڕەنج و ئازارانەی کە لە مەوپێش کێشاویانە هەمووی بە فیڕۆ ڕۆیشتووە،هەموو ئەو دیوارەی کە دروستیان کردبوو بەسەر یەکا دا تەپیوەو لە گەل خاک دا یەکسان بووە،ئەو بەردانەی کە بەو هەموو کوێرەوەری و ڕەنجەوە وردیان کردبوو و کێشابوویانەوە ئەو شوێنە هەمووی پەرت و بلاو بووەو با هەر بەردەی بەلایەکا فڕێ داوە،تەواوی ئاژەلەکان کە چاویان بەو دیمەنە کەوت و(ئاشی بایێ) یان ئاوا دیت هەموویان لە داخ و حەسرەتان تاسابوون و تا بلێی مات و خەمبار بووبوون،هەموویان لەو بەردە پەرش وبلاوەکانی کە لە کەلاوەکە دوور کەوتبونەوە مووڕ ببونەوە،سەریان سوڕ مابوو(ناپلیۆن)یش لەو ناوەدا بە ورشە ورشی کلکیەوە دەهات و دەچوو،جارو بارش زەوی بۆن دەکرد و بە بەلگەی زۆر بیر

کردنەوە کلکی تەکان دەداو قیتی دەکردەوەو وای نیشان دەدا کەوا بە ئاکامێ گەیشتووەو لە پڕ وەستاو ڕووی کردە ئاژەلان و گوتی: هاوڕێیان دەزانن کە بەرپرسیاری هەمو ئەو خراپکاریانە کێیە؟ئایا ئەو دوژمنەی کە بە دزی و لە تاریکی شەودا هاتۆتە ئێرە (ئاشی بایێ)ی ئا بەو شێوە تێک و لێک داوە دەیناسن یاخێر؟ئەوە خودی(سنەوبال)ە و ئیتر دیسان هاواری کردەوەو بە دەنگێکی بەرزەوە گوتی(سنەوبال)ە (سنەوبال)کە ئەم کارەی ئەنجام داوەو ئەو خائینە هەربە یادی سەرنەکەوتن و تێک دانی تەواوی نەخشەکانی ئێمەوە بوو،بۆ سەندنەوەی تۆلەی ئەو ڕوداوی دەرکردنە پڕ لە شەرمەزاریەکەی لە(قەلای ئاژەلان)ەوەدا سودی لە تاریکایی شەو وەرگرتووەو هاتووە و ئەو هەموو ڕەنج و زەحمەتەی کە ئێمە لە دوای سالێک دا کێشاوامانە ئاوا لێی بە فیڕۆ داوین بۆیەکە هەر ئێستا لەم شوێنەوە فەرمانی لە سێدارە دانی (سنەوبال)ی خائین دەدەین ودەلێم پاداشی پلەی دووەم و نیو کیلۆ سێوی زیاد بە هەر ئاژەلێکیش دەدەین کە دادپەروەری بە سەر ئەو خائینە واتە(سنەوبال)دا پیادە بکات و بە جەزای خۆی بگەیێنێ،یەک کیلۆ سێویش پاداشی هەر ئاژەلێکە کە (سنەوبال)بە زیندووی بگرێت و دەستگیری بکات،تەواوی ئەم پەیڤانەی(ناپلیۆن)تا بلێی کاری کردە سەر ئاژەلەکان کەوا(سنەوبال)تا ئەو ئەندازەیە پڕو پووچ و نالەبارە،تەواوی ئاژەلان بە تێکڕایی نا

ئارام و دلتەنگ بوون،هەموویان لەو یادەوە دابوون کەوا چۆن بتوانن لە کاتی گەڕانەوەی (سنەوبال)دابە سزای خۆی یان دەستگیری بکەن و تەسلیم بە دادوەری بکەن،بۆ ئەو مەبەستەش بە تێکڕایی هاواریان دەکرد،ئیتر لەو ناوە شوێن پای بەرازێکیان دۆزیەوە،بە دوو شوێنەکەدا کەوت(ناپلیۆن) شوێنی ئەو پایەی بۆن دەکرد و دەیگوت:ئەوە شوێن پێی(سنەوبالە)لەوانەیە لە لای کێلگەی (فاکسود)ەوەڕا هاتبێت،ئیتر وەدوای شوێن پاکەوە ڕۆیشت تا لە کولانەیەکەوە چووبۆوە دەرەوەی قەلای ئاژەلان،پاشان (ناپلیۆن) گوتی:ئیتر پێویست بە دوا کەوتن ناکات،دەبێ هەولی ئەوە بدەین کە لەم ڕۆ ڕاوە دەست بە تازە کردنەوەو چاک کردنەوەی (ئاشی بایێ)بکەینەوە،لەم زستانەدا تەواوی ئەو ڕۆژانەی کەوا لەبارەو خۆشەو باو بووران و باران نیە،بۆ کار کردن دەشێ دەبێت هەولێکی باش بدەین،تاوەکوو کارو بارەکانی (ئاشی بایێ)ڕوو بەڕا بکەینەوەو لەو بارەوە هەرگیز نەوەستین،تاوەکو بەو خائینە بلێین:کە ئەو ئەوتوانایەی نیە کەوا بتوانێت ئاوا بە ئاسانی کۆل بە ئێمە بدات و کاری ئێمە لە ناو بەرێت،هاوڕێیان: دەبێت کە ئەوەتان لە یاد بێت کە نەخشەکانی ئێمە هیچ گۆڕانکاریەکی تیا دا نیەو تیا نابێت،دەبێ ئەم کارەش لە کاتی خۆی دا سەرکەوتوانە تەواو بکرێت،هاوڕێیان بۆ پێشەوە بە رەو

سەرکەوتن و هەر بژی (ئاشـی بـایێ)و هـەر سـەرکـەوتـوو و سەربەرزو کامەران بێت (قەلای ئاژەلان).

بەشی حەوتەم

زستانێکی هەتا بلێی ساردو سڕو پڕ لە بەفرو بووران بوو،شەختەو زریان و کڕێوە لەوپەڕی توندو تیژی دابوو،مانگی بەفرانبار هەتا بلێی بە ئالۆزی و ناخۆشی و هەوای ساردو کڕێوەی دای هێنابوو،هەموو ولساتەکان تا ئەو ڕادەیەی کە توانایان هەبوو لە هەول و کار و کۆشش دا نەوەستان،بۆ دروست کردنەوەی (ئاشی بایێ)لە هیچ شتێک کەم تەرخەمیان نەدەکرد،چونکە ئاژەلەکان لە ڕووداوەکانی دەرەوەی (قەلای ئاژەلان)بە تەواوی ئاگادار بوون،ئەوەیان زۆر بە باشی دەزانی کە سەرنەکەوتنیان لەو کارەیان دەبێتە هۆی دلخۆشی نەیاران و پێ هەلکارانی دژ بە قەلای ئاژەلان و هەموو ئەوانەی کە حەز بە سەرکەوتنی قەلا ناکەن.

پڕو پاگەندەی تەواوی مرۆڤان ئەوە بوو کە دەیانگوت هۆی ڕوخانی ئاشی بایێ تەنیا هۆی نەزانین وشارەزایی لە کارو بارەکان دا،هەروەها باریک دروست کردنی دیواری (ئاشی بایێ)بووەتە هۆی ڕوخانی ئەو دیوارە نەک (سنەوبال)

هەرچەندە ئاژەڵەکان ئەو پڕوپاگەندانەیان باوەڕ نەدەکرد بـەلام ئەمجارە بڕیاریان دا کە دیوارەکەی(ئاشی بایێ) بە بناغەیەکی لە بارترو باشتر دابنێن و دیوارێکی ئەستوترو قـایم تـریش لـە جاری یەکەم بە پانتایی هەژدە ئینج دروست بکـەن،ئـەمـەش شتێکی دیارەو ڕوونە کە دەبێتن خۆیـان زیـاتر مانـدوو بکـەن و زیاتر کاربکەن،مانەوەی بەردو کەل و پەلەکـانی کـار کـردن لـە ژێر بەفر دا ببوە هۆی ئەوەی کە کارو بـارەکانیشـیان بـە ڕێـوە نـەچێـتن و بـۆ مـاوەیـەکـی زۆر لـە کـارکردن بـووەسـتن،لە هـەرکـاتێکێش دا کـە هـەورو هێـر نـەدەمـا و خـۆرەتـاو وەدەر دەکەوت و ساردو سڕی کەمێ دەشـکا ئـەوا خۆیـان لـێ هـەل دەکرد و دەست بـە کـار دەبوونـەوەو کـارو بـارەکانیـان بـەرەو گێشەوە دەبرد،،هەرچەندە کەوا شۆل کردنیان پڕ لـە زەحمـەت بوو،ئەو هیواو ئاواتەی جارانیشیان کەمتر ببووەوە،سـەرمـا کـاری تێ دەکرن،برســـــیەتیش تـەنگـی پـێ هـەل دەچنین،تـەنیـا (باکسەر)و(کلۆر)بـوون کـە هێشـتان ورەیـان بـەر نـەدابـوو و خۆیان نەدابووە دەستی نا ئومێدی و ڕوخانەوە،(سکۆئیلر)گەلـێ قسەی پان و پۆڕو جۆراو جۆری بۆ ئـاژەلان دەکـردو دەربـارەی کارو کۆشش و هەول دان زۆر دەدواو ئـاژەلـەکـانی فـرە هـان دەدان و ودەیگوت: هەول و خەبات و ماندوو بوونی هـەریـەکـە هەمیشە باسی لێوە دەکرێتن وهەرگیز لە یاد ناکرێتن،هـەمیشـە زیاتری تیخ تیخەی ئەوانی دەدان بـۆ کـار کـردن و دەیگـوت:

هەول و ماندوو بوون لە کار کردن هەمیشە جێگەی شانازیە بـۆ هەر یەکێ کە خۆی ماندوتر بکاتن،هەموو ئاژەلانـیش لـە هێـزو تواناو دلسۆزی(باکسەر)بۆ کار کردن و هاواری هەمیشـەیـی و نەبڕاوەیی کە دەیگوت(من هەردەم زیات کار دەکەم) ئـەوەش ببوە هۆی هان دان و زیاتر باوەڕ کردن بە قسەکانی(سکۆئیلر) و ئاژەلان بەوە گەرمتر دەبوونەوەو ورەیان بەرز دەبۆوە بـۆ کـار کردنیان.

لە مانگی سـەرماوەزی ئـەوسـالە دا ئازۆقـەو ئـالیکی ئــاژەلان کــەمتــر ببــۆوە،دانــەوێلــەو خــۆراک وەک جــاران نەمابوو،ئاگـاداری ئـەاژەلـەکـان کرایـەوە کـە لـە جیـاتی کـەم بوونەوەی ئالیکی ئەوسالەدا هەر ئاژەلێک دانەیـەک پـەتاتـەی زیاتری پێ دەدرێتن،پاش ئەوەی کە سەیری پـەتاتـە عـەمبـار کراوەکانیشیان کرد بینیان کەوا بە هۆی چاک ئاگا لێ نەبـوون و خزمەت نەکرن لە کاتی عەمبار کردن دا زۆربەی ڕزیـوەو ڕەش هەلگەڕاوەو کەڕەکیفەی هەلێناوە،جگە لە هەندێ پەتاتـە کـەبـە کەمی مابوونەوە،ئـەوەی کـە هـەش بـوو هـەمـووی نـەرم بـوو بوونەوە و ڕەنگیان هەلبزڕکاو کەڕەکیفەیان هەلێنابوو، ئـەوە کـە کــەمــێ بــە کــار دەهــات ئــەوانــیش بــەرەو خــراپ بــوون دەچوون،ولساتەکان هەندێ ڕۆژان لە بەیانی تا ئێوارە هیچیـان نەدەبوو کە بێخۆن،تەنیا هەندێ وێنجەو چەوەندەرو کەمێ گیـاو

گۆل مابوو ئەویش لە (قەلای ئاژەلان)دابەرەو نەبوونی و بـڕان و گرانی قات وقڕی دەچوو.

شـــــاردنەوەی تەواوی ئەو دەنگ و باسانەی (قـەلای ئاژەلان)پێویستی سەر شـان و فـەرمـانێکی ژیـان بوو،خـەراپ بوونی ئاشی بایێ تەواوی مرۆڤەکانی بێ پەروا تر و دلخۆشـتر کردبوو،گەلێ درۆی زل و تازەیـان بـۆ ئـاژەلان هـەلبـەسـتابوو، پڕوپاگـــەنـــدەی زۆریـــان دژی(قـــەلای ئـــاژەلان)بـــلاو دەکردەوە،هەموو درۆ و دەلەسەکانی مـرۆڤ بـەرامبـەر(قـەلای ئاژەلان)پەرەی سەندبوو،تازە بلاویـان کردبـۆوە کـەوا هـەمـوو دەوارەکان بە هۆی گرانی و قات و قڕی وا خەریکن لـە برسـان مندالانی یەکتـری دەخـۆن و بـەربوونـەتـە گیـانی یـەکتـری و هەمیشە شەڕ و شۆڕیانە.

(ناپلیۆن)زۆر بە چاکی سەرەنجامەکان و نالەباری و کـەم بوونەوەی ئازۆقەی هەست پێ کردبوو،بۆیـەکـە بڕیـاری دا کـە لـە(ویمپـەر)ی مرۆڤـەوە سـودوەربگرێت،ئـەو هـەمـوو پـڕو پاگاندانەی کە دژ بە قەلای ئاژەلان دەکرێتن و بـلاو بـووەتـەوە هەولی لە ناو بردنیان بداتن،هەتا ئەو کاتە پەیوەنـدی لـە گـەل (ویمپەر)دا هـەفتـەی جارێـک بوو،لـەو سـەردەمانـەدا چـەنـد ئاژەلێک کە زۆربەیان مەڕ بوون هەلبژاردران کە بە شێوەیەکـی ڕێکەوتووانە بـە (ویمپـەر)ی مـرۆڤ ڕا بگـەیێنن کـە ئـالیکی ئـــاژەلان لـــە (قـــەلای ئـــاژەلان)دا زیـــاد بـــووە،هـــەر لـــەو

کاتەشەوە(ناپلیۆن)فەرمانی دا کە تەواوی جـەوالـەکـانی نێـوە خالی هەموو پڕ بکەن لە زیخ و بەردو سەرەکـەش واتـە زیـخ و چەوەکان بە ئالیک داپۆشن تا لێواری سەرەوەی جەوالـەکـان ئازۆقەی لە سەر بکەن و بنەوەشیان پرلە زیـخ و چـەو بێـتن و کەمێکی سەرەوە بە ئالیک دا بپۆشرێتن و وا دیار بێتن کـەئـەو جەوالانە هەمووی پڕە لە دانەوێلە،بەو شێوەیە لە عـەمبـارەکـان بە ڕێز بە سەرواراییی دایان بنێن ،ئەوکارەیـان ئـەنجـام دا،لـە هەلێکی باشیش دا(ویمپەر)یان برد بـۆ بینینـی عـەمبـارەکـانی ئازۆقە،بـەم شـێوەیـە(ویمپـەر)ی مـرۆڤ خافـل کـرا تـەواوی جەوالەکان بن زیخ و چەوو سەر ئازۆقەکان بە (ویمپەر) نیشان دران (ویمپەر)یش لەو کـارە بـێ ئاگـاو هـەوالـەکـانی دەبـردە دەرەوەو دەیگوت: کە ئاژەلان هیچ کەم و کوڕیەکی ئازۆقەیـان نیەوعەمبارەکانیان تەژی ئازۆقەیـەو دەهـا جـەوال ئازۆقـەیـان داگرتووە.

لە کۆتایی مانگی بەفرانباران دا ئـەوە سـەلمێنـدرا کە پێویستە و دەبێتن هەولی پەیدا کردنـی ئازۆقـەلـە دەرەوەی (قەلای ئاژەلان) بدرێتن(ناپلیۆن)یـش لـەو ڕۆژانـە دا زۆر بـە دەگمـەن وەدەر دەکـەوت،هـەردەم لـە نـاو خـانووەکـەی نـاو کێلگەکەدا کە سەگەکان پاسەوانیان لێ دەکـرد دەمایـەوەو زۆر بە کەمی دەهاتە دەروە،لەو کاتەی کـە دەهاتـە دەرەوەش ئـەوا سـەگـەکـان بـە مـرە مـرەوە هـەرچـوار لایـان گـەمـارۆ دداو

پاسەوانیەکی زۆر بە توندیــــــــان لێ دەکردو هەرکێ لە (ناپلیۆن)نەزیک ببوایەوە ئەوا لێیان دەمڕاند و پێی دەحەپین و چاویان لێ سور دەکردەوە،لەو سەردەمانەدا(ناپلیۆن) لە کاتی هاتنە دەرەوەی دا تا بلێی بە قان و قوون بووبوو،ئەو لەو کاتانە دا بەشداری کۆبوونەوەکانی ڕۆژانی شەمووشی نەدەکردولەوێ ئامادە نەدەبوو،بە هۆی یەکێ لە ڕابەرە بەرازەکان فەرمان و ڕاسپاردەکانی خۆی ڕا دەپەیاند،بۆ ئەو مەبەستەش هەمیشە(سکۆئیلر)ی نوێنەر بوو(ناپلیۆن) بۆ تەواوی فەرمانەکان(سکۆئیلر)ی دەنارد تا بڕیارو فەرمانەکان ڕا بگەیەنێتن.

(سکۆئیلر) لە کۆبوونەوەیەکی ڕۆژی شەموو دا ڕای گەیاند کە مریشکەکان بە هێلکە هاتوون،بۆ ئەوەش دەبێتن هێلکەکان ئامادە بکەن بۆ وەرگرتن،چونکە(ناپلیۆن)لە ڕێگەی (ویمپەر)ەوە پەیمانێکی بەستاوە کە دەبێ لە هەفتەیەک دا چوارسەد هێلکە ئامادە بکرێتن و نرخی هەر هێلکەیەکیش دانەوێلەو بژیوی ڕۆژانەی ئالیک و خۆراکی ئاژەلانی کێلگەیە،تا هاوین دێتن و وەزعێکی باشتر و چاکتر وەدی دێتن وئەرزاق مسۆگەر تر دەبێتن،کاتێ کە مامرەکان ئەوەیان بیست کەوتنە نارازی بوون و قرتە قرت کردنێکی زۆر سامناکەوەلەوە پێشەوە ئەوەیان بە گوێ کەوتبوو کە کارێکی ئەوهاله لە پێشەو لەوانەیە پێویست ببێتن،بەلام پیادە کردنی ئا بەوشێوەیە باوەڕ

نەدەکرا کە وەدی بێتن،هەموو مریشکە کان خۆیان بۆ ئەوە ئامادە کرد کە لە بەهاری داهاتوودا کورک ببن و بەو شێوە دەست بە سەردا گرتنی هێلکەکانیان بە گوناهێکی گەورە دەزانی،لە دوای ڕاگەڕاندنی (جۆنز)لە(قەلای ئاژەلان)ەوە ئەوە بۆ یەکەمجارە کە نیمچە شۆڕشێک بەرپا دەبێتن کەوا مامرەکان بە ڕابەرایەتی سێ مامری ئەسپانیایی بەرپێچی لە فەرمانەکانی(ناپلیۆن)دا دەکەن،هەر بۆیەش لە شوێنی لێژ و سەرەو خوار دا مریشکەکان هێلکەیان دەکرد تا سودیان لێ وەرنەگیرێتن و هێلکەکانیان غلۆر ببنەوەو بشکێن و بە فیرۆ بڕۆن(ناپلیۆن)یش دژ بەو کارە زۆر بێ بەزەییانە ئازۆقەی مامرەکانی بڕی و فەرمانی دەرکرد کە هەر ئاژەلێک یەک دانە دانەوێلە بدات بە مریشکان ئەوا سزای لە دار دانە،سەگە پاسەوانەکانی(ناپلیۆن)یش خۆیان بۆ جێ بەجێ کرنی تەواوی فەرمانەکانی (ناپلیۆن) ئامادە کردبوو.

مریشکەکان توانیان کە بۆ ماوەی پێنج ڕۆژان خۆیان ڕا بگرن،بەلام لە دوای ئەو پێنج ڕۆژە ئیتر ورەیان بەرداو نەیان توانی پەرە بەو کارەیان بدەن و ناچار مان کە خۆیان بە دەستەوە بدەن،هەموویان گەڕانەوە کۆلیتەکانیان هەریەکە لە شوێن ڕاوکەکەی جارنی هیلکەی دەکرد،لەو ماوەیە دا نۆ دانە مامر بوونە قوربانی هاوڕێکانیان و لە ناو باغی مێوەدا نێژران،وا بلاو کرایەوە کە ئەو مریشکانە بە هۆی نەخۆشی جیقنەسپیلکە

مردوون(ویمپەر) شـــــــتێکی لـەو بـارەوە نـەدەزانـی و نـەی بیستبوو،لە کـاتی دیـاری کـراو دا تـەواوی هێلکـەکـانی ئامـادە کراوی وەرگرت، ئەو هـەمیشـە بـە ئوتومۆبێلـەکـەی بـەققـالی هەفتەی جارێک دەهاتـە (قـەلای ئـاژەلان) و هێلکـەی خـۆی دەبرد.

لەو ماوەیەش دا هیچ هەوالێک لە (سنەوبال)ەوە نەبوو،ئەوەش دەزانـدرا کـە لـە یـەکێـک لـە مـەزراکـانی دراوسـێی(قـەلای ئــاژەلان)واتـــە مـــەزرای(پینجفیلـــد)یـــان(فـــاکس وود)دا(سنەوبال)بزرەو خۆی شاردۆتەوە.

پەیوەندیەکانی (ناپلیۆن)لە گەل جوتیارەکانی دراوسێکان لە جاران چاکتر بوو،ئەو تەختە دارانەی کە ماوەی دەسال دەبوو لە عەمبارەکەدا مابوونـەوە بـە تـەواوی کـۆن بـوو بـوون و وشـک هەلگەڕا بوون،ئەوتەختەدارانە هەمـووی لـە دار بـەڕوو بـوون و تەختەداری زۆر باش و پـڕ سـودو لـە بـار بـوون(ویمپـەر) بـۆ (ناپلیون)ی پێشنیاری کرد کە ئـەو تـەختـە دارانـە بفرۆشـن و گوتی(پیلکینگتن)و (فریدریریک)یـش هـەردوکیـان کڕیـاری ئەو تەختانەن(ناپلیۆن)یش لـەو کـارە دا دوو دل بـوو کـە ئـەو تەختە دارانە بە کامەیان بفرۆشێتن،هەر کاتێک کە مامەلەی لـە گەل (فریدریک)دا دەکرد وا بلاو دەکرایەوە کە (سنەوبـال)لـە مەزرای(فاکس وود) دایەو خۆی شاردۆتەوە،کـەمامـەلـەی لـە

گەل (پیلکنگتن)دا دەکرد دەیانگوت کە(سنەوبال)لە مەزرای(پێنج فیلد) دایەو خۆی شاردۆتەوە.

لە سەرەتای وەرزی بەهاری ئەو ساڵەدا وا بڵاو کرایەوە کە(سنەوبال)شەوانە بە دزی هاتوچۆی (قەلای ئاژەلان)دەکاتن و زۆر کاری پڕو پوچ و گەمژەلانە ئەنجام دەداتن،ئەم پڕوو پاگەندەیە تەواوی ئاژەلەکانی شێواندبوو، وایان لێ هاتبوو خەولە چاویان نەدەکەوت،وا دەزاندراکە(سنەوبال)لە تاریکی شەودا دێتە ناو (قەلای ئاژەلان)و دزی و جەردەیی دەکاتن و هاتووە مەنجەلی شیری وەرگێڕاوەو هیلکەکانی شکاندووەو دەغل و دانی دزیوەو چوزەلە دارو موتربەکانی دارە میوەکانی قرتاندووەو قەرسیل و شکارتەو هەرچی شیناوەردە هەمووی شێلاوە و ئیتر ئاتاری لە سەر پاتاری نەهێشتووەو زەرەرو زیانێکی یەکجار زۆری لە قەلای ئاژەلانەوە داوەو هەمو کارێکی خراپ کە پێش دەهات ئەوا وەپال (سنەوبال)یان دەدا،ئەگەر شوشەی پەنجەرەیەک دەشکا،یاخود بەری جۆگەیەکی ئاو دەگیرا ئەوا ڕاستەو خۆ دەیانگوت ئەوە (سنەوبال)ە لە تاریکی شەوانە دا هاتووە و ئەو کارانەی ئەنجام داوە،هەرکاتێ کلیلی عەنبارەکانیش ون دەبوو ئەوا تەواوی ئاژەلان لەو باوەڕە دابوون کەوا خودی(سنەوبال)ە هاتووە کلیلی عەنبارەکانی دزیوەو لە ناو بیرێی هاویشتووە،بەلێ لە هەمووی سەیر تر ئەوە بوو کاتێ کە کلیلی ژوورێک ون

دەبوو و گاشـــــــان لـە ژێـر کیسـەیـەکـی ئازۆقـەدا دەنـدراو دەدۆزرایەوە ئیتـر ئـاژەڵـەکـان هـەر لـەو بـاوەڕە دابـوون کـە سنەوبال دزیویەتی،هەموو ولساتەکان بـە تـەواوی لـەو بـاوەڕە دابوون کە(سنەوبال)لە تاریکی شـەو دا بـە دزیـەوە دێتـە نـاو (قەلای ئاژەلان) و لـە کـاتی خـەوی مانگاکـان دا هـەموویـان دەدۆشێتن و شیرەکانیان دەخواو دەدزێتن،وا پەتا بوو کە مشکە بیابانیەکانی خەرابکار لە زستان دابوونەتـە هـۆی ئـازارو گیـرو گرفت بۆ ئاژەلان و هەموویان دەستیان لە گـەل(سـنەوبـال)دا تێکەلاو کردووەو خراپە کاری دەکەن،لـە لایـەن (نـاپلیۆن)ەوە ئەو بڕیارە درا کە بەرامبـەر ئـەو هـەمـوو خراپکاریـەی کـە لـە لایـــەن(ســـنەوبـــال)ەوە ئـــەنجـــام دەدرێـــتن و پێویســـتە چارەسەریەکی باش بدۆزرێتەوە وئەنجام بدرێتن،لـە کاتێـک دا کە سەگەکانی(ناپلیۆن)دەورەیان لێ دابوو و تەواوی ئاژەلەکان بۆ ڕێز گـرتن لـە (نـاپلیۆن) لـە دواوە دەڕۆیشـتن،ئەوا زۆر بـە وردی و دیققـەتـەوە هـەمـوو کـون و قـوژبنێکی (قـەلای ئاژەلان)یان زۆر بە چاکی دەپشـکنی(نـاپلیۆن)لـە گـەل هـەر هەنگاوێکی داکە دەڕۆیشت سـەرنـج ڕاکێشـەرانـە زەوی بـۆن دەکـــردو ئـــەمـــەش بـــۆ ئـــەوەی بـــوو کـــەشـــوێنگای (سنەوبال)بدۆزتەوەو هـەلبگـرێتن، تـەواوی تـەویلـەو کـۆلیتی مریشکان و ناو باخچەکان و هەموو پاوان و مێرگ و زەویەکاندا بە تەواوی گەڕان و(ناپلیۆن) لە هەموو ئەوشوێنانەدا شـوێنگای

سـەنوبـالی دەدۆزیـەوەو لمـۆزی بـە خـاک دا دەهێنـاو بـە هەناسەیەکی ساردەوە پشوی هەلـدەکێشـاو بـە دەنگێکـی زۆر سامناک و پڕ لە ترسەوە دەیگوت: کەوا(سـنەوبـال) لێـرە لـەم شوێنانە بووەو شوێنی پاو بۆنی سنەوبال دەناسـمەوە،کـە نـاوی (سنەوبال) دەهات ئیتر سەگەکان دەستیان دەکر بـە وەڕیـن و حەپەحەپەوە و کەلبە تیـژو درێـژەکانیـان نیشـان دەداو دەیـان مراند ئەوەندە ترسناک بوون بە شێوەیەکـەوە کـە خوێنیـان لـە لەجەستە دا دەوەستاند،ئاژەلەکانیش بـە تـەواوی ترسـیان لـێ نیشتبوو چونکە وایـان بـەرجـەسـتە کردبـوو کـە (سـنەوبـال) بوونەوەرێکی نەبینراوەو هەموو ئاسمان و دەورو بەری ئـەوانـی گرتۆتەوەو بە هەموو شوەیەک هەڕەشـەیـان لـێ دەکـاتن.ئـەو ڕۆژە شەو هات و(سکۆئیلر)تەواوی ئاژەلەکانی کـۆ کـردەوە،لـە کاتێک دا کەترس و سامێکی زۆرئاسمانی ئەو ناوەی داگرتبـۆوە گوتی: شتێکی گرینگ هەیەکە شایانی باس کردنـەو دەمـەوێ پێتانی ڕا بگـەیـەنم،بـە مـرو مۆچیـەکـی زۆر و ڕوو گرژیـەکـی بێتامەوە گوتی: (سنەبال)بە تەواوی خۆی بە فریدریکی خاوەن مەزرای(پێنج فیلدەوە)فرۆشتووەو نیازیشیان وایـە کـە هێـرش بکەنە سەر (قـەلای ئـاژەلان)و واش بڕیاریانـە کـە لـە کـاتی هێرش هێنانیان(سنەوبال) ڕێ نیشاندەری(فریدریک)بێتن،لـە سەر قسـەکـانی خـۆی ڕۆیـی و گـوتی: بـاس و خواسـی لـەوە گرینگتر هەیە ئەویش ئەوەیە کە ئێمە وامان بیر دەکـردەوە کـە

بەلگەی هەلگەڕانەوەی(سنەوبال) لە خۆ بایی بوون و کورسی پەرستی خۆیەتی،بەلام هاوڕێیان لەوە بە هەلە دا چووبووین،ئەگەر هۆی سەرەکی هەلگەڕانەوەی (سنەوبال) نازانن ئەوا پێتان ڕا دەگەیەنم کە(سنەوبال) لە هەوەلجارەوە لە گەل(جۆنز)دا هاوپەیمان بوون،بۆ ئەو مەبەستەش بەلگە نامەی زۆ هەیە کە لەوەوە بەجێماوەو لەم دوا دواییەدا دۆزراوەتەوە(سکۆئیلر)گوتی:بە باوەڕی من ئەم باس و خواسە گەلێک شت ڕوون دەکاتەوە،مەگەر نایەتەوە یادتان کە لە جەنگی تەویلە دا (سنەوبال) چەندی هەول دا کە ئێمە واتە (قەلای ئاژەلان) لەو شەڕەدا سەرنەکەوین،بەلام خۆشبەختانە لەو هەولە دا سەرنەکەوت و ئێمە بە سەر نەیاران دا زال بووین،تەواوی ئاژەلەکان کاس و وڕ بوو بوون و سەریان لێ شێوا بوو،ئەمە لەکارەساتی داستانی (ئاشی بابێ)گەلێ خراپتر بوو لە دوای چەند دەقیەقەیک لە قسەکانی(سکۆئیلر)حالی بوون و ئەوسا هاتنەوە سەرخۆ و بیریان لەوە کردەوە کەوا (سنەوبال) لە جەنگی تەویلە دا لە پێشەوەی هەموان چۆن هێرشی دەبرد و ئاژەلە پەرت و بلاوەکانی چۆن کۆ دەکردەوەو چۆن وەرەی بەرز دەکردنەوەو هانی شەڕ کردنی دژ بە دوژمنانەوەی دەداو تا ئەو کاتەی کە ساچمەکانی تفەنگەکەی جۆنز پشتی (سنەوبال)ی زامدار کرد ئەو هەر لە پەلامار دان دژی لایەنگرانی جۆنز دابوو،چۆن ئێستاکە ئەوە باوەڕ بکرێتن

کە ئەو هەموو کردەوانەیەی(سنەوبال) لایـەنگرایـەتـی کـردن لە(جۆنز)ەوەیە،تا(باکسەر)پرسیاری خۆی نەکرد زۆری بـەلاوە سەیر بوو(باکسەر)ڕوونیشت وهـەردوو قاچـەکـانی پێشـەوەی خۆی خستە ژێرەوەی خـۆی و هـەردو چـاوەکـانی نوقانـدو بـە هەولێکی زۆرەوە بیرو ڕاکانی خۆی ڕێـک خسـت و گـوتی:مـن ئەوە باوەڕ ناکەم کە ئەمە ڕاسـت بێتن،چونکـە مـن بـە هـەردو چاوانی خۆم ئەوەم بینی کەوا(سنەوبال) لە گـەرمـەی شـەڕی تەویلە دا چـەنـد ئازایانـەو دلسـۆزانە جـەنگا،مـەگـەر بـۆ ئـەو مەبەستەش پلەی ئازایەتـی لـەو شـەڕەمـان بـە (سـنەوبـال) نەبەخشرا ؟

(سکۆئیلر) لە وەرام دا گوتی: هاوڕێ ئێمـە بـە هـەڵـە دا چووبووین، ئێستاکە ئەوەی کە من دەڵێم لە بەڵگە نامەکانی کـە بە نهێنـــی دۆزراوەتـەوە ئـەوەمـان بـۆ ڕوون بـووەتـەوە کـە (سنەوبال)خائین بووە ئەو ویستوویەتی کە ڕێگە لە ئێمە دا ون بکـاتن ،(باکســـەر) گـوتی ئـاخر (سـنەوبـال)لـەو شـەڕەدا برینداببوو،هەموومان بە چاوی خۆمانەوە دیمان کە چـۆن خـوێن لە برینی جەستەی ئەودا دەهاتـە خـوارەوە(سـکۆئیلر)هـاواری کرد و گوتی: ئەمە بەشێک بوو لە نەخشەیان،گوللـەی (جـۆنز) تەنیا برینێکی سوکی وەدی هێنا،ئـەگـەر ئێـوە خوێنـدەواریتـان هەبوایە ئـەوا هـەمـوو بـەڵگـە نامـەکـانی خیـــــانەت کردنـی (سنەوبال)م دەدانـێ کـە خۆتـان بیـان خوێننـەوە،پێتـان بلـێم

نەخشەی ئەوان ئەوەبوو کە(سنەوبال) لە هەلێکی ناسک دا نیشانەی کشانەوە لە شەڕ بداتن و (قەلای ئاژەلان)تەسلیم بە دوژمنان بکاتەوە،تا ڕادەیەکیش لەو نەخشەیەدا سەرکەوت،مەگەر بە خۆتان نەدتان دیت کە (جۆنز)و یاوەرەکانی هاتنە ژووریەوەی (قەلای ئاژەلان)و(سنەوبال) بە چە شێوەیەکەوە و چۆن ڕای کرد و هەلات و هەندێ لە ئاژەلەکانیش وەدوای کەوتن؟(سکۆئیلر) لە کاتێک دا کەبە هەلبەزینەوە دەیگوت:دیارە ئەوشتانەتان لە بیر چوەتەوە کە هەمووتان حەپەسا بوون و وا دەزاندرا کەوا هەموو شتێک لە دەست چووە و (قەلای ئاژەلان) گیراوەتەوە؟ ئالەو کاتەدا کەهاوڕێ(ناپلیۆن) هاتە دەست و بە هاواری مردن بۆ مرۆڤ چۆن بەرەو پێشەوە شالاوی برد و بە ددانە تێژەکانیەوە چۆن قاچ و قولی(جۆنز)و هاوڕێکانی دەدایە بەر گەزەو قەمپارلێدان (سکۆئیلر) لە کاتێک دا بەولاو ئەملادا هەلدەبەزیەوەو بە دەنگێکی زیق و زۆر بلندو پڕ لە حەماسەتەوە دەیگوت:دیارە کە ئەوانەتان هەمووی لەیاد چووەتەوەو لە بیرتان نەماوە!.

(سکۆئیلر)کاتێ کە تەواوی شتەکانی بە شێوەیەکی زۆر پوخت و ڕوخت و لەبار وێنە کێشاو وای بۆ باس کردن کە ئاژەلەکان وایان هاتەبەرچاو کەوا هەموویان لەبیر ماوە،خۆ لەو کاتەدا هاتەوە بەرچاویان کە(سنەوبال)لە جەنگی تەویلە دا ڕای کرد،بەلام(باکسەر)هیچ باوەڕی بەوە نەدەکرد

کە(سنەوبال)خیانەتی کردبێ،و دەیگوت:من هەرگیز باوەڕ بەوە ناکەم کە (سنەوبال)لە هەوەڵجارەوە خائین بوو بێتن و ئەو لە جەنگی (تەویلە)دا هاوڕێیەکی گەلێ ئازاو نەترس بوو،ئەوەی کە لە دوایی دا کردوویەتی ئەوە شتێکی ترە.

(سکۆئیلر)هاواری کردو گوتی:هاوڕێیان ڕابەری ئێمە (ناپلیۆن)ە ئەوەی زۆر بە ڕاستی و دروستی ڕاگەیاندووە کە(سنەوبال) هەر لە زووەوە لە پێش ئەوەی کە بیر لە شۆڕش بکرێتەوەوشۆڕش بەخەیال دابێتن بەکرێ گیراوێکی(جۆنز)بووەو خائین بوو،(باکسەر)گوتی:باشە کەواتە مەسەلەکە شتێکی ترە،ئەلبەتە ئەگەر هاوڕێ(ناپلیۆن)ئەوە بلێت ئەوە زۆر ڕاستە.دیسانەکە(سکۆئیلر)بە دەنگێکی زەق و ڕەق و بلندەوە گوتی:ئێستاکە ڕاستی مەسەلەکان دەبینن،ئەوسا خێسەیکی بە(باکسەر)کردو گوتی:ئاگاداری تەواوی ئاژەلان دەکەم و پێتان ڕادەگەیێنم کە بە تەواوی وریای خۆتان بن وچاوی خۆتان بە باشی بکەنەوە چونکە هەموو بەلگەکان وا دەردەکەون کە لە ناو ئێمەدا ئا لەم کاتەدا بەکرێگیراولنی (سنەوبال)هەن لە پاش چوار ڕۆژان دا(ناپلیۆن) فەرمانی دا کە کەوا ئێوارە لە حەوشەکەدا کۆ ببنەوە،ئەو ڕۆژە تەوای ئاژەلان ئامادەی ئەو کۆبوونەوەیە بوون و چاوەڕوانی هاتنی هاوڕێ (ناپلیۆن)یان دەکرد هەندەی پێ نەچوو کە (ناپلیۆن)زۆر بە ناز و قان و قونێکی زۆرەوە لە

کاتێک دا هەردوو نیشـــــــانەکـانی پلـەی یـەکـەم و دووەمـی ئاژەلیەتی بە خۆوە کردبوو و هەر نۆدانە سەگـە دڕنـدەکانیشـی ئەولاو ئەملایان گرتبوو بەرەو کۆبوونەوەکە هات وسەگـەکـان بە مڕە مڕو ددان گر کردنەوە و خیسە کردنیان لـە ئـاژەلـەکـان کـە تـەواوی ئـاژەلان نیـوە زەنـدەق چووبـوون دەورو بـەری (ناپلیۆن)نیان گەمـارۆ دابوو،ئـاژەلـەکـانیش بـە کـش و مـاتی هەریەکە لە جێگەی خۆی دا کـە تـەواوی گیانیـان لـە ترسـان دەلەرزی و سەری خۆیان شۆڕ کـردەوەو دەتگـوت کـە دەزانـن فەرمانێکی سامناک و پڕ لە ترس دەدرێت، بەبێ دەنگـی لـەوێ خۆیان کڕ و بێ دەنگ کردبوو.

(ناپلیۆن) بە ڕوییێکی تـا بلێـی تـال و گـرژەوە چـاوێکی بـە ئامادە بووەکان دا گێڕاو بـە مـچ و مۆڕیـەکـی زۆرەوە سـەیـری ئاژەلەانی دەکردو لە ناکـاو مڕیـەیکـی ترسـناکی لێـوە هـات و ئاوڕێکی لە سەگەلەکە دایـەوەو پاشـان سـەگـەلـەکـە خۆیـان کوتایە ناو ئاژەلەکان و لە ناکاو گوێچکەی چواردانـە بـەرازیـان گرت و بە زیقە زیقەوەبە کاتێک دا کە بـەرازەکـان خوێنـان لـە گوێچکـەکانیـان دا دەردەگــەڕی ڕایـان کێـــــشانە پـێش (ناپلیۆن)ەوە سـەگـەل بـە بـۆنی خـوێنی بـەرازەکـان هـارتر بووبـوون،زۆر بـە سـەر سوڕمانیشـەوە سـێ سـەگ تاویـان دایە(باکسەر)و پەلاماری ئەویشـیان دا،بـەلام (باکسـەر)لـەو کاتە دا کە زانی وا پەلامـاری دەدەن و ئازایانـە هاتـە دەسـت و

هەستایەوە بە سمە گەورە بە هێزەکانیەوە لە ققەیکی ڕاوەشاندە سەگەکان و یەکسەر بەر یەکێ لە سەگەکان کەوت و نێوە گیانی کرد و بە واقە واقەوە کەوتە سەر زەوی و هەردوو سەگەکەی تریش خۆیان پێ نەگیراوکلکیان خستەوە ناو گەلیان و تێیان تەقاندن و هەلاتن(باکسەر)چاوێکی کردە(ناپلیۆن)تا بۆی ڕوون ببێتەوە کە سەگەکە ڕەها بکاتن یان لەژێر پاو سمە گەورەو بە هێزەکانیادا لە گەل زەوی دا یەکسانی بکاتن(ناپلیۆن)بە ڕوویێکی زۆر گرژ و تالیەوە داوای لە (باکسەر)کرد کە وازی لێ بێنێتن،لە گەر بلند کردنی سمی باکسەر سەگی بریندار بوو بە لوورەلوورەوە وک دزێک ڕای کردو هەلات.

سەرو سەدا کەم بۆوە،هەرچوار بەرازەکە لە کاتێک دا وەک مێژووکەلە ترسان دەلەرزین و لە دەم و چاویان دا نیشانەی گوناهکاری دەخوێندرایەوە زۆر بە کز و داماوی چاوەڕوانی فەرمان بوون(ناپلیۆن)داوای لێ کردن کە دان بە تاوانەکانیان بنێن.

ئەو هەر چوار بەرازە ئەو بەرازانە بوون کە لە کاتی کۆبوونەوەکانی ڕابووردو ڕووبەڕووی(ناپلیۆن)دەبوونەوەو ڕەخنەیان لێگرتبوو،ئەو هەر چوار بەرازە لەوێ دانیان بەوە نا کە لەو کاتەوە کە(سنەوبال)هەلاتووە ئەوان بە شێوەیەکی نهێنیوە لە گەل ئەو دا پەیوەندیان هەبووەو لە تێک دانی(ئاشیبایێ)دا

هاوکاری (سنەوبال)یان کردووەو لە سەر ئەوەش پێک هاتوون کە قـەلای ئـاژەلان بـدەن بـە(فریـدریک) ئـا زۆری لـە سـەر ڕۆیشتن و گوتیان: کە (سەنەوبال)بە شێوەیەکی تایبـەتـی لـە لای ئەوانەوەدانی بەوە ناوەکەلەمەوپێشیش هەربـەکرێگیـراوی (جۆنز)بووە،ئیتر لە داوی دان نانی بەرازەکان بە گوناهەکانیـان لە بەرچاوی تـەواوی ئـاژەلان،سـەگـەل شـالاویان بـۆ بـەرازە تاوانبارەکان برد و بەبێ چەند و چوون هەر چوار بەڕرازەکانیـان لەوێ پارچە پارچە کرد و لـە ناویـان بـردن(نـاپلیۆن)یـش بـە مـڕەمڕێکـی سـامناکەوە ڕووی لـە تـەواوی ئـاژەلان کـرد و گوتی:ئایا ئاژەلێکی تر هەیە کە شتێکی تری هـەبێـتن و دانـی گێـوە بنێتن،لـەو کاتـە دا سـێ مریشـکی ئـەسـگانیایی کـە لێپرسراوی هەلگەڕانەوەی مریشکەکان بوون کە لـەمـەو پـێش ڕووی دابوو لە بارەی هێلکـە کردنـەوە،هاتنـە پێشـەوەو دانیـان بەوەناو گوتیان(سنەوبال)لە کاتی نوستنیان دا هاتووەو ئەوانـی خافلاندووە تاکو سەرپێچی لـەو هێلکـە کردنـەمـان بکـەنـەوەو فەرمانەکانی (ناپلیۆن)جێ بەجێ نەکەن،ئیر ئەوانیش بە داننان بە گوناهەکانیان هەر جێ بـەجـێ لـەوێنـدەر کوژران،لـە دوای ئـەوانـەوە قازێـک هـات و دانـی بـەوە نـاو گـوتی: لـە کـاتی هەلگرتنی خەرمانان دا سێ چلـە فـەریکـە گـەنمـی بـردووە و شەوان بە دزێ خواردویەتی، لە دوای قازەکە مەڕێکیش هاتـە پێشەوە و ئەویش دانی بەوە ناو گـوتی:لـە نـاو ئـاوێ گـۆلێ دا

میزتووە،ئەو کارەرش بە قسەو هانـدانی (سـنەوبـال)بـووە،دوو مـەڕی تـریش هاتنـە پێشـەوەو ئـەوانـیش دانیـان بـەوە نـاو گوتیان :بەرانێکیـان لـە کـاتی کۆخـەکـۆخ کـردن دا ئـەوەنـدە غارغارێنێیان پێ کردووەو تا زۆرماندوو بووەو ئەوسا لـە مانـدوو بوون پسساوەو مردووە،دوای ئەو دان پێ نانـە ئیتـر ئـەوانـیش هەر لەوێندەر لە بەر چاوی ئاژەلان هەموویان برِیاری مەرگیـان بۆ دەرچوو و پەل پەل کران.

ئا لەدوای بەو جۆرە دان پێنانە کوشت وبرِین ئەوەندە درێـژەی کێشا کە ئـەو نـاوە لـە لاشـەی کـوژراوان پرِبـوو کـە لـە دوای هەلاتنی (جۆنز)ەوە شتی ئاوا ترسناک هەرگیز نەبیندرابوو.

کاتێ کەکوشت و کوشتار تەواو بوو ئیتر هەموو ئاژەلەکان بەرەو دەرەوە خـزان و تـەنیـا بـەرازەکـان و سـەگـەکـان لـەوێنـدەر مانـەوە،تـەواوی دەوارەکـان زۆر هـەراسـان و پـەرێشـان بـوو بوون،نەیان دەزانی ئەوە لێک جیا بکـەنـەوە کـە ئایـا هاوکـاری کردنی ئاژەلەکان لە گەل سنەوبال بوون گەورەترە ؟ یاخود ئـەو تۆلە بێ بەزەییانەی کە ئـەمـرِۆ بـە چـاوی خۆیـان دیتیـان کـە بەرامبەر هاورِێکانی خۆیان ئەنجام درا؟خۆ لـە کۆنـەوەش ئـەم جۆرە دیمەنانەیان زۆر دیبوو بەلام هەموویان لەو باوەرِە دابوون کە ئەو رِووداوەی وا لەناو خۆیان رِووی داوە گـەلـێ لـە رِووداوە کانی گێشوو واتە لە رِۆژگارانی(جونز)سامناکترو بێ بەزەییانـە ترە، لەو رِۆژەشەوە کە شـۆرِش کـراوەو (جـۆنز)لـە کێلگـە رِاو

نراوەو دەرپەڕێندراوەو هیچ ئاژەڵێک دەوارێکی تری هاوڕێی خۆی نەکوشتووەو تەنانەت مشکێکیش نەکوژراوە،ئیتر ئاژەڵەکان هەموویان بەیەکەوە بەرەو (ئاشی بایێ)ی ناتەواو بە ڕێ کەوتن (کلۆر)و (مۆریل)و(بنیامین)و (مانگاکان)و(مەڕەکان)و(قازەکان)و(مامرەکان)و واتە هەموویان لە نەزیک یەکەوە هەروەک پێویستیان بە گەرمای یەکتری هەبێتن لەوێ مۆل بوون،ئەمە جگە لە (پشیلە)کە لە کاتی کۆبوونەوەکەدا خۆی شاردبۆوەو دیار نەبوو،ماوەیەک ئارامی و بێ دەنگی ئاژەڵەکانی داگرت،تەنیا(باکسەر) زۆر بە نائارامی و دلتەنگیەوە وەستابووو سەری بەولاو بەولادا دەلەقاندو کلکە شۆڕەکەشی بەولاو ئەملای تەنیشتەکانی خۆیەوە دا دەداوجارو بارەش حیلەیەکی کورت و پڕ لە سەر سوڕمانیەوە لێوە دەهات و پاشان گوتی:سەرم لەم کارەدا دەرناچێت و هەرگیز لەو باوەڕە دا نەبووم کە ئەم کارانە دێتە کایەوە،گوتی:لە ناو ئەم قەلایەمان دا هەموو کەم و کوڕیەک تەنیا لە ئەستۆی خۆمانەوەیە،تەنیا ڕێگەی چارەسەر کردنی هەموو ئەو گیرو گرفتانە زیاتر کار کردنە،لەم ڕێگەوە ڕا، من هەموو بەیانیەک سعاتێک پێش هەلدەستم و دێمە سەر کار کردن بە هەنگاوی سەنگین و گرانیەوە بەرەو بەردە زلەکان ڕۆیشت و پاشان بەردێکی گەورەی هەلگرت و بۆ لای دیوارەکەی(ئاشی بایێ)ی برد و ئەوسا پشوی خۆی دا.

ئاژەلەکان بەبێ ئەوەی مرتەقێک بکەن دەورەی (کلۆر)یان دابووو خۆیان بەوەوە چەسپاندبوو و نقفەیان لێ بڕابوو،لەسەر ئەو تەپۆلکەشەوە کە دەیڕوانیە تەواوی مەزراکەوەو هەموو لەوەڕگاو قەرسیل و پاوەنەکان و مێرگ و زەنوێرەکان کە تا شەقامی سەرەکی دەڕۆیشت هەمووی کێلدرابوو کە ئامادە کرا بوو بۆ وێنجەو شکارتەی گەنم و جۆو هەمووی لە بەر چاویان دا سەوز دەچونەوە،شـــــێروانیە ڕەنگ سورەکانی خانوەکانی مەزراکان کە دوکەلیان لەسەر بانان لێ بەرز دەبۆوە هەموو ئەو دیمەنانەیان لە بەر چاوان بوو و دەیان دیت،ئەو ڕۆژە ڕۆژێکی خۆش و هەوای بەهاری بوو،هەموو زەوی و زارو مەزراکانی سەوزو ڕەنگینی خاک بە تیشکی خۆرەتاوی زێڕینی ڕازاوەتر بووبو و، دیمەنە دلگیرەکان تا چاویان هەتەری دەکرد هەتا بلێی نەخشین تریان دەنواند،ئاژەلەکانیش لەو بەرزاییەوە کە ئەو هەموو جوانی و ڕەنگینیەیان لە بەر چاوان بوو دەکەوتنە ئەو یادەوە کە ئەو زەویە پڕ خێرو بەرەکەتەو جوانەبۆ ژیان هەمووی بست بە بست هی خۆیانەو خۆیان خاوەنی ئەو هەموو زەوی زارەن،کە تا ئێستا هەرگیز ئاوا لە بەر چاویان دلگیر نەبووە و نەیان دیوە(کلۆر) کە دەیڕوانیە دەورو بەری گردۆلکەکەوە،هێواش هێواش ئەسرینی لە چاوان دەهاتە خوارەوە،ئەگەر تواناى هەبایەو ڕای خۆی دەر بڕیبایە بەبێ گومان دیگوت:ڕاو نان و دەرکردنی مرۆکان لە مەزرای قەلای

ئاژەلان دا بۆ ئەوە نەبوو کە ئـاوای لـێ بێت،واتـە ڕاگـەیانـدنی شۆڕش لە لایەن(مێجەڕ)ی پیرەوە کە لەوانی گـەیانـدووە بـۆ ئەو هەموو کوشت و کوشتارە نەبووە،ئـەگـەر(کلـۆر) بـە خـۆی ئایەندەی هێنا بایە بەر چاوان و ئەوا ئایەندەیەکی شادو دوور لە هـەمـوو ئـازارو کـوێرەوەری و زەبـرو زەنـگ و ناخۆشـیەکـانی کۆمەلگای ئاژەلانی بوو و ئەوەشی لە هەست و دەرونی خۆی دا بۆ ئایەندە بەرجەستە دەکرد کەوا هەمووی یەکسـانی و شـادی ئارامی و ئاسایش بوو،هەرکەس بـە پێـی توانـای خـۆی کـاری دەکرد و بە هێز بێ هێزی دەپاراست و گەورە بـەرامبـەر بچـوک دلۆڤـان دەبوو،هــەروەک چـۆن بــە خــۆی لــە شــــــەوی وتارەکەی(مێجەر)ە پیـرە جێگـەی بـۆ جووجـەلـە مراویـەکـان کردەوەو کـە چـۆن ئـەوانـی پاراسـت و چاوی لێیانـەوە بـو و هەمیشە ئاوا دەبوو(کلۆر)هـەرچـەنـد لێکـی دەدایـەوە ئـەوەی نەدەزانی کە بۆچی ئاوای لێ هـاتووە؟ کـەوا هـیچ یـەکێـک لـە ترسی دڕندایەتی و هاریەتی سەگەکـان نـاتوانێ نقـە بکـات و تەنانەت توانای ڕا دەربڕینیش نەماوە، بە چـاوی خۆیـان دیـان دی کـە بـە زۆری زۆرداریـەوە چـــــۆن دانیـان بـەگوناهبـاری هاوڕێکانی خۆیان هێناوەو چۆنیان کوشتن،کەوا هەرگـیز بیـری زۆرداری لە مێشک دا نەبوەو و بەلام ئێستا وای لێ هـاتووە،لـە گەل ئـەوەش دا(کلــــــۆر)ئـەوەشـی بـاش دەزانـی کـە ئـەم ڕۆژگارانەیان لە زەمانی(جۆنز) دا گـەلـێ چـاکترە،گرینگتـرین

کــار بــەرگــری کــردن لــە گــەڕانــەوەی مرۆڤــە بــۆ نــاو کێلگەکەیان،ئەوەشی دەزانـی کـەوا دەبێـت هـەمیشـە وەفـادار بمێننـــــەوەو زیــــاتر کــــار بکــــەن و هــــەول بــــدەن و فەرمانەکانی(ناپلیۆن) قەبوول بکەن و بە تەواوی جێ بەجێیـان بکەن، هەرچەندە کە ئەو هەموو ڕەنج و ئازارانـەی کـە تـەواوی ئاژەلان کێشاویانەو خەباتیان بۆ کردووە ئەوە لـە پێنـاوی وەدی هاتنی ڕۆژێکی ئەوهالە نەبووە،دروست کردنی ئاشی بایێ و خۆ دانە بەر گوللەی(جۆنز)و ئەو هەموو هەول و خەبات و قوربـانی دانیان بۆ وەدی هاتنی ڕۆژێکی وەها نەبوو کەئاوا بێتە دی بەلکو بۆ یەکسانی و بەختەوەری تەواوی ئاژەلان بووە،ئەمانە هەمووی لە بیروبۆچونی تەواوی(کلۆر)بوو،هەرچەند ئەو توانـای ئـەوەی نەبـوو کـەئـەم هـەمـوو ڕاو بۆچوونـەکـانی خـۆی بـە تـەواوی دەربیڕێت و بیلێت،بۆیەکە بیری لە چڕاندنی سـروودی(قـەلای ئاژەلان)کردەوە هەتاکو ئەو هـەمـوو بیـرو بۆچونانـەی ڕاسـتی خۆی کە توانای دەربڕینیان نەبوو پڕی بکاتەوە،بۆیەکە دەستی بە چڕاتدنی سرووەدی ئاژەلان کردو ئیتر تـەواوی ئـاژەلـەکـانی تریش کە لە دەورو بەری (کلۆر)کۆببونەوە لە گـەل ئـەو دا بـە یەکەوە سرودیان چڕی و هەتاکو سێ جاران لە سەر یەک ئـەو سرودەیان لە دوای یەک بە ئاوزێکی پـڕ لـە شـادی و سـۆزەوە چڕاند کە هەرگیز ئەو سرودەیان ئاوا بە جوانی نەچـڕی بوو،کـە جاری سێهەمیان تەواو بـوو(سـکۆئیلر) لـە گـەل دوو سـەگـی

زەبەللاح و دڕندە لەوێ پەیدا بوون،کە بۆ ڕاگـەیانـدنی شـتێکی گرینـگ هـاتبوون(سـکۆئیلر) گـوتی: بـە پێـی بڕیـارو فەرمانی(ناپلیۆن) لە مەو دوا چڕاندنی سرودی قەلای ئـاژەلان قەدەغەیە چیتر ئەم سرودە نابێ بخوێندرێتەوە.

ئاژەلان لە بیستی ئەم فەرمانە واقیان وڕ ماو لە جێگەی خۆیـان حـەپـــەسـان(مۆریـل) خـۆی پـێ نـەگیـراو بـە دەنگێکـی بلندەوەگوتی:بـۆچی ؟(سـکۆئیلر) فـەرمـان ڕەوایانـە وەرامـی دایەوەو گوتی:بە بەلگـەی ئـەوەی کـە ئـەم سـرودە سـرودی شۆڕش بوو،خۆ ئێستاش شۆڕش نەماوە و بە ئامانج گەیشتووە، هەموو خائینان بە سزای خۆیـان گـەیشـتن و دوژمنـان چ لـە ناوەوە و چ لە دەرەوە تەفرو تونا بووینەو نەماون و شـکەسـتیان خواردووە،کە ئەو سـرودە دەخوێندرایـەوە بـە هیـوای ڕۆژێکـی چاکتر بووین،خۆ ئێستاکە بە و ئاواتەوە گەیشـتووین و ژیـانێکی پڕ لە کامەرانی و بەختـەوەری دەبـەینـە سـەرو ئێسـتاش ئـەو ژیانەمان هەیەوچڕاندنی ئەم سرووودە هیچ مانایەکی نەماوە).

هەرچەند ئاژەلەکان ترسا بوون بەلام هەندێکیان نیازی ڕەخنـە گرتنیان هەبوو،کەچی مەڕەکان بە (باعە باعی چـوار پـا باشـەو دووپا خراگە)ماوەی ڕەخنە گرتنیان بڕی.ئیتر سرودی ئاژەلانی ئنگلسـتان لـەو ڕۆژەوە نـەخوێندرایـەوە،(مینـی مـوس)ی شاعیریش ئەم سرودەی خوارەوەی دانا کە دەڵێت:

قەلای ئاژەڵان قەڵای ئـاژەڵان
هەمیشە ئەتۆی وا لەبـەر دڵان
قـەت زیان بەتۆ ناگەینم ئەمن
هـەرخۆشم دەوێی تا مبمئەمن

ئەم سرودە لە هەموو ڕۆژانی یەکشـەمـوودا کـە ئـالای قـەلای ئاژەلان بەرز دەکرایەوە لە جیاتی سرودی ئاژەلانی ئینگلسـتان ئەم سرودە دەخوێندرایەوە، هەرچەنـدە تـەواوی ئـاژەلان ئـەم سرودەیان وەک سرودی پێشوو بـە دل و لا خـۆش نـەبـوو بـۆ چڕاندن و سرودی پێشویان لا زۆر خۆشتر بوو بەلام چارەیـان نەبوو ئەوە بڕیارە و کە دەبـێ ئـەنجـامی بـدەن و ئـەم سـرودە تازەیان بچڕن.

بەشی هەشتەم

لە دوای چەند ڕۆژێک و بڕانـەوەی ترسـی کوشـت و کوشتارو ئەو سامەی کە لە ئاژەلان نیشتبوو،ئەوە هاتەوە بیـری ئاژەلەکان کە لەمادەی شەشەمی حـەوت فـەرمانـەکـەدا ئـەوە گوتراوە کە (هیچ ئاژەلێک بۆی نیە کە ئاژەل کوژی بکـاتن)لـە گەل ئەوەش دا کە یەکێک لە بڕیارەکان ئـەو بڕیـارەیـە بـەلام هیچ ئاژەلێک بە یادی ئەوەوە نەبوو کە لە لایـەن بـەرازەکـان و سەگەکان ئەوە باسە بکاتن،هەرچەندە ئاژەلـەکـان هـەسـتیان بەوە دەکرد کەوا کوشتن و بڕینی ئاژەلان لە لایەن ئـاژەلانـەوە بە گێچەوانـەی فـەرمانـەکـانی قـەلای ئـاژەلانـە(کـلـۆر)داوای لە(بنیامین)ی کەرە دێـزە دەکـرد و لـە بـەری دەگاڕایـەوە کـە بـەنـدی شـەشـەمـی بـۆ بخوێنتـەوە بـەلام (بنیـامین) بـە (کلـۆری)دەگـوت:مـن نامـەوێ بچمـە نـاو ئـەو بـاس و خواسانەوە(کلۆر)یش چـووە لای(مۆریـل)ی بزنـە سـگیەوە و داوای خوێندنەوەی بەندی شەشەمی فەرمانەکـانی لـەو کـرد و ئەویش بە چاو خشانێک بە فەرمانەکانەوە بەندی شەشەمی بـۆ (کلۆر)خوێندەوە کە ئاوا نوسرابوو(هیچ ئاژەلێک بەبێ هۆ بـۆی نیە کە ئاژەل کوژی بکاتن)ئاژەلەکان بەو شێوە هەردوو وشـەی (بەبێ)و وشەی(هۆ)یان لە ناو مێشکا دا لە بیر نەمابوو،بە هەر حال ئاژەلان ئەوەیان بۆ ڕوون بۆوە کە دیـارە بـە گێچـەوانـەی فەرمانەکانی قەلای ئاژەلان ڕەفتار نەکراوە،ئەوەیان بە تـەواوی

بۆ دەرکەوت کە کوشتن و بڕینی ئەو خائینانەی کەوا لە گەل(سنەوبال)هاوکاریان کردووە ئەوە بەلگەو هۆیەکە بۆ ئەنجام دانی سزادانی ئەو خائینانە.

لەوسالەدا هەموو ئاژەلەکان زیاتریان لە سالی ڕابوردوو کار کرد،تازە کردنەوی(ئاشی بایێ) بە تایبەتی ئەستور تر کردنی دیوارەکە بە دوو بەرابەرەوە و تەواوکردنی لە کاتی دیاری کراو دا و جێبەجێ کردنی تەواوی کارەکانی ئاسایی کێلگە تا بلێی کوشەندە و گران بوو،زۆر ڕۆژان ئاژەلەکان هەستیان بەوە دەکرد کە چەند سعاتێک لە زەمانی (حۆنز) زیاتر کاریان کردووە،لە گەل ئەوەش دا خواردنی باش و تێرو تەسەلیان نەدراوەتێ،لە ڕۆژانی بەیانی یەکشەمموودا(سکۆئیلر)گارچە کاغەزێکی درێژی بە یەکێ لە قاچەکانی گێشەوەی و سمەکانیەوە دەگرت وبۆ ئاژەلەکانی دەخوێندەوەو دەیگوت:بەرهەمەکانی جۆراو جۆری خۆراک لە سەدا دووسەد و سێ سەد و چوارسەدو هەتا لە سەدا گێنجسەدیش چووەتە سەرەوە،ئاژەلەکانیش بۆ باوەڕ نەکرنی ئەم قسانەی(سکۆئیلر)هیچ بەلگەیەکیان نەدەبینی،بە تایبەتی کە مەرجەکانی باری ڕابوردویان لە بیر دا نەمابوو،هەندێ ڕۆژان ئاژەلەکان دەهاتەوە یادیان و حەزیان بەوە دەکرد کەوا گێیان خۆشە هەندێ ئالیکی زیاتریان لە گێش دابنێن .

لەو ڕۆژانە دا هەموو فەرمانەکان بە هۆی (سکۆئیلر)ەوە یان بەرازێکی تر ڕادەگەیەندرا،(ناگلیۆن)تەنیا جارێکیش لە کۆبوونەوەکانی ئەنجومەنەکان نەدەبیندرا،لەو دوا دواییانە دا (ناگلیۆن)کە وەدەردەکەوت تەنیا سەگەکان لە دەورو بەریەوە نەبوون،بەلکو لەو سەردەمانەدا جووجە کەلەشێرێکی ڕەشیش کە لە جێگەی شەیگورچی داندرابوو لە گێشەوەی (ناگلیۆن)دا دەڕۆیشت و لە کاتی وتارخوێندنەوەی(ناگلیۆن)یش دا ئەوا جوجە کەلەشێرەکە دەیقوقاند.

دەیانگوت(ناگلیۆن)لە خانوێکی تایبەتی و جیا لەوانی تردا دەژیت(ناگلیۆن)خۆراک و خواردنیشی لە ناو قاگ و قاچاغی چینی دا کە لە چێشتخانەکەی(جۆنز)دا هەبوو دەخوارد،دووسەگیش هەمیشە بەلایەوەن و خزمەتی (ناگلیۆن) دەکەن،بڕیار وابوو کە لە شەوی لە دایک بوونی(ناگلیۆن)دا هەروەکوو تێگەر بوونی دوو سالانی گێشو تەقەیەکی زۆر بەو یادەوە بکرێتن و جەژن بگیرێت.

ئیتر بەو جۆرە(ناگلیۆن) وەک جاران بەو ناوە بانگ نەدەکرا،ناوی (ناگلیۆن)بە شێوەیەکی ڕەسمی بووبوو بە(ڕابەرمان هاوڕێ ناگلیۆن)و بەو ناوە ناویان دەبرد،بەرازەکان دەیانگوت: کە دەبێت هاوڕێ ناگلیۆن بە (باوکی ئاژەلان و دوژمنی مرۆڤ و گارێزەری مەڕەکان و ڕزگارکەری بالندەکان و

چەند ناوێکی تر) لەم جۆرە ناوانەبۆ (ناگلیۆن)دیاری بکرێتن و ڕێزی تایبەتی لێ بگیرێت.

(سکۆئیلر)لە کاتی قسەکانی دا فرمێسکی هەل دەڕشتن و دەربارەی زانایی و لێ هاتوویی و دلسۆزی و گاکی (ناگلیۆن)دا بەرامبەر ئاژەلەکان وتاری دەخوێندەوە،ئەو لەباس و خواسی ئاژەلە بێ بەشەکانی دەورو بەری قەلای ئاژەلانەوە هەمیشە دەدواو باسی بۆئاژملەکانی قەلا دەکرد،کە چەندە مەغدوورن،ئیتر وای لێ هاتبوو کە تەواوی کارە سەرکەوتوەکان بە ناوی(ناگلیۆن)ەوە لە قەلەم دەدراو بە ناوی ئەوەوە تەواو دەبوو،زۆر جاران کە مریشکەکان هێلکەیان زیاتر دەکرد دەیانگوت لە سایەی سەری(ناگلیۆن)و ڕابەرایەتی ئەوە کە لە ماوەی شەش ڕۆژان دا هەر یەکە (گێنج)هێلکەیان کردووە،یان مانگاکان کە لە گۆماوێکەوە ئاویان دەخواردەوە ئەوا دەیانگوت:بە هۆی ڕابەرایەتی ژیری و لێ هاتوویی هاوڕێ(ناگلیۆن)ە کە ئاویش ڕوون و بێ گەردە،ئەو شیعرەی (مینیماس)ی شاعیر کە لە مەدح و سەنای (ناگلیۆن)دا هۆنیبوویەوە هەستی تەواوی ئاژەلانی قەلای بە تەواوی بزواند بوو کە شیعرەکەش ئەمەبوو:

هاورڕ ناڤلیۆن
هاوڕێ ناگلیۆن
هاوڕێ ناگلیۆن

تیشکی چاوانت وەکو نووری خۆر
بۆجیـهان ڕوونە بە هەزاران جۆر
چونکە نیگای تۆ هاتە وجودم
سەربەسـت و ئازاد ئێژم درووودم
تۆ مایەی شادی و خۆشی ژیانی
ڕابەری مەزنی بۆ کامەرانی
یاری هەژارو گشت بێ کەسـانی
خەمخۆری یەتیم حامی ژنانی
هاوڕێ ناگلیۆن
هـاوڕێ ناگلییۆن
گەر بە ڕۆژو شـەو ئێمە زگ تێر بین
یـان لە تەویلە شادی بژێر بین
لە سـایەی تۆیە دەژین لە جیهان
شەوان تێردەنووین دوور لە دوژمنان
هـاوڕێ ناگلیۆن
هـاوڕێ ناگلیۆن
گەر لەوەش زیاتر بڕۆم بە ڕێوە
لە سایەی تۆیە دەژیم لەم نێـوە
هەر لە بەر تۆیە ئەم ڕەنگ و نێوە
گەر تۆمـان نەبی ناچنە ڕێوە
هـاوڕێ ناگلیۆن

هـاوڕێ ناگلیۆن
گەر هەم بێ شەنگ و هێز و ئاوازم
گەر خـودا گێم دا توولە بەرازم
فرچکی دەەم بە ناوی بەرزت
خزمەت گوزار بێ بۆ تۆو بۆ ئەرزت
هاوڕێ ناگلیـۆن
هـاوڕێ ناگلیۆن
هەرهەستێ کەوا بێتە ناو یادم
هەرچی کە دەیلێم هەر تۆی فریادم
من هەر دەبێـژم گیانم فیدات بێ
گشت کاتی ژیانم قوربانی تۆ بێ
هـاوڕێ ناگلیۆن
هـاوڕێ ناگلیۆن
گـەورەی بێکەس وبێ نەوایانی
مایـەی ڕزگاری و ئازادی ژیانی
هەر بژی بۆمان هەتاهەتایە
بەبێ تۆ ژیانمان بەبێ مانایە
*

(نـاگلیۆن)ئـەم شـیعرەی گـەسـەنـد کـرد وزۆری بـە دل بوو،بۆیەکە فەرمـانی دا کـە ئـەم شـیعرە لـە جێگـەی هـەفـت فەرمانەکە دا لە سەر دیوارەکە هەلبواسرێت و لە سـەرەوەشـی

ئـەو گـەیکـەرەی خـۆی کـە (سـکۆئیلر)دایتراشـی بووکـە بـە ڕەنگێکی سگیش ڕەنگ کرابوو و لایەکـی (نـاگلیۆن)ی نیشـاد دەدا لەسەر ئەو شیعرەدا بندرێت و هەلبواسرێتن.

لەو ماوەیەدا(ناگلیۆن)بە گەرمی خەریکی ئەو مامـەلـەیـە بوو کە بە هۆی(ویمگـەر)ی مرۆڤـەوە لـە گـەل (فریـدریک)و (گیلکینگتن)دا هاتبوە کایەوە،خودی(فریدریک) زیـاتر وەدوای کڕینـی تـەختـە دارەکانـەوە بوو،بـەلام نرخێکـی دادوەرانـەی گێشنیار نەدەکرد،هێشتان هەروا بلاو ببـووەوە کـە (فریـدریک)و کەسانی تر خەریکی گیلانگێڕانن بۆ هێرش کرنە سـەر قـەلای ئاژەلانەوە و تێکدانی(ئاشی بابێ) کەوا ئێـرەییـان بـە قـەلای ئـاژەلانـەوە دەبـرد بۆیـەکـە لـە گـیلان گێـڕان دان و لـە مەزرای(گێنجفیلد)ەوەلە بۆسەدان.

لە ناوەڕاستی هاوینی ئەوسالەدا ئاژەلەکان سەریـان لـەوە دا سوڕ مابوو کەوا سێ دانـە مـامر دانیـان بـەوەدانـابوو کـە بـە هاندانی(سنەوبال)ەوە گیلانی کوشتنی(ناگلیۆن)یان گێـڕا بـوو کە ئەو سێ مریشکە بە بێ دوا کەوتن لە سـێدارە دران،جا بـۆ زیـاتر گاراسـتنی گیـانی (نـاگلیۆن) گاسـەولنـی زیـاتر ڕەچـاو کرا،هەموو شەوانە چوار دانە سەگـی زەبـەلـلاح هـەرچـوار لای تەختی (ناگلیۆ)یاندەگرت و گاسـداریان لـێ دوکردبـەرازێکـی تازە لاویش کە ناوی (گینگتنیال)بوو دیاری کرا بوو بۆ ئـەوەی هەمیشە خواردنەکانی (ناگلیۆن)تام بکاتن نەبـادا خواردنـەکـە

ژەهراوی کرابێتن،ئەمانەهەمووی بۆ گاراستنی زیاتری گیانی(ناگلیۆن)ەوە بوو،لەو سەردەم و کاتانەشدا وا گەتا بوو کە(ناگلیۆن)تەختە دارەکانی بە (گیلکینگتن)فرۆشتووەو هەمووی جێ بەجێ کراوە،لە مەو دواش مامەلەو ئالو گۆڕی تر لە گەل(فاکس ود)دا دەکرێتن،هەرچەندە کەمامەلەکردنی(ناگلیۆن) لە گەل (گیلکینگتن) دا لە ڕێگەی (ویمگەر)وە بوو کە تا ڕادەیەک دۆستانەو ئاشنایانە بوو،ئاژەلەکان باوەڕیان بە (گیلکینگتن)ەوە نەبوو ئەوەش بە هۆی ئەوەوە بوو کە ئەویش مرۆڤە،بەلام لە گەل ئەوش دا ئەویان لە(فریدریک)ەوە گێ باشتر بوو چونکە هەمیشە لە(فریدریک)هەراسان بوون و نەفرەتیان زیاتر لەو دەکرد.

وەرزی هاوینی ئەوساله ڕابرد(ئاشی بایێ)بەرەو تەواو بوون دەچوو،لەو کاتەش دا هەمیشە گرو گاگەندەی هیرش کردنی خائینان و نەیارانی قەلای ئاژەلان زیاتر دەبوو،ئەوەیان دەگوت: کە(فریدریک)بە خۆی و بیست کەسی تری چەکدارەوە چووەتە لای قازی و گۆلیسیشی ئاگادرا کردووە کە هەر کاتێک تاگۆ و خاوەنیەتی(قەلای ئاژەلان)وەدەست بێنێت و هیچ داواو داواکاریەتی نێتە کایەوە،ئەوەش دەگوترا کە زولم و زۆرداریەتی (فریدریک)بەرامبەر ئاژەلانی مەزرای(گێنجفیلد)زۆر نالەبارە،وا باو بوو کە گوایە ئەسگێکی بە سالا چووی مەزرای(گێنجفیلد)هەتا دوا هەناسەی کوتەک

کاری کراوەو زەبرو زەنگێکی زۆرلە ئارادایە،دەیانگوت: کە چێل و مانگاکنیشان بێ ئالیک و بژیو کردووەو سەگێکیشیان بە زیندووی چاویەوە خستۆتە ناو تەنوورەوە،هەروەها گوایە بۆ ڕابواردن و سەیرانی خۆی(فریدریک)کەلەشێرەکانی هێناوەو تیغی تێژی لە گێیان بەستوون و ئەوسا بە شەڕی هێناون،ئیتر گەلێ قسەو قسەلۆکی تر دەگوتراو باسیان لێوە دەکردو گڕوگاگەندە یەکجار زۆر بوو.

ئاژەلەکان لەم جۆرە هەوالانە کەوا (فریدریک)بەو کارە ناڕەوایانە هەل دەستێت و دژ بە هاوڕێکانیان ئاوا ڕەفتار دەکاتن خوێنیان دەجۆشا و ددانیان لە (فریدریک)دەقرماندو بە هاوارو فریادەوە نەفرەتیان لەوکردارانە دەکردو وایان لێ هاتبوو کە دەیانەویست هێرش بکەنە سەر مەزرای(گێنحفیلد)و تەواوی مرۆڤەکان لەو مەزرایە دەر بکەن و ڕاویاغن بنێن و هاوڕێیە ئاژەلەکانیان ڕزگار بکەن،بەلام(سکۆئیلر)ئەوانی ئامۆژگاری دەکرد و داوای لێ دەکردن کەلە هەموو کارێکی بزۆزانەو هەل نەسەنگێندراو دا خۆیان بگارێزن و گشت بە هوشیاری و زانایی هاوڕێ(ناگلیۆن)ەوە ببەستن،لە گەل ئەوەش دا کە بەرهەلستکاری(فریدریک)گەرەی سەندبوو هەر دەشهات زیاتر دەبوو،سەر لە بەیانی ڕۆژێکی زوو(ناگلیۆن)لە عەمبارەکە ئامادەبوو و ئەوەی دەر بڕی کە ئەو لە هیچ کاتێک دا بە یادی ئەوەوە نەبووە کە تەختەکان بە(فریدریک) بفرۆشێتن و

گوتی:مامەلە کردن لە گەل یەکێکی ئاوا هیچ و گوچ و خراگ دا لـە شـان و بـاهوی خۆیـەوە بـە دوور دەبینـێ ،کـۆترەکـان کـە هێشتان بۆ بـلاو کردنـەوەی شـۆڕش بـۆ دەرەوە دەنێردران،لـە چونیان بۆ مەزرای(فاکسوود)ەوە قەدەغە کرا بوون،هەروەها لە جیاتی دروشمی مەرگ بۆ مرۆڤ مەرگ بۆ فریـدریک دانـدرابوو وئەو دروشمە بەرز دەکرایەوە.لە ئاخرو ئۆخی هاوینی ئەو سـالە دا گیلانێکی تری(سنەوبال) ڕوون کرایەوە،ئەو گیلانەش ئـەوە بوو کەگوایە(سنەوبـال)شـەوانـە هـاتووە ئالیـک و دانـەوێلـەو ئازۆقەی تیکەلاو گێکەلاو کردووەو و بەرو بوومی گەنم و جـۆی گڕ لە دانەوێلەی هەرزن کردوە وگەلـێ خراگـەو خراگـە کـاری ئەنجام داوە،بۆ شایەدی ئەوەش نێرە قازێک ئاگای لـەو گیلانـە بووە و لە لایەن(سکۆئیلر) دانی بەوەوەدا ناوەوە وبۆیە ئاشکرا بووە، ئەویش خۆی بە کوارگی ژەهراوی کوشـتوە،ئـەوسا ئـەو ئاژەلانەی کەوایان بیر دەکردەوە کە (سـنەوبـال)لـە جـەنگـی تەویلە دا گلەی یەکەمی ئاژەلیەتی وەرگرتووە ئێستا بـاوەڕیـان بەوە هاتووە کە ئەمە شتێکی ئەفسانەییەو درۆیە(سنەبـال)بـۆ خۆی ئەم درۆیانەی هەلبەستووەو سازی کـردووە،ئـەمـە نـەک مەدالیای ئازایەتی دراوەتێ بە لکو بە هۆی ترسنۆکایەتی و لـێ نەهاتوویەوە گەلێ سەرزەنـش و بـە خـۆ دا شـکێندراوەتـەوەو گالتەی گێ کراوە،تەواوی ئاژەلەکان لە بیستنی ئەو شتانە ئیتـر کش و مات دەبوون(سکۆئیلر)ئەمجارەش بـاوەڕی گـێ هێنـان

کەوا ئاژەلان شتیان لە بیر چووەتەوەو وەبییانر نایەتەوەو فەرامۆشیان کردووە.

بە ڕەنج و ئازارو کوێرەوەریەکی زۆرەوە گایزی ئەو سالەش گەلێ ماندوو بوون و زۆریان کار کردو خەرمانیان هەلگرتن و کارو بارەکانی (ئاشی باییشیان)تەواو کردو،تەنیا کەل و گەلی ماشێن هارِینی ئاشی بایێ مابوو کە ئامادەی بکەن و ئیتر ئەو ئاشە بکەوێتە گەڕەوە،ئەوەش وا بڕیار بوو کە(ویمگەر)تەواوی ئامرازەکانی ماشێن ئالاتی ئاشی بایێ و گێویستیەکانی ئەو ئاشە جێ بەجێ بکاتن و بۆیان بکرِێتن.خۆ لە گەل ئەو هەموو بێ ئەزموونی لە کار کردن و نەبوونی ئامرازەکانی کار لە ناو قەلای ئاژەلان داو لە گەل ئەو هەموو گیلان و خیانەت و خیانەکاریانەی(سنەوبال)ئاژەلەکان سەرکەوتوانە توانیان کە (ئاشی با)تەواو بکەن هەرچەندەش کە گەلێ ماندوو و شەکەت بووبوون و زۆریان ڕەنج و ئازار لە دروست کردنی ئاشی بایێ کێشا،بەلام شانازیان بە خۆوە دەکرد و توانیان کە خانووی ئەو ئاشە تەواو بکەن و هەمیشە لە دەورەی خانووەکە دەسوڕانەوەو دلیان بەوە زۆر خۆشتریش دەبوو کەوا ئەو شاکارەی خۆیان بە شێوەیەکی چاکترو دیوارێکی ئەستورتر تەواو کردووەو دلیان گێ گەرمتر دەبووکەوا ئەمجارە جگە لە مەوادی تەقینەوە شتێکی تر نیە کە بتوانی ئەم ئاشەو دیوارەکانی بڕۆوخێنێ،بیریان لەوە دەکردەوە و دیانگوت:ئای لە

چ کەش و هەوایەکی ناهەموارو سەخت دا کاریان کردووەو چۆن بە سەر هەموو گیرو گرفت و نالەباریەکانی ڕۆژگارانیان زاڵ بوون و زۆر سەرکەوتوانە ئەو کارە گرنگەیان تەواو کردووە،دەیانگوت:لەو کاتەی دا کە ئەو ئاشە دەکەوێتە کارەوەو ئیتر هەموو ڕەنج و ئازارو کوێرەوەریەکی کە بۆ دروست کردنی ئەو ئاشەیان کێشاوە هەموویان لە بیر دەچێتەوەو ڕۆژانێکی گڕ لە شادی و بەختەوەریان بۆ دێتە کایەوەو ئیتر لە خۆشیان هەر بەدەورو بەری ئەو خانووە دا دەخولانەوەو لە خۆشیان هەل دەبەزینەوە.

(ناگلیۆن)لە گەل سەگەلەکەی و جووجە کەلەشێرەکەیەوە بۆ ڕوانین و چاو گێکەوتنی (ئاشی بایێ)هاتە وێندەر و گیرۆزباییەکی گەرمی لە هەمووان کردو گوتی:ئاشی بایێ ناوی(ناگلیۆن)ی لێ دەندرێت و هەر بەوناوەشەوە ناو دەبردرێتن.

لە دوای سەردانەکەی (ناگلیۆن)بۆ ئاشی بایێ ئیتر تەواوی ئاژەلان بۆ تەویلەکە بانگ کران بۆ کۆبوونەوەیەکی ئاسایی خۆیان،لەو کۆبوونەوەیەدا ئاگادار کران کەوا تەختە دارەکان بە (فریدریک)فرۆشراوە،لەم ڕۆژانەدا لۆری بار هەلگری (فریدریک) دێتە ناو قەلاوەو تەواوی تەختەکانی فرۆشراو بار دەکەن و دەیبەن،ئاژەلەکان واقیان لەوکارەدا وڕ ماو حەگەسان،ئەوەی ڕاستی بوو ئەوە بوو کە(ناگلیۆن)لە کاتی

گفـت و گۆکـانی لـە گـەل(گیلکینگـتن)دا لـە ژێـرەوە لـە گـەل(فریـدریک)یـش خـەریکـی مامـەلـە کـردن بووبوو،کـە گەیوەندیەکانی خۆی لـە گـەل (فاکسـود)دا بـە تـەواوی بـڕی بوو،ئیتر کار گێچەوانـە کرایـەوە،جنێـوی ناشـیرین و دروشـمی دژایەتی (گیلکینگتن)بەرز کرایەوەو دەگوترا،کۆترەکان ئاگـادار کرانەوە کە ئیتر جنێو دان بە(فریدریک)و دوژمنایـەتـی کـردن بـەمـەزرای(گێنجفیلـد)نـەمـاوە،لـە جیـاتی چونیـان بـۆ مەزرای(فاکسود)ەوەو دەچنەمەزرای(گێنج فیلدەوە)لـە جیـاتی دروشمی مەرگ بۆ (فریدریک)مـەرگ بـۆ (گیلکینگـتن) بـەرز دەکرێتەوە،ئیتر ئاژەلەکانیان لەوە دلنیا کرد کەبەڕاستی هێـرش کردن بۆ سەر قەلای ئاژەلان شتێکی ئەفسانەو دروسـت کـراو بووە،ئەو هەموو قسەو قسەلۆکەیەی کە بـەرامبـەر(فریـدریک) گوتراوەو دەربارەی ئاژەلانی مـەزرای (گێنجفیلـد)ەوە گـوتراوە هیچی ڕاستی بۆ نەبووەو موبالەغەی تیا کراوە،تەواوی ئەو گـڕو گاگەندانە لە لایـەن خـودی(سـنەوبـال)و دارو دەسـتەکانیـەوە دروســـــت کـــــراوە،(ســــنەوبــــال)هــــەرگیـــز لــــە مـەزراس(گیجفیلـد)دانـەبـووەو قـەت گێـی نـەخسـتۆتە ئـەو مەزرایەوە،ئەمە بە گێچەوانەوە بووە کە(سـنەوبـال)بـەوگـەڕی شــادی و خۆشــیەوە لــە مــەزرای(فاکســود)ەوە بــووەو لــە وێندەربـەوگـەڕی شــادی و خۆشـیەوە ژیـاوە،ئـەوەی ڕاسـتی بێت(سنەوبال)سالەهایە چەلاو خۆری (گیلکیگتن)بووە.

تـــەواوی بـــەرازەکـــان بـــەووەوە زۆر شـــاد بـــوون کەوا(ناگلیۆن)توانیویەتی کە سەرکەوتوانەو زیرەکانـە تـەواوی کارو بارەکانی(قەلای ئاژەلان)ئاوا بە باشـی بـەڕێـوە بباتن،بـە هـۆی نیشـان دانـی دۆسـتایەتـی کردنـی لـە گـەل مـەزرای (گیلکینگن) داو ئاوا نرخـی تـەختـە دارەکـان بـەرز بکاتـەوەو هـــەمـــوو تـــەختـــەکـــان بـــە دوازدە لیـــرە گرانتـــر بـــە (فریـــدریک)بفرۆشـــێتن(ســـکۆئیلر) دەیگـــوت:گـــەورەیـــی (ناگلیۆن)و زیرەکی ئەو ڕابەرەمان لەوە دایە کە باوەڕی بە هیچ کەسێکەوە نیە،ئەم بێ باوەڕیەشی لە بەرامبەر(فریدریک)یـش نیشان داوە(فریدریک)دەیەویست کە نرخی تەختە دارەکان بە چەک و کاغەز بداتن بەلام(ناگلیۆن)ئـەوەی قـەبـوول نـەکـرد گوتوویەتی کە دەبێت گـارەی هـەمـوو تـەختـە دارەکـان گێـنج لیرەیی بێت و لە گێش بار کردنی تەختەکانیش بدرێتن ئـەوسـا تەختەکان بار بکـرێتن(فریـدریک)یـش ڕاسـتەو خـۆ هـەمـوو گـارەکـەی داوە کـە ئـەو گـارەیـەش بـەشـی کڕینـی تـەواوی ئامرازەکان و ماشێن ئالاتی(ئاشی)بایێ دەکاتن.

لەو هەل و مەرجانە داو بـە درێژایـی ئـەو ماویـەدا تـەواوی تەختەکان زۆر بە گـەلـە گـەلـەوە بـار دەکران،لـە دوای بردنـی تەختە دارەکان کۆبوونەوەیەکی تایبەت لە تەویلەکە ئەنجام درا بۆ ئەوەی کە ئاژەلـەکـان چاویـان بـەو گـارەیـە بکـەوێـت کـە لە(فریدریک)وەرگیراوە(ناگلیۆن)لـە کاتێـک دا کـە خـۆی بـە

هردو مەدالیەکانیەوە ڕازاندبۆوە،زەردە خەنەی دەهاتێ و لە سەر قۆمەتە گیاییێکەوە، وەرکەوتبووو گارەکەشی لە تـەنیشـتیەوە لـە ناو فەخفوریـەکـی چینیـوە دانـدرا بـوو و زۆر بـەڕێـک و گێکـی تەواوی گارەکە لە نـاو ئـەو فـەخفوریـە چینیـەوە ڕێـز کرابـوو، ئاژەلەکان یەک لە دوای یەک دا زۆر بـە ئـارامی و بـە لـەسـەر خۆییەوە بە لای ئەو گارەیە ڕەت دەبوون و بە سـەلیقـەیـەکـی زۆرەوە گوێیان قولاغ دەکـرد و دەیانوڕوانیـە ئـەو گـارەیـەو لـە گێشەوەی (ناگلیۆن)ەوە تێ دەگەڕین(باکسـەر)لـە گـارەکـان چووە گێشەوە ئەو گارە ناسک و جوانانەی بۆن دەکردوگـارەکـە خشـگ و هـۆڕی لێـوە دەهـات.لـە دوای سـێ ڕۆژان هـەراو هۆریایـەکـی زۆر بـەرگـا بـوو(ویمگـەر)لـە کاتێـک دا ڕەنگـی هەلبزرکا بوو،بە گەلە گەل بە سواری دوو چـەرخـەوە هاتـە نـاو (قـەلای ئـاژەلان) ەوە دوو چـەرخـەکـەی لـە حـەوشـەکـە دانا،ڕاستەو خۆ چووە ناو خانوەکانی کە(نـاگلیۆن)ی لـێ بوو،لـە دوای ماوەیەکی کەم بووە بـە مشـت ومڕێکـی زۆر،کـە لـە نـاو خـانووەکـە دەهاتـە دەرەوە،ئـەم ڕووداوە وەک بۆمبێـک لـە نـاو قـــەلای ئـــاژەلان دا تـــەقیـــەوە ئـــەو گـــارەیـــەی کە((فریدریک)داویەتی بۆ کڕینی ئەو تەختە دارانـە هـەمـووی گـارەی قـوللابی و قـەلـگ و سـاختەن ئـەوە دەنگـی دایـەوە کە(فریدریک)تەواوی تەختە دارەکـانی بـە خـۆڕایی وەدەسـت کەوتووە(ناگلیۆن)ئاژەلەکانی کۆ کردەوە، بە دەنگێکی سـامناک

و گڕ لە غرووریەوە فەرمانی لە سێدارە دانی(فریدریک) دەرکرد و گوتی:لە دوای دەستگیر کردنی(فریدریک) بە زیندوویی لە ناو ئاوی گەرم دەیکولێنین،تەواوی ئاژەڵەکانی ئاگادار کردەوە کە دەبێتن زۆر وریا بن،چونکە لەوانەیە شتی زۆر خراگتیشر بێتە کایەوەو ڕوو بداتن،ئەو هێرش و گەلاماردانەی کە لە لایەن (فریدریک) و کەسانی تر چاوەڕوان دەکرا لەوانەیە ئەنجام بدرێتن لەهەر کاتێکی دا کە بیانەوێت ئەوائەو کارە ئەنجام دەدەن،ئیتر لە تەواوی ڕێگەو بانەکانەکانی (قەلای ئاژەلانەوە)گاسەوان داندران،لەو کاتەشەوە چوار کۆتری گەیام نێریان ناردە مەزرای(فاکسود)ەوە بۆ نویَ کردنەوەی دۆستایەتی کردن لە گەل(گیلکینگتن)دا.

لە بەرە بەیانی ڕۆژی دوایی دا هێرش بۆ سەر قەلای ئاژەلان دەستی گیَ کرد،لەو کاتەش دا ئاژەلان خەریکی خواردنی ژەمی بەیانی بوون،دیدە بانەکانی گاسەوان بە گەلە گەل هەوالیان هێنا کە(فریدریک) لە گەل دۆست و یارانی خۆی وا لە دەرگای قەمتەرەکەوە هاتوونەتە ژوورەوەو هێرشیان هێناوە،ئاژەلەکان بە خۆکەوتن و لە دوای ئامۆژگاریەکی زۆرەوە هێرشیان بۆ سەر مرۆڤە هێرش کەرەکان کردو گەلاماریان دان،بەلام ئەمجارە وەک جەنگی تەویلە سەرکەوتنیان وەدەست نەهێنا،مرۆڤەکان تەنیا گازدە نەفەر بوون،شەش کەسیان لەو گازدە نەفەرە چەکدرا بوون و تفەنگیان بە دەستەوە بوو،لە گەل نەزیک

بوونەوەی گەنجا مەتریکی ئاژەلەکان لە مرڤـەکانـەوە ئیتـر لـە لایەن مرۆڤەکانەوە دەست ڕێژی لە ئاژەلەکان کرا،ئـاژەلـەکـان خۆیان بەرامبەر بە گوللەی مرۆڤەکانەوە گیَ ڕا نەگیراو لـە دوای بریندار بوونی هەندیَ لە ئاژەلەکان ئیتر بـەرەو دواوە کشـانەوە، هەرچەندە(ناگلیۆن)و(باکسەر)زۆریان هەول دا کە ئاژەلـەکـان نەکشێنەوە بەلام ئەەیان بۆ نەچووە سەرو ئـاژەلـەکـان چوونـە ژوورەکانەوەو زۆر بە وریایی و ئاگا لـە خـۆ بوونـەوە خۆیـان لـە کەلێن و قوژبنەکانی ناو خانوەکان دا شـاردەوە،تـەواوی قـەلای ئـاژەلان و خـانوی (ئاشـی بـاییَ)کـەوتبـوە ژێـر دەسـتی دوژمنانەوە،لەو کاتە دا(ناگلیۆن)سەری لیَ شێوابوو،نەی دەزانی کە چی بکاتن، هەر دەهات و دەچوو و مرتەقی لیَ برِا یوو،کلکی شـــۆڕ کردبـــۆوەو بـــەولاو ئـــەمـــلای دا دەڕوانـــی و هـــەل دەبـەزیـەوە،چـاوی زەق بڕیبـووە مـەزرای(فاکسـودە)ە وەو دەیگوت ئەگەر (گیلکینگتن)و هاوڕێیانی بە هانایانەوە بێن ئەوا سـەرکـەوتـن هێشـتان مسـۆگەرە،لـەو کاتـەدا چـوار کـۆترە گەیامنێرەکان هاتنەوە،یەکیَ لە کۆترەکان گارچە کاغەزێکی گیَ بوو کە بە قەلەم لە سەری نوسرابوو (تا چاوت کوێر بێت)

فریـــدریک و هـــەڤـــاللانی لـــە دەورو بـــەری (ئاشـــی باییَ)وەستا بوون، دەیانڕوانیە ئاژەلەکانەوە، لـەو کاتـە دا ورتـە ورت و ترسێکی زۆر گەیدا بـوو، ئـەویـش ئـەوە بـوو کـەوا دوو مرۆڤی خاکەناس و گێمەڕە بە دەستەوە لە دیواری (ئاشی باییَ

)بۆ خراگ کردنی نەزیک دەبوونەوە و ئەوسا(ناگلیۆن)هاواری کردو گوتی:هاوڕێیان ورەو بەرز بێتن،ئەم کارە هەرگیز سەر ناگرێت، چونکە دیواری (ئاشی بایێ) زۆر لەوە بە هێز ترە کە بە خاکەناس و گێمەڕەوە خراگ بکرێتن،چونکە دیوراەکە ئەوەندە ئەستوورە کە هەفتەیەکی تەواوی دەوێت تا خراگ بکرێتن،بەلام(بینیامین) کە هەموو هەنگاوەکانی مرۆڤەکانی زۆر بە باشی لە ژێر چاوانەوە گرتبووکەوا چی دەکەن و ئەوەی دەدی کەوا خەریکی هەلکەندنی چالێکن لە بن کۆلەگەی سەرەکی خانووی (ئاشی بایێ)دا بۆیەکە لمۆزی خۆی باداو گوێیە درێژەکانی بە شێوەیەکی گالتە گێ کردنەوە بادەداو گوتی:من وای بۆ دەچم ئەو چالەی کەوا لەوێ هەلی دەکەنن ئەوا گڕ لە مەوادی تەقینەوەی دەکەن ،ئەی نابینن کەوا ئەوان چی دەکەن؟ئاژەلەکان زۆر بە هەراسانیەوە چاوەڕوان بوون،تا بزانن چی ڕوو دەداتن، ئەوان توانای هێرش کردن و گەلامار دانیان نەما بوو،لە دوای چەند دەقیقەیەک دیتیان کە مرۆڤەکان هەر یەکە لە شوێنێکەوە خۆیان شاردەوەو خۆیان مات دا،هەندەی گێ نەچوو کە دەنگێکی ساماناکی تەقینەوەی باروت و گڕ لە ترس هات و لەو کاتەدا کۆترەکان هەلفڕین و تەواوی ئاژەلەکان خۆیان بە سەر زەوی داداو خۆیان مات کرد،گاشان هەستانەوە دیتیان کە چڕە دوکەلێکی ڕەش لە دەورو بەری (ئاشی بایێ)دا بەرز دەبوەوەو لە گەل شنەی بادا

بەو ناوەدا گەرت دەبوو،ئیتر خانووی (ئاشیبایێ) هەروەک نەبووبێ وا بوو،ئاساری لە سەر گاتاری نەما،ئەو دیمەنە تالە ئاژەلانی زۆر بێ هیوا کرد و ترسێکی زۆرشیان لە خانەی خەیال دا تۆمار دەبوو،ئیتر بیری تۆلە سەندنەوەش لە مرۆڤەکان بەو کارە ناڕەوایە لە دلیان دا دەچەسگاو هانی دەدان کە بەبێ ئەوەی کە چاوەڕوانی فەرمان بکەن گەلامارو هێرش بکەنەوە سەر مرۆڤەکان،ئیتر خوێنیان وەجۆش هات و خۆیان گێ نەگیراو ئەمجارە هەموویان بە تێکڕای هێرشیان بۆ سەر مرۆڤەکان بردەوە،بیری تۆلە سەندنەوەیان لەو مرۆڤانە ترسان لەو هەموو ڕێژنەی گوللە بارانەی مرۆڤەکانیان بەلاوە هیچ نەبوو، بەرەو گێشەوە چوون،شەڕێکی دژوارو توندو تیژ بوو،مرۆڤەکان تا توانیان ئاژەلەکانیان دایە بەر گوللەوە،ئیتر کەوتنە ناو یەک ئاژەلەکان بە قۆچ و لەققەو قەمگارە بە هێزەکانیان و چڕنووکی تیژیانەوە بەرەنگاری مرۆڤەکان بوونەوە،مرۆڤەکانیش بە کوتەک و خوتورمەی دەستیانەوە بەر بوونە گیانی ئاژملەکانەوە،گایەک و سێ مەڕ و دوو قاز کوژران،ئاژەلەکانی تریش زۆریان برینداد بوون،تەنانەت (ناگلیۆن)کە لە گشتەوەی جەبهەکەوە بوو،چالاکیەکانی جەنگی بەڕێوە دەبرد،بە هۆی ساچمەیەکی گووللەی مرۆڤەکانەوە سەری کلکل قرتا بوو،مرۆڤەکانیش لە زەرەرو زیان بێ بەش نەبوون،سێ کەسیان وەبەر لوشکەی گڕ لە هێزی باکسەرەوە

کەوتبوون و سەرو کەللەیان زۆر بـە خراگییـوە شـکا بـوو،ورگی یەکێکیان وەبەر قۆچ لێدانی گایەک کەوتبوو یـەکێکـیش وەبـەر قۆچی (جسی) و (بلوبل)کەوتبوو شەرواڵەکەی گارچە گارچـە بووبوو، لە کاتێک دا کە هەر نۆسگە زەبەللاحەکانی گاسـەوانـی (ناگلیۆن) لە گەنای گەرژینەکانەوە بۆسەیان دانابۆوە و ئیتر بـە حـەگـە حـەگ و مـرەمـرەیێکـی ترسـناکەوە هـەر چـوار لای مرۆڤەکانیان ئابلۆقە دا،مرۆڤەکان کە چاویان بـەوە کـەوت ئیتـر ترسـێکی زۆریـان لـێ نیشـت و زەنـدەقیـان چوو،کـە دیتیـان دەورەیـــان گیـــراوەو ئـــەوەش جێگـــەی مـــەترســـیەکـــی زۆرە(فریدریک) هاواری گاشەکشەی بـە نـەفـەرەکـانی خـۆی کردو کە خۆیان لەوشەڕە دووربخەنەوە،لە دوای ماوەیەکی کەم زۆر ترسنۆکانە ڕایان کرد و ئیتر ئاژەلەکانیش بە دوایانەو بـوون تاکو لە کێلگەی قـەلای ئـاژەلانیـان وەدر نانـەوە، بـە لـەققـەو قەمگارو چڕنوو ک و گەزەو قۆچەکانیانەوە دوا مرۆڤیـان لـە نـاو گەرژینە دڕکاویەکانەوە بە گڕە گڕ دەر گـەڕانـدو ڕاویـان نـان و دەریان کردنە دەرەوە،هەرچەندە کە ئاژەلەکان لە خۆینـدا سـور هەل گەڕابەبوون و شـەنـگ و هێزیـان لـە بـەر بـڕا بوو،بـەلام سەرکەوتوانە لەو شـەڕەش دا بـە لاکـەلاکـەوە بـەرەو شـوێنی خۆیان گەڕانەوە،دیمەنی ئەو شەڕەیان و قوربانیەکانیان لـە بـن گەرژین و ئەملاوئـەولادا دیـار بووکـە گـەلـێ لـە ئـاژەلـەکـانی دەهێنایە گریانەوە،بە گەژارەیەکی و زۆرو بە دلتەنگیەوە لـە لای

کەلاوەی (ئاشـیبایێ)ی وێرانـە کـراو ڕاوەسـتا بوون،خـانووی ئاشەکە ئاتاری لە سەر گاتاری نـەمابوو،ئـەمجـارە وەک جـاری گێشـو نـەیـان دەتـوانی کـە سـود لـە بـەردەکـانی دێـوارەکـە وەربگرن،بە شێوەیەک تـەقێنـدرابۆوە کـە تـەواوی گایـەکـان و ئەستونەکانی خانووەکە بە تەواوی ڕوو چووبوونـە زەویـەوەو بـە خاک یەکسان کرا بوون،تـەقینـەوەکـە ئـەوەنـدە بـە هێـز بـوو کەبەردی دیوارەکان دەها مەتر لـە شـوێنی خـانووەکـەی دوور کردبۆوە،بە شێوەیـەک بـوو کـە دەتگـوت (ئاشـی بـایێ)هـەر نەبووە،لەو کاتەدا کە ئاژەلەکـان لـە دەورو بـەری شـوێنەکـەی ئاشەکەبوون (سکۆئیلر)سەرو کەللەی گـەیـدا بوو،ئـەو بـەبـێ بەلگە لە تەواوی شەڕەکەدا لە هیچ شوێنێ دیار نەبـوو و خـۆی شاردبۆوە،بە هەلگەڕین و هەلبەزین و کلکە لەققەو زەردەخەنەو لە خۆ ڕازیانە هاتە لای ئاژەلەکانەوە، لەو کاتەشدا دەنگێیکی بە هێـزی تـەقینـەوەی تۆگێـک بیسـتراکە لـە لایـەن خـانوەکـان هاویشـــترا(باکســـەر)گرســـی وگـــوتی:ئـــەوە بـــۆ تـــۆگ داوێن؟(سکۆئیلر) هاواری کرد وگوتی: جەژنی سەرکـەوتـن و گیرۆزی دەگرین(باکسەر)لە کاتێک دا کە خۆین لە ئەژنۆکـانی دەچۆڕایەوەو نالێکیشی لە قاچیەوە کەتبوو و سمەکانی قەلشـی بـوون و دوازدە سـاچمەی تـەواو لـە قاچـەکـانی چووبوونـەوە خـــوارەوە گـــووتی:چـــە ســـەرکـــەوتنێـــک؟ لـــەوەرام دا(ســـکۆئیلر)گـــوتی:هـــاوڕێ چـــۆن دەلێـــی چـــە

سەرکەوتنێک؟مەگەر ئەوە نیە کە نەیـارانی خۆمـان لـە قـەلای ئاژەلانەوە ڕاو ناوەو دەرمان گەڕاندوون؟هەرچـەنـدە دوژمنـان(ئاشی بایێ)ی ئێمەیان ئاوا بە سەر یەکـا دا تـەگانـدووە و ئـەو هەموو ڕەنج و ئازاری کە دوو سـالی تـەواو کێشـاومان ئـاوا بـە فیرۆیـــان داو ئاشـــییان خـــاگوور کردین،چـــە گرنگیـــەکـــی هەیە؟جارێکی تر بە هەول و تێکۆشانی خۆمانەوە بە شێوەیەکی لە بار ترو چاکتر (ئاشی بایێ)دەسازینەوە(سکۆئیلر)لە سـەری ڕۆیی و گوتی:هاوڕێ بۆ تۆ ناتوانی کە ئەو هەمـوو گـەورەیـی و سەرکەوتنەی کە ئەنجامامان داوە هـەسـتی گـێ بکـەیت،ئـەم هەموو زەویەی کەلە سەری وەستاوین و لەژێر چنگی دوژمنـان دابووە ئێستاکە لە ژێر سایەی سەری (ناگلیۆن)ەوە هەمووم‌ـان ڕزگـار کـردەوەو هـی خۆمانـە.(باکسـەر) گـوتی:ئـەهـا یـانی ئـەوشـتەی کـە لـە گێشـان هـی خۆمـان بـوو لـە دوژمنانمـان سـەنـدەوە.(سـکۆئیلر) گـوتی:بـەلـی مانـای سـەرکـەوتـن ئـەوەیـە،ئـاژەلـەکـان بـە لاکـە لاکـەوە چوونـەوە حـەوشـەی تـەویلـەکـەیانـەوە،سـاچمەکـانی ژێـر گێسـتی جـەسـتەی (باکسەر)زۆری ئازار دەدا،ئەو لە گێش هەمـوو شـتێکەوە هـەر لەو کاتەوە بە یادی دیسان ساز کردنەوەی (ئاشی بایێ)و ئـەو هەمـوو ڕەنـج و ئـازارو ماندووبوونـەوە بوو،بـە هـەسـت وبیـرو خـەیالیـەوە خـۆی ئامـادەی کـار کـردن دەکـردەوە،بـەلام بـۆ یەکەمجار ئەوەی هاتەوە یادی کەوا یازدە سالی تەواو بە سـەر

تەمەنیەوە دا دەڕواتن،ئەوەش شتێکی سروشتیە کە شـەنـگ و هێزی جارانی نەماوە.

ئـاژەڵـەکـان کـە جـارێکی تـر ئـالای سـەوزی خۆیـان بـە شەکاوەیی دیت و دەنگی هاویشتنی تۆگـەکـەیـان دیسـانەکـە بیستەوە کە هەفت گوللەی تەواو بۆ سـەرکـەوتـن هاوبشـترا و گوێیان لە ووتەکانی (ناگلیۆن)بۆوە کە بە هـەول و تێکۆشـان و کارەکانی ئـەوانیـەوە هـەل دەگـوت و گیرۆزبـایی لـەو هـەمـوو سەرکەوتنانەی لێ دەکردن،ئـەوانـیش ئـەوەیـان دەهاتـە بـەر چاوان کەوا بەڕاستی سەرکەوتنێکی گەورەیان وەدەست هێناوە دلیـان شـاد دەبوو،ئـەوسـا شـەهیـدەکـانی قوربـانی ئـەو شەڕەسەرکـەوتـووەیـان زۆر بـە ڕێـزو حورمـەتـەوە بـە خـاک دەسگارد،(کلـۆر)و(باکسـەر)تـەرمـی ئـەو شـەهیدانـەیـان ڕا دەکێشاوخودی (ناگلیۆن)بەگەورەیی خۆی لە مـەڕاسـمی ئـەو بە خاک سگاردنەدا بەشداربوو.

دووڕۆژی تەواو جەژن و شادییان بۆ سەرکـەوتنـەکانیـان گێڕاوگرت،ئاوازی سرودو گۆرانی و بەزم و تەواوی ئـەو نـاوەی گرتبـۆوە،گـەلـێ وتـارو قسـەو باسـیان گـوت و زۆریـان بـەزم وگۆوەند گێڕا،تۆگەکان بە یادی سەرکـەوتنـەوە هاویشـتران،بۆ هەر ئاژەلێک سێوێک و هەر بالندەیەک سەد گرام دانەوێلەو بـۆ هـەر سـەگێـک سـێ دانـە گسـکوێت گێشـکەش کران،ئـەو جـەنگـەیـان نـاو لـێ نـا جـەنگـی (ئاشـی بـایێ)وجـەنـابی

(ناگلیۆن)نیشانەیەکی تازەی سەرکەوتنی دروست کردو بە ناوی نیشانەی ئالای سەوزی ناونا و ئەویشی گێشکەش بە خۆیەوە کرد،باس و خواسی ئەسکەناسە ساختەو قوللابیەکان بە هۆی سەرکەوتنی ئاژەلان لەو شەڕەدا لەبیر چۆوەو لە یاد کرا.

لە دوای چەند ڕۆژێک گاش ئەو ڕووداوە،بەرازەکان سەندوقێک ویسکیان دۆزیەوە کە لە نەزیک ئالاکەوە لە ژیر خاک دا شاردرابۆوە و دۆزیانەوە،شەوی هەمان ڕۆژ دەنگ و ئاوازی مۆزیک و شادی لە خانوەکانی بەرازان دا بەرز بۆوە،سەیر لەوەدا بوو کە هەندی وشەو ئاوازی سرودی قەلای ئاژەلانی ئینگلستان لە گەل ئەو هەراو بەزمە دا تێکەلاو بووبووو بە باشی لە دوورەوە دەبیسترا،لە دەورو بەری کاتژمێری نۆی ئەو شەوەدا تەواوی ئاژەلان بە ئاشکرایی ئەوەیان دەربڕی و دەیانگوت: کە (ناگلیۆن)لە کاتێک دا کەوا کۆنەکلاوەکەی (جۆنز)ی لە سەر نابوو لە دەرگای خانوەکەیان دەهاتە حەوشەکەو بە ڕا کردن دەگەڕایەوە ناو خانوەکەیان،بۆ بەیانی ئارامی و بێ دەنگیەکی تەواو ئەو ناوەی دا گرتبۆوە،تەنانەت بەرازێکیشت نەدەدی کە لە جم و جۆل دابێتن،نەزیکەی سەعات نۆی بەیانی بوو کە سەرو کەللەی(سکۆئیلر) گەیدا بوو، زۆر بە هێواشی دەڕۆیشت و چاوەکانی بە تەواوی کز بووبوو و کلکی لە ناو ناو گەلانیەوە شۆڕ کردبۆوە،بەتەواوی وای

گێوە دیار بوو کە نەخۆشە،هاتە لای ئاژەڵان وگوتی هەواڵێکی ناخۆش و دل تەزێنم گێیە و ئاگادارتان دەکەم،ئەویش ئەوەیە کەوا هاوڕێ(ناگلیۆن)نەخۆش کەوتووەو زۆر نەساغەو لە سەرە مەرگ دایە.

ئەم هەواڵە دلتەزێنە بووە هۆی سەرو سەدایەکی زۆر،لە گشتەوەی دەرگاکان کایان ڕشت، تەواوی ئاژەڵان بە چاوی فرمێسکاویانەوە و ئارام لە سەر گەنجەکانیانەوە دەڕۆیشتن و لە یەکتریان دەگرسی و دەیانگوت ئەگەر خوا نەخواستە ڕابەرمان بمرێتن و نەمینێ چە قوڕ وەسەر خۆمان بکەین؟گڕو گاگەندە وا بلاو کرایەوە کە (سنەوبال) توانی کاری خۆی بکاتن و خواردەمەنی(ناگلیۆن)ژەهراوی بکاتن،لە دەورو بەری کاتژمێر یازدەدا(سکۆئیلر) جارێکی تریش هاتەوە لای ئاژەلان و ئەمجارە هەوالێکی تری بۆ هێنان،ئەویش ئەوە بوو کەوا(ناگلیۆن)لە دوا کاری ژیانی دافەرمانی داوە کە تۆلەی ئارەق خواردنەوە لە سێدارە دان و مەرگە.

لە شەوی هەمان ڕۆژ دا(ناگلیۆن) حالی کەمێ باشتر بوو و هاتەوە سەر خۆی،لە بەیانی هەمان ڕۆژی دوایی دا(سکۆئیلر) موژدەی چاک بوونەوەی (ناگلیۆن)بە ئاژەلان دا و گوتی لە شەوی دوایی نەخۆشیەکەی دا(ناگلیۆن) دەست بە کار بۆتەوە،لە ڕۆژی دوایی دا ئەوە ڕوون بوەوە کەوا(ناگلیۆن) فەرمانی بە (ویمگەر)ی مرۆڤ داوە کە ئەو کتابانەی دەربارەی

شەڕاب و مەی دروست کردنن و لە مەزرای(ویلگدن)هـەن بـۆ (ناگلیۆن)بیان کڕێتن،لە دوای هەفتەیـەکـیش گـاش ئـەو ڕوو داوە(ناگلیۆن)فەرمانی دا کە ئەو گارچە زەویەی گشت بـاغی مێوەجات کە بڕیار وا بووبکرێت بە لەوەڕگـای ئـاژەڵانـی گـەک کەوتە و گیر،کە بۆ جاری یەکەم دا گوتبویان لە بەر بـێ هێـزی ئـــەو زەویـــە دەبێـــت بکێڵدرێتـــەوەو دووبـــارە شـــۆو وەرد بکرێتـــەوە،بـــەلام لـــە گاشـــان ئـــەوە دەرکـــەوت کـــە فەرمانی(ناگلیۆن)ە دەبێت ئەو زەویە بـۆ چانـدنی جـۆ بـە کـار بهێندرێتن،لەو ڕۆژانەش دا گێش هاتێکی سـەیـر ڕووی دا کـە کەسێ سەری لێ دەرنەدەچوو،ئەویش ئەوە بوو کـە لـە سـعات دوازدەی شەو دا کە شەوێکی مانگە شەو بوو،لە گڕ دەنگی تێک شکاندنی شتێک هاتە بەر گوێیانەوەو کە ئاژەلـەکـانی لـە خـەو ڕاگەڕاند،ئاژەلەکان بینییان کە لە دوای دیواری ئەو تەویلەیەی کە هەفت فەرمانەکەی لە سەر نوسرا بۆوە گەیژەیەکـی شـکاو کەوتووەتە سەر زەوی(سـکۆئیلر)لـەوێ لـە لای گـەیـژەکـەوە کەوتۆتە خوارەوە و لە خۆیەوە چووە،هەر لە لەلای گەیـژەکـەوە ڕیشـــەیـــەکـی نوسـین و دەفرێکـی ڕەنگـی سـگییش لـەوێ کەوتووە،سەگەلـیش هـەر لـەو کاتـەدا دەوری(سـکۆئیلر)یـان گرتبوو،کە بە خۆیەوە هاتەوە ئەویان برد،هیچ ئاژەلێـک سـەری لەو کارەوە دەرنەدەبڕی جگە لـە (بنیـامین)ی کـەرە دێـزە کـە لموزی خۆی لە حەوا دەکرد و سەری تەکان دەدا کە وا دیار بوو

شتێکی لەو بارەوە دەزانی و هەستی گیٚ کردبوو،بەلام هچی نه دەدرکاند و دەری نەدەبڕی،لە دوای ئەوەی کە (مۆریل)ی بزنـه سگی حەوت فەرمانەکەی خوێندەوە،ئەوەی بۆ دەرکـەوت کـەوا دیسان یەکێک لە حەوت فەرمانەکە بە شێوەیەک نوسراوەتەوە کە ئاژەلەکان بە هەلە لێـی تـیٚ گـەیشـتبوون،تەواوی ئـاژەلان وایان دەزانـی کـە کـە مـادەی گێـنج لـە حـەوت فـەرمانـەکـە دەلێت(هیچ ئاژەلێک بۆی نیە کە ئارەق بخواتەوە)بەلام ئێسـتا وا دیارە کە چـەنـد وشـەیـەکیـان لـە بیـر چـووەتـەوە چونکـە فەرمانەکە ئاوا دەلێت(هیچ ئاژەلێک بۆی نیە کە لە ئەندازە بـە دەر ئارەق بخواتەوە!).

بەشی نۆیەم

زام و برینی سمە قەلشیوەکانی(باکسەر) ماوەیەک بوو لە ژێـر چاوە دێری و هەتوان و چارەسەری کـردن دا بـوو،دەسـت گـێ کردنەوەو ساز کردنەوەی جارێکی تری (ئاشی بایێ)یـێش لـە دوای گرتنـی یـەکـەم ڕۆژی جـەژنـی گیـرۆزی دەسـتی گـێ کرایەوە(باکسەر) تەنانەت ڕۆژێکیش ڕوخسـەتـی گشـو دان و حەسانەوەی خۆی نەدەدا، لە گەل ئەوەش نـەی دەویسـت کـە هـیچ یـەکێـک لـەو هـەمـوو دەردو ڕەنجکێشـانی بریـنـەکـانی بگاتن،هەتا شەوێک بە تایبەت لە گەل (کلـۆر)دا باسـی ژان و ئازارەکانی برینەکانی خۆی کردو دانیشی بەوە نا کـە بـە هـۆی ئەو بریـنانـەو سـمە قـەلشـیوەکـانی تـا بلێـی ڕەنـج و ئـازاران دەکێشێتن،ئەوسـا(کلـۆریش)لـە ئالیکـە جـۆراو جـۆرەکـان دا هەندێ دەرمانی چارەسەرکردنی بـۆ دروسـت کـرد و لـە سـەر سـمە قـەلشـیوەکـانی (باکسـەر)ی

دانا(کلۆر)و(بنیامین)هەردوکیان سور بوون لە سەر ئەوە و دەیانگوت:کە دەبێت(باکسەر)کەمتر کار بکاتن چونکە ئەسگیش هەتا هەتا تەندروستی باش نابێت و ئەو هێزو گوڕەی جارانیش نامینێتن،بەلام (باکسەر) ئەم قسانەی نە دەچووە گوێوە،هەموو ئارەزوویەکی ئەوە بوو کە زۆر کار بکاتن و لە گێش گەک کەوتن و نەمانی خۆی دا (ئاشی بایێ)بە تەواو کراوەیی بە چاوی خۆیەوە ببینێتن .

یەکەمجار کە یاساکانی قەلای ئاژەلان بڕیاری لە سەر درا،یاسای تەمەنی گەککەوتنی ئاژەلان بەمجۆرە بوو:هەر ئەسگێک یان بەرازێک تەمەنی بگەیشتبایە 14 سالان ئەو کاتە مافی گەککەوتەیی هەیە، سەگەکانیش لە نۆ سالی تەمەنیان دا مافی ئەوەیان هەیە کە گەککەوتە بژمێردرێن،بۆ مریشک و قاز و مراویەکانیش گێنج سال بۆ گەککەوتەیی دیاری کرابوو،بۆ مەڕەکانیش حەوت سال تەمەن بۆ گەککەوتەیی داندرابوو،بۆ ئەو مەبەستەش تەواوی ئالیک و بژیوی لێ کەوتووەکان ڕەچاو کرابوو کە بیان درێتێ،تا ئەو ماوەیەش هیچ ئاژەلێک خانە نشین نەکرا بوو،هەرچەندە کە لەم دوا دواییانە داهەمیشە باس و خواس لەوبارەوە دەکراو باسیان لێوە دەکرد،تازە بە تازەش ئەو لەوەڕگایەی گشتی باخچەی مێوەجات کە بۆ لەوەڕانی ئاژەلانی گەککەوتە لەوە گێش دیاری کرابوو،بڕیاری ئەوەی بۆ درا بوو کە بکێلدرێت و

بکرێت بە شکارتەی جۆی تایبەتی و دەیانگوت:کە تەنیا گۆشەیەک لەو لەوەڕگایە گەرژین دەکرێتن و دەبێتە لەوەڕگای ئاژەلانی گەککەوتە،هەر ئەسگێکی خانە نشین ڕۆژانە دەکێلۆ جۆی گێ دەدرێتن،لە وەرزی زستانیش دا یەک کیلۆ وێنجەو گێزەرێکی بۆ بژیوی ڕۆژانە دیاری کراوەو دەیان درێتێ،ئەگەر تواندرا لە کاتی گشو دانیش دا ئەوا سێوێکیان گێ دەدەن،بیرەوەری ڕۆژی لە دایک بوونی (باکسەر)دروست لە دوای وەرزی هاوینی ئەو سالە بووکەوا دوازدە 12 سالی ڕەبەقی بە سەر تەمەنی دا تێ دەگەڕی.

ئەو سالە تا بلێی زستانێکی توش و سەخت بوو،لەو ماوەیەدا ژیانی تەواوی ئاژەلەکان گرٍ لە تەنگ و چەلەمەو ناخۆشی بوو،تەنانەت ئازۆقەشیان وەکو سالی ڕا بووردوو نەمابوو،بژیوی ڕۆژانەی ئاژەلەکان جگە لە بژیوی ڕۆژانەی بەرازەکان و سەگەکان هەمووی کەمتر ببووە،لە گەل ئەوەش دا (سکۆئیلر)وەک هەمیشە هیچ گیرو گرفتێکی نەبوو لە بارەی ئەوەوە کە بە ئاژەلەکان بسەلمێنێ کەوا هیچ کەم و کوڕیەکیان نیە،بەلام وا گێویست دەکاتن کە گۆڕانکاریەک لە بژیوی ئاژەلان دا بکرێتن(سکۆئیلر)هەمیشە لە جیاتی وشەی کەم کردنەوە، وشەی گۆڕانکاری بە کار دەهێنا،خۆ لە گەل بەرابەرکردنی ڕۆژگارانی(جۆنز)دا هەموو شتێک باشتر بوو(سکۆئیلر) لە کاتێک دا زۆر بە گەلە گەل دەدواو باسی

باشتر بوونی ئەو ڕۆژگارانەی لە کاتی (جۆنز)ەوە باس دەکـرد کەوا وێنجە و شێلم و چەوەندەر و گەڵێ بژوی تـر زیـاتر بـووەو هەروەها سعاتێک کەمتر لە و سەردەمانە دا کار دەکەن و ئـاوی خواردنەوەش لە ڕۆژگارانی جۆنزەوە گاکتر بـوەتـەوە و تـەواوی ئاژەلان تـەمـەنیـان درێـژ تـر بـوەتـەوە،بێچـوەکانیـان چـاکتر گەروەردە دەکرێن و باشترن و تەویلەکان خاوێنترن و کاو جۆ و تەواوی بژیوی ڕۆژانە ئێستا زیاتر بووە،ئازاری مێش ومەگـەس زۆرکەم بوەتەوە،ئاژەلەکان ئەو قسانەی(سـکۆئیلر)یـان بـاوەڕ دەکرد،چونکە ڕۆژگارانی جۆنز لەوە خراگتر بووو سەردەمـانێکی گڕ لە ئازارو نەهامەتی و تەنگ و چەلەمەیی بوو.

ئاژەلـەکـان ئـەوەیـان دەزانـی کـە ئـەو ڕۆژگارانـەی کـە ئێستاش تێی کەوتوون تا بلێی سەخت و ناخۆشـە و هـەمیشـە برسین و تێریش ناخۆن و جگە لە کاتی خەوتنیان هەمیشە کار دەکەن،بەلام گومانیشیان لـەوە دا نـەبـوو کـە ڕا بوردویـان لـە ئێستاکێ خراگتر بووە،چونکە لەوە گـێش ئـەوان کۆیلـە بووینـە بەلام ئێستاکە ئازادن و بۆ خۆیان کار دەکەن،ئەمەش باشترین وڕاسـترین بـەلگـەی ئـەوە بـوو کـە ئـەم سـەردەمـەیـان لـە ڕۆژگـارانی(جـۆنز) باشـترە، (سـکۆئیلر)یـش هـەمیشـە ئـەم وێنەیەی دوگات دەکردەوەو باسی لێوە دەکرد.

لەو سـەردەمانـە دا باشـتر چـاوەدێـری خـۆراک و ئازۆقـە دەکرا،ئاژەلان برسی بوون،لە وەرزی گایزی ئەو سـالە دا چـوار

دێله بەراز بە یەکەوە ترەکی بوون،نزیکەی 31سی و یەک تولە بەرازیان بـە دونیـا هێنـا بوو،کـە هـەر سـی ویـەک دانـە تولـە بەرازەکان بەلەک بوون و لە (ناگلیۆن)دەچوون،لە بەر ئـەوەش کە خودی(ناگلیۆن)تەنیا نێرە بەرازی نـاو قـەلای ئـاژەلان بـوو دەتواندرا کە ئەوە بگوترێت و بزاندرێت کە هـەموویـان ڕێـی و ڕەچـەڵـەکیـان دەچێتـەوە سـەر کێ،لـە دوای تـرەکینـی بەرازەکان،ئەوە ڕا گەیاندرا کە دوای کڕینی کەرگوچ و ئاسـن و کـەل و گـەلـی گێویسـتی تـری خـانوو دروسـت کردن،قوتابخانەیەک دروست دەکرێتن، کە ئەوەش بڕیار دراوە لـە نـاو بـاغ دا سـاز بدرێتن،ئێسـتا کـودەلـە بـەرازەکـان لـە چێشتخانەکە دان و لـە ژێـر چـاوە دێـری خـودی(نـاگلیۆن)دا گـەروەردە دەکـرێن و لـە نـاو باخچـەکـەش دا هـەمـوو ڕۆژێ وەرزشیان گێ دەکرێتن و یاری کردنی تولە بەرازەکان لە گـەل هەموو بێچـوەکـانی تـری ئـاژەلان قـەدەغـە کرابوو،لـەو سـەر دەمانـەدا وا بـاو بـوو هـەرکـاتێ کـە ئـاژەلـەکـان توشـیان بـە بەرازەکان دەبوو ئەوا خۆیان لە ڕێگەوە لاتەریک دەکـردەوە تـا بەرازەکان ڕێگـەیـان تـەنـگ نـەبێـت و ڕەت ببن،ئـەوەش بـە تایبەتی لە کوچەو کۆلانە تەنگە بەرەکانەوە دەبوایە ئاژەلـەکـان خۆیان لا بدەن تا بەرازەکان ڕەت ببن،لە گەل ئـەوەش دا ببـوە شـتێکی ئاسـایی و عـادەت کـە تـەواوی ئـاژەلـەکـان بـە نـاوی(ئیمتیـاز)ەوە قـەیتـانێکی سـەوزیـان بـە کلکیانـەوە

دەبەستا،ئەو ساڵە تا ڕادەیەک قەڵای ئاژەڵان سەرکەوتنی وەدەست هێنان بوو هەرچەندکە گارەو گوڵ کەمتر ببووەوە،بەلام دەبوایە کە کەرگوچ و زیخ و چەو و ئاسن و چیمەنتۆی گێویست بۆ دیواری خانووی قوتابخانەکە بکڕ درێتن و گارەو گولیش گاشەکەوت بکرێتن بۆکڕینی کەل و گەلەکانی (ئاشیبابێ)ش و کڕینی مۆم و نەوت و شەکریش کە زۆر گێویست بوون ئامادە بکرێتن.

(ناگلیۆن)هەموو بەرازەکانی لە خواردنی قەندو شەکەر قەدەغە کردبوو،چونکە دەیگوت خواردنی ئەو شیرنەمەنیانە هۆی قەلەو بوونە،قەلای ئاژەلان زۆریان گێویست بە بزمارو دەزوو و ڕەژوو و سیم و وردە ئاسنەوە هەبوو،لە گەل ئەمانەش دا دەبوایە کە گسکویت بۆ سەگەکان بکڕدرێتن،بۆ ئەو مەبەستانەش بەشێک لە وێنجە و گەتاتە فرشران،هەر بۆ مەبەستی مامەلە کردنی زیاتر وا بڕیار درا بوو کە هێلکەی مامرەکان لە هەفتەیەکدا بگاتە 600شەش سەد دانە هێلکەی تەواو و ئەوانیش هەمووی بفرۆشرێتن،ئەو ساڵە ساڵێکی بێ جوجکەیی بوو،بۆیەکە جوجەلە کەم بۆوەو ژمارەی مامرەکان هەروەک خۆی ماوەو زیادی نەکرد،تا ڕادەیەکیش ئالیکی ئاژەلان لە مانگی دوازدە دا کەم کرایەوە،هەروەها لە مانگی ڕەشەمەش دا جارێکی تریش خۆراکی ئاژەلان کەمتر کرایەوە،هەر لەو کات و دەمانەش دا ئەوە ڕا گەیەندرا کەوا

هەلکردنی چراو فانوسیش بۆ ڕۆناکی قەدەغەیە،ئەوەش بۆئەوەیە تا بتواندرێتن زیاتر گاشەکەوت بکرێت و مەسروفات کەمتر ببێتەوە،ژیانی تەواوی بەرازەکان دیار بوو کە زۆر خۆشتر بووبوو،هەمویان وەک دابەستە قەلەوو خرگن بووبوون،لە دوای نیوەڕیەکی مانگی ڕەشەمە دا،ئاژەلەکان بە تێکڕایی بۆنێکی خۆشیان لەو نەزیکانەوە دەکرد،ئەوەش نەیان دەزانی کەوا ئەم بۆنە خۆشە چیەکەوا بە شنەی باوە بۆیان دێت،ئەو بۆنەش لە لای بیرەسازەکەی گشتی چێشتخانەکەی ڕۆژگارانی (جۆنز)ەوە دەهات،بەلام ئەو شوێنە لە دوای نەمانی (جۆنز)ەوە تەرک کرا بوو،یەکێ لە ئاژەلەکان گوتی :ئەم بۆنە بۆنی جۆی کولاوە،ئاژەلەکان زۆر بە قولی هەوایان هەلمژی و ئەو بۆنەیان دەکرد،وایان دەزانی کەئەمڕۆ ئێوارە ژەمێکی گەرم و نەرم و خۆشیان هەیە،بەلام هەرگیز هەوالێ لەو ژەمە بە تام و بۆیەی کە بیریان لێ دەکردەوە نەبوو،لە ڕۆژی یەکشەمووی دوایی دا ئاگادار کران کە لە مەو دوا،تەواوی بەرو بوومی جۆ تەنیا بۆ بەرازەکان تەرخان دەکرێتن،لە کێلگەی گشتی باخەکەوە جۆ تۆ کرایەوە، هەر بە زوویش بلاو کرایەوە کە بەشی هەر بەرازێک نیو لیتر بیرەیەو بەشی جەنابی(ناگلیۆن)یش بە تەنیایی 4 چوار لیتر بیرەیە کە ئەمەش بۆ (ناگلیۆن)لە ناو بەرداخە چینیە تایبەتیەکان دەکرێتن تا بیخواتەوە.

ئــەو هــەمــوو ناخۆشــی و ســەختــی و ڕەنــج و ئــازارو کوێرەوەریانەی کە ئاژەڵەکان خۆیان لە بەر ڕا گرتبوو لـە گـەل هاتن و وەدەرکەوتنی ژیانی ئەو ڕۆژانەیـان دەگۆڕدرایـەوە،ئـەو سەردەمانەی کەئاوازی سـرودو ڕێـژەو وتـار خوێندنـەوە زیـاتر گەرەی سەندبوو(ناگلیۆن)فەرمانی ئەوەی دا بوو کە لە هـەمـوو هەفتەیەک دا جارێک خۆگیشاندان بۆ ڕێـز گـرتن لـە جـەژنـی سەرکەوتنـی قـەلای ئـاژەلان و گیـرۆز کردنـی ئـەو ڕوداوەیـە ئەنجام بدرێتن،هەموو ئـاژەلان بـە تێکڕایـی لـە کـاتی دیـاری کـراودا لــە کـار کــردن دەوەســتان و لــە هــەرچــواردەورەی حەوشەکەدا وەکو سەرباز ڕێزیان دەبەستاو ڕێژەیان بۆ گیرۆزی قەلای ئاژەلان ئـەنجـام دەدا،لـە گێشـەوەی هـەمـوان جوجـە کەلەشێرەکەی (ناگلیۆن)ی شـەیگـور زەن دەڕۆیـی و ئـەوسـا ئەسگەکـان و مانگاکـان ئـەوجـا مـەڕەکـان و باڵنـدەکـان کـە سەگەکانی (ناگلیۆن)لە هەرچـوار دەوری ڕێـژەکـە دەڕۆیشـتن و(باکسەر)و(کلۆر)یش ئالایەکی سەوزیان هەل دەگـرت   کـە وێنەی سم و شاخیان لە سەر ئەو گەرچەمە کێشرا بـوو کـە بـە خەتێکی جوانیش بژی هاوڕێ(ناگلیۆن)ی لـە سـەر نوسـرابوو هەلیان دەگرت و بە دروشـمی بـژی هـاوڕێ نـاگلیۆن بـەڕێـوە دەڕۆیشـتن و هـەمـوو ئـەو شـیعرو بـاس و وتارانـەی کـە لـە ستایشــــی (نـــاگلیۆن)ەوە نوســـرابوو بـــەرز دەکرانــــەوەو دەخوێندرانەوە(سکۆئیلر)ی گەبڤگۆ و جانبازیش دەهاتـە سـەر

شانۆ و ئیتر لە بارەی گێشکەوتنی قـەڵای ئـاژەلان دەدواو ئـەو هەموو شادی و خۆشیەی ئاژەلانـی شـێ دەکـردەوەو بـە دوورو درێـژی باسـی لێـوە دەکـردو بـە هـاوڕێ(نـاگلیۆن)ی دا هـەل دەگوت و گاشانیش کە لە وتار خوێندنەوە دەبۆوە ئیتر هەمیشـە گوللەیک بەو بۆنەوە دەتەقێندرا.

مەڕەکان لە تەواوی ئاژەلەکان زیـاتر گـەیـوەنـدیان بـەو ڕێژەو قەلەبالغیەوە هەبوو،هەندێکیش لە ئاژەلەکان لـەو کاتـەدا کە بەرازەکان سەرو گوێلاکیان دیار نـەدەبوو،ئـەوا ڕای خۆیـان دەردەبڕی و دەیانگوت کە ئەم هەموو کارانەی کەوا ئـەنجـامی دەدرێتن هیچ سودو بەرهەمێکی نیە و تەنیا کات بە فیـڕۆ دان و سەرما خوردەگی و بێ هودەیە،مەڕەکـانیش بـە دلێکـی گـڕ لـە ڕازی بوون و ڕەزامەندیەوە بە باعە باعی نایبـەت بـە خۆیانـەوە هاواریان دەکـرد و ئـەم درۆشـمەیـان چـەنـد بـارە دەکـردەوە کە(چـوار گاشـەو دوو گـا خراگـە)ئیتـر بـەو دروشـمە هـەمـوو ئاژەلەکانیان بێ دەنگ دەکرد،بە شێوەیەکی گشتی ئاژەلـەکـان لەم جـۆرە جـەژن گرتنـە دا ڕازی و دلخـۆش نـەبوون،چونکـە باوەڕیان وا بوو کە کە تەنیا خۆیان خاوەنی ئەو کێلگەیەن و ئەو کارەی کەوا دەیکەن بۆ خودی خۆیانەو تەنیـان خۆیـان خـاوەن کێلگەن و بەس، ئەم هەموو کارانەی کـە ئـەنجـامی دەدەن بـۆ خۆیانە،خۆ ئەم مەسەلەیەش شایانی بیر کردنەوەیە کـەوا ئـەم خۆ گیشاندان و ڕێژەو جـەژن گـرتن و ژمێرکـۆی(سـکۆیلر) و

هاویشتی تفەنگ و قیڕە قیڕی جوجە کەڵەشێر و بەرز کردنەوەی ئالاو ئەو هەموو کات بە سەر بردنانە بەلای کەمەوە بۆ ماوەیەک ئاژەلان دەخافڵێنێ و چەند ساتێکش تێنوتی و برسیەتیان لە یاد دەباتەوە.

لە مانگی نیسانی ئەوساڵەدا ڕژێمی کۆماری ئاژەلان ڕا گەیەندراو بۆ ئەو مەبەستەش گێویست بوو کە سەر کۆمار هەل بژێردرێتن،بۆ ئەو کارەش جگە لە(ناگلیۆن) خۆ هەلبژێردراوێکی تر نەبوو،بۆیە ئەو بەڕای گشتی بە سەرۆک کۆمار هەلبژێردراو بوو بە سەرۆکی کۆماری قەلای ئاژەلان،هەر لەو ڕۆژەی هەلبژاردنەوەدا ڕایان گەیاند کەوا بەلگەو مەدرەکی تازەیان دەربارەی هاوکاری(سنەوبال) لەگەل خواجە (جۆنز)ی خاوەن کێلگەی گێشوو وەدەست هێناوە، کە تازە بە تەواوی ئەوە ڕوون بوەتەوەکەوا(سنەوبال)لە شەڕی تەویلەکەدا بە سودی دوژمنانەوە هاوکاری تەواوی نەیارانی کردووەو هەولی سەرنەکەوتنی قەلای ئاژەلانی زۆر داوەو بەبێ چەند و چوون دژی ئێمە جەنگاوە،لە ڕاستی دا(سنەوبال) بە خۆی سەرکردایەتی مرۆڤەکانی کردووە لەو هێرشە دا و بە دروشمی بژی مرۆڤ زۆر چالاکانە شەڕی دژ بە قەلای ئاژەلانی کردووەو لەو شەڕەدا بریندariش بووە،ئەو برینەی کە لە گشتی (سنەوبال)دا بووە ئەوە جێگەی قەمگاری خودی(ناگلیۆن)بووە.

لە ناوەڕاستی وەرزی هاوینی ئەو ساڵە دا لە دوای چەندین ساڵان ون بوونی (مۆز)ی قەلە ڕەشەی کەوی لە زەمانی (جۆنز)دا،سەرو کەللەی گەیدا بۆوە،هیچ گۆڕانێ بەسەر ئەو قەلە ڕەشەیەوە نەهاتبوو و هەر وەک خۆی مابۆوە،دیسان بە هەمان ئاوازو شێوەی جارانی باسی سەرزەمینی شیرو هەنگوینی دەکرد و هیچ کارێکیشی نەدەکردن،تەنیا لەسەر هەمان لقی درەختی گێشووهەل دەنیشت و باڵەکانی لێک دەداو لە گەل هەرکێش هەلی بۆ ڕەخسا با ئەوا دەدواو باسی سەرزەوی شیرو هەنگوینی بۆ دەکردوبۆی دەگێڕایەوە و بە دەندوکە زلەکەیەوە هێمای بۆ ئاسمانان دەکرد و دەیگوت:لەو بەرزاییەوە ئالەو سەرەوە دوور دوورەوە،ڕاستەو خۆ لە گشتی ئەو هەورانەوە، زەویەک هەیە بە ناوی زەوی(شیرو هەنگوین)ئەو شوێنە بۆ خۆی بە هەشتێکەو کەوا ئێمەی ئاژەلانی ڕەنجبەر و گڕ لە نیگبەت و ئازارو بەدبەخت تەنیا لەوێندەرێ بۆ هەمیشە دەحەسێینەوەو لەو هەموو چەوساندنەوەو کوێرەوەری و ناخۆشیانەی ژیان دا ڕزگاریمان دەبێتن و ئیتر بۆ هەمیشە ئاسودەو ڕەها دەژین،قەلە ڕەشەکە دەیگوت: لە گەروازێکی دوور و درێژ دا کە لەو بەرزاییە دا ئەنجامی داوە،ئەم هەموو شادی و کامەرانیەی بە چاوی خۆیەوە دیوە کەوا تەواوی کێلگەکانی ئەو سەر زەمینە هەمیشە هەر سەوزە و گڕ لە زەنویرو لەوەڕو خۆراک و شیرو

هەنگوینە،وێنجەو خۆراکی ئەو سەرزەمیەن هەرگیز دوایی نایتن و لە سەر تەواوی گەرژین و مەزراکان و دارو بارەکان دا کێک و کولیچەو قەندو نەباتی شیرین ڕوواوە،گەلێ لە ئاژەمەکان ئـەم قسانەی قەلە ڕەشەیان بە تەواوی باوەڕ کرد بوو،بەلگەشیان بۆ ئەوە ئەوەبوو کەدەیانگوت: ژیانی ئێستایان گریتیە لـە ڕەنـج و ئازارو کوێرەوەری و نەهامەتی،بۆیەکە دەبێ کـە لـە جیهـانێکی تری ئاوا دا حەسانەوەو خۆش بەختی هەر هـەبێـتن و دوور بـن لەم هەموو ڕەنج و ئازارانەیان، کە هـەمـوو یـان لـە شـوێنێکی ئاوادا ئاسودە بن و بۆ هەمیشە تیادا بحـەسێنەوە و شـادمان و بەختەوەر ببن،ئەوانەی کە باوەڕیان بە قسەی قـەلـە ڕەشـەکـە نەدەکرد و گالتەیان گێ دەکر ئەوە خودی بەرازەکان بـوون کـە هەمیشە بـەرگێچـی قـەلـە ڕەشـەیـان دەدایـەوەو بـە درۆیـان دەخستەوە،لە گەل ئەوەش دا مۆلـەتـی ئـەویـان دابـوو کـە لـە مەزرای قەلای ئاژەلان دا بمێنتەوەو ڕۆژانەشیان بۆ قەلە ڕەشـە دیاری کردبوو.

لەو کاتانە دا (باکسەر)یش قەلشی دەستەکانی چا ببۆوەو ئیتر زۆر لە جاران بە توانا ترو دلسۆزانە تر دەستی بە کار کردن کردەوەو شەوو ڕۆژ لە کار نەدەوەستا،تەواوی ئاژەلـەکـان هـەر وەک کۆیلـە کاریـان دەکـرد و ئیتـر وەسـتانیان لـە هـەول و تێکۆشان د بۆ کار کردن و ئارەقەی ڕەش و شین هـەل ڕشـتن درێغیـان نـەدەکـردو و بـەو گـەڕی لـە خـۆ بوردنـەوە کاریـان

دەکرد،ئەمە جگە لە کارو بارەکانی گێویستی ناو مەزرا،کارو باری دروست کرنەوەی ئاشی بایێ و ساختمانی قوتابخانە بۆ کودەلە بەرازەکان لە سەرەتای مانگی ئازاری ئەو سالە دا دەستی گێ کرابوو،زۆر جاران لە دوای ئەو هەموو کارو بارە سەختانەی ئاژەلان چەند ساتێک بەبێ خۆراک دەمانەوە کە ئەمەش بۆ ئاژەلان ە خۆڕاگرتنان بەو شێوەیە لە کار کردن لە تاو برسیەتی و نەبوونی خۆراک دازۆر ناخۆش بوو،تەنیا (باکسەر)بوو کە هەرگیز لە کار کردن دا کەم تەرخەمی نەدەکردو هەرچی کە دەشی کرد و ئەنجامی دەداو قەت وەسەر خۆی نەدەهێنا کە هێزو توانای ئەو کەم بووەتەوەو وەک جاران نەماوە،هەرچەندە سەرو گۆتەلاکی وەک جاران ڕێک و گێک لە بار نەمابوو بە تەواوی کز بووبو،ئاژەلانی تر دەیانگوت:لە گەل وەرزی بەهاردا(باکسەر) دێتەوە سەرخۆ و قەلەو دەبێتەوە،بەلام بەهاری ئەو سالەش هات و(باکسەر) وەک جارانی لێ نەهاتەوەو هەر لەڕ تر دەبووەوە و گەلێک جاران کە لە هەورازێکی سەخت سەردەکەوت ئەوا بە تەواوی هێزو توانایەوە هەولی ڕاکێشانی بارە سەنگینەکەی خۆی دەدا و بە ماندوو بونێکی زۆرو هەناسە بڕکێوە بارەکەی سەر دەخست، ئەوسا لێیەوە دەردەکەوت کە ئەوە (باکسەر)ی جاری جاران نیەو ئەو هێزو توانایەی کە هەیبوو وا نەماوەو لە دەست چوەو تەنیا ئەو هێزو توانایەی کە ئەو ماویەتی و وا خۆی لە بەر

ڕاگرتــووە ورەی بــە تــین و نــەگۆڕاویــەتــی لــە بــارەی كــار كرنەوە،ئەگینا زۆر بێ هێزبووبوو،لە كاتی گـۆتنی دروشـمەكـەی خۆی كە هەمیشە دەیگوت(من زیاتر كار دەكەم)بە لێوەكانیەوە گێیەوە دیار بوو كە بێ هێز بووەو وەک جاران نـەمـاوە(كلـۆر)و (بنیامین) دیسانەكە ئاگاداری(باكسەر)یان دەكـردەوە كـە زۆر وریـای تـەندروسـتی خـۆی بێـتن ،كـەچـی ئـەو گـوێی بـەوە نەدەدا،دوازدە سـالی ڕەبـەق بـە سـەر ڕۆژی لـە دایـک بـوونی (باكسەر)دا نەزیک دەبۆوە،هیچ شتێک بـە لای ئـەوەو گرینـگ نەبوو جگە لەوەی كە لە گێش لێ كەوتنی بەردی دیوارەكان بـە تەواوی كۆ بكرێتەوە و ئامادە بكرێتن.

لە هاوینی ئەو سالە دا،لە درەنگی شەوێـک دا دەنـگ و باسی ئەوە بلاو بوەوە كە (باكسەر)شتێكی بەسەر هـاتووە،لـەو كاتە دا كە باكسەر شەو بە درەنگـەوە هـەسـتا بـوو چـوو بـووە سەركارو بە تەنیایی بەردی بۆ ئاشی بایێ دەكێشایەوە،لە كـاتی هەلگرتنی بارە سەنگینەكەیدا ڕاستەو خۆ دەكەوێت و بەردەبێتە خوارەوە لە جێگەی خـۆی نـاتوانێ ڕاسـت بێتـەوە،لـەو دەمـەدا كۆترەكانی خـەبـەرچـین(باكسـەر)دەبیـنن و ئـەو هـەوالـە ڕا دەگـەیێـنن و لـە قـەلای ئـاژەلان دا بـلاوی دەكـەنـەوە كـەوا (باكسەر)لە سەر لا تەنیش كەوتـووەو بـەربـوەتـەوەو نـاتوانی هەستێتەوە،بە زانینی ئەو هەواله زۆربەی زۆری ئاژەلـەكـان ڕوو دەكەنە شوێنی ڕوو داوەكە،دەبینن كەوا (باكسەر)لە سەر خاک

دا کـــەوتـــووەو لـــە نیـــوان داری مژانـــە و داشـــقەکـــەی بەردکێشانەکەیەوە ماوەتەوەو گیربـووەو نـاتوانێ هـەستێتەوەو تـەنانـەت توانـای سـەر بلنـد کردنیشـی نیـەو چـاوە بریقـە دارەکانیشی بە تەواوی کز بووەو تەواوی سەرو گۆتـەلاکـی لـە ئارەقەی ڕەش و شین هەلگەڕاوە،خوێن بە بازرقە لە دەمیا دێتە خوارەوە(کلۆر) ڕاستەو خۆ لە تەنیشتیەوە چۆکی دادەدایەوە،لـە باکسـەری گرسـی و گـوتی(باکسـەر)چۆنی؟ئـەویـش زۆر بـە نائارامیەوە وەرامـی دایـەوە گـوتی زۆر بـاش نـیم و سـیەکـانم دێشێ و ئازارم زۆرە،بەلام هیچ گرنگ نیە،من وا بیر دەکەمـەوە کـە کـارو بـارەکـانی ئاشـی بـایێ بـە بـێ منـیش هـەر تـەواو دەبێتن،بەرد بە ئەندازەی تەواو کۆ کراوەتەوە،بـە هـەر جۆرێـک بێتن من تا مانگێکی تر کار دەکەم،ئەوەی ڕاستی بێت ماوەیەک بوو من لە بیری گەک کەوتنی خۆمەوە بووم،وام بیـر دەکـردەوە کە (بنیامین)یش وەک من بە سالا چووەو لە گەل مـن دایـە و دەبێتە هاو دەمم(کلۆر)یش گوتی:زۆر گێویستە کـە بـە گـەلـە فریای (باکسەر)بکەوین،هەر ئێستا یەکێک بچێـت هـەوال بـۆ (سکۆئیلر)ببات و لەبارەی (باکسەر)ەوە ئاگـاداری بکـەن کـە وەزعـی بـاش نیـە،ئـاژەلـەکـان بـە تێکڕایـی ڕایـان کـرد بـۆ لای(سکۆئیلر)چوون تەنیا (کلۆر)و (بنیـامین)لای (باکسـەر) مانەوە(بنیامین)بەبێ ئەوە کە هیچ بلێت بە کلکە درژەکـەیـەوە مێشـی لـە خـۆی گـاس دەکـرد(سـکۆئیلر)یـش لـەو کاتـەدا

گەیشت،بە دەریایەکی گڕ لـە خـەم و گـەژارەو هـاو دەردیـەوە نگـــەرانـــی خـــۆی بـــۆ (باکســـەر)دەردەبـــڕی و گـوتی :هـاوڕێ(نـاگلیۆن) بـە کـار تـێ کردنێکـی زۆرەوە لـەو دوورەوە خەمبارە بەوەی کە بۆ دلسۆزترین و کارامە ترین و بـە وەفـاترین خزمـەتکـاری قـەلای ئـاژەلان هاتۆتـە گێشـەوە ئاگـادارە،وا خـەریکـە چـارەیـەک بکـاتن و (باکسـەر)بنێریتـە نەخۆشخانەی(ویلنگدن)،ئەم هەواڵە ئاژەلەکانی کەمێ شـێواند و نـا ڕحـەتـی کردن،تـا ئـەو کاتـەش جگـە لـە(مـالی)و (سـنەوبـال)هـیچ ئـاژەلێکـی تـر قـەلای ئـاژەلانیـان بـەجێ نەهێشتبوو،تەواوی ئاژەلەکانیش دژ بە ئـەوە بـوون کـە هـاوڕێ دلســـۆز و خۆشـــەویســـتیان بکـــەوێتـــە ژێـــر دەســـتی مرۆڤەوە،بەلام(سکۆئیلر)گوتی :لە بـەر ئـەوەی گزیشـکەکـانی ئاژەلان لە مـەزرای(ویلنگـدن) چـاکتر دەتـوانن چـارەسـەری نەخۆشیەکەی(باکسەر)بکەن بۆیەکـە ڕەوانـەی ئـەوێنـدەرێـی دەکەین تاوەکو بە تەواوی چاک ببێتەوە(سکۆئیلر)بەو قسـانەی باوەڕی بە ئاژەلەکـان هێنـاو لـەو کاتـەش دا(باکسـەر)کـەمـێ هاتەوە سەر خۆی و توانی کەوا لە جێگەی خۆی دا هەسـتێتەوە سەر گێیان و بە لاکە لاکەوە بەرەو تەویلەکە بکەوێتە ڕێگەوە،بە هــەر حــال گــەیشــتەوە تــەویلــەکــەو لــەو شــوێنەی کە(کلۆر)و(بنیامین)جێگەیەکی تایبەتیان لە گوش و گەراش و

کا بۆڕاخستبوو و توانی کە کەمێ لەو شوێنەی تەویلەکەدا گشـو بداتن و ئیسراحەتێ بکاتن.

(باکســەر) دوو ڕۆژانــی تــەواو لــەو شــوێنە مایــەوە، ئــەو شوشەزلەی دەرمانە سورەکەی کە لە سەندووقی داروخانەکەی حەمام دا هەبوو بۆ تیمار کردن و هـەتـوان کردنـی جـەسـتەی (باکسەر)یان هێناو(کلۆر)یـەک دوو جـاران ئـەودەرمانـەی بـۆ باکسەر بە کار دەهێناو شەوانەش تـاکو (باکسـەر)خـەوی لـێ دەکەوت ئەوا لە لای (باکسەر)دا دەمایـەوە و چـاوەدێـری لـێ دەکردو(بنیامین)یش هەر مێشولەی لە(باکسەر)گاس دەکـردو لە دەورەی دەسوڕایەوەودلسۆزانە خزمەتی دەکرد.

(باکسەر)لەلای ئەوانەوە دانی بەوەدا نـا کـە لـەوگـێش هاتەوە هیچ نگەرانیەکی نیە،چونکە ئـەگـەر چـاک بێتـەوە ئـەوا دەتوانی سێ سالی تر تەمەن بەرێتە سەر،بیری لەوە دەکـردەوە کە هەر لە ئێستاوە ڕۆژانە لە کونجێکی لەوەڕگاکەوە ڕاببوێرێ و بۆ خۆی ژیان بـە سـەر بباتن،ئـەمـەش یـەکـەمین جار بـوو کەوا(باکسەر)ماوەی بیر کردنەوەی هەبوو و دەیگوت:کەوا زۆر سورە لە سەر ئەوەی کە خۆی ماندو بکات و زۆر هـەول بـداتن بۆ ئەوەی کە سێ گیتی ئەلف و بێتکە فێر ببێتن.

(کلۆر)و (بنیامین)تەنیا لە کاتی تەواو بوونی کاری ڕۆژانەیان دا دەیـان تـوانی کـە لـەلای (باکسـەر)بمێننـەوەو سـەری لـێ بدەن،ئەو ڕۆژە لە دەورو بەری نیوەڕۆ دا بارکێشـێکی گـەورە بـۆ

بردنی(یاکسەر) هاتە نـاو قـەلای ئـاژەلانـەوە،لـەو کاتـەدا کـە تەواوی ئاژەلەکان لە ژێر چاوە دێری بەرازێکەوە خەریکی بـژار کردن بوون لە ناو زەوی و زارەکان دا بوون،لە ناکـاودا تـەواوی ئاژەلەکان لە زەڕە زەڕی بە هێزی (بنیامین)حەگەسان و واقیان وڕ ما،چونکە بۆ یەکەمین جار بوو کە(بنیامین)ئا بەو شـێوەیـەو بەو جۆرە بە زەڕە زەڕەو هەلبەزیـن و ڕاکردنـەوە وبیینـدرێتن و ئاوا بە دەنگـی بـەرزیـەوە بـەو شـێوەیـە هـاوار بکـاتن و بلـێ زووکـەن بـە گـەلـە وەرن وا(باکسـەر) بـۆ شـوێنێکی نادیـار دەبەن،بە بیسـتنی ئـەو هـەوالـە تـەواوی ئـاژەلـەکـان بـە بـێ ڕوخسـەرت وەرگـرتن سـەر کاریـان بـە جـێ هێشـت و بـۆ لای(باکســەر)بــەڕا کردنــەوە ڕۆیشــتن،بینیان کــەوا لــە حەوشـەکـەی(باکسـەر)دا داشـقەیـەکـی گـەورەو گرانـی دوو ئەسگی ڕاوەستاوەو لە هەردولای داشـقەکـەوە چـەنـد شـتێک نوسراوە،کابرایەکی چاوزەقی کلاو قیتی ڕەنگاو ڕەنگ بە سـەرو گۆتـەلاکێکـی شـەیتانیـەوە لـە سـەرەوەی داشـقەکـە ڕوو نیشتووە(باکسەر)یش لـە جێگـەی خـۆی دا نـەمـاوە،تـەواوی ئاژەلەکان لە دەورو بەری داشـقەکـە کـۆ بوونـەوە،هـەمـوو بـە یـەکـەوە گوتیـان(باکسـەر)خـوات لـە گـەل بێـت و بـە خێـر بچیت(بنیامین)زۆر بە نا ئارامیەوە سمکۆلی دەکـردن و لـە تـاو باکسەر دا لوشکەی دەهاویشتن و ڕووی لە ئاژەلەکـان دەکـردو دەبگوت:هەی گەوجینە چما ئێوە نابینین کەلـە تـەنیشـتی ئـەو

داشقەیە چی نوسراوە؟ئەم جۆرە هەڵچونەی(بنیـامین)هـەمـوو ئاژەڵەکانی مات و بێ دەنگ دەکرد(مۆریـل)ی بزنـە سـگی لـە داشقەکە سوڕایەوەو لە نوسینەکەی سەرداشقەکەی ورد بووەوو گیتەکانی حجە دەکـردەوەو دەیخوێندنـەوەو (بنیـامین)بـۆ لای (مۆریل)چوو ئەوی وەلا ناو دەستی بە خوێندنەوەی نوسـینەکـە کرد کەوا لە سەر داشقەکە ئـاوا نوسـرابوو(ئـەلفـەر سـیمۆندی گۆشت فرۆش و گاکیش و سریێشمە سازو ئێسـک و گیسـت و گەین فرۆشی مەزرای(ویلگدن) و ساز کردنی کۆلیتی سـەگ و خـۆراک فرۆشـی سـەگـان)لـە دوای خوێندنـەوەی تـەواوی نوسینەکانی سەر عارەبانەکە(بنیامین)گوتی:مەگەر ئێوە نازانن ئەمە یانی چی؟وا باکسەر دەبـەن بـۆ قـەسـابخانە،لـەو کاتـەدا هاوارێکی زۆر سامناک لە گەرووی ئاژەڵەکان دا هەستاو ئەوسـا داشقەچیەکە قامچیەکی لە ئەسگەکانی داشقەکـە داو کـەوتنـە ڕێگـەوەو یـەکسـەر بـەرەو دەرگـای حـەوشـەکـە ڕۆیشتن،ئاژەڵەکانیش زۆر بە دلتەنگی و هاوار کردنەوە لە دوای داشقەکەوە بە ڕاکرند ڕۆیشتن(کلۆر)بە هەموو هێزو تەوژمیـەوە ڕێگەی بەرەو گێشەوە کردەوە،داشـقەچـیش خێرایـی ڕاکردنـی زیاتر کرد(کلۆر)هەولی ئەوەی دەدا بگاتە داشـقەکـەوە، بـەلام وەدوا کـەوت،بـە هـاوارێکی زۆر بلنـدەوە گوت(باکسەر،باکسەر)دیار بوو کە باکسەر ئەم هات و هاوارەی دەرەوەی بیستبوو بۆیەکـە هێلـە سـگیەکـەی سـەر لمـۆزی لـە

کەلێنێکی داشقەکەوە نیشان دا،لەو کاتەدا(کلۆر) لە گڕژمی داو دیسان هاواری کرد(باکسەر)و گوتی:وەرە دەرەوە دەیانەوێ بۆ کوشتنت ببەن،ئیتر بارکێشەکە خێرایی هەر زیاتر دەکرد،ئەوەش ڕوون نەبوو ئایا(باکسەر)گوێی لەو هات و هاوارەو قسەکانی(کلۆر)بووە یاخێر،بەلام ساتێک گاش ئەمە(باکسەر)سەری لە گەنجەرەکە هێنایە دەرەوە،دەنگی لەقەو تەقەی سمی (باکسەر) لە عارەبانەکە دەبیسترا،وا دەردەکەوت کە هەولی ئەوەی دەدا داشقەکە بشکێنێ و ڕێگەیەک بۆ هاتنە دەرەوەی لەو داشقەیەدا بکاتەوە،هێزو توانای (باکسەر) لەمەوبەر ئەوەندە بە هێز بوو کە دەیتوانی بە چەند لە قەقەیەک ئەو داشقەیە تێک یشکێنێ،بەلام بە داخەوە کە لەو داوا دواییەدا بە هۆ گیری و تەمەنەوە ئەو هێزو توانایەی (باکسەر)وەک جاران نەمابوو،لە دوای چەند کاتێک دەنگی لەقەو سم وەشاندنی (باکسەر)بڕا،لەو کاتەدا ئاژەلەکان ڕوویان کردە ئەسگەکانی ڕاکێشەری داشقەکەو گوتیان:هاوڕێیان هاوڕێیان وا ئێوە برای خۆتان بەرەو مەرگ و نەمان ڕا دەکێشن،بەلام ئەو دوو ئەسگە بارکێشە لەوە نەزانتر بوون کەوا لە ڕاستی ئەو مەسەلەیە بگەن و تەنیا ئەوەیان دەزانی کە لە ژێر وەشاندنی قامچی ئەو مرۆڤە داشقەچیە گوێیان شۆڕ بکەن و خێراتر بڕۆن،ئیتر سیماو تەبەشی باکسەر لە گشتی گەنجەرەکەوە دەرنەکەوتەوە،گاشان ئاژەلەکان لە

دوای دەرچوونی داشقەکەوە کە کار لە کار ترازابوو ئەوسا بیریان لەوە کردەوە کە دەبوایە گێش هەموو شتێک دەرگای قەمتەرە گەورەکەی قەلای ئاژەلان گالە بدەن،ئیتر داشقەکە بۆی دەرچوو و زۆر بە خێرایی لە دەرگاکەوە دەرچووە دەرەوەو(باکسەر)یان بردو بۆ هەمیشە ڕۆیی و نەیان بینیەوە.

له دوای سێ ڕۆژی تەواودا ڕا گەیەندرا کەلە دوای هەول و تەقەلایەکی زۆری گزیشکان (باکسەر)لە نەخۆشخانەی (ویلنگدن)دا مردووە،ئەو هەوالەش لە لایەن (سکۆئیلر)ەوەڕاگەیەندراو گوتی:من بۆ خۆم هەتا دوا هەناسەی(باکسەر)لە سەر سەری ئەو بووم،لە کاتێک داکە (سکۆئیلر)گایەکی بەرز کردبۆوەو ئارام ئارام فرمێسکی بە لا چاوانەوەدا دەهاتە خوارەوەو دەیگوت:کاریگەرترین دیمەن بەلای منەوە ئەو دیمەنە بوو کە (باکسەر)سەری هێنا بنا گوێی منەوە و بە دەنگێکی زۆر کز و ماتەوە دەیگوت:تەنیا خەمی من ئەوەیە کە نەم توانی (ئاشی بایێ) بە تەواوکراوەیی ببینم و ئاواتم وەدی نەهات کە ئەو ئاشە بە چاوی خۆم ببینم،ئاخر من هەتا دوا هەناسەی (باکسەر)هەر لە لای ئەو مامەوە(سکۆئیلر) لە سەری ڕۆیی و دەیگوت:دوا وتەی (باکسەر) ئەوە بوو کە گوتی:هاوڕێ بۆ گێشەوە بە ناوی شۆڕشەوە،بژی فەلسەفەی ئاژەلیەتی و هەر بژی هاوڕێ (ناگلیۆن) کەوا هەمیشە هەق هەر بە(ناگلیۆن)ە.

ئیتر لە دوای تەواو بوونی قسەکانی(سکۆئیلر)ڕاستەو خۆ ڕووی گۆڕاو سەیری ئەملاو ئەولای دەکردو بە چاوە زیتەکانی گڕ لە گومانیەوە چاوی بەولاو ئەملا دا دەگێڕاو ئەوسا گوتی:وا زاندراوە کە لە دوای ڕۆیشتنی (باکسەر)گڕو گاگەندەیەکی زۆرگەوجانەکراوە کە گوایە بارکێشەکەی کە باکسەری بردووە ئەو داشقەی(سیمۆندەر)ی بارکێش بووەو (باکسەر)ی بۆ قەسابخاکە بردووە،ئەمە جگە لە درۆو بوختان شتێکی تر نیە،جێگەی باوەڕیش نیە کە ئاژەڵێک ئەوەندە نەزان و بێ هەست بێتن کە ئەم گڕو گاگەندەیە باوەڕ بکاتن،(سکۆئیلر)لە گەل هەلبەزینەوەی دا کلکی خۆی با دەداو بەولاو ئەملای دا دەڕوانی و زۆر بە تۆڕەیی و قینەوە هاواری کردو گوتی:ئێوە دەبێت کە تا ئێستا ڕابەری خۆتان باش نەناسیبێت،ئەم ڕوون کردنەوەیە زۆر سادەیەو ئاسانە،کە ئەو بەیتارە بارکێشە گێشان سەر بە قەسابخانە بووە،هاوڕێ (ناگلیۆن)کڕیویەتی،بەلام هێشتان ئەو نوسینانەی کە لە مەوبەر لە سەر داشقەکە نوسراوە هەر ماوەتەوەو ڕەش نەکراوەتەوە،هەر ئەوەشە کە بوەتە هۆی ئەم خەیالە گەوجەوە،بەم ڕوون کردنەوە ئاژەلەکان کەمێ ئاسودە بوون،کاتێ کە(سکۆئیلر) چۆنیەتی چاو لێ بوون و وەزعی(باکسەر)ی بۆ شێ کردنەوە کەوا چۆن خودی هاوڕێ(ناگلیۆن)بەبێ دوا کەوتن ئەو دەرمانانەو گێویستیانەی کە بۆ چارەسەری و دەرمان کردنی(باکسەر)ی لە کیسەی گڕ

لە سەخاوەتی خۆی دا کڕیوە ئیتر شەک و گومانی ئاژەڵانی بڕی و وا بۆی دەچوون کە هیچ نەبێتن(باکسەر)بە هۆی ئەو چاو لێ بوونە لە دوا مەرگی دا خۆشحاڵ و بەختەوەر بووە.

دوای ئەو ڕوداوە (ناگلیۆن)لە کۆبوونەوەی یەکشەموو دا خودی خۆی ئامادەبوو،وتارێکی کورتی بۆ شانازی کردن بە(باکسەر)خوێندەوە و گوتی:بە داخەوە کە هێنانەوەی تەرمی(باکسەر)لە توانا دا نەبوو،بەلام فەرمانی ئەوە دراوە کە دەستە گولێکی ڕەنگین و جوان لە گول و گیای قەلای ئائاژەلان ئامادە بکرێت و بۆ سەر گۆڕی(باکسەر)ببردرێت،هەروەها بەرازەکان بڕیاریان داوە کە مێوانداریەکی زۆر باش بۆ بیرەوەری (باکسەر) بکەن(ناگلیۆن)بە دووبارە کردنەوەی دروشمە هەمیشەییەکانی (باکسەر)کە دەیگوت(من هەمیشە زیاتر کاردەکەم و هەق هەردەم بە(ناگلیۆنە)دوایی بە قسەکانی خۆی هێناو گوتی:لە جێگەی خۆشیەتی کە هەر ئاژەلێک ئەم دوو دروشمەی لە گوێ بگرێت و هەمیشە بۆ بیرەوەری بیلێتەوە.

ڕۆژێک ماشێنی باری و عەتاری (ویلنگدن)هاتە ناو قەلای ئاژەلانەوە سەندوقێکی گەورەی دا ناو بە جێی هێشت،لەو شەوەدا دەنگ و ئاوازێکی زۆر بەرز بووەوە،گاشان سەرو سەدایەکی زۆر کە لە تێکچڕژان و لێکدان دەچوو دەهات،دوایش کە دەورو بەری سعات یازدەی شەو بوو دەنگی

شکاندن و گێک دادانی گلاس و گەرداخەکان بـەرز بـوەوە،ئـەو شەوە بەو شێوەیە بە سەر چوو،بـەیـانی هـەتـا نێـوەڕۆی ڕۆژی دوایی هیچ جم و جۆلێک نـەبـوو،وا زانـدرا کـە بـەرازەکـان لـە شوێنێکی نادیار دا هەندێ گارەیان بە چەنگ کەوتووە بۆ کڕینی سەندوقێکی تری ویسکی.

بەشی دەیەم

سالان وەسەر چوون و وەرزە سەرەتاییەکان هاتن و ڕۆیشتن،تەمەنی کورتی ئاژەلانیش ڕادەبرد،ڕۆژگارێک هات کە جگەلە (کلۆر)و(بنیامین)و(مۆز)ی قەلەڕەشەو چەند بەرازێک سەردەمی شۆڕشیان لە یاد نەمابوو (مۆریل)و (جسی)و(بلوبیل)و (گێنچەر)یش بۆ هەمیشە دونیان بە جێ هێشتبوو ئەوانیش نەمابوون،خواجە(جۆنز)یش لە یەکێ لە بیمارستانەکاندا بە هۆی خواردنەوەی زۆری ئەلکولەوە مال ئاوایی لە جیهانەوە کردبوو(سنەوبال)هەر بە تەواوی لە یاد چووبۆوە(باکسەریش)تەنیا لە یادی هەندێکیان کە هەر لە زووەوە دەیان ناسی لە بیر ما بوو(کلۆر)ی ماینە سگیش بە تەواوی گیرو بە سالا چووبوو کەچەند سالێکیشی بە سەر گەک کەوتنی تێگەڕ بووبوو،دەورانی گیری بە تەواوی گێوە دیار بوو،

لە ڕاستی دا تا ئەو کاتەش هیچ ئاژەڵێک لێ نەخرا بوو،لـە مێـژ بوو کە باس و خواسی ئەوە دەکرا کەوا گۆشەیەک لە یەکێ لـە لەوەڕگاکان دا بۆ ئاژەلە گەککەوتوەکان دیاری بکرێتن و بیکەن بە شوێنی حەوسانەوەیان(ناگلیۆن)ئـەوەنـدە قـەلـەو بـوو بـوو سەنگینی ببوە(135)کیلۆ و (سکۆئیلریش) بە تـەواوی گـران بـو بـوو کـە لـە قـەلـەویـان چـاوە زیتـەکـانی بـە حاسـتەم دەتروسکایەوەو هـەتـا دەهـات خینگـەتـر دەبـوو(بنیـامین)ی کەرەدێزەش ئەوەندەی گـۆڕان بـەسـەر سـەرو گۆتـەلاکیـەوە نەهاتبوو تەنیا لە دوای مردنی (باکسەر)ەوە کـەمـێ عـەبـوس بوو بوو هەروەها دەورو بەری لمۆزیشی هەندێ بـۆز بـوو بـوو، ئەگینا سەرو سـیمای(بنیـامین) هـەروەک خـۆی مـابوەوەو زۆر نەگۆڕا بوو.

مەخلوقاتی قەلای ئاژەلان لە جاران زیاتر بوو بوون، لە گەل ئەوەش کە وەکو جاران زاوو زێ زۆر نەبوو،ئەو ئاژەلانـەی کە تـازە هاتبوونـە جیهانـەوە،قـەلای ئـاژەلان بـۆ ئـەوان وەک شتێکی ئەفسـانەیـی بوو،تـەنیـا ئـەوەی کـە ئـەوان دەیـانزانی ئـــەوەبـــوو کـــە گشـــت بـــە گشـــت و زار بـــەزار گێیـــان ڕاگەیەندرابوو،تەواوی ئاژەلانی کـە تـازە هاتبوونـە نـاو قـەلاوە هەرگیز داستانی شۆڕش و ئەو ئەفسانەیان نـەدەزانـی و قـەت نەیان بیستبوو،مەزرای قەلای ئـاژەلان جگـە لـە (کلـۆر) سـێ ئەسگی تریشی کە لـەو سـەردەمانـە لـەوێ بـوون ئـەوانـیش

ئەسگی نەجیب و ڕەسەن و کارکەر بوون و هاوڕێی گەلێ دلسۆز و باش بوون،بەلام کەمێ گەمژەل و هێڕبوون،بۆ خوێندەواری و فێر بوون باش نەبوون، تەنیا فێربوونیان لە گیتی (یا)وە تێ نەدەگەڕی،هەرشتێکیان دەربارەی ڕابوردووی قەلای ئاژەلان و شۆڕشیان بۆ باس دەکردن ئەوا ڕاستەو خۆ باوەڕیان دەکرد، لە گەل ئەوەش دا کە دیاربوو کە ئەوان شتێکی وایان لەوبارەوە دەستگیر نەبووەو تێی نەگەیشتوون.

مەزرای قەلای ئاژەلان لە جاران باشترو ڕێک و گێکتر بووبوو،بە کڕینی ئەو دوو گارچە زەویەی کە لە (گیلکیگتن)کڕدرابوو قەلای ئاژەلان گەورەترو گان و گۆڕ تر بووبوو(ئاشی بایێ)ش کە لەو ئاخرو ئۆخرانە دا سەرکەوتوانە تەواو کرابوو ،هەموو ئامێرەکانی وەک زەوی کێلان ودروێنە کردن و خەرمان و کوزر کوتان و وێنجە بڕین کە هەمووی لە قەلای ئاژەلان دا هەبوو ئامادەی کار بوون(ویمگەر)ببوە خاوەنی گالیسکەیەکی تەک ئەسگی، ئاشی بایێ تەنیا بۆ ئارد هاڕین بە کار دەهات و هیچ کارەبایەکی لێ وەر نەدەگیرا،تەواوی ئاژەلان زۆر بە گرنگی خەریکی دروست کردنی خانوێکی تری (ئاشی بایێ)بوون،بڕیار وابوو کە لە گەل تەواو بوونی ئەو ئاشەدا دیلەمۆی کارەبا گەیدا بکرێتن و بە کاریخرێتن.

ئـــەو هـــەمـــوو گـــرو گاگـــەنـــدەیـــەی کـــە ڕۆژگارێک(سنەوبال)باسی لێوە دەکرد و دەیگوت ژیـانێکی گـڕ لە شادی و کامەرانی و کارەباو تەویلەی ڕوناک و ئـاوی سـاردو گەرم و لە هەفتەیەک دا تەنیا سـێ ڕۆژ کـار کـردن و ژیـانێکی تەژی لە خۆشی و کامەرانی هیچ باس و خواسێکی لێوە نەبوو و نەهاتبوووە کایەوە(ناگلیۆن)گوتبووی کە ئەم جۆرە قسانەو ئەو جۆرە ژیانە هەموو بە گێچـەوانـەی ئـاژەلیـەتیـەو،خۆشـبەختـی ئـاژەلان لـە ژیـانی سـادەو کـار کردنـی زۆر و تـەمـەنـی درێژەوەیە،قەلای ئاژەلان بە گێـی لـێ کۆلینـەوە تـازە بـوو کـە باشترو دەولەمنەد تر بوو بوو،ئاژەلەکانی تر ئەویـان نـەدەزانـی کەئەو گۆڕانکاریەی قـەلای ئـاژەلان هـەر لـە بـەر ئـەویـە کـە ژمارەی بەرازەکان و سەگەکان لە جاران زیاتر بـووە،ئـەلبـەتـە ئەوە بەو جۆرە نەبووە کە بەرازو سەگەکان هەربە یەکجاری کار نـەکـەن و هـەر بـە ڕوللـەت کـاری خۆیـان ئـەنجـام بدەن(سکۆئیلر)کە هەرگیـز مانـدو نـەدەبوو،ئـەوەی بـە باشـی ڕوون کردەوە کە بۆ چاوەدێری و بەڕێوە بردنی کـارو بـارەکـانی قـەلای ئـاژەلان گێویسـتیان بـە مانـدوو نبـوونێکی زۆرەوە هەیە،شێوەی کارو بارەکانی ئەوانیش جۆرێک بوو کە ئـاژەلانـی سادەو تازە گێ گەیشـتوو تێـی نـەدەگـەیشـتن(سـکۆئیلر)بـە ئاژەلەکانی دەگوت:دەبێت بەرازەکان بە تێکڕایی بۆ ئـەو کـارو بارە مەڕموزانەی کە گێیان ڕادەگەیەنـدرێتن کـە (گـەروەنـدەو

گـێش نـوس و نامـه بنچینـەییـەکـان ئامـادە بکـەن و ڕێکـی بخەن)بۆ ئەو مەبەستەش دەبێت زۆر خۆیـان مانـدوو بکـەن و هەمیشە کاریان تیا بکرێتن،بەرازەکان هەمیشە گارچە کاغـەزە گەورەکانیان بە تێ ڕامان و لێ مورڕ بوونەوەیەکـی زۆرەوە ڕەش دەکــــردەوەو دەیــــان نوســــیەوەو ئــــەوســــا دەیــــان سوتاند(سکۆئیلر)دەیگوت:ئەم کـارە بـۆ چـاکتر کردنـی کـارو بـارەکـانی مـەزرای ئـاژەلانـەو گرنگیـەکـی یـەکجـار زۆری هەیە،هەرچەندە ئەوەش دیار بوو کە سەگـەکـان و بـەرازەکـان هیچ کارێکیان نـەدەکـردو ژمـارەشـیان هـەر زێتـر دەبـوو،هیچ ئـالودەگـی و کـەم و کورِیشـیان نـەبوو،ئیشـتهای خـۆاردن و خواردنەوەشیان زۆر باش و لە بار بوو،ئەوان واتە سەگەکـان و بەرازەکان ببونە نانخۆری جێگر.

ژیانی ئاژەلەکانی تر هەتا ئەو کاتەی کە لە یادیان بێتن ئەوە تەنیا کار کردن و ڕەنج کێشان و ماندووبوونێکی زۆر بوو لە گەل ئەوەش هەمیشە برسـی و بـوون و شـوێنی خـەوتنیـان تـەنیـا لەسەر مشتێ کاوە بوو،ئاوی خواردنەوەیان باش نەبوو هەمووی هی گۆماوەکان و ستێرەکان بوو،لە ژێر ناخۆشی سەرماو سۆل و بەفری زستان و گەرمای هەناسەبـڕی هـاوین دا هـەر کاریـان دەکرد و ڕەنـج و کـوێرەوەریـان زۆردەکێشـا،ئاژەلـە گیـر و بـە سالاچوەکانیش زۆریان لە خۆیانەوە دەکرد کە وەبیریان بێتـەوە کـەئایـا ڕۆژگـارانی سـەرەتـای شـۆڕش و ڕاگـەڕینیـان و

دەرگەڕاندنی (جۆنز)لە قەلای ئاژەلان دا لەو کاتەش ئەوان هەر ئاوا بوونە و ئاوا ڕەنج و ئازاریان دەکێشاو یان لە ئەمڕۆکەیان باشتر بوون ؟بەلام بە داخەوە کە هیچیان وەبیریان نەدەهاتەوە و هیچ گێوانەیەکیشیان بۆ ئەو مەبەستەوە لانەبوو کە ئایا ژیانی ئەمڕۆیان لە گەل ژیانی ئەو کاتەیان بەراورد بکەنەوە،تەنیا ئەوەی کە هەیان بوو و ژمێر کۆیان بوو ئەوقسە گان و گۆڕەکانی(سکۆئیلر)بوو کە بە شێوەیەکی ڕک و ڕاست ئەوەی بۆ ئاژەلان شیٚ دەکردەوەو دەیگوت:کە ڕۆژ لە دوای ڕۆژ ژیانی قەلای ئاژەلان و سەرنشینانی باشتر و چاکتر دەبێتن،ئەو ژیانەی ئەم سەردەمانەی ئاژەلان بەبیٚ چارەسەری بوو،هیچ گوڕانکاریەک نەدەهاتە کایەوە،تەواوی ئاژەلەکان تەنانەت هەلی بیر کردنەوەشیان نەمابوو،تەنیا(بنیامین) بوو کە هەمیشە دەیگوت:تەواوی ژیانی دوورو درێژی ڕابوردووی لە یاد ماوە،ئەوەش باش دەزانێت کە جۆری ژیان هەر چونێک بێتن هەروا دەبێت و هیچ گۆڕانکاریەکی وەسەر نایەت،ژیان نە چاکتر دەبێت و نە خراگتر،برسیەتی و ڕەنج و ئازارو کوێرەوەریەکانی ژیانیش یاسای نەگۆڕاوی ڕۆژگارانن.

لە گەل ئەو هەموو زەحمەت و کوێرەوەریانەدا ئاژەلەکان لە هیچ کات و ساتێک دا ورەیان نەدەڕووخاو بیٚ ئاوات و هیوا نەدەبوون،هەمیشە شانازیان بە قەلای ئاژەلانەوە دەکرد و ئەوەیان هەر لە یاد مابوو کە هیچ نەبێت خۆیان خاوەنی قەلای

ئاژەلانی خۆیانن و هەر ئەوان بە خۆیانن کە لە سەرتـا سـەری ئینگلستانەوە ئەو قەلایەی سەربەخۆیانـەوە هـەیـە،ئـەوە بیـرو باوەڕی هەموو ئاژەلانی قەلا بوو،تەنانەت ئەوانەی کەوا تـازەش هاتبوونە ناو قەلاوە هەر ئەو بیرو بۆچونەیان هەبوو،لـەو کاتـەدا کە تەققـەی تفـەگـەکـە دەهـات و ئـالای سـەوزی قـەلا بـەرز دەکرایەوە ئەوا تـەواوی ئـاژەلـەکـان بـوون کـە بـەشـانازیەوە هەستیان دەجولاو ڕۆژگارانی گڕ لە ئازایـەتـی و ڕاگـەڕینیـان و دەرکردنـی(جـۆنز)لـەو مـەزرایـەوە و دانـانی هـەر حـەوت فەرمانەکەو سـەرکـەوتنیـان بـە سـەر مرۆڤانـەوە بـە تێکڕایـی دەهاتەوە یاد و جێگەی شـانازی و بـاوەڕ بـە خـۆ کردنـەوەیـان بوو،کەوا هەرگیز نا ئومێدی و ورەی نزم ڕووی تێ نەدەکـردن و هێشتان خەون و خەیالاتی ڕۆژانی ڕا بووردوویان لە ناو هەست و دەروون دا هەر زیندوو گەروەردە دەکرد،هەمویان باوەڕیـان وا بوو کەوا ئێتاش ڕۆژێک دێتن و تەواوی قسەکانسی(مێجەر)ی گیرە نێرە بەراز لە بارەی ژیانی ئایەندەی ئاژەلانی ئینگلستانەوە هەر وەدی دێتن و ئەو ڕۆژەشـیان لـەوانـەیـە کـە زۆر نـەزیـک بێتن،هەرچەندە ئـەوەش دەبـێ کـە هـیچ ئـاژەلێکـی ئێسـتای زیندوو تەمەنی نەگاتە ئەو ڕۆژەوەو یە چاوی خۆیەوە نەیبینـێ ، بـەلام ڕۆژێکـی ئـاواش جـا چـە زوو یـا درەنـگ هـەر وەدی دێتن،هێشـتان سـرودی(ئـاژەلانـی ئینگلسـتان) بـە دزی لـە زۆربەی گۆشەو کەنارەکانی قەلای ئاژەلانەوە دەچڕێندراو بەلام

جورئەتی ئەویان نەبوو کە بـە ئاشـکراو ئازادانـە ئـەو سـروودە بچڕن و دەنگیان هەل ببڕن،تەوای ئاژەلانی ئەو ڕۆژگارانـە ئـەو سرودەیان دەزانی و لە بەریـان بوو،ڕاسـتە کـە ژیـانی ئـاژەلان سـەخـت و نالـەبـار بوو،کـە بـە هـەمـوو ئـارەزووەکانیشـیان نەگەیشتبوون، بەلام ئەوەیان زۆر چاک دەزانی کـەوا هـەروەک ئاژەلانی مەزراکانی تر نینە،ئەگەر برسیش بن و کـوێرەوەری و ڕەنج و ئازاریشیان هەبێت هیچ نەبـێ ئـەو ژیانـەیـان لـە ژێـر چنگی مرۆڤەوە نیەو بە دەستی مرۆڤ ناچەوسێنەوە،خۆ ئـەگـەر کاری زێدەش بکەن ئەوا هەر بۆ خودی خۆیانـەو بـەس و هـیچ بوونەوەرێکیان لە گەل دا نیە کـەوا لـە سـەر دوو گـا بـڕواتن و کەسێ ئاغای ئەویتر نیە و کـەس بـە ئـەڕبـاب بـانگی کـەس ناکاتن و هەموویان لەم قەلایەدا چوار گان.

ڕۆژێکی سەرەتای هاوینی ئەو سەردەمانـەبـوو(سـکۆئیلر) فەرمانی دا کە مەڕەکان لە گەلیا بچن بۆ ناو ئـەو گارچـەزەویـە گان و گۆڕەی کە کەمێ لە قەلاوە دوور بوو،ئەو زەویـە گـڕ بـوو بـوو لـە شـەتلـی دارە بی،هـەر وات دەزانـی کـە گـاوان کراوە،مەڕەکان لە ژێر چاوەدێری (سکۆئیلر)لـە تـەواوی ڕۆژ دا لەو زەویە دا لەوەڕان،شەو (سکۆئیلر)گـەڕایـەوەقـەلاو لـە بـەر ئەوەش کە هەوا بە تەواوی گەرم بوو بوو،بە مەڕەکانی گوت کە ئەوان شەو لەو زەویەدا بمێننەوە،مەڕەکان هەفتـەیـەکـی تـەواو لەو شوێنە مانەوە،لەو ماوەیەدا ئاژەلەکانی تـر هـەوالێکیـان لـە

مەڕەکانەوە نەبوو،(سکۆئیلر)یش زیاتری کاتی خـۆی لـە گـەل ئەوانـەوە بـە ڕێـوە دەبـردو دەیگـوت:کـە خـەریکـی ئـەوەیـە سرودێکی تازەیان فێر بکاتن،ئەم کارەش گێویستی بە جێگەی چۆل و ئارامەوە هەیە،کە بە باشی ئەنجام بدرێتن.

شەوێکی درەنگان کە هەوایەکی فێنک و خۆش و دلگیری هەبوو،تازە گەڕابوونەوە،تەواوی ئاژەلەکانی تریش دەستیان لـە کاری ڕۆژانەوە هەلگرتبوو،لە ناکـاو دا کـورژنێکی زۆر سـامناکی یەکێ لە ئەسگەکان هات،بـە بیسـتنی ئـەو کوڕژنـەو سـەدایـە سامناکە ئاژەلەکان زۆر هەراسان و بێ دەنگ بوون،ئەو کوڕژنـە دەنگی(کلۆر)بوو،جارێکی تریش (کلـۆر)بـە هـەمـان شـێوەوە حیلاندیەوە،ئاژەلەکان ئەمجارە بە تێکڕایـی وە هێرشـیان بـردە ناو حەوشەکە،ئـەو شـتەی کـە(کلـۆر)بـە دیتنـی حیلانـدبووی ئاژەلەکانیش هەموویان دیان کەوا بـەرازێـک دەیـەویسـت لـە سەر دوو گێیان بڕواتن،ئەو بەرازەش خودی(سکۆئیلر) بوو،کـە هێشتان شارەزایی لەم کارە دا گەیدا نەکردبوو،تا بتوانێـت بـەو هەموو قورسی و قەلەویاتی خۆیەوە خۆی لە سەر دوو گێیـان ڕا بگرێتن،هەر بەو شێوەیەوە لە حەوشـەکـەدا خـەریکـی گرۆڤـە کردن و خۆ ڕا هێنان لە سەر دوو گا ڕۆیشتنەوە بوو،هەندەی گێ نە چوو کە ڕیزی درێژی تەواوی بەرازەکان کـە هـەموویـان لـە سەر دوو گێیانەوە دەڕۆیشتن لـە نـاو سـاختمانەکـەوە دەهاتنـە دەرەوە،هەندێکیان لە هەندێکیان باشتر دەڕیشتن چاکتر دەیان

توانی کە خۆیان لە سەر دوو گێیان ڕابگرن و بڕۆن،دیار بوو کـە یەک دوو یێکیان بە ئەندازەی تەواو نەیـان دەتـوانی ئـەو کـارە باش ئەنجام بـدەن،هـەر وەک بلێـی گێویسـتیان بـە دەسـت و گۆگالەوە هەبوو،لە ئاکام دا هەموو بەرازەکان لەو کارە واتـە لـە سەر دووگێ ڕۆیشتنەوە بە باشی فێر بوون و لە حـەوشـەکـە دا دەخولانەوە،لە دوای چەند ساتێک حەگەحەگێکی زۆر ترسـناک و قووقە قووقی کەلەشێرە شەیگورزەنـەکـە هات،دیـار بـوو کـە (ناگلیۆن)زۆر بە قان و قوونەوە لە کانێک دا تەواوی سەگەکـان دەورەیان دابوو و هەمویـان گوێچکـەکانیـان مـووت کردبـۆوەو ترسناکانە دەیان مڕاندو دەرکەوتن،تەواوی ئاژەلەکان بە دیتنی ئەو دیمەنـە تێـک قـڕژان بـێ دەنـگ بـوون و زۆر بـە تـرس و لەرزەوە سەیری ئەو دیمەنەیان دەکرد،لە ڕێزی درێژی لە سەر دووگا ڕۆیشتنی بەرازەکانیان کە لە حـەوشـەکـەوە گیاسـەیـان دەکردو دەخولانەوە دەیان ڕوانی،لەو کاتەدا تەواوی ئاژەلـەکـان وەک ئەو دونیایەیان لێ سەرەو ژوور بوبێ وا بـوون و لـە یـەک نەزیک ببونەوە و واقیان وڕ مابوو و،لە دوای ئەوەی کـە کـەمـێ تــرس و لــەرزیــان لــێ نیشــتەوە و کــەمــێ هاتنــەوە سـەرخۆ،هـەرچـەنـدە کـە ئـەوان ترسـی سـەگـەلـەکـەیـان هەرهـەبوو،نـەیـان دەوێـرا کـە شـتێک بکـەن و و یـان ڕەخنـە بگرن،بەلام هەندێ لە ئاژەلەکان کە دلیان زۆر گڕ بوو بـوو لـە گەل ئەو ترس و لەرزەشەوە بیریان لە ڕەخنە گرتن و ناڕەزایـی

دەربــڕین بــەرامبــەر ئــەو کــارە نــا یاســاییەی بــەرازەکــان دەکردەوە،لەو کاتەدا مـەڕەکـان دەسـتیان کـرد بـە باعـەباعی تایبەتی خۆیانەوەو دروشمی(چوار گا باشـە دوگـا باشـتر)یـان دەچڕاند و هەموو ڕیگەکانی ڕەخنە گرتنیان بەو باعە باعەوە لـە ئــاژەلان دەگــرت و مــاوەی هــیچ ڕەخنــە لــێ گرتنێکیــان نــەدەدا،بــەرازەکــان هــەموویــان گــەڕانــەوە ژوورەکانیان،لــەو ماوەیـەش دا(بنیـامین)هـەستی بـەوە دەکـرد کـەوا لمـووزی ئــاژەلێکــی وەشــان کــەوت و کــە ئــاوڕی دایــەوەدیتــی ئــەوە (کلۆر)بوو کە ئەو لموزەی لەو هەنگوت و سەیری (کلۆری)کرد بینی کە چاوەکانی زۆر کز و ماتە و ڕەنگی گیریەتی بـە تـەواوی گێــوە دیــارە و زۆرکــەم بینــا بــووە،بــەبــێ ئــەوەی کــە هــیچ بلێتن(بنامین)ی بۆ لای خۆیا ڕاکێشاو لە گەل خۆی دا بردی بۆ تەویلە گەورەکە،ئەو شـوێنەی کـە هـەقت فـەرمانـەکـەی لـێ هەلواسرا بوو،یەک دوو دەقیقە لە وێنـدەر وەسـتان، لـە دیـوارە دوکەلاویەکەو نوسینە ڕەنگ سگیەکـان دا مـوور بوونـەوە و لـە دوای کەمێک(کلۆر)هاتە دوان وگوتی:چاوەکانم بینایـان کـەم بووە،تا ئەو ڕۆژگارانـەی کـە لاو بـووم دەمتـوانی کـە تـەواوی نوسراوەکان بخوێنمەوە،بەلام ئێستا وام دێتـە بـەر چـاوان کـە دیوارەکە وەک جاران نەماوەو سیمایەکی تـری هـەیـە وگـوتی (بنیامین)گێم بلێ بزانم کە هەفت فەرمانەکـە وەک جارانـە یـا خێر؟بۆ یەکەمین جاریش بوو کە(بنیامین)ئامادەی ئـەوەی بـوو

کە لە سەر یاسای ژیانی خۆی بێتە خوارەوە،ئەوەی کە لە سەر دیوارەکە نوسرا بوو بە دەنگێکی بەرز خوێندیەوەو ئەوەی کە مابوو ئەوەبوو کە نوسرا بوو (تەواوی ئاژەلان یەکسانن بەلام هەندێکیان لە هەندێکیان یەکسانترن)جگە لەو فەرمانە زیاتر چیتر لە سەر دیوارەکە نەمابوو.

ئیتر وای لێ هاتبوو کە لە ڕوانگەی ئاژەلەکانەوە هیچ شتێک سەیرو سەمەرە نەبوو،بۆ بەیانی کە دیان بەرازە چاو دێرەکان گۆگالیان بە دەستەوەیە و بۆخۆیان سەیری تەلەفیزیۆن دەکەن و ڕۆژنامە دەخوێننەوە و لە سەر دوو گایان دەڕۆن و(ناگلیۆن)یان دیت کەوا لە حەوشەکەوە سەبیلەیەکی گاگی بە لالێوانەوەیە و ئەویش لە سەر دوو گێیان دا دەڕواتن و گیاسە دەکاتن و بەرازەکان کەل و گەلی (جۆنز)یان لە دۆلابەکانەوە دەرهێناو هەموویان لە بەر کردن و خودی(ناگلیۆن) چاکەتێکی ڕەش و گێلاوێکی چەرمی لە بەر کردبوو(مالۆس)ەشیک و جوانەکەی (ناگلیۆن)یش هەموو کەل و گەلە ئاوریشمەکانی خانمی(جۆنز)ی کە ئەو بۆ ڕۆژانی یەکشەموو دا لە بەری دەکرد و گێ دەچووە کەنیسەکەوە هێنا بووی و لە بەر کردبوو،هەفتەیەک گاش ئەو ڕووداوانەوە گالیسکە تەک نەفەریەکان ژمارەیان لە ناو قەلای ئاژەلان دا هەر دەهات زیاتر دەبوو،کۆمەلێک لە جوتیارە هاوسێکانی قەلای ئاژەلان بانگ هێشتن کرابوون و دەهاتنە سەردانی قەلای

ئاژەلانەوە،تەواوی شوێنەکانی مەزرای ئاژەلان بە مێوانەکان نیشان دران،ئەوان واتە هاوسێکانی مێوان لە تەواوی شتەکانی قەلای ئاژەلان ڕازی بوون و بە تایبەتی (ئاشی بایێ)کە زۆریان ستایش لێ کردو بە دلیان بوو و گێیان هەل دەگوتن،تەواوی ئاژەلانی قەلا بە سەر گەرمیەوە لە ناو کێلگەی شێلمەکەوە خەریکی بژار کردن بوون،وا خەریک بوون کە تەنانەت سەریشیان بەرز نەدەکردەوە،ئەوەیان نەدەزانی ئاخۆ لە بەرازەکان یان لەخودی مرۆڤەکانەوە زیاتر هەراسانن،ئەو شەوە قاقای گێکەنین وئاوازی مۆزێک و هەراو هۆریا لە ناو خانوەکانی بەرازەکانەوە هەر دەهات و بەرز تر دەبۆوە،،لە ناکاو دەنگی مڕە مڕ و هەراو هۆریا هەستی وریای ئاژەلەکانی شلەژاند،ئاژەلەکان ئەوەیان دەویست کە بزانن کەوا مرۆڤ و ئاژەل کە بۆ یەکەمجارە بە یەکەوە ڕونیشتوون ئایا بە مەرجی یەکسانیەوە لە تەک یەک دان یاخێر؟دەیانەویست کە بزانن چی ڕووی داوە؟هەموو ئاژەلەکان بە سینە خشکێوەو زۆر بە ئارامی و لە سەر خۆوە بەرەو باغەکە خشان و بەرەو خانووی بەرازەکان چوون، زۆر بە ترس و لەرزەوە لە گێش دەرگاکەوە وەستان و لەوێ مانەوە(کلۆر)هەندی کردی خۆی گێ نەگیراو بە هێواشی زۆر بە لە سەر خۆییەوە بۆ لای گەنجەرەکەوە چوو و بۆ ئەوەی بزانێ ئەوان چی دەکەن،ئاژەلەکانی تریش زۆر بە هێواشیەوە لە دوای(کلۆر) ڕۆیشتن،ئەوانەی کە قەد بلند بوون

و دەگـەیشـتنە گـەنجـەرەکـەوە لـەو دێـوڕا سـەیـری ژووری بەرازەکانیان دەکردو لە کـۆڕی گـەرمـی بـەراز و مرۆڤـەکانیـان دەڕوانی،بە هەردو چاوەکانی خۆیان ئەوەیان دیت کەوا مرۆڤ و بەراز بە یەکەوە ڕوو نیشتین و گێکەوە مێزگردی خۆیان لە سەر مێزێکی گەوۆرەوە کە بریتی بـوون لـە شـەش مـرۆڤ و شـەش بـەرازی زەبـەلـلاح دەورەی مێـزەکـەیـان دابـوو و لـە سـەر کورسـیـەکـان ڕوو نیشـتبوون(نـاگلیۆن)لـە سـەرەوەی ئـەو مێزەوەبوو و تەواوی بەرازەکان زۆر بە هاسانی لە سەر کورسـی ڕوو نیشتبوون و خۆیان زۆر بەباشی لە سـەر کورسـیەکـان ڕا گرتبوو،دیار بوو کە خەریکی کاغەزی قومار بوون و هـەموویـان بە یە یەکەوە قوماریان دەکرد، بە شێوەیەکی کاتی دیار بوو کە دەستیان لە قومار کردن کێشاەیەوەو دەستیان بـە خواردنـەوەو فڕ لێ دان کردو چەند گیاەلـەیـەکیان نـۆش کـرد و قـەڕابـە بیرەیەکیان بە تال کردو جارێکی تـریش قـەڕابـە بیـرەکـەیـان تەژی کرایەوەو ئـەمجـارەش گلاسـە بیـرەکـان گـڕ کرانـەوەو ئامادەی نۆشین و هەلدان کرانـەوە،کـەسـێ ئاگـای لـە سـەرو گۆتـەلاکـی ئـاژەلانـی ئـەو دیـوی گـەنجـەرەکـەوە نەبوو(گیلکلینگتن)ی خاوەن کێلگەی(فاکس وود)لە کـاتێ کـە لیوانێکی گڕی لە بیرەکە بە دەستەوە بوو هەستایەوە سەر گێ و گوتی:دەمەوێ گێش ئەوەی کـە ئـەم بیـرەیـە نـۆش بکـەم و هەلیقولێنم بە گێویستی سەر شانی خـۆمی دەزانـم کـە لێـرەدا

ڕای خۆم دەر برِم و گێتان بلێم كە:بەلای منەوە بە بێ شـەك و گومانەوە هەموو ئەوانەی كە شەڕەفی بەشـدار بوونیـان لـەم كۆبونەوەیەدا هەیەو لێرەوە ئامادەن ئەوانـیش بیـر و بۆچونیـان هەر وایە كەوا لەو گەڕی خۆشحالی داین و دەبینین ڕۆژگـارانی تورِەیی و ڕق و كینەو بێ باوەڕی بە یەكبوون گەلیـك ڕووداوی نـاخۆش و تـاڵ و تفـت و دلتـەنگـی وەدی هێنـاو مـاوەیـەكـی زۆریشی بردو گەلێك بیـرو بـاوەڕی ناڕاسـت و نـاخۆش و دل تەزین هاتە گێشەوە،زۆر ناڕاستی و كاری چەوت ئەنجـام درا،وا بیر دەكرایەوە كەوا كێلگەیەكی بـەراز بـە ڕێـوەیـەوەی ببـات و خاوەنی فەرمان و دەسەلات بێـتن ئـەوا تـەواوی بنچینـەكـانی ژیان تێك دەچێت و ئالۆزی و بلۆزی دێتە كایەوە و نا ئارامیەكی زۆر وەدی دێـتن و نـەبـوونی ئاسـایش ڕوو لـە هـەمـوو دەرو دراوسـێكان دەكـاتن و تـەواوی كرێكـارانی هاوسـێكان لـە خاوەنەكانیان هەل دەگەڕێنەوەو چاو لە قەلای ئاژەلان دەكەن و بنەڕەتی ژیان بە تەواوی تێـك دەچێـتن، ئێسـتالێرەدا مـن ڕای دەگەیەنم و دەلێم كـە ئـەو هـەمـوو بیـر و بۆچونانـە هـەمـووی ناڕاست بووەو و ئێستاكەش لە بەین چووەو نەماوە و هـەمـووی بن برِ كراوە،ئا ئەم سـەردان و چـاو گێكـەوتنانـەو دانشـتنانەی ئێمەو دۆستەكانمان لە قەلای ئاژەلانەوە ئەو هـەمـوو ڕاسـتیانە دەسەلمێنێ و باری چۆنیەتی ژیانی ناو ئـەم قـەلایـەش بـەبـێ گومـان دەبێتـه سـەر مـەشـقی هـەمـوو مـەزراكـانی

ترەوە(گیلکینگتن)لە سەر باسەکەی ڕۆیی و گوتی:من لەوە زۆر دلنیام و دەتوانم ئەوە بلێم کە ئاژەلەکانی گلەی خوارووی کێلگەی ئاژەلان لە تەواوی مەزراکانی تر زیاتر کار دەکەن و کەمتر دەخۆن،هەموو ئەوانەی کە سەریان لەم قەلایەوە داوە ئەم ڕاستیە زۆر باش دەزانن کە تەواوی ڕەفتارو کردەوەکانی قەلای ئاژەلان بۆ ئەوە دەشێت کە ببێتە سەر مەشقی کردەوەکانی تەواوی مەزراکان(گیلکینگتن)ی خاوەنی مەزرای(فاکس وود) لە کاتێک دا گێکی بیرەکەی هەر بە دەستەوە بوو درێژەی بە باسەکەی دا و گوتی:ئیتر بە گێویستی دەزانم کەوا دەبێت گیرۆز بایی لە ئێوەو خۆمان بکەین و بە بۆنەی ئەم هەموو سەرکەوتنانەو دۆستایەتی وئەو گەیوەندیانەمان لە گەل یەک داو ئەم دۆستایەتی و هاوکاریانەمان لە گەل قەلای ئاژەلان و تەواوی دۆستانمان دا هەمیشەیی بێت و زیاتریش گەرە بسەنێتن،دەتوانم ئەوەش بلێم کە لە مەو دوا هەرگیز بەرژەوەندیەکانی بەراز و مرۆڤ دژ بە یەکتر نابن و هەول و تێکۆشانیان یەکێکەو هیچ جیاوازیەک لە نێوان بەراز و مرۆڤ دا نیە و تەواوی گیرو گرفتەکان وەک یەک وان و دەتوانم بلێم کە هەمووی لە کێشەی کارو کرێکاران دایەو وەک یەک خۆیان دەنوێنن،ئەدی کێشەی کارگەران لە هەموو شوێنێک وەک یەک نیە؟وا دەردەکەوت کە (گیلکینگتن) ئەوندە خۆشحال و شادە کە ئەو نکتەیەی کە لە

مەو گێش ئامادەی کردبوو باسی لێوە بکاتن و بیگێڕێتەوە نـەی توانی کە بیلێتن و هەموو وشەکانی ئەو نکتەیەی لە گەرودا گیـر بوو بوو بۆیەکەش ئاوا سور هەلگـەڕا بوو،لـە دوای ئـەوەی کـە چەند جارێک قورگی خۆی گاک کـردەوەو گـوتی:ئـەگـەر ئێـوە گیرو گرفت و دەردە سەریەکانتان لە گەل ئاژەلانی چینی خوارو هەیە،خۆ ئێمەی مرۆڤیش هەر ئاوا لە گەل چینـەکـانی خـواروو بەو گیرو گرفتانەوە گیرمان خواردووەو هەمانـە،ئـەم نکتـەیـەی (گیلکینگتن)تەواوی کۆڕەکەی هێنایە بزەو هـەراو هۆریـاوە لـە دوایی دا:گوتی گیرۆز بـایی و سوگاسـی خـۆم بـۆ بـەرازەکـان دەردەبڕم کـەوا توانیویانـە بژیـوی ئـاژەلان کـەم بکـەنـەوە و کاریشیان زیاتر بکەن و ئاژەلان بە سوخرەو بێگاری ڕا بێنن،لـە کۆتایی قسـەکـانی دا (گیلکینگـتن) گـوتی:ئێسـاش داوام لـە هەموو ئامادە بوان ئەوەیـە کـە ڕابـوەسـتن و گێکـەکانیـان گـڕ بکەنەوەو هەموو لە هەموو بە یادی سەرکەوتـن و سـەربـەرزی قەلای ئاژەلان فڕ لەگێکەکانیان بدەن و نۆشـی کـەن،،ئـەوسا تەواوی ئامادە بوان لاقیان بەزەوی داداو بـە چـەگلـە ڕێزانـەوە گلاسەکانیـان هـەلنۆشـی و (نـاگلیۆن)بـەو قسانە ئـەوەنـدە خۆشـحال بووبـوو کـە لـە جێگـەی خۆیـەوە هـەسـتایەوەو گەرداخەکەی لە گـەرداخـی (گیلکینگـتن)دا،کـاتێ کـە هـەراو هۆریاو چەگلە ڕێزان دوایی هـات(نـاگلیۆن)هـەر لـە سـەر گـا مابووەوە،دەری بڕی کە ئەویش چەند نوکتەیەکی بۆ گوتن هەیـە

و گێشکەشی دەکاتن(ناگلیۆن)وەک هەموو جارێ ئەمجارەش بە کورتی و بە ڕەوانی و گاراوەیی گوتی:منیش لە لایەن خۆمەوە زۆر شادو بەختەوەرم بەوەی کە سەردەمی خراگەو بێ باوەڕی و دلگیسی لە یەک کردن و دوژمنایەتی ئێمەو دراوسێکانمان نەماوەو ئێستا بە سەر چووە،ئەو ناحەزانەی کە گڕوگاگەندەیان دژی قەلای ئاژەلانەوە دەکرد کە گوایە ئێمەی ئاژەلانی کێلگەکانی تر بە شۆڕش و ڕاگەرین هان دەدەین و گیرو گرفت بۆ دراوسێکانمان ساز دەکەین ئێستاکە بە تەواوی ڕوون بوەتەوە کەوا ئەم قسانە ڕاست نەبوون و درۆو دەلەسە بووە،لە مەو گێش و ئێستاش ئەوەی کە ئێمە گەرەکمانە تەنیا ئاسایش و هێمنی و ئاشتی بووە،حەزمان بەوە کردووە کە هەمیشە ئاشتی لە نێوان تەواوی دراوسێکانمان دا هەبێتن،ئەم قەلایەی ئێمە کە خۆم ڕابەرایەتی دەکەم جگە لە گرۆژەیەکی بەرازان هیچ شتێکی تر نیە،لە گەل هەموو ئەوانەش دا ئێستاکە زۆر بە دلنیاییەوە دەلێم کە هیچ گیرو گرفت و خراگەو خراگە کاریەک و باوەڕ بە یەک نەکردن و دژایەتی یەکتر کردن لە نێوان دا نیەو نەماوەو هەمووی لە ناو چووە،(ناگلیۆن) گوتی: لەم دواییەدا شێوەی ڕابەرایەتی کردنی قەلای ئاژەلان گۆڕاوە،چونکە لەم ڕۆژلنە دا ئاژەلەکانی گلەی خوارووی قەلامان ڕەوشت و ڕەفتاری گەوجانە و گڕو گوچیان نیشان داوە و گێی هەلساون،هەتا ئیمڕۆکە ئاژەلان یەکتریان بە ناوی

هاوڕێ بانگ دەکرد،بەلام ئێستا ئەوە ڕێگەی لێ گیـراوەو بـەو شێوەیە نەماوە،لە مەو گێش هەموو ڕۆژێ یەکشەموان ئـاژەلان لە گێش کەللە سەری بەرازێکی نێرە بە ڕێـزە ڕەت دەبـوون و ڕێزیـان لـێ دەگرت،ئێسـتاکە ئـەوە نـەمـاوەو ئـەم کـارەش ڕاگیراوە،کەللە سەری بەرازەکەش لە گـۆڕ نـراوە(نـاگلیۆن)لـە سەری ڕۆیی و گوتی:مێوانـانی بـەڕێـز لـەوانـەیـە ئـەو ئالایـە شەوزەی کە لە سەر بانەکەدا دەشەکێتەوە سەرنجی ڕاکێشا بن و لێـی ورد بووینـەوەکـە وێنـەی سـم و شـاخێکی لـە نـاو دا کێشراوە،بەلام ئێستاکە ئەوەش نەماوەو لامـان داوە،بڕیـاریش وایــە کــە ڕەنگــی ئــالای قــەلای ئــاژەلان هــەر ســەوز دەمینێتن(ناگلیۆن) ڕووی لە (گیلکینگتن)کردو گوتی:گـەلێـک سوگاســـــی ئـــــەو هـــــەمـــــوو فـــــەرمایشــــات و گەیڤانەی(گیلکینگتن)دەکەم کەوا لە وتـارەکـەیـان دەربـارەی دۆسـتایەتـی و هاوکـاری کـرن و یـەکێتـی فـەرمویان،تـەنیـا ڕەخنەیەکی بچکۆلانەم هەیە ئەویش ئەوەیە کە ناوی کێلگـەی ئێمەی بـە (قـەلای ئـاژەلان)برد،هـەلبـەتـە ئـەوان ئـەوەیـان نەدەزانی کە ناوی (قەلای ئاژەلان)دەگۆڕ درێت و وەکو جاران بە ناوی کێلگـەی(مـانر)ەوە نـاو دەبـردرێتن و نـاوی (قـەلای ئــاژەلان)لــە ســەر نــەخشــە ڕەش دەکرێتــەوەو نــاوی دەبێتەوە(کێلگـەی مـانر)لـە کۆتـایی گـەیڤـەکـانی(نـاگلیۆن) گــوتی:گلاســەکانتــان مشــت بکــەنــەوەو هــەرووەک

(گیلکینگتن)منیش لە هەموان دەخوازم کە گلاسەکانتان هەل بدەن و بە سەلامەتی و گێشکەوتن و سەربەرزی (کێلگەی مانر)ەوە هەلی قورتێنن و بینۆشن و ،ئەمجارەش بە گلاس لێک دان و قاچ بە زەوی دادان بە یەکجاری هەلیان نۆشی و خواردیانەوە فڕیان لێ دا.

ئیتر کۆڕی بەرازان و مرڤان هەتا بلێی گەرم و گوڕ بوو،بە شادی و خۆشیەکی زۆرەوە ڕوو بەڕرووی یەکتر دەیان خواردەوەو نۆشیان دەکردو گلاسەکانیان لێک دەداو بە تەواوی سەرگەرم بووبوون،ئەم وێنەیەو ئەم دیمەنە سەیرو سەمەرەیە و ئەم ڕووداوانە لە لایەن ئاژەلەکانی ئەو دیوی گەنجەرەکەوە کە تەماشای ئەو هەموو هەراو هۆریاو بەزم و ڕەزمەیان دەکردو گوێچکەکانیان لەو کۆڕە مرۆڤ و بەرازەدا موت کردبۆوەو هەستیان بەوە دەکرد کەداهاتوویەکی زۆر سامناک و گڕ لە مەترسیان چاوەڕوان دەکاتن ولە گێشیانەوبە سەریان دێتن،لەو کاتە دا ئەوەیان دەهاتەوە یادەوە کە چۆن ئاوا بەم شێوەیە سەرو گۆتەلاکی بەرازەکان بە تەواوی گۆڕاوەو وەکو جاران نەماون؟(کلۆر)بە چاوە کز و کەم بیناکانیەوەئەملاو ئەولای دەڕوانی و لە سیماو وێنەی بەرازەکان مووت دەبووەوەولەو بەرازە بۆ ئەم بەراز مۆڕەی دەکردو دەیبینی کە هەندێکیان گێنج بەرغەبابەن و هەندێکیان چوار بەرغەبابەن و هەندێکیان سێ بەرغەبابەن و(کلۆر)نەیدەزانی کە چی ڕووی

داوە ئایا لـە بـەرازەکـان گۆڕانکـاری ڕووی داوە یـاخۆد خـۆی گۆڕاوە،بە هەموو هەول و توانایەکیەوە بیری دەکردەوەو لەوانـی دەڕوانی کەچی بۆی نـەدەکـرا کـەوا هیچیـان لـە هیچیـان جیـا بکاتەوە،چەگلە ڕێزان و هەراو هۆریای کۆڕی بەرازو مرۆڤەکـان کەمێ ئارامتر بووەو لە سەر مێزی قومارەوە ڕوونیشتنەوە.

ئاژەلەکانیش لەو دیو گەنجەرەکەوە زۆر بە هێمنی و ئارامی و لە سەر خۆیی و هێواش هێـواش بـەرەو دوا کشـانەوە،هێشـتان چەند هەنگاوێکیان نەهاویشتبوو کە دەنگی شیرە شـیڕو هـەراو هۆریا بلند بۆوەو کە لە لای کـۆڕەکـەوە دەهات،ئـاژەلـەکـانیش دیسان بۆ لای گەنجەرەکەوە گەڕانەوەو ژوورەکەیـان ڕوانیـەوە تاکو بزانن کە چی ڕووی داوە،کە سـەیریـان کـرد بۆیـان ڕوون بۆوە کە دەمەتەقێ و خۆ گیف کردنەوەلە یەکتر لـە سـەر مێـزی قومار داگەیدا بووە،یەکێ دەینـەڕانـدو ئـەویتـر مستی لـە مێـز دەدات،ئـەمیـان گومـان لـەو دەکـات و ئـەوییـان ئـەم بـە درۆ دەخاتەوەو هەموویان وا خیسە لێک دەکەن و کـۆڕەکـەیـان بـە تـەواوی شـلەژانـدووە،گاشـان بـۆ ئـاژەلـەکـانی ئـەو دیـو گەنجەرەکـەوە ڕوون بـوەوە کـە هـەردو لا بـەرازو مرۆڤـەکـان فێلیان لە یەکر کردووەو هەردوولا بە قێلی یـەکتریـان زانیـوە و ئەو هەموو مشت و مڕەیان لە سەر هەندێ بووە.

دوازدە دەنگی گڕ لە تووڕەیی و ترسناک. بەرز بۆوە کـەوا هـەمـوو دەنـگ و هـاوارەکانیـان یـەکسـان بـوون و بـە یـەک

دەچوون،هەتا بلێی سەیرو سـەمـەرەبوو،هـەمـوویـان هـەر وەک یەک وابوون،هیچیان لە هیچیـان جیـا نـەدەکرانـەوە و تـەواوی ئاژەلەکان لەو دیوی گەنجەرەکەوە واقیـان وڕ مـابوو سـەیـری ژوورەوەیان دەکرد نەیان دەتوانی کە بە هیچ شێوەیەک بەرازو مرۆڤ لێک جیا بکەنەوە،چونکە هەموویان وەک یـەک وابـوون و وەکو یەکیان لێ هاتبوو،ئیتر هـەرگیـز نـەکـرا کـە بـزانن کامـە مرۆڤەو کامەش بەرازە.

تەواو

ئەحمەد دەشتی

1.9.1982

وەرگێڕ دراو لە فارسیەوە

پیرانشار _ ئێران

ئاوریک و سەرنجیک لە دواوە

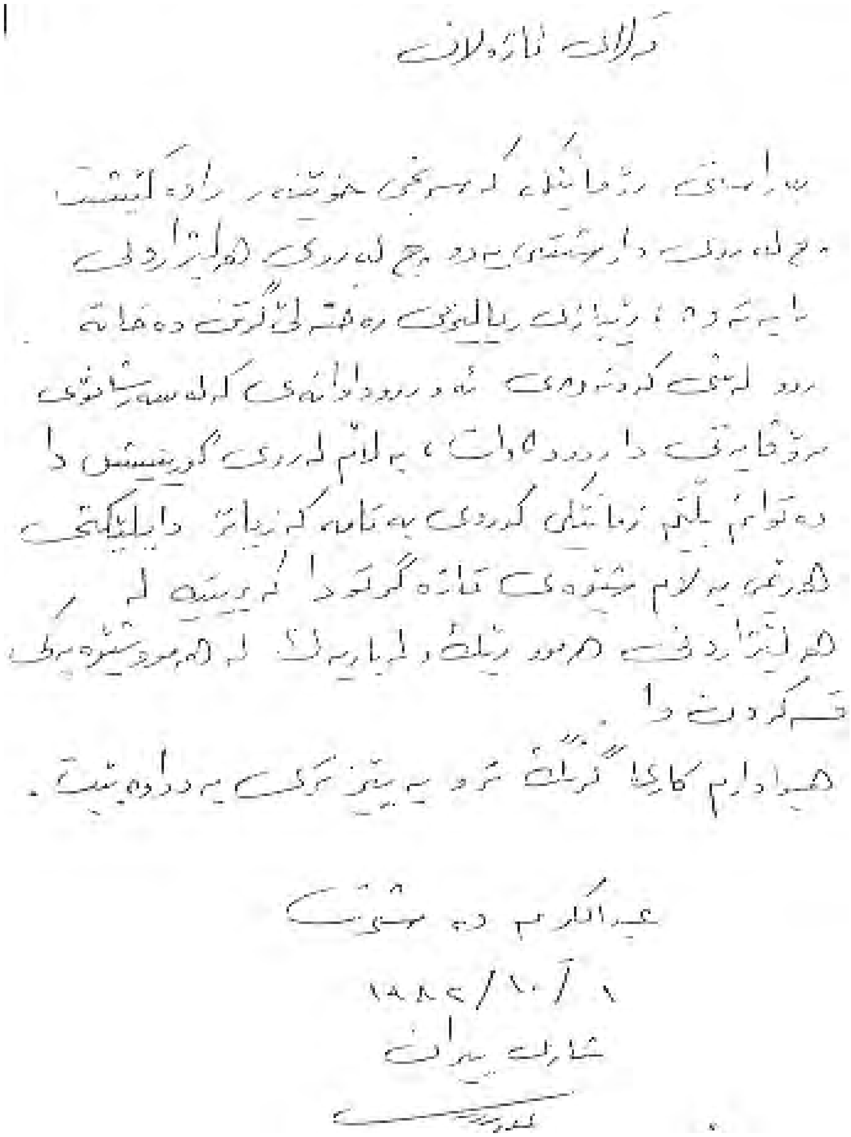

قەڵای ئاژەڵان

بەڕاستی ڕۆمانێکە کە سەرنجی خوێنەر ڕادەکێشێت
و جگە لەوەی داڕشتنی بەدوو جۆر لەڕووی هەڵبژاردنی
ئاژەڵەوە، ڕێبازی ڕیالیزمی ڕەخنەلێگرتن دەهاتە
ڕوو لەمێژی کوردەواری ئەو ڕووداوانەی کە لەسەردەمانی
سۆڤیەت دا ڕوودەدات، بەڵام لەڕووی گرینگیش دا
دەتوانم بڵێم ڕۆمانێکی کوردی بەتەواوەتی دابڕێکێ
هەرچی بەڵام شێوەی تازەگەری دا کە بریتییە لە
هەڵبژاردنی هەموو گێڵ و ئیاریک لە هەموو شێوەیەک
تەرگەردن دا
هیوادارم کاری گرانت بەبێ ئەرکی بەردەوام بێت.

عبدالکریم دەشتی
١٠/آ/١٩٨٤
شاری پیران

ئەوسالەکە سالی 1982 بوو لە ئێران لە شاری خانە بووین،دلمان زۆر خۆش بوو کە لە ناو قەوم و نیشتمانی خۆمانین،هەرچەندە بە ئاوارە ناو دەبراین بەلام لە ڕاستی دا کە لە کوردستانی ڕۆژهەلات بووین هیچ جیاوازیەکمان لە نێوان شارەکەی خۆمان و شاری خانەوە نە دەبینی جگە لە هەستی

کاریگەری ناگاکی دوژمنانی داگیرکەر کە زۆر جاران بە سەر خەلکی ساویلکەو گێ نەگەیشتوو زال دەبوو،جارو بارە بریندار دەکراین و ناحەزان بە چاوێکی ناڕاستەوەو زۆر بە هەلە سەیریان دەکردین،ئەوانەی کە دلیان گڕ لە قڕێژو ناڕاستی و ناڕەوایی بوو،خەمیان گێ وەر دەکردین،بەلام هەستی گاکی دلسۆزان و خاکگەروەرانی ڕاستەقینە کە زۆر زال بوو یە سەر ناڕاستی دا دلی هەمیشە شاد دەکردین،دۆستانی خۆشەویست و مەردو مەردانەی شاری گیرانشار هەرگیز لە یادمان ناچێتەو،ئەو براو خوشک و خزمانەی ئەو شارە قارەمانە هەمیشە چاوو هەست و دل و دەرونمانن،بەیادی هەموو ئەو خۆشەویستانەوە ڕێزو خۆشەویستی و سلاوی بێ گایانم گێشکەش بە هەموان دەکەم،قسەی خۆش و نکتەو باس و خواسی ڕاست و دروستی ڕۆلە دلێرو مەردانی گیرانشار واتە شاری خانە هەرگیز لە یادمان ناچێتەوە،من لەوێ لە یەکێ لە قوتابخانە ڕاهنەماییەکانی ئەو شارەدا ماموستا بووم کە لە مازەندەرانەوە دوای سالەها نامۆیی گەڕامەوەلە ناو خاک و نەتەوەکەی خۆم و هەتا بلێی دلخۆش بووم لە گەل ئەو دۆست و ئازیزانەم،من و جەبار حاجی نەمر بەیەکەوە بووین وئەویش هەر ماموستا بوو لەو قوتابخانەی کە منی لێ بووم،کەریم دەشتیش لەوێ بوو لە قوتابخانەی سانەوی بە ماموستا دامەزرا بوو،هەرچەند کە ئاوارەبووین بەلام دلمان بە یەکەوە زۆر شاد دەبوو،ئێمە لە دەربەدەری ڕا

هاتبووین،لە مێژ نەبوو کە کەریم دەشتیش بە ماڵ و منداڵانیەوە ئاوارەی ئێران بوو بوو و لە شاری خانە گیرسابۆوە،هەرسێکمان بڕیارمان دا کەهەوڵ بدەین چەند کتێبێک وەربگێڕینە سەر زمانی شیرینی کوردی و لە داهاتوودا ئەم کارەمان گێش بخەین و بیکەین بە دەزگایەکی گەورەی وەرگێڕانی گەڕتووکە بە نرخەکان بۆ سەر زمانی شیرینی کوردی و بەم کارەمان بتوانین خزمەتێک بە کتێبخانەی کوردی بکەین ئەو حەمکە گەڕتووکە بە نرخانەی کە لە هەموو بابەتێکەوە بە زمانی فارسی دەست دەکەوێتن و وەرگێڕ دراونەتە سەر زمانی فارسی ئێمەش ناوی خوای لێ بینین و ئەو خزمەتە مەزنە بکەین کە بە شتێکی زۆر گرنگمان دانابووو و هەولی سەرکەوتنی خۆمان لەو بارەوە دەداکەبە ڕاستی ئەنجامی بدەین و خۆشمان گێوەماندوو بکەین،وابوو دەستمان بەو کارە کرد،من ئەم ڕۆمانەی (قەلای ئاژەلانی جۆرج ئۆرویل) و ڕۆمانی (برا کوژی نیکۆس کازازانکی) و (نامۆی ئەلبێر کامۆ)م هەلبژاردن کە وەریان بگێڕم و جەبار حاجی (زۆربای نیکۆس کازازانکی) هەلبژاردو کەریم دەشتیش (ئازادی یامەرگی نیکۆس)و ئاوای وەحشی جاکلەندەن)ی هەلبژارد و دەستمان کرد بە گۆڕینی من هەر زوو تەواوم کرد وهەر لام مابۆوە،کەریم دەشتیش تەواوی کردو کە تا ئەو سالانەی لای من مابۆوە،کە گەڕامەوە کوردستان بۆم بردەوە بە هیوام کە ئەو کتێبە بە نرخەی چاگ کردبێتن،بەلام

جەبار حاجی دەستی لێ شل کرد بوو دوایی کە لێک هەلبڕاین جا نازانم تەواوی کرد یاخێر.بە هەر حال دلمان زۆر خۆش بوو بەو کارە گرنگە،وا بوو لە یەک دوور کەوتینەوە،من کەوتمە ئەوڕوگاو ژیانی دوورە وەلاتان کە سەخت ترین ژیانی مرۆڤەو دەتوانم بلێم مردەنیەو ئەوەی کە لە وەلاتی خۆی دوورکەوتەوە بەلای منەوە دەمرێتن و لە هەموو شتێ بێ بەش دەبێتن،من هەروا دەزانم کە بەرەو نامۆیی چووم بەرەو مەرگ هەنگاوم ناولە دۆست و یارانی ئازیز و کۆڕی خەبات و تێکۆشان دوور کەوتمەوە،کە زۆر جار دەلێم بریا هەر زوو لە سالانی شۆشی ئەیلولی مەزن لە ژێر ناگالمی دوژمنانی کوردستان بردباین بەلام ئەم ژیانە گڕ لە کوێرەوەری و نەهامەتیانەمان لە دووری خاکی شیرن و ڕەنگین هەرگیز نەدیباو قەت لە یاران و ئازیزانی خۆمان دوور نەکەوتباینەوە،بەلام ئەوەی کەخۆزیاو بریایە تازە بێ سودەو هەرگیز ناگەڕێتەوە.ئیتر هەموو هیواو ئاوات و نیازێکی کەبە دل و گیانەوە هەم بوو و سالەها سال نیازم بوو و خۆم دەکردە قوربانی ئەو ئاوات و نیازانەم هەمووی لە غوربەت ونامۆیی دا لێم ون بوون،هەرچەندە کە هەرگیز ڕەش بین نەبوویمەو قەتیش کوردستانی ئازیزی خۆم لە بیر ناچێتەوەو ئەو ئاوت و نیازەی کە هەمە لە غوربەتیشەوە خەباتی بۆ دەکەم و تا دوا هەناسەی ژیانم هەر گەش بینم و باش دەبینم،بەلام داخەکەم دووری مەرگ و نەمانە،من کە قەلای ئاژەلانم تەواو

کرد هەر مایەوە نەم توانی بە چاگی بگەیێنم،وا ئێستاش بە هیوام کە لە سایەی سەری کوردستانێکی ئازاد و حکومەتی هەرێمی کوردستانەوە،لە سایەی ئەو هەموو دەسکەوتە گرنگانەی کوردستانی ئازیزمەوە دەتوانم کە ئەو بەرهەمانەی کە تا ئێستا خۆم گێوە ماندوو کردووەو بیخەمە بەر دەستی ئازیزانی کوردو بکەوێتە کتێبخانەی کوردەواریوە ئامادەیان بکەمەوەو بیان نوسمەوەو چاگیان بکەم ،کە ئەم داوایەشم لە دەزگای ئاراسی سەرکەوتووە کە بۆ ئەو مەبەستە یارمەتیم بدەن و بەرهەمەکانم بۆ چاگ بکەن کە ئەمەش جێگەی سوگاس و ڕێزو خۆشەویستیمانە بەرامبەر ئەو هەموو خزمەتگوزاریانەی چاگەمەنی کە بە ئاواتەوەم ئەو دەزگایە مەزنە هەمیشە هەر گێش بکەوێتن و کوردستانی ڕەنگینیش هەر سەربەخۆو ئازدو ڕزگار بێتن،داخیشم بۆ نەمر جەبار حاجی کە زۆر بە زوویی جوانە مەرگ بوو و نەی توانی دوای ئەو هەموو سال ئاوارەیی و خەبات وتێکۆشان لە کوردستانی ڕزگار کراو تێر بحەسێتەوە و زۆر بە زوویی گیانی گاکی بەخشی بە کوردو کوردستانی،جەبار حاجی ڕۆلەیەکی دلسۆز و نیشتمانگەروەرو بێ گەردبوو،بەوگەڕی دلسۆزی خەبات و تێکۆشانی لە گێناو کوردو کوردستانەوە دەکردو خاوەن بیرو باوەڕێکی ڕاستەقینە بوو،گێشمەرگەیەکی دلسۆزی ڕێبازی بارزانی نەمربوو،لەگەل گەلێ لەو کەسانەی کە بە بۆچوونە ناڕاست و ناڕەواکانیان لە

تەواوی ئەو سالانەی کە لە خانە بووین توشمان بەو جۆرە کەسانەوە دەهات کە هێرشیان دەکردە سەر بیرو باوەڕی ڕێبازی بارزانی نەمروهەمیشە توشمان بە مشت و مڕێکی زۆرەوە دەبوو،ئاخر ئەو ڕۆژگارانە دوژمنانی ڕێبازی بارزانی زۆربوون،زۆیان کار کردبووە سەر خەلکی سادەوە،ئەوان وا حالی ببوون کە هەرکەسێ لە گەل شۆڕشی گولانە ئەوە کارێکی ناڕاست و ناڕەوایە و ئێمەش هەمیشە بەگێی توانای خۆمانەوەبەر گێچی هەموو قسەو قسەلۆکی گڕ و گوچ و ناڕەواکانمان دەدایەوە کە بەرامبەر شۆڕشی ئەیلولی مەز ن و گولان و ڕێبازی بارزانی نەمر دەکرا،کە ئەمەش بە شانازی و سەربەرزی دەزانین کە بە بیرو بۆچوونی خۆمانەوە ئێستاش و هەتا مردنیش بەرگری لەو ڕێبازە مەزنەیە دەکەین و هەرگیز لێی گەشیمان نین،هەزاران سلاو لە گیانی گاکی هەموو شەهیدانی کوردو کوردستان و گیانی گاکی سەرکردەی نەمرو هەمیشە زیندوومان مستەفا بارزانی نەمر و کاک ئیدریسی جوانەمەرگ و هەموو ئەوانەی کە هەرگیز لە یادمان ناچنەوەو گیانیان کردۆتە قوربانی بۆ کوردو کوردستان.بژی کورد بژی کوردستان.

ئەحمەد دەشتی

بەرلین 2002

تەواو